

MAYIS 2021

Yüksek Lisans –Mimarlık

AYŞE ARIKAN

T.C.

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MİMARİ PROJE YARIŞMALARINDA ELDE EDİLEN, ÖDÜL
ALAN VE UYGULANAN TASARIMIN “KULLANIM”
SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KAHRAMANMARAŞ
KÜLTÜR PARK ÖRNEĞİ

MİMARLIK ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYŞE ARIKAN
MAYIS 2021

**Mimari Proje Yarışmalarında Elde Edilen, Ödül Alan ve
Uygulanan Tasarımın “Kullanım” Sürecinin Değerlendirilmesi:
Kahramanmaraş Kültür Park Örneği**

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Mimarlık Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Ülkü ALTINOLUK

Ayşe ARIKAN

Mayıs 2021

© 2021 [Ayşe ARIKAN]

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
YÜKSEK LİSANS KABUL VE ONAY FORMU**

Mimarlık Anabilim Dalı **Mimarlık** Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Ayşe ARIKAN** tarafından hazırlanan “**Mimari Proje Yarışmalarında Elde Edilen, Ödül Alan ve Uygulanan Tasarımın “Kullanım” Sürecinin Değerlendirilmesi: Kahramanmaraş Kültür Park Örneği**” başlıklı tez, **11/05/2021** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Görevi

Unvanı, Adı ve Soyadı

İmzası:

Kurumu/Üniversitesi

Tez Danışmanı

**Prof. Dr. Ülkü ALTINOLUK
Hasan Kalyoncu Üniversitesi**

Jüri Başkanı

**Prof. Dr. M. Harun BATIRBAYGİL
İstanbul Gelişim Üniversitesi**

Jüri Üyesi

**Dr. Öğr. Üyesi M. Murat ULUĞ
Hasan Kalyoncu Üniversitesi**

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

**Prof. Dr. Mazlum ÇELİK
Enstitü Müdürü**

İlgili tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin referans gösterilerek ilgili tezde yer aldığını beyan ederim.

Ayşe ARIKAN

ÖZET

MİMARİ PROJE YARIŞMALARINDA ELDE EDİLEN, ÖDÜL ALAN VE UYGULANAN TASARIMIN “KULLANIM” SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARK ÖRNEĞİ

ARIKAN, Ayşe

Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Ülkü ALTINOLUK

Mayıs 2021

217 sayfa

Uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve/veya kullanım süreçlerinde değişikliklere uğramış yarışma sonuç ürünlerinin yarışma süreçleriyle kullanım süreci bir bütün halinde ele alınarak değerlendirilmelidir. Yarışma sonuç ürününün inşa edilmesiyle elde edilen yapılı çevrede, kullanım sürecinde kullanıcı memnuniyeti temel alınarak kullanım sürecinde değerlendirme kapsamında yapılacak olan bir yapılı çevre performans değerlendirmesi mevcut performans problemlerinin çözümünü, gelecekte oluşacak olan performans problemlerinin önlenmesini sağlar. Yapılacak olan bu değerlendirme yapılı çevrede oluşacak olan niteliğin kalitenin ve kullanıcı memnuniyetinin artması açısından önemlidir.

Bu çalışma, uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve/veya kullanım süreçlerinde değişikliklere uğramış yarışma sonuç ürünlerinin kullanım sürecinde kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin temsili bir model üzerinden değerlendirilmesi amacını taşımaktadır.

Altı bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde, çalışmanın temelini oluşturan problem tanımlanarak çalışmanın amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımı ve yöntemi açıklanmış ve çalışmayla ilgili yapılan literatür araştırması hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, değerlendirme kavramı tanımlanmış ve kullanım sürecinde değerlendirme ve yapılı çevre performansıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, mimari proje yarışmaları detaylı olarak incelenmiştir. Dördüncü bölümde, model olarak ele alınan Kahramanmaraş Kültür Park’a yönelik çalışma alanına, yarışma süreçlerine, kullanım sürecine, mekânsal analize ve yapılan ankete ait veriler açıklanmıştır. Mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri üzerinden yapılan mekânsal analiz sonucunda elde edilen verilerin karşılaştırılmasıyla ortaya çıkan farklılıklar ve anket bulgularının analiz edilmesiyle elde edilen veriler bu bölümde detaylı olarak anlatılmıştır. Beşinci bölümde yapılan çalışmayla elde edilen bütün bulgular değerlendirilerek tartışılmıştır. Altıncı bölümde çalışmanın sonuçlarına ulaşılarak Kahramanmaraş Kültür Park’ın kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki

yeterlilik düzeyi ve yapılı çevre performansı tespit edilmiş ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mimari Proje Yarışmaları, Kullanım Sürecinde Değerlendirme, Performans Kavramı

ABSTRACT

EVALUATION OF THE "OCCUPANCY" PROCESS OF THE DESIGN OBTAINED, AWARDED AND APPLIED ARCHITECTURAL DESIGN OF ARCHITECTURAL PROJECT COMPETITIONS: KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARK EXAMPLE

ARIKAN, Ayşe

M.Sc. in Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Ülkü ALTINOLUK

May 2021

217 pages

The competition process and the occupancy process of the competition final products that have changed during the preparation of application projects, construction and / or occupancy processes should be evaluated as a whole. In the built environment obtained by the construction of the final product of the competition, a built environment performance evaluation to be made within the scope of post-occupancy evaluation based on user satisfaction during the occupancy process, in terms of solving existing performance problems, preventing future performance problems, as well as increasing the quality, eligibility and user satisfaction that will occur in the built environment is important.

The aim of this study is to evaluate the level of competence through a representative model in terms of ensuring user satisfaction during the occupancy process of the final products of the competitions, which have undergone revisions in the preparation of application projects, construction and / or occupancy processes.

In the first chapter of this study, which consists of six chapters, the problem that forms the basis of the study is defined, the aim, importance, limitations, assumptions and method of the study are explained and information is given about the literature research about the study. In the second part, the concept of evaluation is defined and information on post-occupancy evaluation and built environmental performance is given. In the third part, architectural project competitions are examined in detail. In the fourth chapter, the data of the study area, competition processes, occupancy process, spatial analysis and the survey regarding Kahramanmaraş Kültür Park, which is considered as a model, are explained. The differences that emerged by comparing the data obtained as a result of the spatial analysis made through the competition, application and the latest status projects and the data obtained by analyzing the survey findings are explained in detail in this section. In the fifth chapter, all findings obtained from the study are evaluated and discussed. In the sixth chapter, the results of the study

were reached and the level of competence and built environment performance of Kahramanmaraş Kltr Park in ensuring user satisfaction were determined and various suggestions were placed.

Keywords: Architectural Project Competitions, Post-Occupancy Evaluation, Performance Concept

Çok kıymetli aileme...

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimin ve tez çalışmam süresince her türlü konuda desteğini benden esirgemeyen, pozitif enerjisiyle bana hep cesaret veren ve tezimde büyük emeği olan, aynı zamanda bilgisi ve kişiliğiyle bana çok şey katan çok değerli danışman hocam, Sayın Prof. Dr. Ülkü ALTINOLUK'a sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmasında model olarak ele alınan Kahramanmaraş Kültür Park'ın değerlendirilebilmesi için gerekli olan verilerin temininde bana yardımcı olan Kahramanmaraş Kültür Park müelliflerinden Sayın Özgür BİNGOL'e ve Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nde birlikte çalıştığım mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Alan çalışmasında bana büyük bir özveriyle destek olan değerli dostum Gül KELEŐER'e, anket verilerinin analizinde yardımlarını esirgemeyen Sayın Murat BAYAZIT'a ve hazırlamış olduğum anket çalışmasına katılarak araştırmaya katkı sağlayan ismini tek tek sayamadığım herkese teşekkür ederim.

Hayatımın her anında olduğ gibi eğitimin süresince de destekleriyle hep yanımda olan ve bana inanan, varlıklarıyla her daim güç bulduğum aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vii
TEŞEKKÜR	x
İÇİNDEKİLER	xi
TABLolar LİSTESİ	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xviii
KISALTMALAR LİSTESİ	xxii
BÖLÜM 1	1
1.GİRİŞ	1
1.1.Problemin Belirlenmesi	1
1.2. Çalışmanın Amacı	3
1.3. Çalışmanın Önemi	4
1.4. Çalışmanın Varsayımı	4
1.5. Çalışmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Çalışmanın Yöntemi.....	5
1.7. Literatür Araştırması	8
BÖLÜM 2	15
2. MİMARİDE DEĞERLENDİRME KAVRAMI VE KULLANIM SÜRECİNDE DEĞERLENDİRME (KSD) ÇALIŞMALARI	15
2.1.Değerlendirme Kavramı	15
2.2.Kullanım Sürecinde Değerlendirme (KSD) Çalışmaları.....	15
2.2.1.KSD' nin tanımı.....	15
2.2.2. KSD'nin amacı ve yararları	17
2.2.3. KSD çalışmalarının gelişimi ve KSD' nin kullanım alanları	20

2.2.4. KSD değerlendirme modelleri	22
2.2.5. KSD değerlendirme teknikleri	32
2.2.6. Yapılı evre Performansı ve KSD performans düzeyleri	33
BÖLÜM 3	40
3. MİMARİ PROJE YARIŞMALARI	40
3.1.Yarışmaların Tanımı.....	40
3.2. Yarışmaların Amaç ve Önemi	40
3.3. Yarışma Yönetmelikleri ve Yarışmaların Gruplandırılması	42
3.3.1. Yarışma türleri	43
3.3.2. Yarışma Şekilleri	44
3.4. Yarışmaların Süreç Bileşenleri.....	46
3.4.1. Hazırlık süreci.....	47
3.4.2. Yarışma süreci	47
3.4.3. Değerlendirme süreci	48
3.4.4. Değerlendirme sonrası süreç.....	48
3.4.5. Uygulama projelerinin hazırlanması süreci	49
3.5. Sonuç Ürünü Etkileyen Yarışma Faktörleri.....	49
3.5.1. Ana faktörler	49
3.5.2. Alt faktörler.....	53
BÖLÜM 4	56
4. TEMSİLİ BİR MODEL ÖNERİSİ: KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARK ÖRNEĞİ	56
4.1. Çalışma Alanı	56
4.2.Yarışma Süreçlerine Ait Veriler	59
4.3. Kullanım Sürecine Ait Veriler	74
4.4. Mekânsal Analiz Verileri	86
4.5. Anket Verileri.....	108
4.6. Bulgular	109

4.6.1. Mekânsal analiz verilerine ait bulgular.....	109
4.6.2. Anket verilerine ait bulgular	118
BÖLÜM 5.....	158
5. TARTIŞMA	158
5.1. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projelerinin Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Bulguların Tartışılması	159
5.2. Katılımcıların Kültür Park'ı Kullanma Sıklıklarına, Kullanma Amaçlarına ve En Çok Kullandıkları Birimler ve Etkinlik Alanlarına Ait Bulguların Tartışılması	163
5.3. Katılımcıların Kültür Park'ta Olsaydı Kültür Park'ı Kullanma Sıklıklarını Artıracağını Belirttikleri Birimlere/ Etkinlik Alanlarına/Etkinliklere ve Kültür Park'ı Güzelleştireceğini Düşündükleri Canlı ve/veya Cansız Donatı Elemanlarına Ait Bulguların Tartışılması.....	164
5.4. Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin Yapılı Çevre Performans Değerlendirmesinde Kullanıcı Memnuniyetsizliklerini Oluşturan Performans Problemlerine Ait Bulguların Tartışılması	164
5.5. Kültür Park'ın Yapılı Çevre Performans Değerlendirmesinde Kullanıcı Memnuniyetsizliklerini Oluşturan Performans Problemlerine Ait Bulguların Tartışılması	165
BÖLÜM 6.....	170
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	170
6.1. Sonuç	170
6.2.Öneriler.....	173
KAYNAKÇA	176
EKLER.....	181
EK 1. Kültür Park'ın Bulunduğu Alana Ait İmar Planı	181
EK 2. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi.....	182
EK 3. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Değerlendirme Kriterleri.....	190
EK 4. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Jüri Raporu .	191
EK 4.1. Asli Jüri Başkanı Nuran Ünsal'a Ait Kişisel Görüşler.....	191
EK 4.2. Asli Jüri Üyesi Abdullah Özdemir'e Ait Kişisel Görüşler	193

EK 4.3. Asli Jüri Üyesi Ahmet Şekkeli 'ye Ait Kişisel Görüşler	195
EK 4.4. Asli Jüri Üyesi Cengiz Şirikçi 'ye Ait Kişisel Görüşler	197
EK 4.5. Asli Jüri Üyesi Mustafa Uzunlar'a Ait Kişisel Görüşler	199
EK 5. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Yarışma Şartnamesi Yarışmanın Konusu ve Yeri-İhtiyaç Programı.....	201
EK 5.1. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Yarışma Şartnamesi Yarışmanın Konusu ve Yeri	201
EK 5.2. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Yarışma Şartnamesi İhtiyaç Programı	202
EK 6. Yarışma Projesi Bodrum Kat Planı ve Zemin Kat Planı	203
EK 6.1. Yarışma Projesi Bodrum Kat Planı	203
EK 6.2. Yarışma Projesi Zemin Kat Planı.....	204
EK 7. Uygulama Projesi Bodrum Kat Planı ve Zemin Kat Planı	205
EK 7. 1.Uygulama Projesi Bodrum Kat Planı	205
EK 7.2. Uygulama Projesi Zemin Kat Planı	206
EK 8. Revize Projesi Bodrum Kat Planı ve Zemin Kat Planı.....	207
EK 8.1. Revize Projesi Bodrum Kat Planı	207
EK 8.2. Revize Projesi Zemin Kat Planı	208
EK 9. Revize Projesi Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi Zemin Kat Planı.....	209
EK 10. Anket Soruları.....	210

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2. 1. Yapılı çevre KSD performans düzeyleri ve performans kriterleri (Presier vd., 1988; Göktekin, 2002; Özkan, 2011; Dinç,1999; Yıldız, 2013)	39
Tablo 4. 1. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışma Künyesi ...	59
Tablo 4. 2. A blok Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç ve dış mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	75
Tablo 4. 3. B blok Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü-Sergi ve Konferans Salonu dış mekân ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	76
Tablo 4. 4. Sergi ve Konferans Salonu iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	77
Tablo 4. 5. C blok Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü dış mekân fotoğrafı (Arıkan, 2021)	78
Tablo 4. 6. Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü'nde faaliyet gösteren atölyelere ait iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	79
Tablo 4. 7. Kadın Dinlenme ve Okuma Salonu iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	79
Tablo 4. 8. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	80
Tablo 4. 9. Yetim Koordinasyon Merkezi iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	80
Tablo 4. 10. Aile Danışma ve Eğitim Merkezi iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	81
Tablo 4. 11. D blok Engelsiz Yaşam Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	82
Tablo 4. 12. E blok Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	83
Tablo 4. 13. F blok Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	84
Tablo 4. 14. G blok STEM Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	85
Tablo 4. 15. Bodrum Kat iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	86
Tablo 4. 16. Yarışma Projesinde Bodrum Katta Bulunan Birim ve Birime Ait Mekânlar Tablosu (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınan yarışma projesi bodrum kat planı baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK 6.1.)	95
Tablo 4. 17. Mimari Yarışma Projesi Zemin Kat A-B-C-D-E-F-G Bloklarda Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar Tablosu (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınan yarışma projesi zemin kat planları baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK. 6.2.)	97

Tablo 4. 18. Mimari Uygulama Projesi Bodrum Kat Planlarında Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar Tablosu (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınan uygulama projesi bodrum kat planı baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK 7.1.)	99
Tablo 4. 19. Mimari Uygulama Projesi, Zemin Kat, A-B-C-D-E-F-G Bloklarda Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar Tablosu (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınan uygulama projesi zemin kat planları baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK 7.2.)	101
Tablo 4. 20. Mimari En Son Durum Projesi, Bodrum Katta Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar ve Kullanım Alanları Tablosu (Bkz. Şekil 4.28.) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınan revize projesinin kullanım sürecine göre güncellenmesiyle oluşturulan en son durum projesi, bodrum kat planları baz alınarak yapılmıştır).....	104
Tablo 4. 21. Mimari En Son Durum Projesi, Zemin Kat, A-B-C-D-E-F-G Bloklarda Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar ve Kullanım Alanları Tablosu (Bkz. Şekil 4.29.) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınan revize projesinin kullanım sürecine göre güncellenmesiyle oluşturulan en son durum projesi, zemin kat planları baz alınarak yapılmıştır).....	106
Tablo 4. 22. Mimari yarışma projesi, mimari uygulama projesi ve mimari en son durum projesi vaziyet planlarına göre peyzaj alanlarının (canlı ve cansız donatılar, etkinlik alanları, sirkülasyon alanları, arsa alanı) karşılaştırılması (Bkz. Şekil 4.17.)	110
Tablo 4. 23. Kültür Park'ta yapılar ve peyzaj alanlarına ait dış mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021).....	112
Tablo 4. 24. Mimari yarışma projesi, mimari uygulama projesi ve mimari en son durum projesi bodrum kat planlarının birimler, birim mekanlarına ait işlevler ve toplam inşaat alanı bakımından karşılaştırılması (Bkz. Şekil 4.24., Tablo 4.16, Şekil 4.26., Tablo 4.18., Şekil 4.28., Tablo 4.20.)	114
Tablo 4. 25. Mimari yarışma projesi, mimari uygulama projesi ve mimari en son durum projesi zemin kat planlarının (birimler, birim mekanlarına ait işlevler ve toplam inşaat alanı) karşılaştırılması (Bkz. Şekil 4.25., Tablo 4.17., Şekil 4.27., Tablo 4.19, Şekil 4.29., Tablo 4.21.).....	114
Tablo 4. 26. Güvenirlilik Analizi.....	119
Tablo 4. 27. Kültür Park'ın Yapılı Çevre Performans Değerlendirmesi Kapsamında Yapılan Anket Çalışmasında Kullanılan Ölçeğin ve Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistiksel Değerleri (N=111).....	120
Tablo 4. 28. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	121
Tablo 4. 29. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma sıklıklarına göre dağılımı.....	123
Tablo 4. 30. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma amaçlarına göre dağılımı	124
Tablo 4. 31. Katılımcıların Kültür Park'ta Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra kullandıkları birimler/ etkinlik alanlarına göre dağılımı	126
Tablo 4. 32. Katılımcıların Kültür Park'ta olsaydı kullanım sıklıklarının artacağını belirttikleri birimler/ etkinlik alanları/etkinliklere göre dağılımı.....	128
Tablo 4. 33. Katılımcıların Kültür Park'ı güzelleştireceğini düşündükleri canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanlarına göre dağılımı	129

Tablo 4. 34. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi.....	131
Tablo 4. 35. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	134
Tablo 4. 36. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi.....	136
Tablo 4. 37. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi.....	138
Tablo 4. 38. Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç ve dış mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	141
Tablo 4. 39. “Kültür Park’ın ve yakın çevresinin” genel olarak işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi.....	143
Tablo 4. 40. “Kültür Park’ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	147
Tablo 4. 41. “Kültür Park’ın peyzaj alanlarının” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi.....	149
Tablo 4. 42. “Kültür Park’ın ve yakın çevresinin” genel olarak davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi.....	151
Tablo 4. 43. Kültür Park ve yakın çevresine ait dış mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)	156

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. 1. Yöntem ilerleyiş şeması.....	8
Şekil 2. 1. KSD çalışmaları için geliştirilen BPRU Modeli (Sanoff, 1977'den uyarlanmıştır).....	23
Şekil 2. 2. KSD çalışmaları için geliştirilen Süreç Modeli (Presier vd., 1988'den uyarlanmıştır).....	27
Şekil 2. 3. KSD çalışmaları için geliştirilen Süreç Teknik Modeli (Kirk and Spreckelmeyer, 1988'den uyarlanmıştır).....	31
Şekil 2. 4. KSD çalışmalarında performans kavramı (Presier vd., 1988'den uyarlanmıştır).....	34
Şekil 2. 5. KSD çalışmalarında performans kavramı ve yapılı çevre süreci, Architectural Research Consultants, Albuquerque, NM (Presier ve Vischer, 2005'ten uyarlanmıştır).....	35
Şekil 2. 6. KSD performans düzeyleri ve değişen performans kriterleri (Presier, 2001'den uyarlanmıştır).....	36
Şekil 4. 1. Kahramanmaraş kenti uydu görüntü haritası ve Kültür Park için düşünülen alan (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020).....	57
Şekil 4. 2. Alanın boş haline ait fotoğraf (2010) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020).....	57
Şekil 4. 3. Alanda geçici olarak inşa edilen Belediye Pasajı'na ait fotoğraf (2011) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020).....	57
Şekil 4. 4. Kahramanmaraş Kültür Park ve yakın çevresi uydu görüntüsü (2015) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020).....	58
Şekil 4. 5. Kahramanmaraş Kültür Park'a ait fotoğraf (2015) (URL-1).....	58
Şekil 4. 6. Seçilen yarışma sonuç ürüne ait maket fotoğrafı (2007) (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020).....	60
Şekil 4. 7. Yarışma sonuç ürünü için uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde hazırlanan maket (2008) (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020).....	61
Şekil 4. 8. Yarışma sonuç ürünü için uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde hazırlanan üç boyutlu görsel (2008) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020).....	61
Şekil 4. 9. Yarışma sonuç ürünü için uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde hazırlanan üç boyutlu görseller (2008) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020).....	62
Şekil 4. 10. Yarışma sonuç ürünü yarışma vaziyet planı çizimi (URL-2).....	65

Şekil 4. 11. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020).....	66
Şekil 4. 12. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020).....	66
Şekil 4. 13. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020).....	67
Şekil 4. 14. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020).....	68
Şekil 4. 15. Yarışma sonuç ürünü yarışma zemin kat planı ve b-b kesiti çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)	69
Şekil 4. 16. A, B, C, D, E, F, G blokların Kültür Park'taki konumları (URL-7) (Blok kodları Kültür Park güncel uydu görüntüsüne işlenmiştir).....	74
Şekil 4. 17. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri Vaziyet Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	88
Şekil 4. 18. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri Bodrum Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	89
Şekil 4. 19. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve mimari en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	90
Şekil 4. 20. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri A Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize Projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	91
Şekil 4. 21. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri B Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	92
Şekil 4. 22. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri C Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	93
Şekil 4. 23. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri D-E-F-G Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir	

Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	94
Şekil 4. 24. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Yarışma Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma Projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınarak işlenmiştir).....	95
Şekil 4. 25. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Yarışma Projesi A-B-C-D-E-F-G Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınarak işlenmiştir).....	96
Şekil 4. 26. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Uygulama Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Şeması (Uygulama projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak işlenmiştir).....	98
Şekil 4. 27. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Uygulama Projesi Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Uygulama projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak işlenmiştir).....	100
Şekil 4. 28. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari En Son Durum Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Tablosu (Revize Projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden Alınarak, Kullanım Sürecine Göre Güncellenerek ve Mimari En Son Durum Projesi Oluşturularak İşlenmiştir).....	103
Şekil 4. 29. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari En Son Durum Projesi Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Tablosu (Revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)	105
Şekil 4. 30. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.28.)	122
Şekil 4. 31. Katılımcıların yaşlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.28.)	122
Şekil 4. 32. Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.28.)	123
Şekil 4. 33. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma sıklıklarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.29)	124
Şekil 4. 34. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma amaçlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.30)	125
Şekil 4. 35. Katılımcıların Kültür Park'ta Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra kullandıkları birimler/ etkinlik alanlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.31.)	127
Şekil 4. 36. Katılımcıların Kültür Park'ta olsaydı kullanım sıklıklarının artacağını belirttikleri birimler/ etkinlik alanları/etkinliklere göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.32.)	129
Şekil 4. 37. Katılımcıların Kültür Park'ı güzelleştireceğini düşündüğü canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.33.).....	130
Şekil 4. 38. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.34.).....	133
Şekil 4. 39. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.35.).....	135

Şekil 4. 40. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.36.).....	137
Şekil 4. 41. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.37.).....	140
Şekil 4. 42. “Kültür Park’ın ve yakın çevresinin” genel olarak işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.39.).....	146
Şekil 4. 43. “Kültür Park’ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.40.)	148
Şekil 4. 44. “Kültür Park’ın peyzaj alanlarının” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.41.).....	150
Şekil 4. 45. “Kültür Park’ın ve yakın çevresinin” genel olarak davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.42.).....	155

KISALTMALAR LİSTESİ

- KSD : Kullanım Sürecinde Değerlendirme
- SPSS : Statistical Package for the Social Science (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)
- TDK : Türk Dil Kurumu
- BPRU : The Building Performance Research Unit (Bina Performansı Araştırma Birimi)
- TMMOB : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
- KİK : Kamu İhale Kurumu
- UIA : International Union of Architects (Uluslararası Mimarlar Birliği)
- KMBB : Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi
- STEM : Science, Technology, Engineering, Math (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik)
- M.Ö. : Milattan Önce

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ

1.1.Problemin Belirlenmesi

Mimari proje yarışmaları birçok alternatif arasından en nitelikli olan yarışma sonuç ürününün seçilmesi amacıyla açılmaktadır. Yarışmalar mimarlık kültürünün gelişmesi, kentlerin sağlıklı gelişmesi bakımından ayrıca kullanıcı memnuniyetinin sağlandığı nitelikli, kaliteli, kimlikli yapıları çevrelerin elde edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Mimari proje yarışmaları belirli bir arsa üzerine, belirlenen bir konudaki yapı/yapılı çevre ihtiyacının karşılanması için hazırlık süreciyle, yarışma şartlarının oluşturulmasıyla başlamaktadır. Yarışmanın ilanı sonrasında yarışma süreci, değerlendirme süreci, değerlendirme sonrası süreç ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerini kapsamaktadır. Mimari proje yarışmalarıyla yarışmayı açan işveren tarafından oluşturulan ve jüri üyeleri tarafından kesinleştirilen yarışma şartnameleri doğrultusunda yarışmacılar tarafından hazırlanan mimari tasarım ürünleri jüri değerlendirmelerine sunulmaktadır. Jüri değerlendirmeleri sonucunda inşa edilmesi uygun bulunan yarışma sonuç ürünü yarışmacı ve işveren arasında anlaşma sağlanması sonrasında jüri değerlendirme raporu ve işveren görüşleri doğrultusunda ön, kesin, uygulama ve detay projelerinin hazırlanmasını kapsayan uygulama projelerinin hazırlanması sürecinden geçerek inşa edilmeye hazır hale getirilmektedir. İş alan müellif tarafından işveren kontrolünde inşa edilen yarışma sonuç ürünü inşa süreci sonrasında kullanıma sunulmaktadır. Yarışma hazırlık süreciyle başlayan kullanıma kadar geçen süreçte her alt süreç kendisinden sonraki sürece girdi vermekte (Akansel, 2002) ve bu aşamalarda oluşan eksik ya da hatalı tercihler birbirini etkileyerek inşa edilen ve kullanıma sunulan yarışma sonuç ürününe yansımaktadır. Özellikle mimari proje yarışmalarında jüri değerlendirmesi sonucunda inşa edilmesi uygun bulunan yarışma sonuç ürünlerinde uygulama projelerinin hazırlanması ve inşa sürecinde değişiklikler yapılması kullanım sürecinde performans problemlerinin oluşmasına neden olmaktadır.

Tuna (2009), Ulusal Mimarlık Yarışmaları 2 Sempozyumu'nda yarışma süreçlerinde karşılaşılan problemlerin, yapı/yapılı çevre üretim alanındaki, mimarlık hizmet alanındaki problemlerden çok farklı olmadığı tespiti yapmamız ve yapı/yapılı çevre ve mimari proje üretim ortamını bir bütün olarak değerlendirmemiz gerektiğini belirtmiştir. Kentlerde yapı ve yapılı çevrelerin oluşumunda kalitenin aranması ve nitelikli yaşam çevreleri yaratmada mimarının katkısının vazgeçilmezliğinin bilince çıkartılmasının en öncelikli sorunumuz olarak görüldüğünü ve kaliteyi yaratanın her şeyden önce kaliteyi arama duygusu olduğunu söylemiştir. Tuna (2009), Yarışma sonuç ürünlerinde uygulama esnasında değişiklik yapılması sorununa da şöyle değinmiştir: "...yarışmayla elde edilen projelerin uygulama sırasında ciddi değişikliklere uğraması, yarışmalardan beklenen yararın, örnek olabilme şansının yitirilmesine yol açmaktadır. Oysa yarışma projelerinin sadece mimarisiyle değil, yapı kalitesiyle de fark yaratabilmesi, kullanıcıya o farkı hissettirebilmesi, yarışmayı düzenleyen kuruma prestij katabilmesi, övünme olanağı sunabilmesi de beklenmelidir". Yarışma hazırlık sürecinden kullanıma kadar geçen süreçteki hatalar yarışmayla hedeflenen, kullanıcı gereksinimlerinin sağlanması için beklenen performans kriterlerini sağlayamamaktadır. Bu durumlarda performans değeri düşük, kullanıcı memnuniyetinin sağlanamadığı yapılı çevreler ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada, yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak değerlendirilmesi problem bütünü olarak kabul edilmiştir. Yapılan önceki çalışmalarda inşa edilen ve kullanıma sunulan yarışma sonuç ürünleri için yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak ele alındığı değerlendirmelerin yok denilecek düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca yapılan incelemelerde yarışma sonuç ürünlerinin inşa edilmesiyle elde edilen yapılı çevrelerde kullanıcı memnuniyetini temel alan, yapıların ve çevresinin bir bütün olarak değerlendirildiği, fiziksel performans etkileri açısından en önemlileri olan işlevsel, teknik ve davranışsal performans düzeylerini kapsayan, bütüncül bir yapılı çevre performans değerlendirmesiyle karşılaşılmamıştır. Bu doğrultuda mimari proje yarışmaları sonucunda daha nitelikli yarışma sonuç ürünlerinin elde edilmesi ve sonuç ürünlerinin inşa edilmesiyle ortaya çıkan yapılı çevrelerde niteliğin ve kalitenin oluşması, performans değerinin yüksek olması ve bunlara bağlı olarak kullanıcı memnuniyetinin sağlanması için yarışma süreçleri ile kullanım süreci bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Kullanıcı memnuniyetini temel alan, teknik, işlevsel ve

davranışsal performans düzeylerini kapsayan bir kullanım sürecinde değerlendirme çalışması çerçevesinde yapıli çevre performans değerlendirmesi yapılmalıdır.

1.2. Çalışmanın Amacı

Genel olarak bu çalışma; mimari proje yarışması sonucu inşa edilmesi uygun bulunan ve inşa süreci sonunda kullanıma sunulan yarışma sonuç ürünlerinin yarışmayla hedeflenen, kullanıcı gereksinimlerini karşılamada yapıli çevreden beklenen performansının ne düzeyde yerine getirildiğinin belirlenebilmesi için kullanıcılara ihtiyaçları hakkında sorular sorarak değerlendirilmesi amacını taşımaktadır.

Bu çalışma ile yarışma hedefleri de temel alınarak uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve/veya kullanım sürecinde değişikliklere uğramış yarışma sonuç ürünlerinin kullanım sürecinde kullanıcı memnuniyetini sağlamada ne düzeyde yeterli olduğu konusunda bir araştırma yapılması düşünülmüştür. Kullanıcı memnuniyetinin temel alındığı bu çalışmayla;

- Yarışma süreçleriyle kullanım sürecinin bir bütün halinde, teknik, işlevsel ve davranışsal performans düzeylerini kapsayan kullanım sürecinde değerlendirme çalışması çerçevesinde geliştirilecek olan bir yapıli çevre performans değerlendirmesiyle ele alınması,
- Yarışma sonuç ürününde uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve kullanım süreçlerinde meydana gelen değişikliklerin belirlenmesi,
- Yarışma sonuç ürününün inşa edilmesi ve kullanıma sunulmasıyla elde edilen yapıli çevredeki yarışma hazırlık sürecinden kullanıma kadar geçen süreçteki eksik ya da hatalı tercihlerden kaynaklanan mevcut performans problemlerinin tespit edilmesi ve yapıli çevreye ait teknik, işlevsel ve davranışsal performans düzeylerinin belirlenmesi,
- Uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve/veya kullanım süreçlerinde meydana gelen değişiklikler sonucunda yarışma sonuç ürününün kullanımının ve kullanım amacının ne düzeyde etkilendiğinin belirlenmesi,
- Kullanıcıların yarışma sonuç ürününün inşa edilmesiyle elde edilen yapıli çevredeki memnuniyet durumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.3. Çalışmanın Önemi

Mimari yarışma sonuç ürününün inşa edilmesiyle elde edilen yapıyı çevrenin kullanım sürecinde kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin yapıyı çevre performans değerlendirilmesiyle araştırıldığı bu çalışmayla;

- KSD çalışmaları çerçevesinde yarışma süreçlerini ve kullanım sürecini bir bütün halinde ele alan, teknik, işlevsel ve davranışsal düzeylerin değerlendirildiği bir yapıyı çevre performans değerlendirme kavramı geliştirilmesi,
- Yarışma sonuç ürününün inşa edilmesi ve kullanıma sunulmasıyla elde edilen yapıyı çevredeki yarışma hazırlık sürecinden kullanıma kadar geçen süreçteki eksik ya da hatalı tercihlerden kaynaklanan mevcut performans problemlerinin tespit edilmesi ve çözümlenmesi için geri besleme sağlanması,
- Yapıyı çevredeki performans problemlerinin çözümlenmesine bağlı olarak yapıyı çevrenin performansının ve kalitesinin artması ve bunlara bağlı olarak kullanıcı memnuniyetinin artması
- Kullanıcılar üzerinden yapılan değerlendirmeler sayesinde yapıyı çevre kullanımının geliştirilmesi
- İnsanlar için uygun, nitelikli yapıyı çevreler üretilmesi için katkı sağlanması
- Gelecekte düzenlenecek olan mimari proje yarışmaları ve inşa edilecek yapıyı çevreler için elde edilen bilgilerle daha doğru tercihler yapılması ve tasarım ve değerlendirme kriterlerinin geliştirilmesi için veri tabanı (ileri besleme) sağlanması,
- Gelecekte düzenlenecek olan mimari proje yarışmaları, yapılacak olan araştırmalar ve inşa edilecek yapıyı çevreler için kamu ve özel sektöre örnek teşkil etmesi düşünülmektedir.

1.4. Çalışmanın Varsayımı

Kullanıcı memnuniyetini temel alan bu çalışmada, yarışma süreçleriyle kullanım sürecini bir bütün halinde el alan kullanım sürecinde değerlendirme çalışması çerçevesinde yapılan yapıyı çevre performans değerlendirilmesiyle;

- Yapıyı çevrelerdeki performans problemlerinin çözülebileceği,
- Yapıyı çevre kullanımının geliştirilebileceği,

- Gelecekte düzenlenecek olan mimari proje yarışmaları, proje tasarımları ve inşa edilecek yapıları çevreler için daha bilgili kararlar verilebileceği,
- Gelecekte düzenlenecek olan mimari proje yarışmalarında tasarım ve değerlendirme kriterlerinin geliştirilebileceği,
- İnsanlar için uygun, kaliteli, nitelikli performansı yüksek yapıları çevreler üretileceği ve bunlara bağlı olarak kullanıcı memnuniyetinin sağlanacağı varsayılmaktadır.

1.5. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

- Ulusal mimari proje yarışmaları,
- Kahramanmaraş kenti,
- Kahramanmaraş Kùltür Park ile sınırlanmıştır.

Model olarak ele alınan ulusal mimari proje yarışması sonuç ürünü olan, Kahramanmaraş kentinde bulunan, Kahramanmaraş Kùltür Park'ta literatür araştırmaları, yerinde yapılan gözlem ve kullanıcılarla yapılan görüşmeler sonucunda yarışma projesi ile inşa sonrası elde edilen ve kullanıma sunulan yapıları çevrede biçimsel ve işlevsel olarak ciddi değişiklikler olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda yapıların ve çevresinin bir bütün olarak ele alınabileceği yarışma sonuç ürünü örneği olması sebebiyle kullanım sürecinde değerlendirme çalışması çerçevesinde yapılacak olan yapıları çevre performans değerlendirmesi için model alınmaya uygun bulunmuştur.

1.6. Çalışmanın Yöntemi

İnşa edilen ve kullanım sürecinde olan mimari yarışma sonuç ürününün kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin kullanım sürecinde değerlendirme çerçevesinde yapılan bir yapıları çevre performans değerlendirilmesiyle araştırıldığı çalışma altı bölümden oluşmaktadır;

Birinci bölümde çalışmaya yönelik; probleme, amaca, öneme, sınırlılıklara, varsayıma, yönteme ve literatür araştırmasına yer verilmiştir.

İkinci bölümde, değerlendirme kavramı tanımlanmış ve kullanım sürecinde değerlendirme (KSD) çalışmaları kapsamında KSD' nin tanımı yapılarak, amacı, yararları, gelişimi ve kullanım alanları, değerlendirme modelleri ve teknikleri incelenmiştir. Yapılı çevre performansı ve KSD performans düzeyleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde mimari proje yarışmaları kapsamında yarışma kavramı tanımlanarak, yarışmaların; amacı, önemi, yönetmelikleri, türleri ve şekilleri, süreç bileşenleri açıklanmış ve sonuç ürününü etkileyen yarışma faktörleri incelenmiştir.

Dördüncü bölümde model olarak seçilen yarışma sonuç ürünü olan Kahramanmaraş Kültür Park ele alınmıştır.

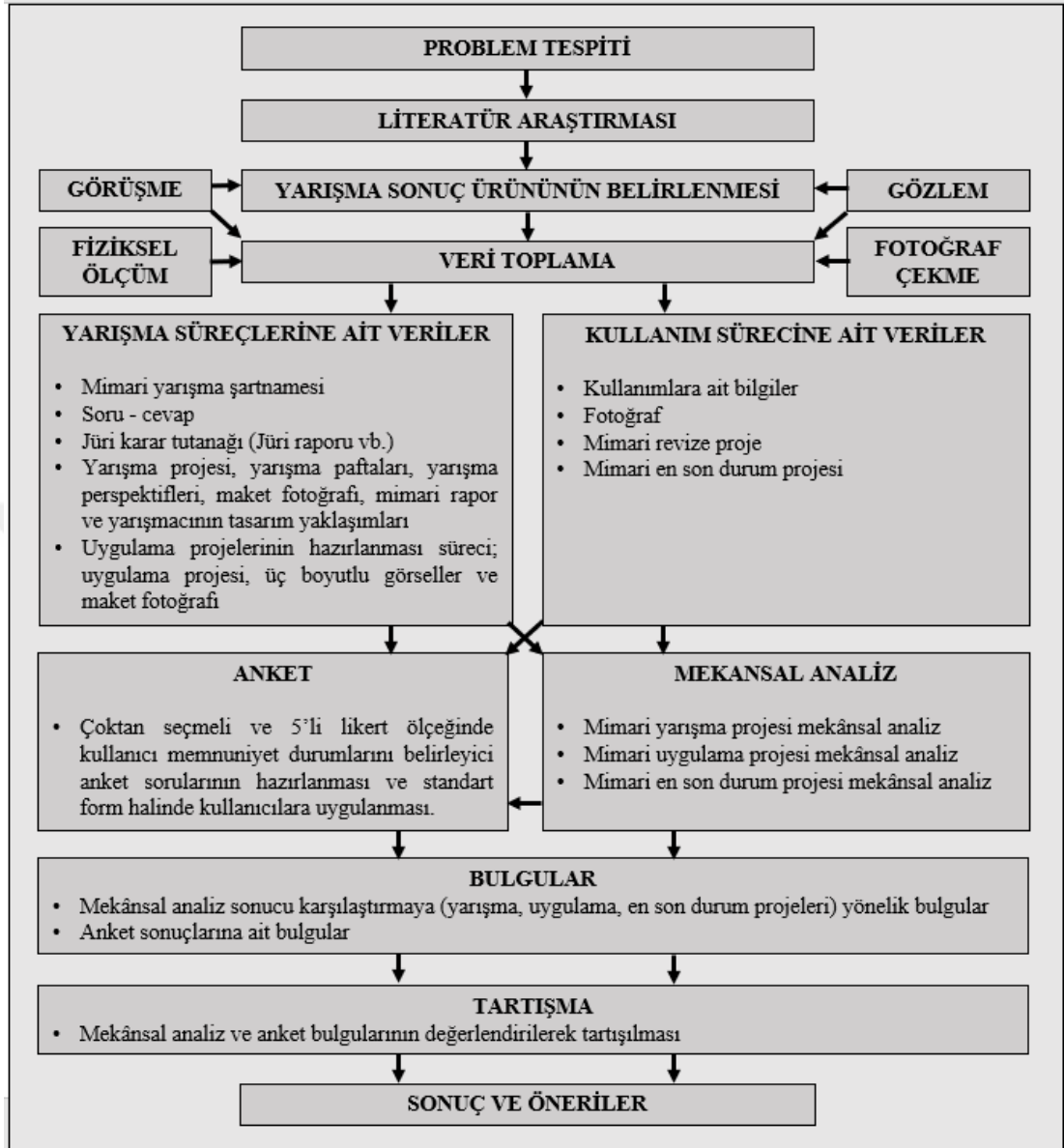
Çalışma kapsamında model olarak ele alınan yarışma sonuç ürününün seçiminde ve değerlendirilmesinde şu yöntem izlenmiştir;

1. Tespit edilen problemlere yönelik literatür araştırması ve yerinde gözlem yapılarak, kullanıcılarla görüşme sağlanarak Kahramanmaraş Kültür Park'ın model olarak ele alınmasına karar verilmiştir.
 2. Model olarak ele alınan Kahramanmaraş Kültür Park'ta yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün halinde değerlendirilebilmesi ve Kültür Park'ın kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin araştırılabilmesi için kullanım sürecinde değerlendirme çalışması çerçevesinde bir yapılı çevre performans değerlendirmesi yapılması uygun bulunmuştur. Çalışma süresinin kısıtlayıcı olması sebebiyle KSD süreç modelinin, gösterici KSD düzeyinde araştırma yapılmış ve literatür araştırması, veri toplama, gözlem, görüşme, fiziksel ölçüm, fotoğraf çekme, mekânsal analiz ve anket gibi KSD değerlendirme teknikleri kullanılmıştır. Literatür araştırmasında; araştırma konusuyla ilgili yayınlanmış tezler, makaleler, dergiler, kitaplar, internet yayınları ve projeler incelenmiştir. Bu kapsamda;
- Kahramanmaraş Kültür Park'a yönelik yarışma süreçlerine ve kullanım sürecine ait veriler toplanmıştır. Literatür araştırması yapılarak yarışmacının tasarım yaklaşımlarına, yarışma süreçleri ve kullanım süreciyle ilgili genel bilgilere ulaşılmıştır. Kazanan yarışma ekibiyle görüşme sağlanarak, yarışma sürecine ait; yarışma projesine, yarışma paftalarına, yarışma perspektiflerine, mimari rapora ve yarışma ve uygulama

projelerinin hazırlanması süreçleri maket fotoğraflarına ulaşılmıştır. İşverenle görüşmeler sağlanarak yarışma alanına ait eski fotoğraflara, yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerine ait; yarışma şartnamesine, soru-cevap belgesine, jüri karar tutanağına (jüri raporu, değerlendirme kriterleri vb.), uygulama projesine ve üç boyutlu görsellere, kullanım sürecine ait; mimari revize projesine ve kullanımlara ait bilgilere ulaşılmıştır. Buna ek olarak Kahramanmaraş Kültür Park yerinde ziyaret edilerek, çalışanlarla sözlü görüşmeler ve gözlem yapılarak, fotoğraf çekerek kullanım sürecine ait veriler toplanmıştır. Ulaşılan mimari revize projedeki eksik olan kısımlar yerinde fiziksel ölçüm yapılarak AutoCAD 2017 çizim programında tamamlanmış ve mimari en son durum projesi oluşturulmuştur.

- Kahramanmaraş Kültür Park'a ait ulaşılan mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri üzerinden fiziksel durum tespiti için mekânsal analizler yapılmış, yapılara ait mekanlar detaylı olarak belirlenmiştir. Bulgular bölümünde mekânsal analizlerden elde edilen verilerle söz konusu projeler üzerinden karşılaştırmalar yapılarak yarışma süreci, uygulama projelerinin hazırlanması süreci ve kullanım süreci arasında yapılan değişiklikler tespit edilmiştir.
- Yukarıda belirtilen Kültür Park'a yönelik yarışma süreçlerine ve kullanım sürecine ait toplanan veriler, mekânsal analiz verileri ve literatür taramalarından elde edilen performansa kriterlerinin belirlenmesine yönelik veriler anket sorularının hazırlanması için de kaynak teşkil etmiştir. Yapılı çevre performans değerlendirmesi yapılabilmesi için, yarışma ve kullanım süreçlerine ait veriler, mekânsal analiz verileri ve belirlenen yapılı çevre; teknik, işlevsel ve davranışsal performans kriterlerine göre çoktan seçmeli; tek ve çok yanıtı ve 5'li likert ölçeğinde kullanıcı memnuniyet durumlarını belirleyici olan anket soruları hazırlanmıştır. Kültür Park'taki ziyaretçiler tarafından en aktif kullanılan birimin Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi olduğu düşünülerek anket soruları Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi kullanıcılarına e-posta ve telefon aracılığıyla standart form halinde yönlendirilerek uygulanmıştır. Anket sorularında Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi ve Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi üzerinden genel olarak Kültür Park'ın tamamı ele alınmıştır. Anket çalışmasında elde edilen bulgular SPSS programında analiz edilerek güvenilirliği test edilmiştir. Anket sonuçlarına ait bütün istatistiksel veriler bulgular bölümünde detaylı olarak açıklanmıştır.

Beşinci bölümde mekânsal analiz ve anket bulguları değerlendirilerek tartışılmış ve altıncı bölümde çalışmayla ilgili sonuçlara yer verilerek önerilerde bulunulmuştur.

Şekil 1. 1. Yöntem ilerleyiş şeması

1.7. Literatür Araştırması

Yapılan literatür araştırmalarında mimari proje yarışmalarıyla ilgili bir çok çalışma yapıldığı ve mimari yarışmaların dergilerde, tezlerde, kitaplarda, makalelerde, sempozyumlarda vb. farklı konular ve farklı problemlerle ele alındığı görülmüştür. Bu çalışmalar detaylı olarak incelenmiş ve mimari yarışmaların bu tez kapsamında faydalanılan çalışmalar içerisinde konu olma sebepleri açıklanmıştır.

“1930-2000 Yılları Arasında Türkiye’de Gerçekleştirilen Mimari Tasarım Yarışmalarının Belgelenmesi ve Genel Bir Değerlendirme” isimli yüksek lisans tezinde Türkiye mimarlık tarihinde yarışma tecrübesine ait biriken verileri bir araya getirme konusunda bir çalışma yapılmıştır. Mimarların düşünce yapısı ve yaklaşımları sonucunda oluşan kavramlar tespit edilen 501 mimari tasarım yarışması üzerinden verilere erişilebildiği ölçüde ele alınmıştır (Yaramış, 2000).

“Yarışma Yöntemi ile Elde Edilen Mimari Projelerde İşlevsel Niteliğin Artırılmasına Yönelik Bir Model Önerisi: Belediye Hizmet Binaları Örneği” isimli doktora tezinde ulusal mimari proje yarışmaları hedef kriterleriyle sonuç ürün özellikleri arasında görülebilen farklılıkların azaltabilmelerine/giderilmelerine yönelik bir çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışma kapsamında yarışma sonuç ürünlerinin işlevsel ihtiyaçlar bağlamında değerlendirilebildiği, mevcut problem alanlarının saptanabildiği ve bu problem alanlarının oluşumlarına dayanak olan alt süreçlerdeki kopuklukların ortaya konulabildiği deneysel tabanlı bir model önerisi geliştirilmiştir (Akçay, 2018).

“1930 Yılından Günümüze Yarışma Projeleri İçinde Konut Mimarisine Yönelik Projelerin Yeri ve Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde yarışmaların konut mimarisine etkisi ve bu etki sonucunda konut mimarisinde yaşanan sorunlara döneminin ilerisine yönelik çözümler getirilip getirilmeme durumunun tespiti konusunda bir çalışma yapılmıştır. 1930-2010 yılları arasında düzenlenen konut yarışmaları belirlenen başlıklar altında incelenmiştir (Kucak, 2013).

“1930-2010 Yılları Arasında Bir Proje Elde Etme Yöntemi Olarak Türkiye’deki Mimari Tasarım Yarışmalarının İrdelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde jüri üyelerinin kazanan mimari ürünleri seçmede kullandıkları kriterlerin ve sonuç ürününün seçilme sebeplerinin belirlenmesi konusunda bir çalışma yapılmıştır. 1930-2010 yılları arasındaki 80 yıllık dönemde mimari tasarım yarışmayla elde edilen ve inşa edilen binalar içerisinden seçilen örnekler üzerinden inceleme yapılmıştır (Meltem, 2010).

“1980 Sonrası Türk Mimarlığı’nda Yaşanan Dönüşümlerin Yarışma Projeleri Üzerinden İrdelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde 1980 sonrasında Türk mimarlığında yaşanan gelişim ve dönüşümlerin yarışmalar üzerinden irdelenmesi ve yarışmaların Türk mimarlığının gelişimindeki rolünün incelenmesi konusunda bir

çalışma yapılmıştır. 1980 sonrasındaki Türk mimarlığında yaşanan dönüşümler seçilen yarışma projeleri üzerinde incelenmiştir (Ay, 2010).

“2000 – 2008 Yılları Arası Ulusal ve Bölgesel Mimarlık Yarışmalarına Yönelik Bir Profil Belirleme Denemesi” isimli yüksek lisans tezinde yarışmaların bileşenleri belirlenerek 2000-2008 yılları arasında açılan Ulusal ve Bölgesel mimari proje yarışmalarının genel karakteristiği tespit edilmeye çalışılmış ve yapı yarışma şartnameleri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu zaman aralığında hem jüri üyesi hem yarışmacı olmuş mimarlarla belirlenen sorular üzerinde görüşülmüştür (Zahra, 2009).

“Belediye Hizmet Binası Üretim Pratiğinde Yarışma Olgusunun Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde yarışma yöntemi ile elde edilen ve ihale yöntemiyle inşa edilen yapılar incelenmiştir. Adana kenti ilçe belediye yapıları örnek olarak belirlenmiş ve belirlenen kriterlere göre karşılaştırılarak analiz edilmiştir (Ar, 2018).

“Cumhuriyet Dönemi Proje Yarışmalarında Değerlendirme Kriterleri ve Gelişimi Çalışma Alanı: Kamu Yönetim Binaları” isimli yüksek lisans tezinde Kamu Yönetim Binaları proje yarışmalarının ülke mimarlığıyla etkileşimi ortaya çıkarılmak istenmiştir. Bu bağlamda seçilen örnek yarışmalar üzerinden proje yarışmalarındaki mimari ürün seçimi için belirlenen değerlendirme kriterleri ve jüri raporlarındaki yer alan kriterler, olumlu ve olumsuz eleştiriler analiz edilmiştir (Çilingir, 2000).

“Diyalog Tabanlı Yarışmalara Yeni Bir Model Önerisi” isimli yüksek lisans tezinde mimari proje yarışmalarıyla mimarlar için oluşan olumsuz yarışma şartları irdelenmiştir. Çalışma kapsamında bu olumsuz şartları azaltacağına inanıldığı, davetli yarışma yöntemiyle oturumlarda yarışmacıların, jüri üyelerinin ve yatırımcının bir araya geldiği, jüri değerlendirmeleri sonucunda belirlenen iki üründen kazananın halk oylamasıyla seçildiği diyalog tabanlı bir model önerilmiştir (Kanat, 2014).

“Türkiye’de Mimari Proje Yarışmalarında Elde Edilen Ürün ile Ön Proje Arasındaki Uyumsuzlukların Değerlendirilmesi ve Çözüm Önerileri” isimli doktora tezinde yarışma yöntemiyle proje elde etme süreçleri irdelenmiştir. Çalışma kapsamında değerlendirme ve karar alma süreçlerinin denetimine yönelik bir model kurgulanmıştır. Kurgulanan model örnek olarak alınan 3 yarışma projesinin yarışma sonuçlarıyla uygulamaları üzerinden sınanmıştır (Akansel, 2002).

“Yarışma Yoluyla Elde Edilen Halkevlerinin Kamusal Niteliğinin Mekânsal Olarak İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde Erken Cumhuriyet Dönemi’nde yapılan Halkevi yapı türüne dair kamusal özellikler proje yarışmaları örnekleri üzerinden mekânsal olarak incelenmiş ve Halkevlerinin kamusal mekânlar olarak incelenmesini sağlayan mekânsal özellikler irdelenmiştir. Örnek olarak ele alınan Halkevi yapıları üzerinden mekânsal okumalar ve birbirleriyle karşılaştırmalar yapılmıştır (Sağlam, 2018).

“Yarışma ile Elde Edilen Belediye Hizmet Binaları: Kullanıcı ile İletişim ve Kamu İmajı” isimli yüksek lisans tezinde belediye yapı türleri ve belediyelerin kentsel oluşumda nasıl bir rol üstendiği incelenmiştir. Belediye yapılarının mimarlık alanında ve kamusal alanlardaki etkileri ve bu etkilerin sonuçları örnek olarak belirlenen mimari proje yarışmalarıyla elde edilen ve inşa edilen ürünler üzerinden irdelenmiştir. Belediyeler yapıları ve belediye yarışmalarıyla ilgili hazırlanan sorular üzerinden mimarlarla görüşülmüştür (Perçin, 2018).

“Ulusal Mimari Proje Yarışmalarının İzinden Türkiye’de Mimarlık” isimli yüksek lisans tezinde Türkiye’deki mimarlık gelişimi mimari proje yarışmaları üzerinden incelenmiştir. Mimari proje yarışmalarının mimarlık ortamının gelişmesindeki yeri, rolü ve etkileri belirlenmiştir. 1920-2010 yılları arasındaki 90 yıllık süreçteki mimari proje yarışmaları ve kazanan sonuç ürünleri tasarımları bir arada ele alınarak tarihsel döneme etki eden belirlenen kriterler üzerinden analiz edilmiştir (Gencal, 2011).

“Türkiye’de Proje Yarışmaları ile Elde Edilen Kamu Yönetim Yapılarının Mimari Özellikleri” isimli yüksek lisans tezinde, 1920 -2000 sonrası zaman dilimi 5 döneme ayrılmış ve bu dönemlerdeki mimari proje yarışmalarıyla elde edilmiş olan kamu yönetim yapıları belirlenen kriterler üzerinden biçimsel ve anlamsal özellikleriyle incelenmiştir (Türkmen, 2009).

“Türkiye’de Ev ve Mahalle Mimari Proje Yarışmaları Üzerine Bir İnceleme” isimli yüksek lisans tezinde ev ve mahalleyle ilgili yapılan mimari proje yarışmaları incelenmiştir. Belirli kriterlere göre seçilen örnek projeler üzerinden kavramsal okuma ve okunan kavramlar üzerinden de söylem analizi yapılmıştır (Botan, 2019).

“Türkiye’de Belediye Binalarının Elde Edilmesinde Mimari Tasarım Yarışmalarının Rolü” isimli yüksek lisans tezinde mimari proje yarışmalarıyla elde edilen ve inşa

edilen belediye yapılarının kentteki konumları ve biçimleri incelenerek siyasi iradenin kentteki etkisi tanımlanmıştır (Sezgin, 2016).

“Türkiye’de 2010-2017 Yılları Arasında Tarihi Çevrelerde Düzenlenmiş Mimari Yarışmalar Sonucu Ödül Almış Yeni Tasarımlarda Bağlamsal Analiz” isimli yüksek lisans tezinde tarihi çevrelerde yapılan mimari proje yarışmalarında 1.lik ödülünü almış yarışma sonuç ürünleri tasarımları bağlamsal analiz yapılarak tarihi çevreyi önemseme açısından değerlendirilerek tasarım yaklaşımları ortaya çıkarılmıştır (Belge, 2019).

“Türkiye’de 1980 Sonrası Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sürecinde Yaşanan Gelişmeler, Karşılaşılan Problemler ve Süreç Üzerine Değerlendirmeler” isimli yüksek lisans tezinde, 1980 sonrasındaki zaman diliminde Türkiye’de toplumsal, siyasi, ekonomik ve sosyal alanlardaki yaşanan gelişim ve değişimlerden mimarlık ortamının ve yarışmalar sürecinin nasıl etkilendiği incelenmiştir. Yarışma süreçlerinde karşılaşılan sorunlar örnek mimari yarışma projeleriyle aktarılmıştır (Erdoğan, 2009).

“Türk İnşaat Sektöründe Tasarım Değişiklikleri: Uygulanmış Yarışma Projelerinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde Türk inşaat sektöründeki tasarım değişikliklerinin sebepleri incelenmiştir. Bu sebeplerin mimari proje performansındaki etkisi inşa edilmiş yarışma projelerinden ve proje mimarlarına sorular sorularak tespit edilmiş ve tasarım değişiklikleri için çözüm önerileri sunulmuştur (Baykan, 2020).

“Sosyal Konut Yarışmalarının Mekânsal Kalite Bağlamında Değerlendirilmesi: Viyana Örneği” isimli yüksek lisans tezinde literatürde sosyal konuta dair bahsi geçen özellik ve kriterlerin yarışmayla üretilen konutlara etkisi incelenmiştir. Kalite kavramı Viyana’da yarışmayı kazanan ve inşa edilen ve sonrasında konut ödülünü alan sosyal konut yarışma projeleri üzerinden ele alınmıştır (Demirtaş, 2019).

“Mimarlık Yarışmaları İçin Çoklu Faktörlere Göre Entropi Tabanlı Bir Tasarım Değerlendirme Modeli” isimli yüksek lisans tezinde ödül almış yarışma projelerinin objektif tekniklerle hesaplanan entropi değerleriyle belirli ölçüde sübjektiflik taşıyan jüri değerlendirmeleri sonucunda elde edilmiş olan başarıların ilişkisi incelenmiştir. Bu ilişkinin incelenmesi için de ilişkiyi sorgulayan “Entropi Tabanlı Tasarım Değerlendirme Modeli” geliştirilmiştir (Güzelci, 2018).

“Türkiye’deki İslam Tapınma Mekânı Tasarımları ve Mimari Tasarım Paradigmalarının Mimari Proje Yarışmaları Üzerinden Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinde İslam tapınma mekânı tasarımlarının yarışmayla elde edilmesinin mimarlık alanındaki ve kentsel ortamdaki etkileri incelenmiştir. İslam tapınma mekânlarının mimari tasarım ve tasarım paradigmaları mimari yarışma projeleri örnekleri üzerinden değerlendirilmiştir (Türkeri, 2016).

“Mimarlık Eğitimi ve Meslek Pratiği İlişkisinde Tasarım Stüdyoları ve Yarışmalar Üzerinden Başarım Tabanlı Bir Bütünleşik Ölçme- Değerlendirme Modeli” isimli yüksek lisans tezinde tasarımını öne çıkaran stüdyoların ve yarışmaların aktif kullanılmasıyla başarıya bağlı gelişim için ve proje düzeyindeki yerleşik çevre varlıklarının değerlendirilebilmesi için ilişikisel bir veritabanı modeli önerilmiştir (Aktürk, 2019).

“Millî Eğitim Bakanlığı’nın Belirlediği Mekan-Yön Kriterlerinin Eğitim Kampüsü Yarışmaları Üzerinden Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde MEB’in hazırlamış olduğu mekan ve yön kriterleri MEB tarafından açılan ulusal ön seçimli eğitim kampüsü yarışmalarında ödül kazanan projeler üzerinden ele alınmıştır (Özdemir, 2015).

“Konsept Aşamasında Üretilen Görsellerin Mimari Temsildeki Başarılarının Uygulanmış Yarışma Projeleri Üzerinden İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde mimari yarışmalarda konsept aşamasında sunulan görsellerle inşa sonrasında elde edilen sonuç ürünleri estetik ve algısal olarak karşılaştırılıp incelenmiştir (Binici, 2019).

“Kamusal Alan Kavramının 2000-2015 Yılları Arası Yönetim Binaları Ulusal Mimari Proje Yarışmaları Özelinde Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde projelerde kamusal alan kavramına hangi oranda yer verildiği önerilen proje okuma yöntemiyle örnek olarak alınan birinci seçilen ulusal düzeydeki yönetim binaları mimari yarışma projeleri üzerinden ele alınmıştır (Mermer, 2019).

“Kamu Yapılarının Yeniden Değerlendirilmesinde Yarışmaların Önemi: Ankara (1923-1938) – Berlin Örneği” isimli yüksek lisans tezinde Ankara’daki erken dönem yapılarının işlevlendirme ve yeniden değerlendirme türündeki yarışmalar ile ele

alınması durumu Berlin'deki yapılan yeniden işlevlendirme yarışmaları üzerinden irdelenmiştir (Ulubay, 2015).

Ulusal literatürdeki çalışmalar incelendiğinde daha çok yarışma süreçlerinin ve bileşenlerinin irdelenmesine, ödül alan yarışma sonuç ürünlerinin yarışma süreçleri üzerinden değerlendirilmesine yönelik çalışmalarla karşılaşmıştır. Yapılan önceki çalışmalarda kullanım sürecindeki yarışma sonuç ürünleri için yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak ele alındığı, yarışma sonuç ürünlerinin kullanım sürecinin değerlendirildiği çalışmaların yok denilecek düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca yapılan incelemelerde yarışma sonuç ürünlerinin inşa edilmesiyle elde edilen yapılı çevrelerde kullanıcı memnuniyetini temel alan, yapıların ve çevresinin birlikte değerlendirildiği, işlevsel, teknik ve davranışsal performans düzeylerini kapsayan, bütüncül bir yapılı çevre performans değerlendirmesine rastlanmamıştır. Bu doğrultuda, yarışma sonuç ürününün kullanım sürecinin değerlendirildiği bu çalışmada, yarışma süreçleri ve kullanım süreci bir bütün olarak ele alınmıştır. Kullanıcı memnuniyeti temel alınarak, yapıların ve çevresinin birlikte değerlendirildiği, yapılı çevre; işlevsel, teknik ve davranışsal performans değerlendirmelerini kapsayan bütüncül bir değerlendirme çalışması yapılmıştır. Yapılan bu çalışmayla;

- KSD çalışmaları çerçevesinde yarışma süreçlerini ve kullanım sürecini bir bütün olarak ele alan, teknik, işlevsel ve davranışsal performans düzeylerinin değerlendirildiği bir yapılı çevre performans değerlendirme kavramı geliştirilerek,
- Gelecekte düzenlenecek olan mimari proje yarışmalarında ve inşa edilecek yapılı çevrelerde daha doğru tercihler yapılması ve tasarım ve değerlendirme kriterlerinin geliştirilmesi için veri tabanı sağlanarak literatüre katkı sağlanacağı ve yapılan araştırmalara yol gösterici olunacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM 2

2. MİMARİDE DEĞERLENDİRME KAVRAMI VE KULLANIM SÜRECİNDE DEĞERLENDİRME (KSD) ÇALIŞMALARI

2.1.Değerlendirme Kavramı

TDK'ye göre değerlendirmek işi, kıymetlendirme (URL-6) anlamı taşıyan değerlendirme kavramı, mimarlık alanında ise belirli bir amaca yönelik elde edilen tasarlanmış ya da inşa edilmiş mimari sonuç ürününün ne düzeyde başarılı olduğuyula ilgili yapılan çalışma sonucuna göre varılan yargıdır.

Değerlendirme; bir mimari ürünün oluşumuna katkıda bulunan işveren, kullanıcı, tasarımcı, yasa ve yönetmelikler vb. lerinin değer sistemindeki etkileşimlerini sentezleyerek alternatiflerin seçimini sağlayıp, optimum çözüme ulaşılmasını hedeflemektedir. Değerlendirmeyle; alt süreciyle birlikte var olan yapılı çevrenin kullanıcı davranışı üzerindeki etkisi ortaya çıkmakta ve gelecekte tasarlanacak olan yapılı çevrelerde de kalitenin artması sağlanabilmektedir (Sanoff, 1992; Diren, 2012). Kaliteyle doğrusal bir ilişkisi olan performans ve kullanıcı memnuniyeti de tasarlanan ve inşa edilen yapılı çevrelerdeki kalite düzeyinin artmasına bağlı olarak yükselmektedir.

Değerlendirme çalışması, insanların daha iyi olması, sosyal koşulların ve toplum yaşamının iyileştirilmesi için ihtiyaç duyulan gereksinimlerinin tespiti, uygulanması ve etkisi hakkında bilgi toplamaya, analiz etmeye ve yorumlamaya adanmış bir faaliyet alanıdır. Genel olarak Kullanım Sürecinde Değerlendirme olarak adlandırılan değerlendirme çalışması mimarlık bilimini geliştirmeyi amaçlayan profesyonel bir hesap verebilirlik biçimidir (Sanoff, 1992).

2.2.Kullanım Sürecinde Değerlendirme (KSD) Çalışmaları

2.2.1.KSD' nin tanımı

Kullanım sürecinde değerlendirme, yapılı çevrenin inşa edildikten ve kullanıldıktan bir süre sonra performansının sistematik ve titiz bir şekilde değerlendirme sürecidir (Presier vd., 1988). Kullanım sürecinde değerlendirme, inşa edildikten sonra belirli bir

süre kullanılan yapılı çevrenin beklenen performans kriterlerine göre asıl tasarım amacını nasıl karşıladığına, kullanıcı memnuniyetini sağlamada ne düzeyde performans gösterdiğine dair bilgi toplama, analiz, görüşme, anket, ölçüm gibi çeşitli tekniklerle araştırma yapılarak veri elde etme yöntemine dayanan değerlendirme işlemi olarak da ifade edilebilir.

Presier, kullanım sürecinde değerlendirmenin daha spesifik bir şekilde “kullanımda olan inşa edilmiş çevrelerin açıkça belirtilen performans kriterleriyle karşılaştırılmasıyla sistematik veri toplama, analiz etme süreci” olarak tanımlanabileceğini öne sürmüştür. Friedman, kullanım sürecinde değerlendirmeyi “tasarlanmış bir çevrenin açık ve dolaylı olarak insan ihtiyaçlarını ve değerlerini karşıladığı ve desteklediği derecenin bir değerlendirmesi” olarak insanbilimsel bir unsur olarak tanımlamış, Zimring ve Reizenstein, daha insan merkezli bir bakış açısı ile kullanım sürecinde değerlendirmeyi “kullanımdaki tasarlanmış çevrelerin insan kullanıcıları için etkinliğin incelenmesi” olarak temel bir tanımla desteklemiştir. Royal Institute of British Architects Araştırma Yönlendirme Grubu, kullanım sürecinde değerlendirmeyi mimari bakış açısıyla “mimarlar tasarlarının performansı hakkında bilgi vermek için ve yapılı çevre sahipleri ve kullanıcılarının sahip oldukları şeylerden en iyi şekilde yararlanması için öneriler sunan kullanımdaki yapılı çevrelerin sistematik bir çalışması” olarak tanımlamıştır (Preiser vd., 1988; Friedman vd., 1978; Zimring ve Reizenstein, 1980; Duffy ve Hutton, 1980; Hadjri ve Crozier, 2009).

Kullanım sürecinde değerlendirme diğer değerlendirmelerinden farklıdır, çünkü yapılı çevredeki kullanıcılara ve kullanıcıların gereksinimlerine odaklanır ve kullanıcılara ihtiyaçları hakkında sorular sorarak daha iyi bir yaşam alanı tasarlanabileceği fikrine dayanır (Presier, 2001). Değerlendirilen yaşam alanındaki tasarım kararlarının sonuçlarını araştırır ve bunun sonucunda bu kararların yapılı çevre performansına etkisinin anlaşılmasını sağlayarak kullanıcı ile yaşam alanı arasındaki ilişkiyi belirler (Evrin, 2010).

“Post-occupancy evaluation: An overview” adlı kitapta kullanım sürecinde değerlendirmenin tek bir yapı türüne ya da tasarlanan yapılı çevreye odaklanma eğiliminde olduğuna değinilmiş ve yapılı çevreyi manipüle etmek yerine tanımlamaya eğilimli olduğu, genellikle uygulamaya yönelik olduğu ve laboratuvar yerine hemen

hemen her zaman gerçek çevrelerde yürütüldüğü belirtilmiştir (Zimring ve Reizenstein, 1980).

Kullanım sürecinde değerlendirme çalışmaları dört önemli soruya cevap bulmaya çalışır;

- Bu yapıyı çevre nasıl çalışıyor?
- Bu çalışma sistemi amaçlandı mı?
- Bu çalışma sistemi nasıl geliştirilebilir?
- Gelecekteki yapıyı çevreler nasıl geliştirilebilir?

Bu önemli soruların cevapları hem mevcut değerlendirilen yapıyı çevrelere hem de gelecekteki inşa edilecek olan yapıyı çevrelere değer ve nitelik katabilir (Presier ve Vischer, 2005). Böylece tasarımcının tasarım amacını karşılayan, kullanıcı gereksinimlerine cevap veren, kullanıcı memnuniyetinin en yüksek düzeyde sağlandığı, performans değeri yüksek yapıyı çevreler elde edilebilir.

2.2.2. KSD'nin amacı ve yararları

Kullanım sürecinde değerlendirme amacının ana fikri; ilgili tüm paydaşların yararına daha sonra yapılacak olan yapıyı çevrelerin üretimini geliştirmek için kullanılacak bilgiyi/ bilgi birikimini kolaylaştırmaktır (Hadjri ve Crozier,2009). Kullanım sürecinde değerlendirme, mimarlar ve çevre tasarımcıları tarafından, yapıyı çevrenin yapıyı çevre kullanıcılarınca nasıl kullanıldığını belirlemek ve spesifik tasarım amaçlarının kullanıcıların memnuniyetinde sağladığı dereceyi ölçmek için kullanılmaktadır (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).

Kirk ve Spreckelmeyer'in (1988), "Creative Design Decisions" adlı kitabında kullanım sürecinde değerlendirmenin amaçları;

- Mevcut yapıyı çevrelerden faydalanarak gelecekteki çevresel ihtiyaçları ve programatik gereksinimleri modellemek,
- Orijinal programın ve tasarım hedeflerinin performansını test etmek,
- Mevcut yapıyı çevrelerin kullanıcılar tarafından nasıl kullanıldıklarına bağlı olarak güncelleyerek kullanıma uyarlanmasını sağlamak şeklinde ifade edilmiştir.

Preiser ise (2001), “Learning From Our Buildings” adlı kitapta kullanım sürecinde değerlendirilmenin amaçlarını şu şekilde tanımlamıştır (Preiser, 2001):

- Tasarımın işlevselliğini ve uygunluğunu ölçmek ve işlevsel programda belirtilen performans kriterlerine göre uygunluğunu sağlamak: Tasarımı değerlendirmek için KSD çalışmaları kullanıldığında, değerlendirme işlevsel programda belirtilen açık ve kapsamlı performans kriterlerine göre yapılmalıdır.
- Kullanımlara göre iyi uyum sağlamak: Değişikliklerin sıklıkla gerekli olduğu bazı kullanımlar “uyarlanabilirlik” kavramını içerir. Bu durumda rutin olarak tekrarlanan değerlendirmeler kullanımların değişen organizasyonel ihtiyaçlara uyarlanması için devam eden bir sürece katkıda bulunur.
- Tekrarlayan kullanımlar için planlama yapmak: Bazı kuruluşlar özdeş kullanımları aynı prensipler üzerine inşa eder. Kullanım sürecinde değerlendirme, planlama ve tasarım kriterlerindeki evrimsel gelişmeleri tanımlar ve aynı zamanda tekrarlayan bir tasarım çözümünü haklı kılan temel koşulların geçerliliğini test eder.
- Yapılı çevrelerin kullanıcılar üzerindeki etkilerini araştırmak: Mimarlar, tasarımcılar, çevre-davranış araştırmacıları ve hizmet yöneticileri yapılı çevre-kullanıcı etkileşimlerinin daha iyi anlaşılmasından fayda sağlayabilir.
- Yeni tasarımların uygulanmasını test etmek: Yenilik risk içerir fakat denenmiş doğru tasarımlar ve fikirler iyi uygulamaların sağlanması için yol gösterebilir ve yeni fikirler ilerleme sağlamak için gereklidir. Kullanım sürecinde değerlendirme, yeni bir tasarımın uygulandıktan sonra ne kadar iyi çalıştığını belirlemeye yardımcı olabilir.
- Eylemleri ve harcamaları haklı çıkarmak: Kuruluşların hesap verebilirlik bakımından daha büyük talepleri vardır. Kullanım sürecinde değerlendirme bu hedeflere ulaşmak için bilgi oluşturmaya yardımcı olur.

Yeni yaşam mekanlarının üretimi konusunda planlıların, tasarımcıların ve ilgili diğer uzmanların tüm uğraşlarına rağmen performans açısından sıklıkla sorunlar yaşanmakta ve tatmin edici sonuçlara ulaşılamamaktadır. Bu durumun en önemli sebebi kullanım sürecinin değerlendirilmesinin ihmal edilmesi ve benzer yanlışların benzer çevrelerde tekrarlanmasıdır. Bunun sonucunda da kullanımı takip eden süreçte;

kullanıcı tatminsizliği, düşük konfor seviyesi, sağlık ve emniyet problemi vb. birtakım problemler ortaya çıkmaktadır. Bu problemler KSD çalışmalarının yararlılığının anlaşılmasında ve KSD çalışmalarına ağırlık verilmesinde etkili olmuş ve bu alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir (Malkoç, 2008).

Amaçların ve nedenlerin çoğalmasına rağmen, “KSD’ nin yürütülmesinden elde edilen temel fayda, sürekli iyileştirme hedefini desteklemek için değerli bilgilerin sağlanmasıdır” (Zimmerman ve Martin, 2001; Hadjri ve Crozier,2009). Kullanım sürecinde değerlendirme ile orijinal tasarım hedefine göre kullanım sürecinde kullanıcı algılarının ölçülmesi başlangıç aşaması, tasarım aşaması ve kullanım aşamasındaki yapılı evre arasında bağlantı kurmaya yardımcı olur. Bu tür geri bildirimler sonraki inşa edilecek yapılı çevrelerin tasarımlarının geliştirilmesinde ve kullanılmasında şu yararları sağlayabilir (Whyte ve Gann, 2001):

- Tasarım becerilerini daha etkili bir şekilde uygulamak,
- Kullanıcı gereksinimlerini karşılamak,
- Yönetim prosedürlerini geliştirmek,
- Yenilemenin hedeflenmesi,
- Tasarım kılavuzları ve düzenleyici süreçler için bilgi sağlamak.

Kullanım sürecinde değerlendirme hem kullanıcıların hem kuruluşların değerlen gereksinimlerini desteklemek amacıyla ürün araştırılması ve tasarımın daha iyi geliştirilmesi için tasarımcıya yardımcı olan bir sistemdir. Kullanım sürecinde değerlendirmenin en önemli yararı yapılı çevrenin planlaması ve programlaması üzerine olan gelişmelerle insancıl verim ve insanlar için uygun yapılı çevreler üzerine olan olumlu etkisidir. Kullanım sürecinde değerlendirmenin kısa dönem, orta dönem ve uzun dönem yararları şu şekilde sıralanabilir (Presier, 2001);

Kısa dönem yararları;

- Performans sorunlarının belirlenmesi ve çözümlenmesi
- Kullanıcı değerlerine duyarlı zmcl, aktif hizmet yönetimi sağlamak
- Yapılı evre kullanımını geliştirmek ve performansını artırmak için geri besleme sağlamak

- Kullanıcıların değerlendirme sürecine aktif katılımlarıyla yapılı çevre kullanımının geliştirilmesi ve böylece kullanıcılarının memnuniyetinin artırılması
- Bütçe kesintileri yoluyla yapılan zorunlu değişikliklerin performans etkilerinin anlaşılması
- Daha bilgili tasarım kararı üretme ve tasarım sonuçlarının daha iyi anlaşılması (Presier, 2001).

Orta dönem yararları;

- Yapıların zaman içinde oluşan organizasyonel değişime ve büyümeye uyum sağlaması ve yeni kullanımlara dönüşümü için işlev adaptasyonunu sağlamak
- Yapılı çevrenin inşa sürecinde ve yaşam döngüsü boyunca maliyet tasarrufunu sağlamak
- Tasarım uzmanları ve yapı sahiplerinin performansın sağlanması için sorumluluk üstlenmesini sağlamak (Presier, 2001).

Uzun dönem yararları;

- Yapılı çevre performansında uzun vadeli gelişmeler sağlamak
- Tasarım veri tabanlarının, standartların, kriterlerin ve rehberlik literatürünün geliştirilmesi
- Nicelleştirme yoluyla performans ölçümlerinin geliştirilmesi (Presier, 2001).

2.2.3. KSD çalışmalarının gelişimi ve KSD' nin kullanım alanları

Kullanım sürecinde değerlendirme çalışmaları ilk olarak akıl hastaneleri ve hapisaneler gibi kurumlarda bazıları yapılı çevreye atfedilebilen ciddi sorunların görüldüğü 1960'ların ortalarında kolej yurtlarının değerlendirilmesi için yapılmıştır. Bu çalışmalarla binalarda işlevsel verimsizlikler, kullanıcılar ve binalar arasındaki uyumsuzluklar görülmüş ve bina konfigürasyonu ile sosyal ilişkiler arasında beklenenden daha güçlü bağ oluşumu görülerek şaşırtıcı sonuçlar elde edilmiştir (Presier vd., 1988).

1960'ların sonlarında yapılan araştırmaların çoğu özellikle hastane tasarımı alanında olmuştur. Field 1971'de, Tufts Üniversite'si Tıp merkezi kapsamlı bir bina değerlendirme çalışması gerçekleştirmiş, personel yolculuk süresi, hastane

fonksiyonlarının yakınlığı, hastane yataklarında harcanan zaman, personel gereksinimlerindeki farklılıklar ve verimlilik gibi değişkenleri ele almıştır. Aynı dönemde Pickington Araştırma Birimi tarafından Büyük Britanya'daki KSD çalışmalarına öncülük etmek için ofisler ve okulların değerlendirilmesi üzerine ilk çalışmalara başlanmıştır (Presier vd., 1988).

1970'lerde çevre performansı ve kullanıcıları ile ilgili yeni bilgilerin ortaya çıkmasıyla KSD yöntemleri büyük bir oranda artış göstermiştir. Bu dönemde KSD araştırma modelleri geliştirilmiş ve uygulamada farklı tekniklerin bir arada kullanılması denenerek değerlendirmede sistematik belirlenmeye çalışılmıştır (Karagenç, 2002).

Sistematik bina değerlendirmede ilk girişim Markus ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. 1960'ların sonlarında Markus bina sistemlerinin birbiriyle etkileşen öğelerini ve bina performansında ulaşılması gereken yapı sahipleri ve kullanıcılarının amaç ve hedeflerini tanımlayan BPRU adında maliyet tabanlı bir bina değerlendirme modeli önermiştir. 1973 de Oscar Newman'ın "Defensible Space" adlı kitabında yüksek katlı toplu konutlarda suç üzerine yaptığı araştırmada suç oluşumu ile proje boyutu, plan düzeni ve toplu konutlarda bölgesel alanları kontrol etme yeteneği arasındaki ilişki vurgulanmıştır. Konutun diğer önemli değerlendirilmesi KSD' de veri toplamada anket, görüşme ve gözlem teknikleri üzerine uygulamayı vurgulayan bir çalışmayla Clare Cooper tarafından gerçekleştirilmiştir. Problem arama adı verilen, programlama yaklaşımıyla yakından bağlantılı olan, başlıca unsurları işlev, biçim, ekonomi ve zaman olan bir başka KSD yaklaşımı 1982 yılında Parshall ve Peria tarafından ileri sürülmüştür. Diğer bir KSD yaklaşımı 1983'te Presier tarafından bir yandan açıkça belirtilen performans ve değerlendirme kriterlerinin kullanımına, diğer yandan öznel ve nesnel performans ölçümleri arasında bir korelasyona vurgu yaparak tanımlanmıştır. 1984'te Brill tarafından beş yıllık araştırma çabasının sonucu olarak yetmiş ofis ve yaklaşık beş bin kişiyi içeren bir değerlendirmeye dayanan büyüklük açısından öncü bir KSD çalışması yapılmıştır. 1970'lerin sonlarında başlayarak 1980'lere kadar devam eden süreçte alan kullanımını optimize etmek ve binalarda ihtiyaç duyulan iyileştirmeleri belirlemek amacıyla KSD' yi askeriye ve devlet kurumlarının inşa sürecine dahil eden çeşitli projeler başlatılmıştır (Presier vd., 1988).

1980'lerden 1990'lı yıllara yaklaşıldığında KSD' nin kapsamı ve uygulama alanının büyüdüğü ve özellikle kısa ya da uzun dönemli planlamaya imkân tanınmasının

işletmeler kapsamında çevre tasarlama, kullanım ve bakımında önemli roller üstlenmesine sebep olduğu söylenebilir. Bu sebeple KSD' nin artık bir disiplin olarak uygulama alanında kabul görmesi ve kurumsal birtakım yapılaşmaların oluşmasıyla günümüzde; teorik zeminde bir araştırma alanı olmaktan sıyrılmış, özellikle çevre yönetimi için uzmanlık alanı haline gelmiştir (Karagenç, 2002).

1960' larda kolej yurtlarının değerlendirmesi ile başlayan kullanım sürecinde değerlendirme çalışmaları, 1970'li yıllardan itibaren yapı türlerinin ve kullanıcılarının artmasıyla hastane, konut, toplu konut, ilkokul, ofis binası çalışmaları ile devam etmiştir. 1980'li yıllarda askeri binalarda, devlet binalarında, ofislerde, mimarlık okullarında ve farklı bina türleri üzerinde çalışmalar yürütülerek kapsamı daha da büyütülmüştür. Günümüzde ise çok geniş bir kapsama sahip olan kullanım sürecinde değerlendirme çalışmaları hem kamu sektöründe hem de özel sektörde her türlü fiziki çevrenin değerlendirilmesinde kullanılmaktadır.

Presier vd. (1988), KSD' nin kullanım alanlarını şu şekilde tanımlamışlardır:

- Mevcut problemlerin çözümü için değerlendirilen yapılı çevrelere geri besleme sağlamak,
- Yapılı çevrelerin kullanımında öngörülemeyen problemleri öncesinde tespit etmek,
- Sürekli geri besleme yoluyla yapılı çevre ve kullanımının dengelenmesi ve düzenlenmesi,
- Mekân kullanımı gibi yapılı çevre performansının belirli yönlerine ilişkin denetim ya da diğer odaklanmış araştırmalar
- Yapılı çevre performansındaki başarıların ve başarısızlıkların tespit edilmesi böylece mevcut yapılı çevrelerin düzenlenmesi ya da yenilenmesi için gerekçe sağlamak
- Mevcut tasarım kriterlerinin güncellenmesi ve geliştirilebilmesi için KSD bilgilerinin genelleştirilmesi; yani mimarlık mesleği için rehber, literatür oluşturmak (Presier vd., 1988).

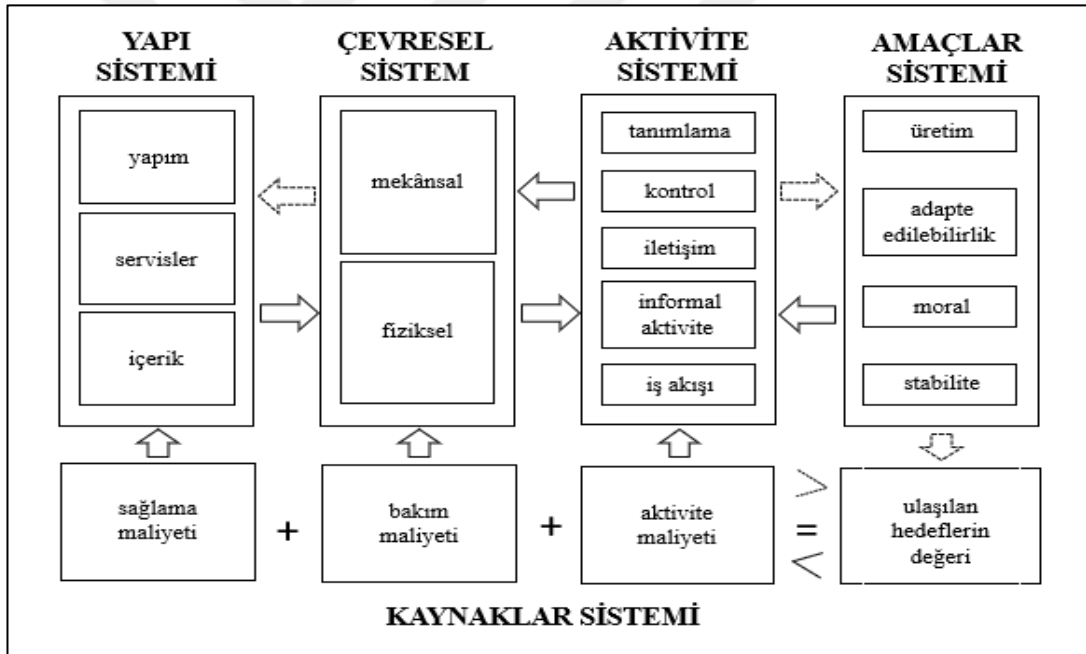
2.2.4. KSD değerlendirme modelleri

1960'lı yılların sonlarından itibaren KSD çalışmaları için farklı değerlendirme tekniklerini bir arada bulunduran çeşitli değerlendirme modelleri geliştirilmiştir. KSD

kavramları içerisinde önemli olduğu düşünülen değerlendirme modelleri şunlardır; BPRU Modeli, Süreç-Strüktür Modeli, Bina Değerlendirme Modeli, Satranç Modeli, KSD Süreç Modeli, Problem Arama Modeli, Süreç Teknik Modeli (Karagenç, 2002);

2.2.4.1. BPRU modeli

The Building Performance Research Unit (BPRU) 1967 yılında mimarlar, mühendisler, Bayındırlık Bakanlığı ve Architect's Journal'ın da katkısıyla tasarım, araştırma ve geliştirme amacıyla kurulmuştur (Sanoff, 1977). Sistematik bina değerlendirmede ilk girişim Markus ve arkadaşları tarafından (Presier vd., 1988) BPRU bünyesinde yapılmıştır. Bina tasarımının çok sayıda alt sisteme bağlı olduğu düşüncesinden yola çıkarak, bu alt sistemlerin açık ve kapalı ilişkilerinin incelenmesi amacıyla (Sanoff, 1977) Markus tarafından 1960 yılların sonlarında maliyet tabanlı bir KSD modeli önerilmiştir (Presier vd., 1988).

Şekil 2. 1. KSD çalışmaları için geliştirilen BPRU Modeli (Sanoff, 1977'den uyarlanmıştır)

Önerilen bu modeldeki değerlendirme sistemi; yapı sistemi, çevresel sistem, aktivite sistemi ve amaçlar sistemi olmak üzere 4 bölümden oluşmaktadır. Bu modelin 2 önemli özelliği vardır. Birincisi tüm sistemin veya herhangi bir bölümün en az beş farklı kategori tarafından tanımlanmasına izin verir. Bunlar; amaç, aktivite, çevre, donanım ve kaynaklardır. Modelin ikinci önemli özelliği ise sistemin dört bölümünün her birinin onunla ilgili maliyetlere ve değerlere sahip olmasıdır. Bunlar mevcut

bilgilerin seviyesine bağlı olarak hem öznel hem de nesnel olarak ifade edilebilmektedir. Böylece bina sisteminin tüm yönlerine göreceli bir maliyet atfederek, belirli bir kaynak zarfı içinde gerçek maliyet-fayda analizi ve optimizasyon elde edilebilir. Tasarımın üretken alt sistemi ise bu katmanlar arasındaki kontrol bağlantısıdır ve bu da sistemdeki faktörlerin birbirleriyle değişimlerini belirler (Sanoff, 1977).

BPRU modeli incelendiğinde; yapılı çevre, kullanıcı ve maliyet unsurlarından yola çıkarak bütüncül ve devamlı sürdürülen bir sistemin kurgulandığı belirlenebilir. Bu sisteme göre, kullanıcı eylemlerindeki değişimlerin; yapılı çevreye etki edebildiği ve bu ilişkilerin; ekonomik değişkenlerin de gözetilerek sürdürüldükleri söylenebilir (Akçay, 2018).

2.2.4.2. Süreç-Strüktür modeli

Bu KSD modelinde ele alınan yöntem; örüntü, kullanıcılar, yakın çevresel koşullar ve tasarım faaliyeti olmak üzere 4 unsurdan oluşmakta ve yapının inşa edildikten ve bir süre kullanıldıktan sonraki değerlendirme sürecini kapsamaktadır. Kullanılan yöntemle kullanıcıların tasarlanan çevreye karşı verdikleri tepkiler araştırılır ve elde edilen veriler yapının asıl proje hedefleriyle karşılaştırılmaya çalışılır (Karagence, 2002).

2.2.4.3. Bina Değerlendirme modeli

Önerilen bu model binanın tasarımından üretim sürecine kadar olan, bina projesini oluşturan tüm aşamalarını kapsar. Kullanıcı ihtiyaçlarının, teknik performansın, bina performansının, ekonomik performansın, estetik performansın değerlendirilmesine dayanır. Bu modele göre; yapı sistemi ve insan aktiviteleri öğeleri etkileşim halindedir ve bu etkileşim niceliksel ve niteliksel temele sahiptir (Karagence, 2002).

2.2.4.4. Satranç modeli

Bu değerlendirme modeli değerlendirmenin önemini ve tesirini vurgulamak için satranç oyunuyla benzerlik kurmakta ve çevreyi kullanan organizasyona yoğunlaşarak değerlendiriciler ve çevre kullanıcılarının birlikte çalışmasını kapsayan “katılımcı” uygulama biçimindeki çevre değerlendirme fikrini ileri sürmektedir. Bu model yaklaşımına göre; değerlendirme sade olmalıdır ve organizasyonda bulunan karmaşık sistemlerin anlaşılabilirliğini sağlamalıdır (Karagence, 2002).

2.2.4.5. KSD Süreç modeli

Presier vd. (1988) tarafından geliştirilen KSD süreç modeli yapıları çevrelerin ya da sistemlerin gerçek performansı ile beklenen performansının açıkça belgelenen performans kriterleriyle sistematik olarak karşılaştırma ilkesine dayanmaktadır (Presier ve Vischer, 2005). Bu model sistematik bir KSD yaklaşımının parçası olan “yapı performansı” kavramı üzerine geliştirilmiştir.

Herhangi bir yapıları çevre türüne ve boyutuna uygulanabilen KSD süreç modeli, zaman, kaynak, personel, değerlendirmenin derinliği ve genişliği ve KSD’ nin yürütülmesinde gerekli olan maliyete dayalı olarak KSD’ nin iki ana boyutunu ele almaktadır. Birincisi KSD’ nin yürütülmesinde yer alan aşamalar diğeri ise bu aşamaları kapsayan uygulama düzeyleridir (Presier vd., 1988).

KSD aşamaları:

- **Planlama:** Planlama aşamasında KSD çalışmaları için kaynaklar organize edilir ve proje ekibi üyelerinin görev ve sorumluluklarının tanımlandığı bir ön program, çalışma planı ve bütçe oluşturulur. Aynı zamanda çalışmanın yürütülebilmesi için uygun araştırma yöntemleri ve teknikler tespit edilir ve performans kriterleri belirlenir. Bu aşamada yer alan 3 adım; keşif ve fizibilite, kaynak planlaması ve araştırma planlamasıdır (Presier vd., 1988).
- **Yönetme:** Verilerin toplanarak analiz edildiği aşamadır. Bu aşamada şu 3 adım takip edilir; veri toplama sürecini başlatma, veri toplama işlemlerini izleme ve yönetme ve verilerin analizi (Presier vd., 1988).
- **Uygulama:** KSD’ nin bu aşamasında KSD bulgularının organizesi sağlanarak etkili bir raporlama çerçevesi geliştirilir, sonuçlar çıkarılır, tavsiyeler verilir ve ortaya çıkan sonuçlar gözden geçirilir (Presier vd., 1988).

Bu aşamada takip edilen adımlar; bulguları rapor etmek, faaliyetleri tavsiye etmek ve sonuçları gözden geçirmektir. Bu aşama en kritik aşamadır çünkü tespit edilen sorunlara yönelik çözümler ana hatlarıyla belirtilmiş ve önerilmiştir (Presier, 2001).

KSD uygulama düzeyleri:

- **Gösterici KSD:** Yapılı çevre performansının olumlu ve olumsuz yönlerini gösterir. 2 ya da 3 saatten 1 ya da 2 güne kadar çok kısa bir sürede gerçekleştirilebilir. Gösterici KSD değerlendiricisinin ya da değerlendirme ekibinin KSD çalışmalarını yürütmeye deneyimli olduğunu ve değerlendirilecek olan yapılı çevreye aşina olduğunu varsayar. Gösterici KSD de kullanılan veri toplama yöntemleri şunlardır (Presier vd., 1988):
 - Değerlendirilecek olan yapılı çevreye ait çizimlere ve gerekli diğer bilgilere ulaşılarak analiz yapma
 - Yapılı çevre performansını değerlendirmek için performans kriterleriyle ilgili kullanıcılara soru sorma
 - Gezerek, gözlem yaparak, fotoğraf çekerek adım adım veri toplama
 - Yapılı çevreden sorumlu kişilerle görüşerek, röportaj yaparak veri toplama

Gösterici KSD de tipik sonuç yapılı çevre performansındaki sorunların farkındalığıdır (Presier, 2001).

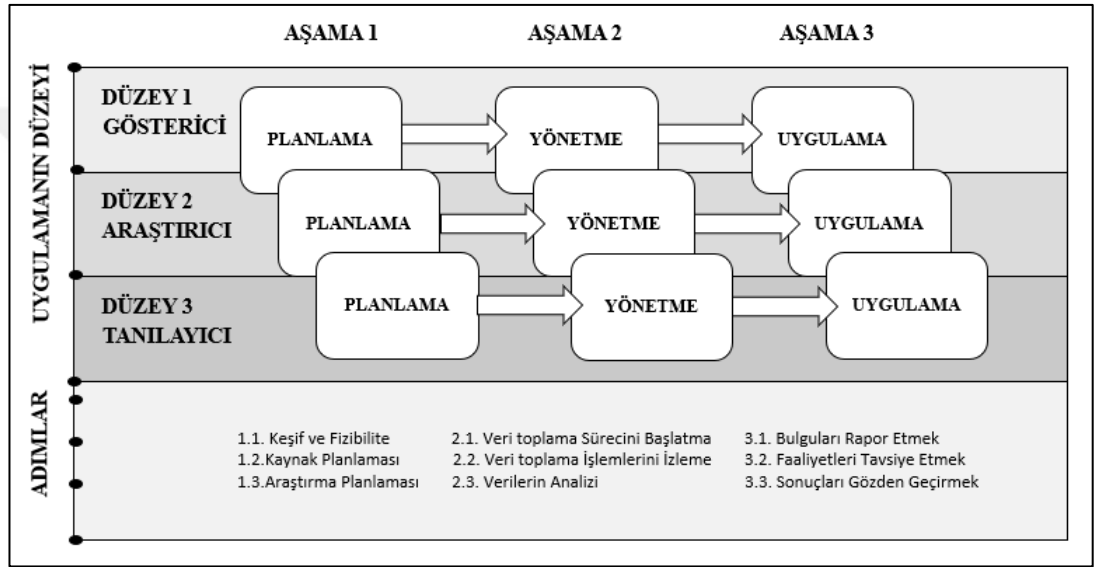
- **Araştırmacı KSD:** Daha fazla konuyu kapsar, daha ayrıntılıdır ve daha güvenilirdir. Araştırmacı KSD ile gösterici KSD' nin yürütülmesindeki ana adımlar aynı olsa da araştırmacı KSD de yapılı çevrede daha çok zaman harcanır ve daha gelişmiş veri toplama ve analiz teknikleri kullanılır. Değerlendirmede kullanılan performans kriterlerinin kısmen değerlendiricinin ve değerlendirme ekibinin deneyimine dayandığı gösterici KSD' den farklı olarak araştırmacı KSD de nesnel ve açık bir şekilde belirtilen performans kriterleri kullanılır. Bu araştırmada literatür değerlendirmesi ve benzer çalışmalarla karşılaştırmalar yapılır (Presier vd., 1988).

Araştırmacı KSD' de elde edilen sonuç yapılı çevre performans sorunlarının nedenlerini ve etkilerini tam olarak anlamaktır (Presier, 2001).

- **Tanılayıcı (Teşhis Eden) KSD:** Kapsamlı ve derinlemesine bir çalışmadır. Tipik olarak anket, inceleme, gözlem, fiziksel ölçümler de dahil olmak üzere çok yönlü bir strateji izler. Genellikle birçok değişken içeren büyük ölçekli

projelerde çalışır. Aynı türdeki yapı çevrelerin karşılaştırmalı değerlendirmesini yapar. Çeşitli performans kriterlerinin göreceli öneminin daha iyi anlaşılmasını sağlar. Teşhis eden KSD birkaç ay veya daha uzun sürülebilir. Sonuçları ve önerileri, sadece belirli bir yapı çevreyi değil, aynı zamanda belirli bir yapı çevre türündeki en son teknolojiyi de geliştirmeyi amaçlar (Presier vd., 1988).

Sonuç genellikle yapı çevre performans yönleri hakkında yeni bilgilerin oluşumudur (Presier, 2001).

Şekil 2. 2. KSD çalışmaları için geliştirilen Süreç Modeli (Presier vd., 1988'den uyarlanmıştır)

2.2.4.6. Problem Arama modeli

Bu değerlendirme modelinde yöntem yararçı ve kapsamlıdır, ancak uygulama için yeterince basitleştirilmiştir. Bu sürecin beş aşaması vardır (Pena ve Parshall, 2001);

- Amacı belirlemek
- Nicel bilgileri toplamak ve analiz etmek
- Nitel bilgileri tanımlamak ve incelemek
- Değerlendirme yapmak
- Öğrenilen dersleri (sonuçları) belirtmek

Birçok nesne türü için uygun olacak kadar genel olan bu modelin içeriği, değerlendirmeyi özel kılar. Bu model yapıları çevre performansını değerlendirirken, 4 önemli hususu ele alır (Pena ve Parshall, 2001);

- İşlev
- Form
- Ekonomi
- Zaman

Bu model problemin parça parça değil bütünsel olarak irdelenmesi esasına dayanmaktadır. Bu duruma göre sorun bütünüyle anlaşılmeden çözüm oluşturulamaz (Karagöç, 2002).

2.2.4.7. Süreç Teknik modeli

Bu değerlendirme modeli, kullanıcıların yapıları çevrelerdeki davranışlarının belirli çevresel özelliklerin ölçülmesiyle tahmin edilebileceği varsayımına dayanmaktadır. Çevre ile kullanıcıların bu çevreyi nasıl kullandıkları arasında doğrudan ve ölçülebilir bir bağlantı vardır. Bu özelliklerin ölçümü tasarımcılara, insanların çevrelerini nasıl algıladıkları hakkında bilgi verir. Bu modelin felsefesi ve cevaplarını araştırdığı sorular şu şekildedir (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988):

- Kullanıcı davranışlarına dair gerçekliği gözlemlemek ve kullanıcıların davranışları hakkında hipotezler oluşturmak.
- Kullanıcılar neden belirli bir çevreye karşı belirli bir şekilde tepki veriyorlar?
- Verilerin sistematik olarak toplanmasına izin veren araştırma yöntemlerinin geliştirilmesi.
- Hipotezi incelemek için kullanıcı davranışlarıyla ilgili veriler nasıl toplanabilir?
- Toplanan verileri analiz etmek ve orijinal hipotezlerle karşılaştırmak.
- Çevre ve kullanıcılar arasında nasıl bir ilişki var?
- Orijinal hipotezlerin geçerliliğine ilişkin sonuçlar çıkarmak.
- Elde edilen genel sonuçlar gelecekteki projelerde tasarımcılara nasıl rehberlik edebilir?

Değerlendirme süreci ve tekniklerden oluşan bu modelde, değerlendirme süreci birbirini takip eden 4 ayrı süreçten oluşur ve 5 değerlendirme tekniği de bu dört aşamalı değerlendirme süreci ile ilişkilendirilir. Bu modeli oluşturan değerlendirme süreci ve teknikleri şunlardır:

Değerlendirme süreci;

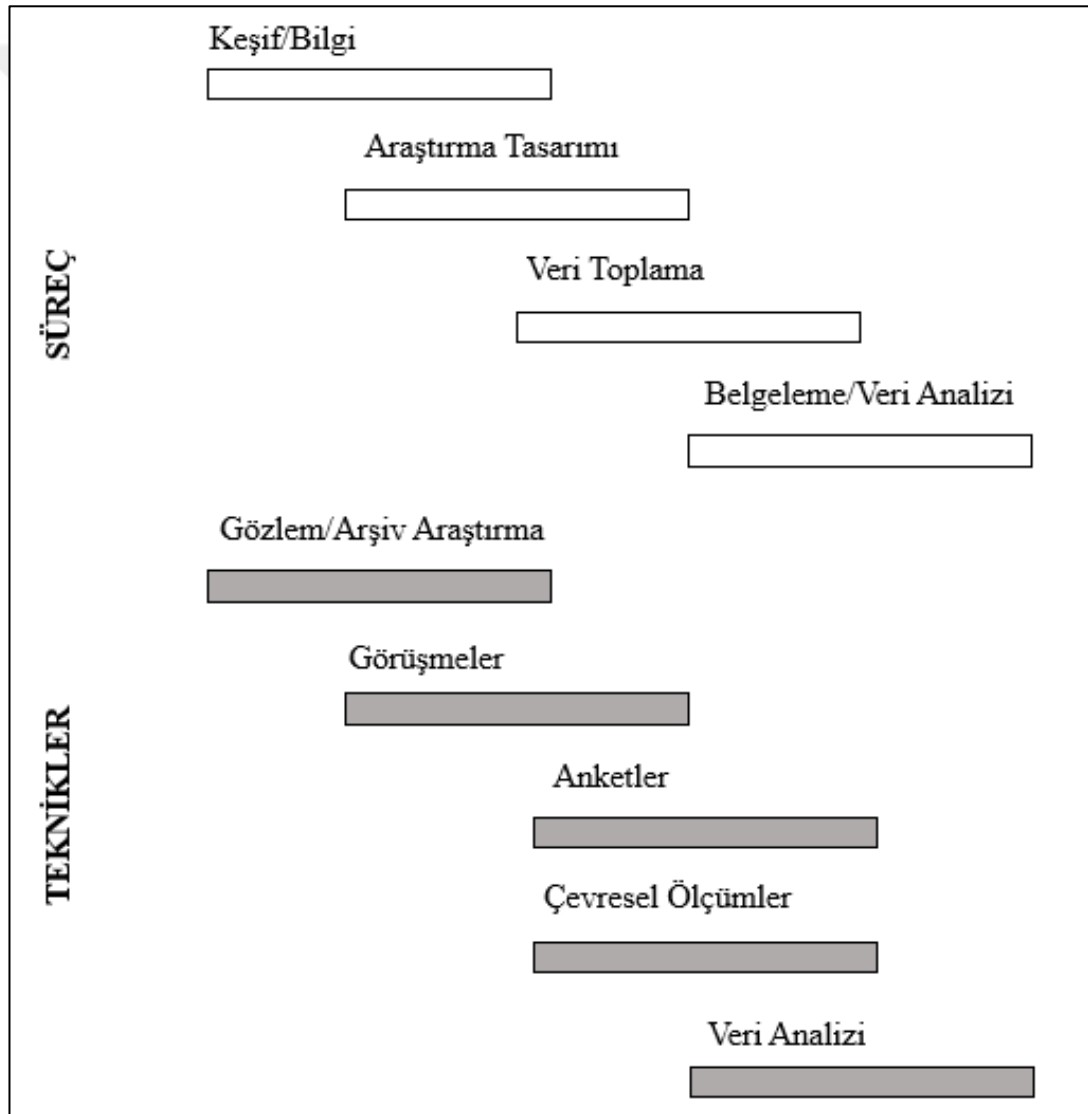
- **Keşif ve bilgi:** Bu süreçte söz konusu yapıyı çevre ile ilgili ön gözlemler yapılır, saha ziyaretleri gerçekleştirilir, ilgili personelle görüşmeler sağlanır ve kullanıcıların yapıyı çevreyi nasıl kullandıklarına dair ilk hipotezler oluşturulur.
- **Araştırma ve tasarım:** Keşif sürecinde toplanan bilgilerin sistematik veri toplama teknikleri ile ilişkilendirildiği ve desteklendiği süreçtir. İlk hipotezler spesifik, test edilebilir konulara çevrilir. Değerlendiricinin bu hipotezi ele alması ve veri toplaması için bir araştırma tasarımı yapması gerekmektedir.
- **Veri toplama:** Araştırma tasarımında belirlenen konular hakkında bilgi toplama sürecidir. Bu süreçte sistematik gözlemler, anket, görüşme, ışık ve gürültü sayaçları, video ve fotoğraf gibi araştırma araçları kullanılmaktadır.
- **Belgeleme/Veri analizi:** Yeni toplanan verilerin orijinal araştırma tasarımı yapılan hipotezlerle karşılaştırıldığı süreçtir. Toplanan veriler hipotezleri doğrular veya değiştirir. Bu süreçte elde edilen verilerle belirli çevresel niteliklere dair tasarım kriterleri de oluşturulabilir (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).

Değerlendirme teknikleri;

- **Gözlem/Arşiv araştırma:** Gözlemin amacı; yapıyı çevre tasarımının orijinal hedeflerini gözden geçirmek ve kullanımdaki yapıyı çevrenin bu hedeflere ne kadar ulaştığını değerlendirmektir. Bu süreçte işlevsel faaliyetler, mekân tanımları, kullanıcı girdileri gibi yapının özgün tasarımına ait belgeler elde edilir ve mekân işlevleri, mekân büyüklüklerinin ölçümleri, kullanıcı faaliyet günlükleri gibi yapının zaman içinde nasıl kullanıldığına dair durumlar saptanır. Elde edilen veriler sayesinde yapıyı çevrenin orijinal tasarım hedefleri ile yapıyı çevrenin mevcut kullanım durumları karşılaştırılır. Gözlem ve arşiv araştırması 3 aşamadan oluşur (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988);

- Kullanıcının mevcut kullanıma tepkisinin araştırılması
 - Değerlendirilme konularının oluşturulması
 - Araştırma hipotezlerinin oluşturulması
- **Görüşmeler:** Bir yapılı çevreye ait araştırma hipotezlerinin doğrulanması veya değiştirilmesi için yapılı çevrenin kullanıcısıyla, işvereniyle ve tasarımcısıyla görüşülmesi gerekmektedir. Soru- cevap içeriği taşıyan bu görüşmeler yapılı çevre hakkında geniş bir görüş yelpazesi ortaya çıkarmalı ve değerlendirme konularını incelemelidir (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).
- **Anketler:** Yapılı çevre performansının insani boyutunu ele alan veri toplama araçlarıdır. Kullanıcıların algılarını tanımlayan anketler araştırma hipotezine verilen yanıt aralığını daraltmak için tasarlanmıştır. Kullanıcıların yapılı çevreye karşı nasıl tepki verdiğini tek bir karşılaştırma standardıyla nesnel olarak ölçen anketler önceden belirlenmiş soru ve cevap aralığıyla kullanıcıların yapılı çevreden nasıl etkilendiğine dair görüşlerini ortaya çıkarır. Yapılı çevre ortamından doğrudan ya da dolaylı etkilenen her kişi ankette görüş ifade edebilir. Anketler yapılı çevre kullanıcılarına yüz yüze, telefonla veya kısa formlar şeklinde uygulanabilir. Anket formatı açık ve net olmalıdır. Anketten toplanan verilerin gücü soruların doğruluğuna ve analiz için mevcut cevapların homojenliğine ve sayısına bağlıdır (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).
- **Çevresel ölçümler:** Bir araştırma hipotezini doğrulamak ve eksiksizliğini kanıtlamak için hem yapılı çevreyi kullanan kullanıcılardan hem de yapılı çevrenin kendisinden veriler toplanır. Yapılı çevreye ait veriler nicel ve nitel ölçümler yapılarak elde edilir. Yapılı çevredeki; aydınlatma seviyeleri, sıcaklık ve nem gibi konfor seviyeleri, gürültü seviyeleri, fonksiyonel alanların büyüklükleri, insan ve nesnelerin yoğunluğu, insanların ve nesnelerin akışı ve hareketi, yüzeylerin dayanıklılık seviyeleri gibi fiziksel özelliklerin ölçülmesi nicel ölçüm verilerinin, bu fiziksel özelliklerin kullanıcı davranışlarına etkisinin araştırılması da nitel ölçüm verilerinin elde edilmesini sağlar (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988; Karagenc, 2002).

- **Veri analizi:** Değerlendirmede son adım toplanan verilerin yorumlanmasıdır. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması için kullanılan teknikler şöyledir;
 - Anketin ve çevresel değişkenin ortalama ölçümlerini veren, tek değişkenli istatistik (frekans)
 - İki araştırma değişkeni arasında basit neden- sonuç ilişkilerini gösteren, iki değişkenli analiz yöntemi
 - Çok sayıda değişken arasındaki karmaşık ilişkilerin açıklanmasına yardımcı olan, çok değişkenli analiz yöntemi (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).

Şekil 2. 3. KSD çalışmaları için geliştirilen Süreç Teknik Modeli (Kirk and Spreckelmeyer, 1988'den uyarlanmıştır)

2.2.5. KSD değerlendirme teknikleri

KSD çalışmalarının yaygınlaştığı dönemlerde yapılı çevrelerin performansının değerlendirilmesi için birçok değerlendirme modeli geliştirilmiştir. Geliştirilen bu modellerde tek bir tekniğin yeterli olmaması nedeniyle doğru sonuca ulaşabilmek için farklı teknikler birada kullanılarak değerlendirme işlemi gerçekleştirilmiştir. Örneğin KSD alışmaları için nerilen KSD süreç modelinde; anket, görüşme, arşiv ve belgelerin toplanması ve analizi, fotoğraf, gözlem, görüntü kayıtları, ses, fiziksel ölçümler, kullanıma dair tespitler ve davranış haritalama tekniklerinin kullanılabileceği (Presier vd., 1988), KSD süreç teknik modelinde ise; gözlem, arşiv araştırma, görüşme, anket, çevresel ölçümler ve veri analizi tekniklerinin kullanılabileceği vurgulanmıştır (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).

KSD uygulamalarının yaygınlaştıklarını sonraki dönemlerde; odaklanılan yapı tipi çeşidinin artmasına paralel olarak, yararlanılan tekniklerin sayılarında da değişimler meydana gelmiştir. Ancak KSD çalışmalarında standartlaşmış bir teknik kullanımının varlığından söz edilememektedir (Presier, 2001; Akçay, 2018). KSD çalışmalarında kullanılan teknikler, projenin kapsamına ve karmaşıklık derecesine, sreye, maliyete, değerlendirme çalışmalarında rol alacak aktörlerin niteliklerine ve sayılarına bağlıdır (Muhic ve Butala, 2004; Evrim, 2010).

Bir KSD çalışmasında kullanılabilecek performans değerlendirme teknikleri şunlar olabilir; Anketler, görüşmeler, anlamsal farklılık, saptamalar, morfolojik kayıt, belge taramaları, davranış gözlemleri, davranışın plana aktarılması, fiziksel iz sirme, imge haritaları, taban haritalarına ek tekniği (Karagenç, 2002).

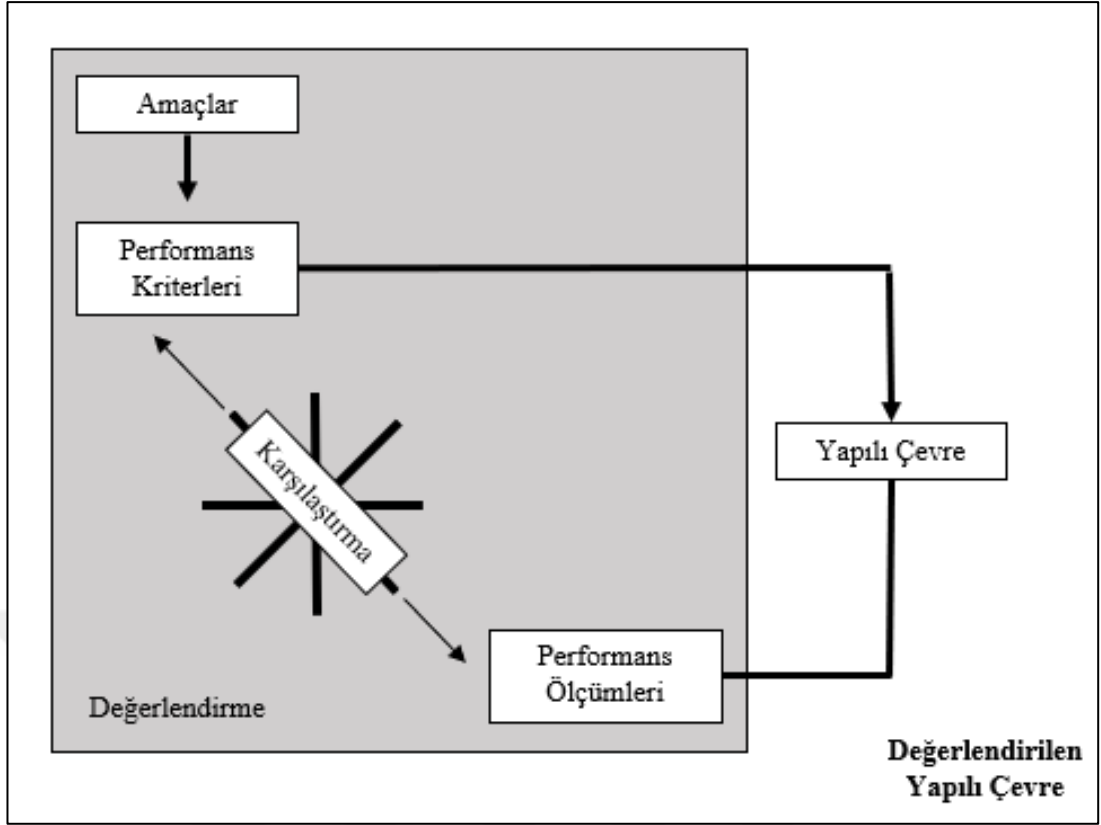
Birçok KSD çalışmasında veri toplama tekniği olarak diğer KSD araştırma tekniklerinden daha yaygın olarak kullanılan anket, görüşme, fotoğraf ve diğer bazı fiziksel incelemeler bir arada kullanılır. Uygun veri toplama tekniği seçilirken önce değerlendirmeyi yapanlar, KSD planını ve amacını gözden geçirmelidir. Metotlar değerlendirme kriterlerini kapsmalı ve veri kullanımı için amaçları dikkate sunmalıdır. Bununla birlikte, doğrudan gözlem gibi metotlar, kullanıcı ile değerlendirmeyi yapan arasındaki bağı kesmeye müsaittir. Fakat anket gibi metotlar geniş ölçüde bilgi elde etmek için özellikle etkili bir yöntemdir (Zimring 1987; Göktekin, 2002).

2.2.6. Yapılı Çevre Performansı ve KSD performans düzeyleri

2.2.6.1.Yapılı Çevre Performansı

Performans; hedeflenen kullanıcı gereksinimlerini karşılamak için bir malzeme, bileşen veya sistemin istenilen özelliklerini tanımlamak için kullanılan bir kavramdır (Sanoff, 1977). Gereksinimlerin karşılanmasında kaynakların olabildiğince verimli kullanılmasıyla belirli şartlar altında, belirli bir amaca yönelik olarak işleve dönüşmesi sonucunda oluşan sistemin, yapının ya da kurgunun ölçülebilir davranışı olarak da adlandırılan performans kavramı bu anlamda belirli şartlar altında istekleri ve beklentileri karşılama düzeyidir (Karagenc, 2002). Tasarlanan ve inşa edilen mimari sonuç ürününü ele alan yapılı çevre performansı ise tasarım amaçlarına göre kullanıcı gereksinimlerini karşılamak için yapılı çevreden yani sonuç ürününden beklenen ve istenen kriterlerin karşılanma düzeyini tanımlar.

Yapılı çevre performans değerlendirmesi yapılı çevreye ait tasarımla birlikte amaçlanan kullanıcı gereksinimlerini karşılamak için beklenen performansının, amaçların ne düzeyde yerine getirildiğinin belirlenmesiyle ortaya çıkan gerçekleşen performans ile karşılaştırma sürecidir (Presier ve Vischer, 2005). Beklenen performans ile gerçekleşen performansla bağlı olan yapılı çevre performansında, yapılı çevreye ait performans ölçümleri (gerçekleşen performans) ile belirlenen performans kriterleri (beklenen performans) karşılaştırılır ve yapılı çevrenin kullanıcı memnuniyetini sağlamada ne kadar başarılı olduğu konusunda bir sonuca ulaşılır (Presier vd., 1988).

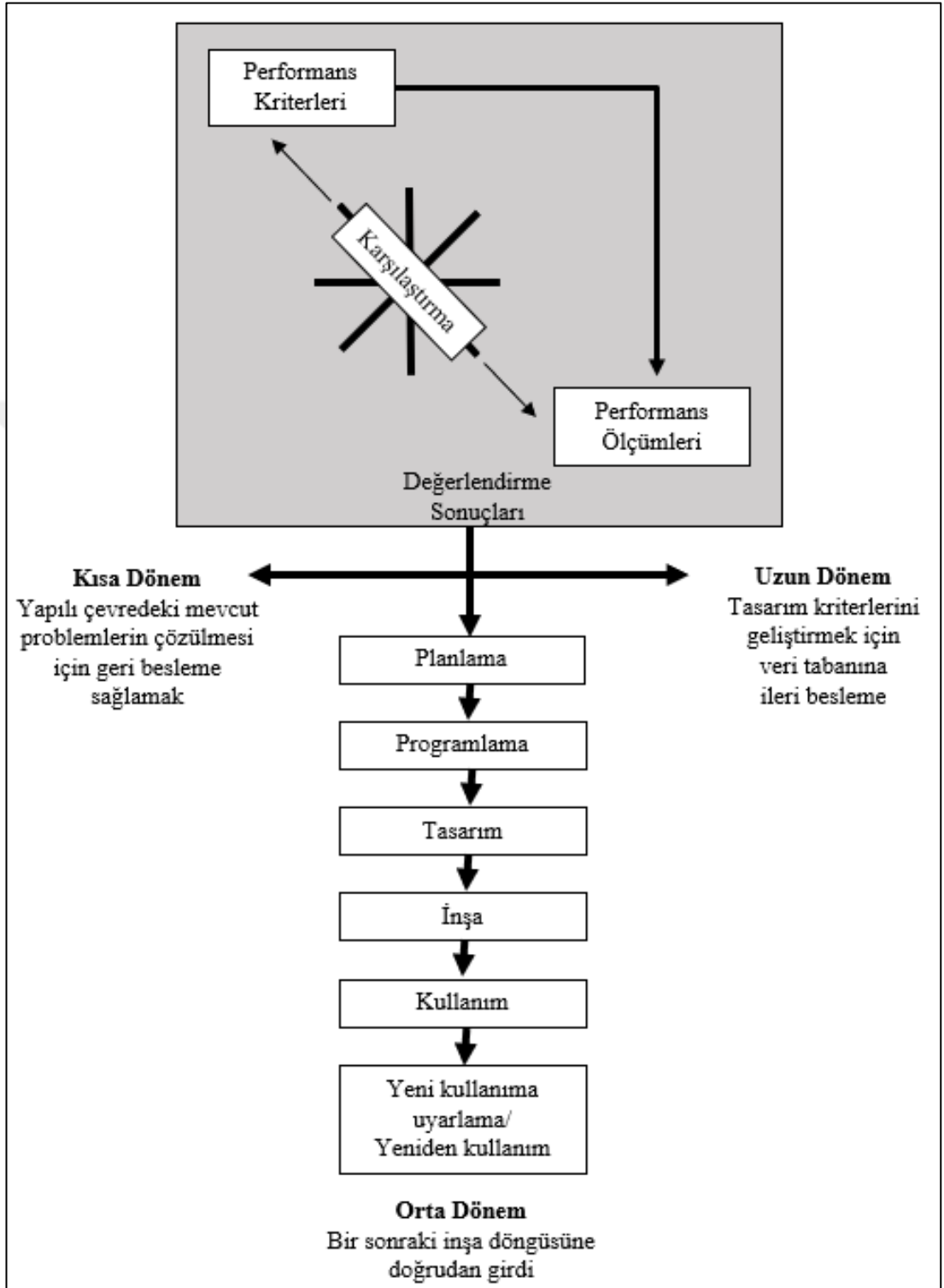

Şekil 2. 4. KSD çalışmalarında performans kavramı (Presier vd., 1988'den uyarlanmıştır)

Performans kriterleri, kullanıcı gereksinimlerinin yerine getirilme derecesini değerlendirmek için kullanılan özelliklerdir (Sanoff, 1977). Anlamli bir değerlendirme, müşterinin veya değerlendirmeyi yapanların amaç ve hedeflerinin arkasındaki değerlere odaklanır. Bu nedenle, değerlendirmede kullanılan performans kriterleri, bireyler, gruplar, kuruluşlar veya tüm sosyo-politik sistemler tarafından tutulan değerlerden, türetilen amaç ve hedeflerden geliştirilir. Performans kriterleri belirlenirken hem yapıli çevrenin mevcut kullanımını hem de orijinal kullanım amacı esas alınır (Presier vd., 1988).

Yapılı çevre performans değerlendirmesi inşa edilen yapıli çevrelerin kalitesini artırmak için uygulanan sistematik bir KSD yaklaşımının parçasıdır. Performans değerlendirmesi beklenen performans kriterlerini yapıli çevrelerin nesnel ve öznel olarak ölçülebilir sonuçları (gerçekleşen performans) ile ilişkilendirir. Değerlendirme iyileştirme önerileriyle birlikte benzer yapıli çevrelerin performansı ile ilgili geri besleme ve ileri besleme sağlamak için kullanılır. Değerlendirme sonuçları kısa dönemde; mevcut problemlerin çözümü için geri besleme, orta dönemde; bir sonraki

inşa döngüsüne doğrudan girdi ve uzun dönemde; gelecekte yapılacak olan yapıli çevrelerin tasarım kriterlerini geliştirmek için ileri besleme sağlar (Presier vd., 1988).

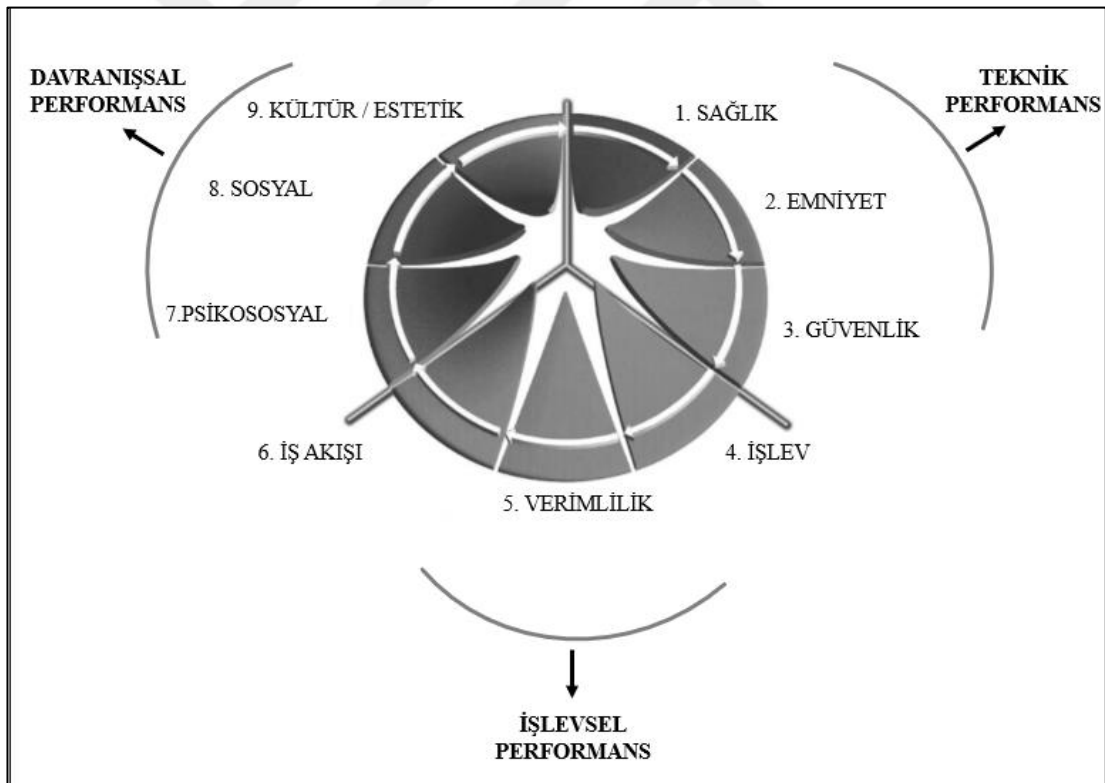

Şekil 2. 5. KSD çalışmalarında performans kavramı ve yapıli çevre süreci, Architectural Research Consultants, Albuquerque, NM (Presier ve Vischer, 2005'ten uyarlanmıştır)

2.2.6.2. KSD performans düzeyleri

Kullanıcıların yapıları çevredeki bir dizi düzenleme ile etkileşiminden kaynaklanan kullanıcı ihtiyaçları performans düzeyleri olarak yeniden tanımlanmıştır. Romalı mimar Vitruvius tarafından M.Ö. 1. yüzyılda yapı özelliklerini değerlendirmek için sağlamlık, kullanılabilirlik ve güzellik olarak 3 kriter öne sürülmüştür (Vitruvius, 2015). Yapılı çevre performansına ilişkin önceliklerin belirlenmesine yönelik bu tarihi yaklaşım 1974'te Lang ve Burnette tarafından hiyerarşik bir kullanıcı ihtiyaçları sistemine dönüştürülmüş ve 1983'te Presier ve 1989'da Vischer tarafından "yaşanabilirlik çerçevesinde" sentezlenerek aşağıdaki 3 performans düzeyi oluşturulmuştur (Presier ve Vischer, 2005; Evrim 2010):

1. Sağlık, güvenlik ve emniyet performansı (Teknik performans)
2. İşlevsel, verimlilik ve iş akışı performansı (İşlevsel performans)
3. Psikososyal, sosyal, kültürel ve estetik performans (Davranışsal performans)

Şekil 2. 6. KSD performans düzeyleri ve değişen performans kriterleri (Presier, 2001'den uyarlanmıştır)

Yapılı çevre değerlendirmesinde sınıflandırılan üç ana KSD düzeyi teknik, işlevsel ve davranışsal performans ile ilgilidir. Konum ve ekonomi gibi başka düzeyler de olsa da söz konusu 3 düzey işveren, yönetici ve kullanıcıları etkileyen fiziksel performans etkileri açısından en önemlileridir (Presier vd., 1988).

2.2.6.2.1. Teknik Performans

Yapısal, fiziksel ve diğer teknik özellikleri kapsayan teknik performans değerlendirmeleri yapı bileşenlerinin ve yapı elemanlarının üzerlerine düşen görevleri gerçekleştirmedeki etkinliklerini ve amaçlarını hangi ölçüde yerine getirdiğini belirtir (Lutzkendorf vd., 2005; Yıldız, 2013).

Teknik performans, yapılara ait strüktür, temizlik ve sağlık koşulları, havalandırma ve yangın güvenliği gibi yaşamsal özellikleri ve ısıtma, elektrik, çatı, dış duvarlar, iç bitişler, kaplamalar, akustik, aydınlatma, çevresel kontrol sistemi vb. gibi kriterlerin performansını içerir (Presier vd., 1988). Bu performans düzeyi aynı zamanda döşeme elemanları, donatılar (oturma elemanları, örtü elemanları, aydınlatma elemanları, çöp kutusu elemanları vb.) ve su öğeleri gibi kriterleri de içermektedir (Özkan, 2011).

Teknik kriterler enstrümantasyon sistemi ile ölçülebilir ve bu görevi yerine getirmeye yardımcı olacak önemli bir organizasyon ve bilgi altyapısı vardır. Bu değerlendirme, spesifik yapı malzemeleri için performans kriterlerinin ölçümleri ve yerinde değerlendirme süreçleri ile gerçekleştirilir (Presier vd., 1988).

2.2.6.2.2. İşlevsel Performans

Yapılı çevrenin işlevsel performansı ile yapılı çevredeki kullanıma özgü faaliyetlerin ve süreçlerin hangi düzeyde gerçekleştirildiği belirlenmekte ve değerlendirilmektedir (Lutzkendorf vd., 2005).

İşlevsel Performans düzeyiyle yapılı çevrenin içinde yer alan eylemlere göre işlevsel uygunluk durumları incelenmektedir. Kullanıcıların amaçlarını gerçekleştirmek için eylemlerini yerine getirmede ulaştıkları memnuniyet seviyesi işlevsel performans düzeyini belirlemektedir (Karagenç, 2002). İşlevsel performans değerlendirmeleriyle yapılı çevrenin işlevsel performans değeri belirlenerek yapılı çevrenin kullanıcı gereksinimlerini karşılama düzeyinin artırılması, dolayısıyla kullanıcı memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen eylemler ve bu eylemlerin organizasyonu ile ilgili olan işlevsel performans, insan etkeni, ergonomi, sirkülasyon, depolama, iletişim ve iş akışı, esneklik ve değişim, kullanım ve özelleşme gibi kriterleri kapsamaktadır (Göktekin, 2002). İşlevsel performans aynı zamanda; etkinlik alanları, etkinlik alanlarının çeşitliliği, etkinlik alanlarının amacına uygunluğu, etkinliklere ulaşımında süreklilik, kapalı fonksiyon mekanlarının yeterliliği, donatı elemanlarının konforu ve amacına uygunluğu, yeşil alanlar, güvenlik, süreklilik ve bütünlük (Özkan, 2011), yapılı çevrenin konumunun uygunluğu, yapılı çevreyi çevreleyen yol boyutlarının uygunluğu, yapılı çevreye ulaşım kolaylığı, açık ve kapalı otoparkların yeterliliği ve amacına uygunluğu, yapıların işlevsel yönden amacına uygunluğu gibi kavramları da içermektedir.

İşlevsel performans değerlendirmelerinde arşiv araştırma, literatür tarama, gözlem, görüşme, ölçüm, mekânsal analiz, fotoğraf, anket gibi değerlendirme teknikleri kullanılmaktadır.

2.2.6.2.3. Davranışsal Performans

Performansın davranışsal unsurları, kullanıcıların faaliyetlerini ve memnuniyetini fiziksel çevreyle ilişkilendirir. Davranışsal performans değerlendirmeleri daha derindir. Yapılı çevre kullanıcılarının psikolojik ve sosyolojik yapılarının yapılı çevre tasarımından nasıl etkilendiklerini araştırır (Presier vd., 1988; Karagenc, 2002).

Davranışsal performans değerlendirmeleri ile yapıların tasarım aşamasındaki işlevleriyle kullanılıp kullanılmadığı, yapı büyüklüklerinin ve kullanıcı sayısının kullanıcılara etkisi, yapı simgesinin kullanıcılara ve kullanıcı olmayanlara etkisi gibi koşullar ve yapı içerisindeki mekanların yakınlıkları ve kullanım sıklıkları, yapı kullanıcıları için mahremiyet ve sosyal etkileşimin yeterli düzeyde sağlanması, sirkülasyon alanlarının düzenlenmesinin ve yönlendirilmesinin sosyal etkileşimi etkileme durumu gibi konular ele alınmaktadır (Dinç, 1999; Yıldız, 2013). Bu performans düzeyi ayrıca etkinlik alanları, döşeme elemanları, donatılar, yeşil alanlar ve yapıların biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğü ve sürekliliği (Özkan, 2011), yapılı çevrenin yakın çevresiyle uyumu, yapılı çevrenin simgeselliği, yapılı çevrenin güzelliği, yapılı çevrenin kent kimliğine katkısı gibi kriterleri de içermektedir.

Davranışsal performans değerlendirmelerinde, anket, görüşme, gözlem, ölçüm gibi teknikler kullanılmaktadır.

Tablo 2. 1. Yapılı çevre KSD performans düzeyleri ve performans kriterleri (Presier vd., 1988; Göktekin, 2002; Özkan, 2011; Dinç,1999; Yıldız, 2013)

KSD	PERFORMANS DÜZEYLERİ		
	İşlevsel Performans	Teknik Performans	Davranışsal Performans
PERFORMANS KRİTERLERİ	Kullanıcı etkeni	Peyzaj donatı elemanlarına (canlı ve cansız) ait sağlık, güvenlik, dayanıklılık koşulları;	Kullanıcıların çevresel algısı;
	Yapılı çevrenin konumunun uygunluğu		<ul style="list-style-type: none"> Yapı büyüklüklerinin ve kullanıcı sayısının kullanıcılar etkisi Yapı içerisindeki mekanların yakınlıkları ve kullanım sıklıkları Sirkülasyon alanlarının düzenlenmesinin ve yönlendirilmesinin sosyal etkileşimi etkileme durumu
	Yapılı çevreyi çevreleyen yol boyutlarının uygunluğu	<ul style="list-style-type: none"> Yeşil alanlar ve ağaçlar Döşeme elemanları Oturma elemanları Üst örtü elemanları Aydınlatma elemanları Çöp kutusu elemanları Su Öğeleri Korkuluklar Dekoratif Saksılar Bilgilendirici levhalar vb. 	Yapılı çevrenin imaj açısından algısı;
	Yapılı çevreye ulaşım kolaylığı		<ul style="list-style-type: none"> Yapılı çevrenin simgeselliği Yapılı çevrenin kent kimliğine katkısı Yapılı çevrenin yakın çevresiyle uyumu Yapılı çevrenin estetikliği Yapıların, etkinlik alanlarının, peyzaj donatı elemanlarının (döşeme elemanları, yeşil alanlar ve ağaçlar, kent mobilyaları vb.) biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğü ve sürekliliği
	Açık ve kapalı otoparkların yeterliliği ve amacına uygunluğu	Yapılara ait sağlık, güvenlik, dayanıklılık koşulları;	Yapı kullanıcıları için mahremiyet ve sosyal etkileşimin yeterli düzeyde sağlanması
	Etkinlik alanlarının yeterliliği ve amacına uygunluğu	<ul style="list-style-type: none"> Strüktür sistemi Havalandırma Isıtma ve soğutma sistemi Yangın güvenliği Elektrik Aydınlatma Çatı Dış duvarlar İç bitişler Kaplamalar (zemin, tavan, duvar) Akustik 	Yapıların tasarım aşamasındaki işlevlerine uygun kullanılıp kullanılmama durumunun kullanıcılar açısından algısı
	Etkinlik alanlarına ve yapılara ulaşımında süreklilik		
	Yapıların işlevsel yönden yeterliliği ve amacına uygunluğu		
	Yapıların eylemlere göre işlevsel uygunluk durumları;		
	<ul style="list-style-type: none"> Ergonomi Sirkülasyon Depolama İletişim ve iş akışı Esneklik ve değişim Kullanım ve özelleşme 		
Peyzaj ve iç mekân donatı elemanlarının (canlı ve cansız) yeterliliği, konforu ve amacına uygunluğu			
Güvenlik			
Süreklilik			
Bütünlük			

BÖLÜM 3

3. MİMARİ PROJE YARIŞMALARI

3.1.Yarışmaların Tanımı

TDK tarafından; “Bilgi, yetenek, güzellik üstünlüğünü göstermek için yarışmak işi, yarış, yarışım.” (URL-6) olarak tanımlanan yarışma kavramı belirli bir konudaki, belirli bir amaç doğrultusunda, hazırlanan eşit şartlar altında ortaya en iyi sonucu koyabilmek ve üstünlük kazanabilmek için verilen mücadele süreci olarak da ifade edilebilir.

Mimarlık için yarışmalar; “... mimari kaliteyi artıran, nitelikli fiziksel çevrelerin oluşmasına katkı sağlayan, rekabet ortamı yaratan; tartışma ve katılımçılıkla akılcı, uygulanabilir ve ekonomik çözümlerin elde edilmesine aracı olan bir süreçtir” (TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).

Mimari yarışmalar; işveren tarafından önceden belirlenen bir arsa üzerinde, belirli bir konudaki yapı/yapılı çevre ihtiyacını karşılamak için, verilen eşit sürede yarışmacılar tarafından yarışma şartnamesine uygun bir şekilde özgürce tasarlanan mimari ürünler arasından jürinin seçimiyle en özgün, en nitelikli, en ekonomik çözümün sağlandığı sonuç ürününün elde edilmesi amacıyla bir araya gelinen demokratik platformlardır. Aynı zamanda, barındırdığı rekabet ve eleştiri ortamı ile, yarışmacıların mesleki anlamda kendilerini yenilemesine, geliştirmesine ve deneyim kazanmasına olanak sunan, hazırlık süreci sonrasında yarışmanın ilan ile başlayan ve kolokyumla sonlanan, üretme, değerlendirme ve ödüllendirme ilkelerine dayanan sistemlerdir.

3.2. Yarışmaların Amaç ve Önemi

Mimarlık yarışmaları işveren tarafından belirlenen bir konudaki yapı/yapılı çevre ihtiyacının karşılanması sebebiyle düzenlenmektedir. Yarışmalarla, jüri tarafından hazırlanan şartnameye uygun kullanıcı memnuniyetinin ve ekonomik, yenilikçi, fonksiyonel çözümlerin sağlandığı nitelikli yarışma sonuç ürünlerinin elde edilmesi ve kentlere kimlikli yapıları çevreler kazandırılması amaçlanmaktadır.

Mortaş (1944), Projelerin yarışma yöntemiyle hazırlanmasının, ülkenin değerli medeniyet ve sanat eserlerine sahip olması, işverenin amaca en uygun projeyi seçebilmesi ve Türk mimarının etüt ve gelişim alanı bulabilmesi açısından en verimli ve en doğru şekil olduğundan dolayı bu yöntemin en doğru tarzda uygulanarak her zaman tercih edilmesinin sağlanması gerekliliğini vurgulamıştır (Mortaş, 1944). Mimarlar yarışmalarda toplum için ekonomik, fonksiyonel, kültürel, yenilikçi birçok mimari tasarım ürünü ortaya koymakta ve işveren jüri yardımıyla, hazırlanan bu mimari tasarım ürünleri arasından belirlenen ihtiyacı karşılamak üzere amaca en uygun, en nitelikli yarışma sonuç ürününü seçebilme şansına sahip olmaktadır. Mimarlar yarışmalarda kendini geliştirmeye imkân bulmakta, işveren de hem kendi tanıtımını yapmakta hem de mimari ürün için farkındalık oluşturmaktadır. Yarışmalar, mimari ürün kalitesinin artırılmasına, mimarlık kültürünün geliştirilmesine ve kentlerin sağlıklı geliştirilmesine katkıda bulunmakta ve kentlerde daha nitelikli yapıları çevrelerin oluşumunu sağlamaktadır.

Çinici yarışmaların mimarlar için sağladığı özgürlüğe değinerek şöyle söylemiştir; “En küçük bir yapı yapma işinin bile mimarca icra edilebilmesi için olağanüstü cambazlık gerektiren bir ülkede, yarışmalar, mesleki özellikli mimarlara baştan tanındığı kurtarılmış bölgelerden birini oluşturmaktadır” (Yakut, 2007). Yarışmalar mimarlara farklı ülkeler, farklı kentlere ait farklı ihtiyaçlar üzerinde çözüm üretme, tasarım yapma fırsatı verir. Mimarlar yarışmalarda belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda, işveren müdahalesine maruz kalmadan yenilikleri takip ederek, yeni yapım teknolojilerini kullanarak özgürce fikir üretebilirler. Böylece mimarlığın sanatsal yönü olan estetik yönden çağdaşlık ve farklılık taşıyan (Yıldız, 2007) mimari tasarım ürünleri elde edilebilir.

Mimarlık yarışmalarında elde edilen mimari tasarım ürünleri zengin bir birikimi temsil etmekte ve bu birikim tarihsel bir kaynak özelliği taşımaktadır (Ulubay, 2015). Tarihsel süreç içinde kayıt altına alınan, yarışmalarla elde edilen ve yapıldığı dönemin beğenisini ve mimari özelliklerini taşıyan ödül kazanan tüm mimari tasarım ürünlerinin ve sonuç ürünlerin belgelenmesi yeni neslin faydalanması ve sonraki nesillere bilgi aktarımı açısından büyük önem taşımaktadır. Böylece tarihsel süreç içerisinde mimari yaklaşımın değişim ve gelişimini, yarışmalar için üretilen temsiller üzerinden okuyabilmek mümkün olmaktadır (Binici, 2019).

Mimarlık yarışmaları, yarışanlara sağladığı eşitlik ve bünyesinde barındırdığı şeffaflıkla birlikte demokratik bir platform oluşturmaktadır. Bu demokratik düzen adil bir şekilde yarışma birincisinin seçilmesini sağlamakta ve toplum-mimarlık ortamında da olumlu bir izlenim bırakmaktadır.

Mimarlık yarışmaları, mimarlık alanında iyi çözümlenmiş, başarılı projeler ile yapıların elde edilmesinin yanında oluşturduğu eşit rekabet koşullarıyla bütün mimarlara imkân sunmasıyla da en önemli araçlardan biridir (Topal, 2009). Sağlanan eşit koşullarla birlikte yarışmacıların kimliklerinin gizli tutulması tecrübeli mimarlarla yarışan genç mimarların kendilerini kanıtlayabilmeleri açısından önemli bir fırsat sağlar. Yarışmalar, kendilerini tanıtmak ve mesleki alanda yer edinmek isteyen genç mimarlar için bir var olma noktasıdır (Ay, 2010).

Yarışmalar, mimarlık eğitiminde olduğu gibi projelerin jüri üyeleri karşısında değerlendirildiği, yarışmacı mimarın başka işlerinin yanında bir yandan yarışmalarla eğitime devam ettiği sürekli eğitim alanlarıdır. Mimari proje yarışmaları, yalnızca doğruları aramaz, hataları da gösterir. Yalnızca bir yapının nasıl olması gerektiği üzerine fikir vermez, bir yapının nasıl olmaması gerektiğini de ortaya çıkarabilir (Meltem, 2010). Yarışmalar bünyesinde barındırdığı rekabet ve eleştiri ortamı sayesinde mimarların kendilerini sınamasına, yenilemesine, geliştirmesine, mesleki deneyim kazanmasına ve böylece daha nitelikli mimari ürünlerin ortaya çıkmasına olanak sağlar.

Yarışmaların kentler için, toplum için, mimarlık ortamı için, mimarlar için, işveren için birçok avantaj sağladığı görülmektedir. Yarışmalar çoğu zaman iyi sonuçlar vermekte, fakat bazen amacına ulaşamamakta ve inşa sonrası, çevrede iyi etki bırakmayan, kullanıcı memnuniyetinin sağlanamadığı yarışma sonuç ürünleriyle de karşılaşmaktadır. Ay'ın (2010) da belirttiği üzere "Yarışmaların üç ana ögesi; işveren, jüri ve yarışmacılardır. Bir yarışmanın amacına ulaşabilmesi bu üç tarafın da görev ve sorumluluklarını iyi bilmesine bağlıdır" (Ay, 2010).

3.3. Yarışma Yönetmelikleri ve Yarışmaların Gruplandırılması

Türkiye'de düzenlenen mimari proje yarışmalarında; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 23 ve 53'üncü maddeleri kapsamında hazırlanan "Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir Ve Bölge Planlama Ve

Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği” (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002)ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu’nun 13 üncü ve 39 uncu maddeleri kapsamında hazırlanan “Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği”(TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği) esas alınmaktadır. Türkiye’de Mimari Proje Yarışmaları Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idareler (kamu kurumları) veya gerçek ve tüzel kişiler (özel sektör) tarafından açılmaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idareler tarafından açılan yarışmalarda Kamu İhale Kanunu kapsamında hazırlanan yarışmalar yönetmeliğinde belirtilen koşullara, 4734 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılan yarışmalarda ise 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu kapsamında hazırlanan yarışmalar yönetmeliğinde belirtilen koşullara uyma zorunluluğu bulunmaktadır (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002;TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği). Kamu İhale Kanunu kapsamında hazırlanan yönetmelik farklı meslek disiplinlerini kapsadığı için TMMOB Mimarlar Odası tarafından hazırlanan yönetmeliğe göre daha geniş bir konu içeriğine sahiptir. Bu yönetmeliklerde yarışmalar; yarışma türleri ve yarışma şekilleri(biçimleri) olarak 2 gruba ayrılmaktadır.

3.3.1. Yarışma türleri

KİK Yarışmalar Yönetmeliği’nde yarışma türleri; mimarlık yarışmaları, mühendislik proje yarışmaları, şehir ve bölge planlama yarışmaları, peyzaj mimarlığı proje yarışmaları, kentsel tasarım proje yarışmaları, güzel sanat eserleri yarışmaları, fikir yarışmaları, ortakçıl yarışmalar olmak üzere 7 gruba ayrılmaktadır (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002). Mimarlık yarışma türleri ise TMMOB Mimarlar Odası Yarışma Yönetmeliği’nde; fikir yarışmaları, proje yarışmaları ve güzel sanat eserleri yarışmaları olarak 3 gruba ayrılmaktadır (TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).

Fikir yarışmaları: Uygulama amaçlı olmayan, belirli bir alanda araştırma yapmaya teşvik etmek, yeni fikirler üretmek amacıyla açılan yarışmalardır.

Proje yarışmaları: Mimari proje yarışmaları ve ortakçıl yarışmalar olarak iki gruba ayrılmaktadır.

- **Mimari Proje yarışmaları:** Sadece TMMOB Mimarlar Odasına üye olan mimarların katılımına açık olan yarışmalardır.
- **Ortakçıl yarışmalar:** Birden çok meslek disiplininin ve/veya sanat dalının birbirine yakın ağırlıkta katkısını gerektirecek türdeki konularda açılan yarışmalardır. Yarışmaya katılacak ekip başının TMMOB Mimarlar Odası üyesi olan bir mimar olması ve diğer ekip üyelerinin de TMMOB'nin ilgili meslek odalarının üyesi olması şartı bulunmaktadır (TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).

Güzel Sanat Eserleri yarışmaları: Yapılarda ve kentsel mekanlarda yer alacak güzel sanat eserlerinin elde edebilmesi amacıyla açılan yarışmalardır (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002).

3.3.2. Yarışma şekilleri

Kamu İhale Kanunu Yarışma Yönetmeliği'nde yarışma şekilleri; uluslararası yarışmalar, ulusal yarışmalar, bölgesel yarışmalar olarak 3 gruba ayrılmaktadır (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002). Mimarlık yarışma şekilleri(biçimleri) ise TMMOB Mimarlar Odası Yarışma Yönetmeliği'nde; katılıma açıklığı bakımından ve yapılış yöntemi bakımından olarak 2 gruba ayrılmaktadır (TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).

Katılıma açıklığı bakımından yarışma şekilleri: Uluslararası yarışmalar, ulusal yarışmalar, bölgesel yarışmalardan oluşmaktadır.

- **Uluslararası yarışmalar:** Yurtiçi ve yurtdışı vatandaşların katılımına açıktır. Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Yarışma Yönetmeliği şartlarına göre yapılmaktadır (TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).
- **Ulusal yarışmalar:** TMMOB Mimarlar Odası üyesi olan mimarların katılımına açıktır. Ulusal yarışmalar; serbest ulusal yarışmalar ve davetli (ön seçimli) ulusal yarışmalar olarak 2 gruba ayrılmaktadır. Serbest ulusal yarışmalar; İstenen şartları yerine getiren, tüm TMMOB Mimarlar Odası üyesi olan mimarların katılabileceği yarışmalardır. Davetli (ön seçimli) ulusal yarışmalar ise; idarenin önerisi sonucu jüri üyeleri tarafından uygun bulunan, uzmanlık gerektiren konularda ilanla duyurulan, ön seçim ölçütlerine göre

seçilen TMMOB Mimarlar Odası üyesi olan mimarların katılımıyla gerçekleşen yarışmalardır (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002; TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).

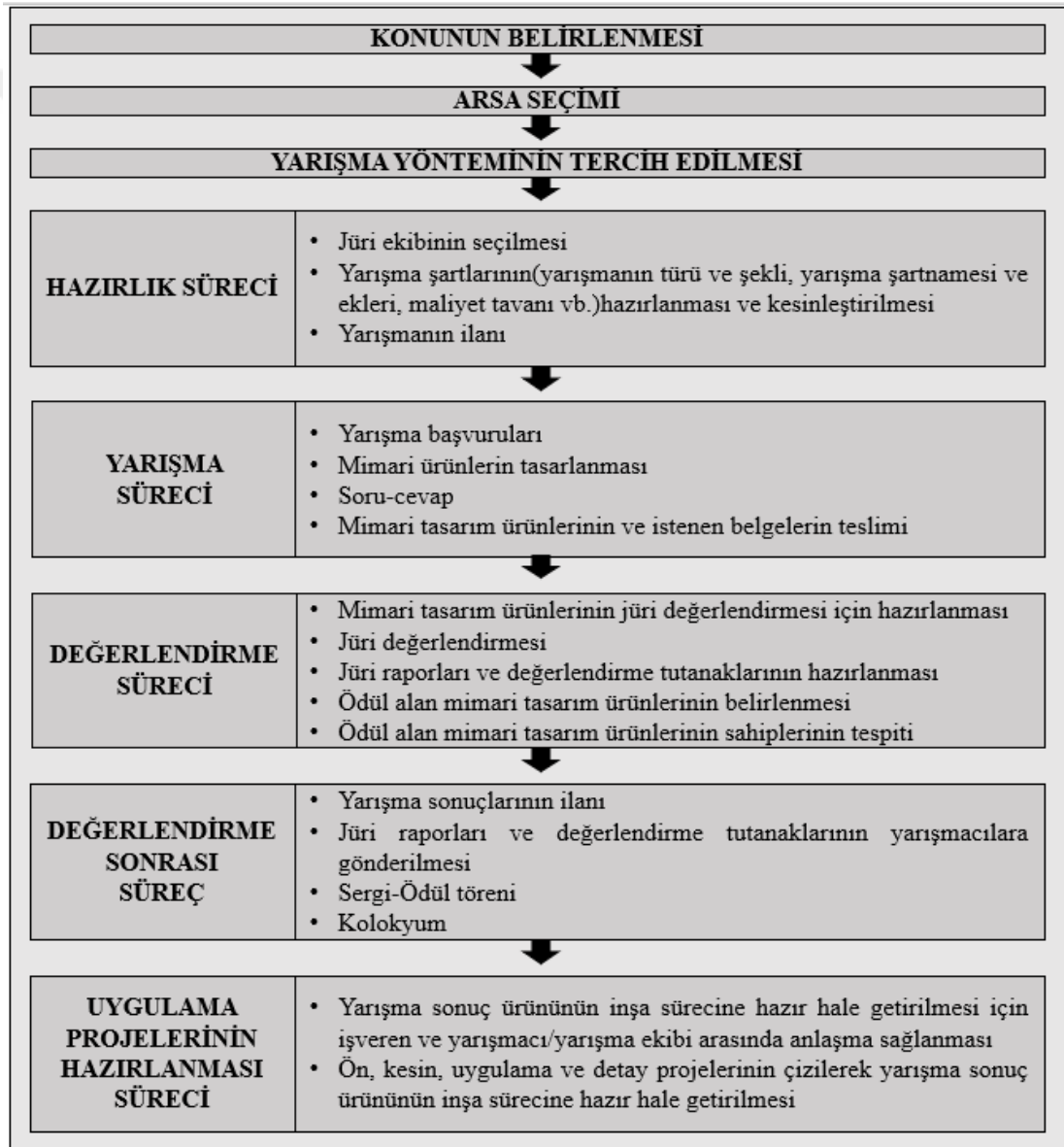
- **Bölgesel yarışmalar:** 5.000 m²'nin altında belirlenen konular için serbest ve tek kademeli olarak açılmaktadır. Üye sayısının en az 200 kişi olması şartıyla TMMOB Mimarlar Odası'nın yalnızca bir şube bölgesi içinde faaliyet gösteren üye mimarların katılabileceği yarışmalardır. Üye sayısı yeterli gelmeyen bir şube komşu şubenin üyelerinin katılımıyla da yarışma açabilmektedir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002).

Yapılış yöntemi bakımından yarışma şekilleri: Ön seçimli, tek aşamalı(kademeli), iki aşamalı (kademeli), yarışmalardan oluşmaktadır.

- **Ön seçimli yarışmalar:** İdarenin talebi ve jürinin uygun görmesi durumunda, mesleki uzmanlık gerektiren konularda uzman kişilerin seçilmesi amacıyla, ön seçim şartnamesinde ve ilanında belirtilen şartlara uygun en az 5 yarışmacının seçilip davet edilmesiyle ve aralarından en az 3 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen yarışmalardır (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002).
- **Tek aşamalı (kademeli) yarışmalar:** Ulusal ve uluslararası yarışmalar konularına ve ölçeklerine bağlı olarak tek veya iki kademeli olarak açılabilir. Bölgesel yarışmalar ise sadece tek kademeli olarak açılabilir (TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).
- **İki aşamalı (kademeli) yarışmalar:** Ulusal ve uluslararası yarışmalar konularına bağlı olarak jüri üyelerinin teklifi ve idarenin onayı ile iki kademeli olarak açılabilir. Birinci kademedeki fikri niteliği ile öne çıkacak teklifler istenmektedir. Birinci kademenin sonunda jüri tarafından şartnamede belirtilen ödül adedi kadar proje seçilmekte ve ikinci kademeye sadece birinci kademedeki seçilen proje müellifleri katılabilir. Jüri değerlendirmeleri sonrasında ikinci kademenin sonunda tüm dereceler belirlenmektedir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002; TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği).

3.4. Yarışmaların Süreç Bileşenleri

Mimarlık yarışmaları; hazırlık süreci, yarışma süreci, değerlendirme süreci, değerlendirme sonrası süreç ve uygulama projelerinin hazırlanması sürecinden oluşmaktadır. Hazırlık sürecinden uygulama projelerinin hazırlanması sürecine kadar geçen süreçte her alt süreç kendisinden sonraki sürece girdi vermekte (Akansel, 2002) ve bu süreçler sonucunda inşa edilmek üzere yarışma sonuç ürünleri elde edilmektedir. Yarışmaların amacına ulaşabilmesi ve nitelikli yarışma sonuç ürünlerinin elde edilebilmesi için bu süreçlerin işveren, jüri ve yarışmacılar tarafından doğru bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Şekil 3. 1. Mimari proje yarışma süreç bileşenleri ve ilerleyiş şeması

3.4.1. Hazırlık süreci

İdarenin belirlediği bir arsa üzerinde, belirli bir konudaki yapı/yapılı çevre ihtiyacını karşılamak için yarışma yöntemini tercih etmesiyle yarışma hazırlık süreci başlar. İdare öncelikle; asli, danışman ve yedek jüri üyeleri ile raportörler ve yardımcılarında oluşan jüri ekibini belirler. Bu süreçte idarenin elemanı olarak görev yapan raportör ve yardımcılarını yarışmanın türü ve şekli, yarışma şartname ve ekleri, maliyet tavanı gibi yarışma ile ilgili gerekli bilgileri hazırlayarak dosya halinde jüriye sunar. Jüri ön çalışmasında yarışmaya konu olan alanı yerinde inceleyerek yarışma ile ilgili gerekli bilgileri değerlendirir. Eğer jüri bu değerlendirmede herhangi bir değişikliğe gerek görürse, yarışma bilgileri raportörlükçe jürinin talepleri doğrultusunda yeniden düzenlenerek jürinin onayına sunulur. Sonrasında yarışma ile ilgili bilgiler kesinleştirilerek, şartname ve ekleri jüri tarafından imzalanır, jüri tarafından yapılan hazırlık süreci çalışmaları ve tartışmalar tutanak altına alınır ve yarışma Resmî Gazete 'de ve eğer varsa ilgili yayın organlarında yayımlanarak ilan edilir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002). Böylece hazırlık süreci sonlanmış olur.

3.4.2. Yarışma süreci

Serbest yarışmalarda yarışmanın ilan edilmesiyle, ön seçimli yarışmalarda ön seçim sonrası yarışmacı adaylarına davet mektubunun gönderilmesi ile jüri tarafından belirlenen yarışma süresi ve süreci başlar. Yarışmaya katılmak isteyen yarışmacı adayları yarışma ilanında belirtilen yerden, belirtilen ücreti ödeyerek yarışma şartnamesi ve eklerini satın alıp yarışma raportörlüğüne isim ve adreslerini kaydettirerek yarışmaya başvururlar. Ön seçimli yarışmalarda ise yarışma şartnamesi ve ekleri davet edilecek yarışmacı adayına davet mektubu ile beraber gönderilir. Eğer adaylar yarışma şartnamesinde belirtilen yarışma katılım şartlarına uygunlarsa yarışmacı olmaya hak kazanırlar. Satın alınan yarışma şartnamesinde yer alan yarışma takvimine göre yarışma süreci ilerler. Eğer şartnamede yer görme zorunluluğu varsa, yarışmacı şartnameye uygun bir şekilde, şartnamede belirtilen son yer görme tarihine kadar söz konusu alanı görerek tasarlayacağı mimari ürün ile teslim etmek üzere, şartnamede belirtilen yerden yer görme belgesini alır. Yarışmacılar şartnamede belirtilen son soru sorma tarihine jüriye yarışma şartnamesi ve ekleri ile jüriye yazılı olarak soru sorabilirler. Jüri tarafından verilen cevaplar şartnamede belirtilen son cevapların gönderilme tarihine kadar raportörlükçe yazılı olarak tüm yarışmacılara gönderilir. Şartnamede belirtilen ilk kabul tarihi ile son teslim tarihi aralığında

yarışmacılar tarafından hazırlanan mimari tasarım ürünleri ve istenen belgeler yarışma raportörlüğüne teslim edilir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002). Böylece yarışma süreci sona erer.

3.4.3. Değerlendirme süreci

Yarışmacılar tarafından hazırlanan mimari tasarım ürünlerinin ve istenen belgelerin yarışma raportörlüğüne teslim edilmesiyle yarışma değerlendirme süreci başlar. Raportörlük gelen mimari tasarım ürünlerini numaralandırıp sıralayarak jüri değerlendirmesi için hazırlar ve yarışmacıların kimlik zarflarını değerlendirme sonuna kadar gizli tutar. Raportörlük ayrıca mimari tasarım ürünlerini yarışma şartnamesi ve eklerinde istenilen şartlara, yarışma alanı sınırına, maliyet tavanına göre kontrol edip, her teslim için ayrı rapor tutarak şartnamede belirtilen jürinin değerlendirme için toplanacağı tarihte jüriye sunar. Jüri mimari tasarım ürünlerini ön incelemede belirledikleri değerlendirme kriterlerine göre inceler ve raportörlük tarafından sunulan rapordaki yarışma şartnamesi ve eklerinde istenen şartlara, yarışma alanı sınırına ve maliyet tavanına uymayan tasarım ürünlerinin yarışmadan çıkarılıp çıkarılmayacağına karar verir. Jüri tarafından yapılan elemelerde, yapılan en son elemeye derece ve mansiyon adeti kadar mimari tasarım ürünü ayrılarak kendi arasında derecelendirilir. Eleme safhalarında, elenen bütün mimari tasarım ürünleri için ve derece ve mansiyon kazanan ve varsa satın alma kazanan mimari tasarım ürünleri hakkında ayrı ayrı rapor tutularak değerlendirme tutanaklarına eklenir. Derece ve mansiyon kazanan ve varsa satın alma kazanan mimari tasarım ürünleri belirlendikten sonra ürünlerin gizli tutulan kimlik zarfları açılarak sahipleri tespit edilir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002). Böylece değerlendirme süreci sona erer.

3.4.4. Değerlendirme sonrası süreç

Değerlendirme süreci sonrasında en geç on beş gün içerisinde yarışma sonuçları Resmî Gazete 'de ve eğer varsa ilgili yayın organlarında yayımlanarak ilan edilir. Raportörler, jüri değerlendirmesi sonrası tüm yarışmacılara değerlendirme tutanaklarıyla birlikte jüri raporlarını gönderir. Yarışma sonuçları sonrasında yarışma şartnamesinde belirtilen yerlerde ve tarihlerde jüri raporlarıyla birlikte tüm mimari tasarım ürünleri bir süre halka açık bir şekilde sergilenir, yarışmada ödöl, mansiyon ve varsa satın alma kazanan yarışmacılar için ödöl töreni yapılır ve yarışma sonuçlarının tartışılması amacıyla tüm jüri üyelerinin katılımının zorunlu olduğu, halka açık olan kolokyum

düzenlenir. Serginin sonlanmasından sonra 1 ay içerisinde derece kazanmayan tüm mimari tasarım ürünleri sahipleri yarışmayı açan idareden ürünlerini geri alabilme hakkına sahiptir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002).

3.4.5. Uygulama projelerinin hazırlanması süreci

Yarışma sonucu elde edilen, birinci olan mimari tasarım ürününün inşa edilmesi amacıyla uygulama projelerinin yapılması için işveren ile birincilik ödülünü kazanan yarışma ekibi arasında teknik şartlar ve ücretler için anlaşma görüşmesi yapılır. Eğer anlaşma sağlanamazsa işveren ikincilik ödülünü kazanan yarışma ekibiyle ikinci olan tasarım ürününün uygulama projelerinin yapılması için de anlaşma görüşmesi yapılabilir. İşveren iki ödül sahipleriyle de anlaşamazsa işi yaptırıp yaptırmama hususunda istediği kararı verebilir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002). Eğer anlaşma sağlanırsa, anlaşma sağlanan yarışmacı ekip tarafından yapılması kararlaştırılan yarışma sonuç ürünü için yönetmeliklere uygun olarak ön, kesin, uygulama ve detay projeleri hazırlanır ve böylece yarışma sonuç ürünü inşa edilemeye hazır hale getirilir.

3.5. Sonuç Ürünü Etkileyen Yarışma Faktörleri

Yarışma sonuç ürünü etkileyen ana faktörler işveren, jüri üyeleri ve yarışmacılardır. Alt faktörler ise yarışma şartnamesi, soru-cevap ve jüri raporu olarak sıralanabilir. İşveren, jüri ve yarışmacılar yarışma sonuç ürünlerinin elde edilmesinin sağlayan taraflar, yarışma şartnamesi, soru-cevap ve jüri raporu ise yarışma sonuç ürünü etkileyen, yarışma sonuç ürününün elde edilmesini sağlayan araçlardır. Yarışma sonuç ürünleri ile hedeflenen amaca ulaşılabilmesi bu araçların doğru bir şekilde oluşturulmasıyla birlikte bu tarafların bütün sorumluluklarını doğru bir şekilde yerine getirmesine bağlıdır.

3.5.1. Ana faktörler

3.5.1.1. İşveren

Yarışmanın açılabilmesi için bir yapı/yapılı çevre ihtiyacı ve talep söz konusudur yani yarışmanın açılabilmesi için bir işverenin olması şarttır. İşverenin belirlediği bir arsa üzerinde, belirli bir konudaki yapı elde etme ihtiyacını karşılamak için yarışma yöntemini tercih etmesiyle yarışmalar açılmaktadır. Yarışmayı açan işveren olarak karşımıza kamu kurumları ya da özel sektör çıkmaktadır. Yarışma sonucunda nitelikli

yarışma sonuç ürünü elde edilebilmesi ve yarışma sonuç ürününün inşa edilmesiyle ortaya çıkan yapı çevrede de niteliğin ve kalitenin oluşması için işverenin yarışmayı sahiplenmesi ve sorumluluklarını iyi bilmesi gerekmektedir. İşverenin yarışma süreçlerindeki görevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Hazırlık sürecinden başlamak üzere yarışma süreçlerini iyi organize etmek ve jüri seçiminde titiz olmak,
- Yarışmanın konusunu ve konuya uygun olan alanı iyi analiz etmek, yarışma için gerekli bilgileri doğru ve eksiksiz bir şekilde sağlamak ve yarışma bütçesini iyi ayarlamak,
- Jürinin yardımıyla yarışma şartnamesinin ve ihtiyaç programının hazırlanmasını sağlamak,
- Yarışma süreçlerinde danışman jüri olarak görev almak ve sonuç ürününün seçiminde asil jüri üyelerine önemli bulduğu hususlarda raporla öneride bulunmak,
- Değerlendirme sonucu elde edilen yarışma sonuç ürününün uygulama projelerinin hazırlanması ve inşa süreçlerinde değişikliğe maruz kalmadan doğru bir şekilde inşa edilmesini sağlamak.

İşverenin uygulama projelerinin hazırlanması ve inşa süreçlerini iyi yönetmesi çok önemlidir. İşverenin uygulama projelerinin hazırlanması sürecindeki hatalı müdahaleleri sonucu yarışmanın amacından uzak, kullanıcı memnuniyetinin sağlanamadığı, toplum-mimarlık ortamının ve yarışma olgusunun olumsuz etkilenmesine neden olan niteliksiz örnekler ortaya çıkabilmektedir.

3.5.1.2. Jüri üyeleri

Jüri üyeleri; asli, yedek ve danışman üyelerden oluşmakta ve yarışmayı açan idare tarafından seçilmektedir. Kamu ihale kanunu yönetmeliğine göre: “Asli jüri üyelerinin; beş (5) kişilik jürilerde en az biri, yedi (7) kişilik jürilerde en az ikisi, yedek jüri üyelerinin ise en az biri Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin ilgili meslek odasından istenecek iki katı aday listesinden idarelerce seçilerek atanır” (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002).

Jüri yarışmanın sonucunu etkileyen en önemli faktörlerden biridir, bu yüzden jüri seçimi çok titiz olmayı gerektirmektedir. Özkaya (1993), jüriliğin büyük bir sorumluluk olduğunu ve daha öncesi olan jüri seçmekle eşdeğer sorumluluk olduğunu belirtmiş ve jüri seçimi konusunda şunları söylemiştir: “Jüriler nasıl seçilmelidir? Nasıl seçilir? Genelde jüriler; kişi özelinde aydın, ilerici, her türlü görüş ve düşünceye açık ve saygılı, saplantıları olmayan, güvenilirliği toplumca kanıtlanmış, yansız değerlendirme yapma yeteneğinde, özelde ise o konuda bilgi, görgü ve deneyimi olanlardan seçilmelidir” (Özkaya, 1993).

Arat (2013), yarışmalarda verimli sonuç alabilmeyi belirtilen 2 unsurun yerine getirilme şartına bağlamıştır: iyi kalitede, tecrübeli ve hatta iddialı bir jüri oluşturmak ve yarışma şartlarını jürinin de yardımıyla çok iyi hazırlamak. Bu şartların gerçekleştirilmediği durumlarda kötü ve yanlış kararların ortaya çıktığının sıkça görüldüğünü belirtmiştir (Arat, 2013).

Yarışmalarda jüriye büyük bir sorumluluk düşmektedir. Yarışmanın hazırlık sürecinden uygulama projelerinin hazırlanması sürecine kadar aktif bir görev alan jüri, yarışmayı doğru bir şekilde yönlendirmekle yükümlüdür. Jüri yarışmanın usullerini iyi bilmeli ve iyi bir şekilde uygulanmasını sağlamalıdır. Jürinin yarışma süreçlerindeki görevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Yarışmanın konusuna hâkim olmak ve işverenin taleplerini kendi bilgi süzgecinden geçirerek mimarlığa uygun bir dille, yarışmacılara doğru bir şekilde aktarmak,
- Raportörlükte birlikte yarışmanın türü ve şekli, yarışma alanı sınırını, maliyet tavanını belirlemek ve yarışmanın amacına, konusuna, ihtiyaç programına katkı sağlayarak yarışma şartnamesi ve eklerini oluşturmak,
- Soru cevap aşamasında yarışmacıların sorularını açık bir şekilde cevaplamak,
- Değerlendirme sürecinde mimari tasarım ürünleri için ön incelemede bulunarak değerlendirme kriterlerini belirlemek ve tasarım ürünlerini bu kriterlere göre değerlendirmek,
- Raportörlük tarafından sunulan raporda belirtilen yarışma şartnamesi ve eklerinde istenen şartlara, yarışma alanı sınırına ve maliyet tavanına uymayan mimari tasarım ürünlerini değerlendirerek tasarım ürünlerinin elenip elenmeyeceğine karar vermek,

- Değerlendirme sonucunda, ödül ve mansiyon kazanan ve varsa satın alma kazanan mimari tasarım ürünlerini belirleyerek sahiplerini tespit etmek ve ödüllendirmek,
- Jüri değerlendirme sürecinde 2. elemenden itibaren yarışmadaki tüm mimari tasarım ürünleri için ayrı ayrı hazırlanan, tasarım ürünlerinin elenme ya da kazanma sebeplerinin yer aldığı jüri rapor ve tutanaklarını düzenlemek,
- Kolokyuma katılmak ve yarışmacıların sorularını açık ve dürüst bir şekilde cevaplamak.

3.5.1.3. Yarışmacılar

Yarışmacılar yarışmalarda sağlanan rekabet ortamı içinde idare tarafından belirlenen konuya ve amaca en uygun, en nitelikli yarışma sonuç ürününü tasarlamak ve ödül kazanmak için birbirleriyle yarışma sürecine girerler. Yarışmacıların yarışma sürecinde tasarım yaklaşımları ve aldığı kararlar ödül ve derece kazanmasında belirleyici etken olur. Jüri değerlendirmelerinde, yarışmanın amacına ve jürinin değerlendirme kriterlerine en uygun tasarım yaklaşımlarına sahip, en nitelikli yarışma sonuç ürününün seçilmesi ve sahibinin belirlenmesi için elemeler yapılır. Elemeler sonucunda ödül, mansiyon ve varsa satın alma kazanan mimari tasarım ürünleri seçilerek sahipleri belirlenir. Tasarım ürünlerinin sahipleri olan yarışmacılar yarışma şartnamesinde belirlenen ödül tutarlarıyla ödüllendirilir. Böylece yarışma birincisi olan en nitelikli yarışma sonuç ürünü seçilmiş, sahibi olan yarışmacı belirlenmiş ve ödüllendirilmiş olur. Yarışmaların yarışmacılara sağladığı birçok avantajı söylemek mümkündür. Bunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Yarışmalar, sağladığı demokratik düzenle bütün yarışmacılara eşit şans verir. Yarışmacıların yarışma sürecinde kimliklerinin gizli tutulması tecrübeli mimarlarla yarışan genç mimarların kendilerini kanıtlayabilmeleri için önemli bir fırsat sağlar.
- Yarışmalar, yarışmacılara işveren müdahalesine maruz kalmadan özgür fikir üretme ve bunu tasarıma dönüştürebilme ortamı sağlar.
- Yarışmalar mimarlara farklı ülkeler, farklı kentlere ait farklı ihtiyaçlar üzerinde çözüm üretme, tasarım yapma fırsatı verir.

- Yarışmalar, yarışmacılara bir eğitim ortamı sunar ve bünyesinde barındırdığı rekabet ve eleştiri ortamı sayesinde mimarların kendilerini sınamasına, yenilemesine, geliştirmesine, mesleki deneyim kazanmasına olanak sağlar
- Yarışmalar, yetenekli olan yarışmacıların belirlenmesini ve ödül kazanmalarını sağlar.
- Yarışmalar, birinci olan yarışmacıya hem kendini tanıtmaya hem de tasarladığı sonuç ürününün inşa edilme fırsatını yakalamasını sağlar.

3.5.2. Alt faktörler

3.5.2.1. Yarışma şartnamesi

Yarışma şartnameleri; işveren tarafından açılan yarışmanın amacının, türünün, şeklinin, konusunun, yerinin, işverenin adının, adresinin ve numaralarının, jüri üyeleri ve raportörlerin isimlerinin, şartname eklerinin neler olduğunun, yarışmacılara verilecek olan bilgi ve belgelerin ve yarışmacılardan istenenlerin neler olduğunun belirtildiği, yarışmacıların uyması ve uygulaması gereken kurallarla birlikte yarışma süreçleri ile ilgili yönlendirici bilgilerin yer aldığı dokümanlardır.

Yarışma sonuç ürününün elde edilme sürecinde bir kılavuz niteliği taşıyan yarışma şartnamesi yarışma sonuç ürününü etkileyen en önemli faktörlerden biridir, bu yüzden şartname ve eklerinin oluşturulması özenli bir çalışmayı gerektirmektedir. Özellikle yarışma şartnamesinde yer alan yarışmanın amacı, konusu ve yeri ve yarışma konusunu oluşturan işin ayrıntılarıyla tarif edildiği ihtiyaç programı sonuç ürününü doğrudan etkilemekte ve şartname ve ihtiyaç programında bulunan yetersizlikler, belirsizlikler ya da yanlış istekler tasarlanan sonuç ürününe olumsuz bir şekilde yansyarak yarışmanın başarısız olmasına neden olmaktadır. Sayar (1962), yarışmacılara verilecek olan program ve belgelerin sıkı bir ön çalışmayı gerektirdiğini ve yarışmalara ve şartnamelerine hak ettiği önem verilmediği takdirde hiçbir zaman iyi sonuçlar alınamayacağını belirtmiştir (Sayar, 1962).

Yarışma şartnameleri, yarışma sürecinde işverenin elemanı olarak görev yapan raportörlük tarafından hazırlanmakta ve jüri tarafından kesinleştirilmektedir. Tekeli (2007), şartnameyi konuya sahip ve hâkim olarak, geniş hatlarıyla, yarışmacılara bırakılan alanı açık bir şekilde anlatarak, jürinin hazırlaması gerektiğine ve şartnamede yarışmanın amacı ve değerlendirme kriterleri hakkında ipucu verilmesinin doğru

olduğuna değinerek bunlar olmadığında jürinin seçim yapmakta kararsız kaldığını ve zorlandığını belirtmiştir (Tekeli, 2007). Jürinin mimari tasarım ürünlerini incelemek için belirlediği değerlendirme kriterlerine yarışma şartnamesinde de değinilmesi jüriye değerlendirme sürecinde kolaylık sağlamakta ve yarışma sonuç ürününü olumlu yönde etkilemektedir.

3.5.2.2. Soru-Cevap

Soru-cevap; yarışma sürecinde yarışmacıların yarışma şartnamesinde belirtilen son soru sorma tarihine kadar yarışma şartname ve ekleriyle ilgili jüriye yazılı olarak soru sordukları ve soruların son cevaplandırılma tarihine kadar jüri tarafından cevaplandırılarak raportörlük tarafından tüm yarışmacılara yazılı olarak gönderildiği süreci ve belgeyi tariflemektedir.

Soru-cevap süreci, yarışmacıların yarışma sonuç ürününü elde etme sürecinde sorduğu sorulara aldığı cevaplarla doğru yönlenerak yarışmanın amacına daha çok yaklaşabilmesi açısından önemlidir. Jüri üyeleri bu süreci önemsemeli ve yarışmacıların sorularına kısa cevaplar vermekten kaçınmalıdırlar. Verilen cevaplar tereddüde mahal vermeyecek şekilde açıklayıcı nitelikte olmalı ve yarışmacıların doğru yönlennesini sağlamalıdır.

Yarışma şartnamesi ve eklerinde belirsizlikler, eksikliler ya da hatalar varsa bu süreçte jürinin yarışmacıların sorularına verdiği cevaplarla ortaya çıkabilmektedir. Jürinin gelen sorulara verdiği cevaplar yarışma ilkelerini etkileyecek değişiklikleri gerektiriyorsa; jüri, esas sürenin 1/3'ünü geçmeyecek şekilde, yarışma süresini uzatabilmektedir (KİK Yarışmalar Yönetmeliği, 2002). Bu durum yarışma şartnamesi ve eklerindeki problemin de çözülmesine olanak sağlar.

3.5.2.3. Jüri raporu

Jüri raporu; yarışmalarda değerlendirme sonrasında değerlendirme dışı bırakılan mimari tasarım ürünlerinin ve nedenlerinin, değerlendirmeye uygun görülen mimari tasarım ürünlerinde 1. elemelerde sadece elenen ürünlerin, 2. elemelerden itibaren elenen tüm ürünlerin ve nedenlerinin belirtildiği ve ödül kazanan mimari tasarım ürünlerinin seçilme sebepleriyle birlikte olumlu ve olumsuz yönlerine değinildiği belgelerdir.

Jüri tarafından düzenlenen jüri raporu değerlendirme tutanaklarıyla birlikte yarışma sonuçlarının ilan edilmesi sonrasında raportörler tarafından tüm yarışmacılara gönderilmekte ve kamuoyuyla da paylaşılmaktadır. Sayar (1945), yarışmalarda birinci hariç tüm yarışmacıların tatmin edici bir jüri raporu beklediğini ve bunu hak ettiğini, çünkü her yarışmacının kendi projesinin iyi ve güzel olduğu inancıyla yarışmaya katıldığını ve projesinin hangi yönden yetersiz olduğunu öğrenmek, beğenilen ve beğenilmeyen taraflarını bilmek istediğini belirtmiştir (Sayar, 1945).

Jüri raporu, jürinin belirledikleri değerlendirme kriterlerine göre mimari tasarım ürünlerini karşılaştırması sonucundaki görüşlerini içermeli ve yarışmacılar için yol gösterici özellik taşımalıdır.

Dostoğlu (2009), jürilerin yazdıkları raporları çok ciddi bir biçimde ele almaları gerektiğini, çünkü yarışmacıların en az iki genellikle üç ay yarışma projeleriyle uğraştıklarını ve sonuçta gelen raporların bazen iki satır, yeterlilikten uzak, yarışmacıların neden elendiğini ya da neden yükseltildiğini açıklamayan şekillerde olabildiğine değinmiştir (Dostoğlu, 2009). Jüri raporu hem yarışmacıların tasarladıkları mimari tasarım ürünleri için harcadıkları emeklerin karşılığını alabilmeleri hem de aldıkları eleştirilerle mesleki gelişimlerini sağlayabilmeleri açısından önemlidir.

Jüri, ödül alan mimari tasarım ürünleri için olumsuz bulduğu noktalara değinip jüri raporuyla önerilerde bulunabilir ve buna ek olarak yarışma sonuç ürünü için tavsiye raporu da verilebilir. Böylece ödül alan tasarım ürünlerinin ve yarışma sonuç ürününün gelişimine katkı sağlanır.

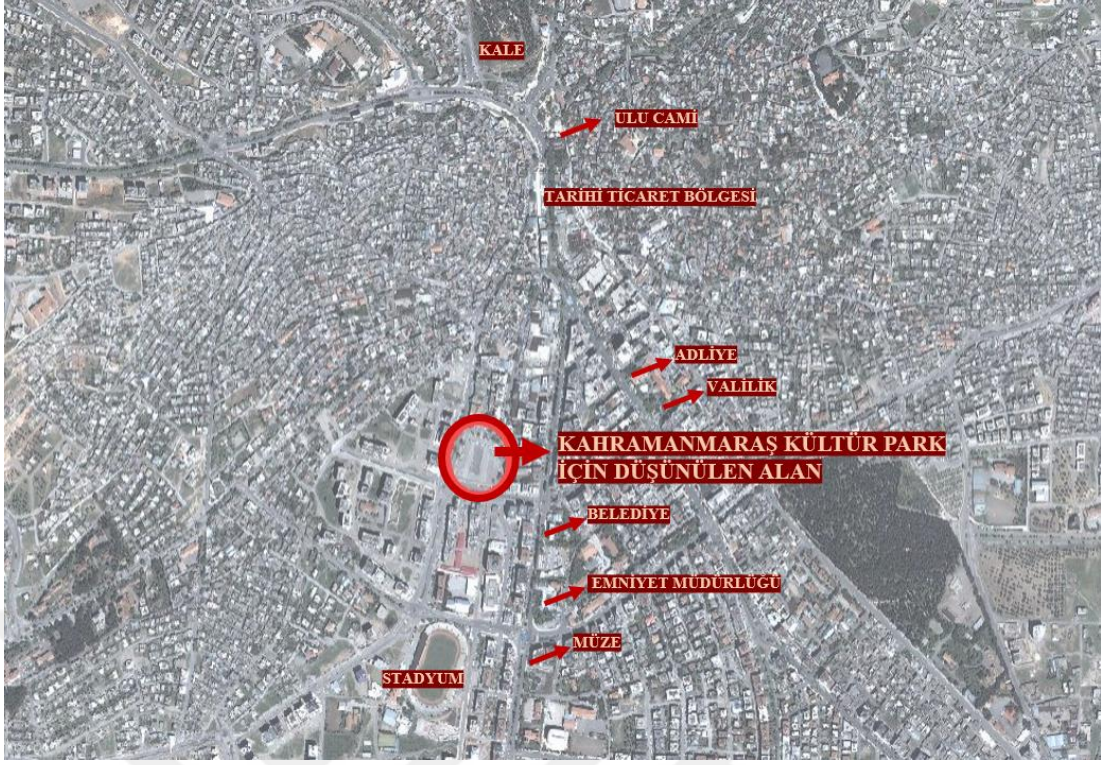
BÖLÜM 4

4. TEMSİLİ BİR MODEL ÖNERİSİ: KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARK ÖRNEĞİ

4.1. Çalışma Alanı

Kahramanmaraş Kent'i, Onikişubat İlçesi, Hayrullah Mahallesi 7072 Ada 1 Parselde ana caddelerin kesiştiği etrafı trafikle çevrili bir kavşak noktasında yer alan (Bkz. EK 5.1.) 10.000 m² büyüklüğüne sahip olan alanın, güneyinde Sandalzade Bulvarı, kuzeyinde 33015 sokak, doğusunda Ali Sezai Efendi Caddesi ve batısında Malik Ejder caddesi bulunmaktadır (Bkz. EK 1.). Her yönden yaya erişiminin ve taşıt trafiğinin sağlandığı alan kentte merkezi bir konuma sahiptir. Eski orta hal bölgesi olarak adlandırılan alan Kültür Park'ın inşa sürecine kadar çeşitli işlevler için kullanılmıştır. Geçmişte Meyve-sebze Toptancı Hal Binası'nın bulunduğu alan Meyve-sebze Toptancı Hal Binası'nın yeni yerine taşınması sonrasında atıl bir durumda kalmış ve bu süreçte halk tarafından açık otopark olarak kullanılmaya başlanmıştır. 2007 yılında söz konusu alan için Kahramanmaraş Belediyesi tarafından "Kahramanmaraş Kültür Parkı" konulu Ulusal Mimari Proje Yarışması açılmasına ve sonrasında yarışma sonucu elde edilecek yarışma sonuç ürünü olan Kültür Park'ın inşa edilmesine karar verilmiştir.

2007 yılında açılan Ulusal Mimari Proje Yarışması sonrasında 2011 yılına kadar açık otopark olarak kullanılmaya devam eden alana 2011 yılında Tarihi Ulu Cami yakınlarında, Eski Hal olarak adlandırılan bölgede yer alan Kahramanmaraş Belediyesi'ne ait Belediye Pasajı'nın yıkılmasından dolayı pasajdaki iş yeri sahiplerinin kullanımı için geçici prefabrik Belediye Pasajı Binası inşa edilmiştir.

Şekil 4. 1. Kahramanmaraş kenti uydu görüntü haritası ve Kültür Park için düşünülen alan (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020)

Şekil 4. 2. Alanın boş haline ait fotoğraf (2010) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020)

Şekil 4. 3. Alanda geçici olarak inşa edilen Belediye Pasajı'na ait fotoğraf (2011) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020)

2013 yılında Kültür Park'ın inŖa sebebiyle pasajdaki iŖ yeri sahiplerinin yeni yerlerine taŖınmasıyla birlikte alana geçici olarak yapılan Belediye Pasajı Binası da yıkılmıŖtır. YarıŖma sonuç ürünü olan KahramanmaraŖ Kültür Park'ın 2013 yılında baŖlayan inŖa süreci 2015 yılında tamamlanmıŖ ve söz konusu alandaki yapılı evre kullanıma hazır hale gelmiŖtir.

Ŗekil 4. 4. KahramanmaraŖ Kültür Park ve yakın çevresi uydu görüntüsü (2015) (KahramanmaraŖ BykŖehir Belediyesi, 2020)

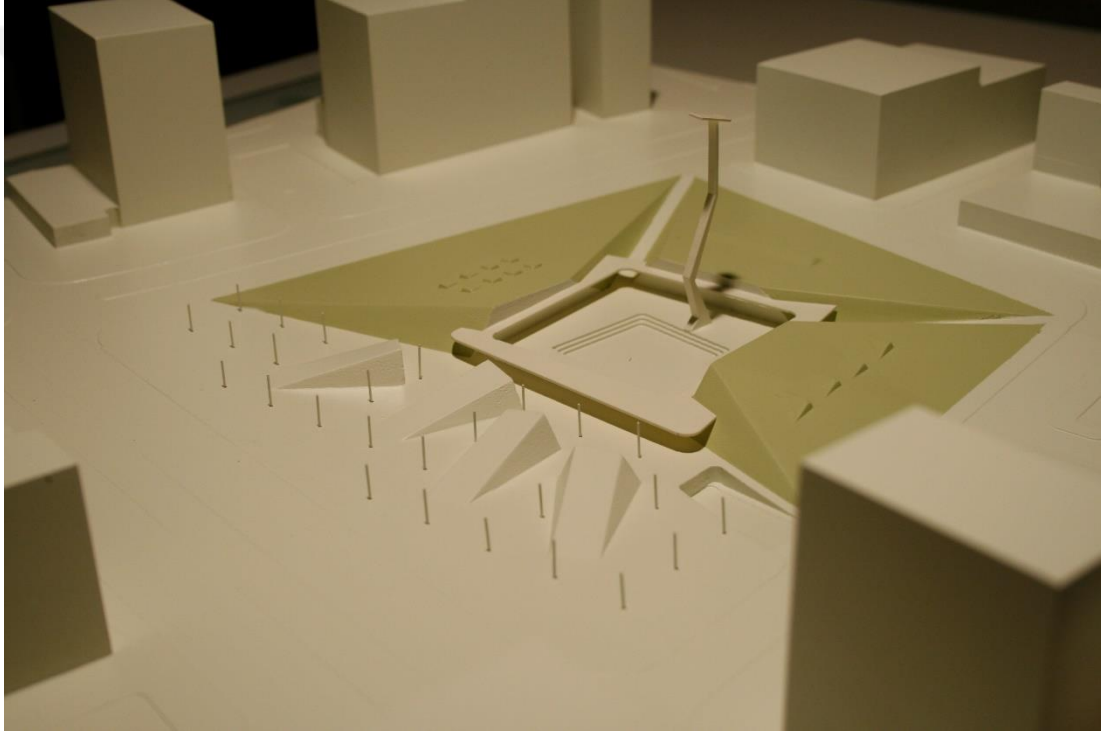
Ŗekil 4. 5. KahramanmaraŖ Kültür Park'a ait fotoğraf (2015) (URL-1)

4.2.Yarışma Süreçlerine Ait Veriler

Tablo 4. 1. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışma Künyesi

Yarışmanın Adı:	Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması	
Yarışmanın Yapıldığı İl:	Kahramanmaraş	
Yarışmanın Açılma Yılı:	2007	
İşveren:	Kahramanmaraş Belediyesi	
Yarışmanın Türü:	Mimari Proje Yarışması	
Yarışmanın Şekli:	Serbest, Ulusal, Tek Kademeli	
Jüri Ekibi:	Danışman Jüri Üyeleri:	Cemal Tanrıverdi Sıddık Sezal Burhaneddin Türkkahraman
	Asli Jüri Üyeleri:	Nuran Ünsal Abdullah Özdemir Ahmet Şekkeli Cengiz Şirikçi Mustafa Uzunlar
	Yedek Jüri Üyeleri:	Seçkin Kutucu Ahmet Kara Yusuf Ziya Erdoğan
	Raportörler:	Fahri Yiğitoğlu Hacı Mehmet Güner
	Raportör Yardımcısı:	Emine Demirkol
Kazanan Yarışma Ekibi:	1.Ödül:	Özgür Bingöl İlke Barka Emre Savga
	2.Ödül:	Prof. Dr. Nur Çağlar Zehra Aksu Dr. Adnan Aksu Nihat Eyce
	3. Ödül:	Mustafa Yıldız

Kahramanmaraş Belediyesi tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Yarışmalar Yönetmeliği'ne göre serbest, ulusal ve tek kademeli olarak açılan "Kahramanmaraş Kültür Parkı" konulu ulusal mimari proje yarışması 2007 yılında yapılmıştır. Yarışma süresi 27.08.2007 tarihinde başlamış ve 27.12.2007 tarihinde sona ermiştir. Jüri ön elemeleri sonrasında 74 mimari tasarım ürünü değerlendirmeye uygun bulunmuş ve jüri değerlendirme kriterlerine göre 3 derece, 5 Mansiyon ve 10 Satın Alma mimari tasarım ürünü seçilerek ödüllendirmek üzere sahipleri tespit edilmiştir. Jüri değerlendirme kriterlerine en uygun yarışma sonuç ürünü olarak 8 sıran numaralı Özgür Bingöl, İlke Barka ve Emre Savga üçlüsüne ait mimari tasarım ürünü seçilmiş ve yarışma ekibi birincilik ödülü ile ödüllendirilmiştir.

Şekil 4. 6. Seçilen yarışma sonuç ürüne ait maket fotoğrafı (2007) (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)

1.lık ödülünün sahiplerinin tespiti ve ödüllendirilmesi sonrasında Kahramanmaraş Belediyesi ile 1. olan yarışma ekibi arasında uygulama projelerinin yapılması için teknik şartlar ve ücretler konusunda anlaşma sağlanmıştır. Sağlanan anlaşma doğrultusunda, yarışma ekibi tarafından doğrudan temin usulü ile ön, kesin, uygulama, detay projeleri ve ihale dosyası hazırlanarak yarışma sonuç ürünü inşa sürecine hazır hale getirilmiştir.

Şekil 4. 7. Yarışma sonuç ürünü için uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde hazırlanan maket (2008) (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)

Şekil 4. 8. Yarışma sonuç ürünü için uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde hazırlanan üç boyutlu görsel (2008) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020)

Şekil 4. 9. Yarışma sonuç ürünü için uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde hazırlanan üç boyutlu görseller (2008) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2020)

Kahramanmaraş Belediyesi tarafından 2013 yılında yapılan açık ihale sonucunda ihaleyi kazan müellif tarafından yarışma sonuç ürünü inşa edilmeye başlanmış ve 2015 yılında inşa süreci tamamlanarak yapıyı çevre kullanıma hazır hale getirilmiştir.

Yarışma şartnamesi

Yarışma şartnamesinde; kültür, sanat, bilim, yöre ve çevre değerlerinin, kentin ihtiyacı olan yeşili olabildiğince içine alarak tasarlanacak, insan ölçeğine görsel ve fiziksel olarak duyarlı, açık ve kapalı mekanlarla; kentlinin farklı gereksinimlerine yirmi dört saat cevap verebilecek, kentliyi buluşturan, sanatla kaynaştıran, eğitime, eğlendirme, bilgilendirme, dinlendirme, doyurma mekanlarının iç içe olduğu çok aktiviteli bir kent merkezi düşünülmesi istenilmiştir (Bkz. EK 5.1.).

Şartnamede yarışma alanının kent merkezinde ana caddelerin kesiştiği dört yanı trafikle çevrili bir kavşak noktasında olduğu belirtilerek konumu ve kullanım yoğunluğuna değinilmiş, bu sebeple her yönden kentlinin erişmesine açık olduğu ve kentlinin kullanım yoğunluğuna göre açık ve kapalı kullanımların dengeli ve yerleşimin sorgulanarak tasarlanması beklendiği söylenmiştir. Buna ek olarak yaya- taşıt ve servis ulaşımının yakın çevre içinde kentsel ölçekte ve çok boyutlu olarak düşünülmesi ve değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Bkz. EK 5.1.).

Yarışma şartnamesi ihtiyaç programında yer alan yarışma sonuç ürününde olması istenen açık ve kapalı alanların nitelikleri ve büyüklükleri ise şöyledir:

- Yerel ve ulusal değişken ve kalıcı kültür ürünlerinin ve değerlerin halka açık sergilenebileceği kermes, davet, kokteyl, sergi açılış eylemleri, çeşitli görsel ve işitsel programlara olanak tanıyan, kapalı mekân veya mekanlar. yaklaşık 1000 m²
- Ticari Alanlar (Yöresel ve kültürel ürünlerin tanıtım ve satışının yapıldığı) ...yaklaşık 600 m²
- Eğitim amaçlı alanlar (heykel, resim, halı vb. öğretiler için) yaklaşık 600 m²
- Yeme içme alanları (atıştırma üniteleri, kapalı-açık kahve ve çay bahçeleri, lokanta, pasta ve dondurma üniteleri) yaklaşık 900 m²
- Garaj ve otopark yaklaşık 100 otoluk garaj ve gerekli noktalarda yaklaşık toplam 100 otoluk park yeri. (m² dahil değildir)

- Teknik servis (garaj bitişinde) yaklaşık 100m²
- Toplam 3100 m² kapalı alan (%10 alt ve üst sınır kullanılabilir)
- Açık alan düzenlemesi: Çeşitli folklorik – kültürel gösteri ve etkinliklerin düzenleneceği sert zemin dışındaki alanlara yapılarla kaynaşan çok boyutlu park düzenlemesi getirilecektir (Bkz. EK 5.2.).

Soru-Cevap

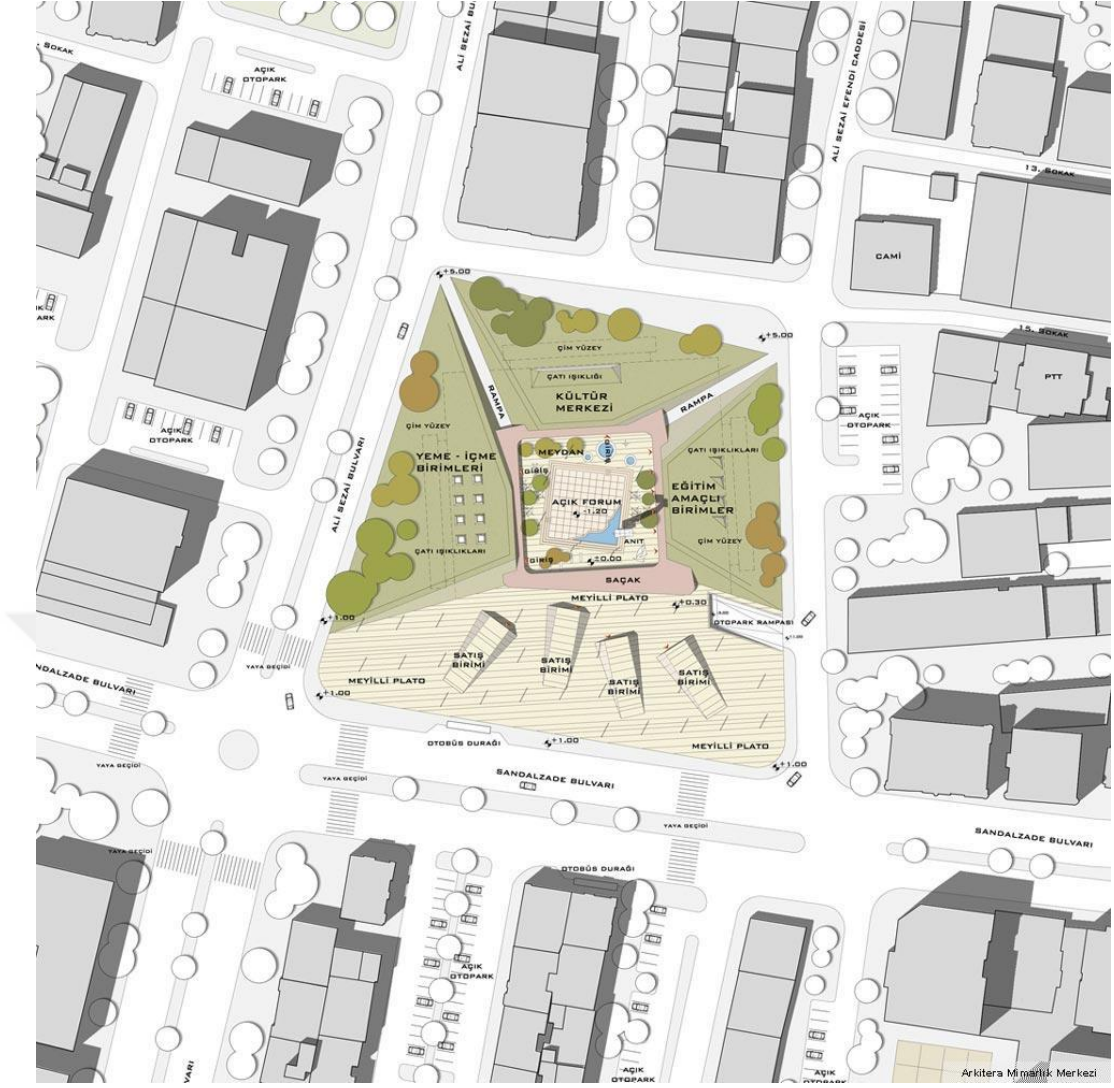
Kahramanmaraş Kùltür Parkı ulusal mimari proje yarışmasında yarışmacılar tarafından jüri üyelerine yarışma şartnamesi ve içerikleri ile ilgili 87 adet soru sorulduğu ve bu soruların jüri üyeleri tarafından yazılı olarak cevaplandırıldığı görölmüştür (Bkz. EK 2.). Sorulan sorulara verilen cevaplardan dolayı yarışma süresinin uzatılma durumuna ve yarışma ilkelerini değiştirecek herhangi bir duruma rastlanmamıştır.

Kazanan ekibin tasarım yaklaşımları

Yeme İçme Birimleri, Kùltür Merkezi ve Eğitim Amaçlı Birimlerden oluşan, üst örtüyle birbirine bağlanarak bir meydan etrafında toplanan yeşil çatılı yapı grupları meyilli platoda yer alan satış birimi yapılarıyla çevrelenerek Kahramanmaraş Kùltür Park yarışma sonuç ürününü oluşurmaktadır. Bodrum, zemin ve asma kattan oluşan yarışma sonuç ürününde zemin katta ana mekanlar bulunurken bodrum katta otopark ve depo hacimleri yer almaktadır.

Kahramanmaraş Kùltür Parkı ulusal mimari proje yarışmasında birincilik ödölünü kazanan yarışma ekibi mimari proje raporunda tasarladıkları yarışma sonuç ürününün özelliklerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“Kentin yoğun yapılaşması içinde kamusal açık yeşil alanların sınırlı sayıda olduğu görüşünden hareketle, proje alanı çevresinde yer alan tanımsız alanlar projeyi destekleyecek şekilde yeşil alanlara dönüştürülerek proje alanına eklenmiş, böylece büyük bir kentsel açık yeşil alan sistemi yaratılması öngörölmüştür. Kültürel ve doğal ihtiyaç, faaliyetlerinin mekânsal gereksinimlerinden doğan gerilim sonucunda projenin park karakterinin korunması ve yeşil alanın artırılması adına yapı ve yeşil alan ilişkisi konvansiyonel anlamda ele alınmamış, yeni bir ilişki tanımlanmıştır” (URL-3).

Şekil 4. 10. Yarışma sonuç ürünü yarışma vaziyet planı çizimi (URL-2)

Yarışma ekibinin yarışma sonuç ürünüyle hedeflediği mimari tasarım yaklaşımları şunlardır;

- Yapılara ait tüm dış yüzeylerin yaşayan duyarlı bir karaktere sahip olması,
- Mimari/yapı ile peyzajın iç içe duruş sergilemesi,
- Farklı nitelikte açık alanlar manzumesi önermesi,
- Çatıları ve yan düzlemleri peyzaj yüzeyleri olarak değerlendirilen gömülü hacimlerin çevrelerinde yapı etkisi göstermemesi (URL-2).

Şekil 4. 11. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)

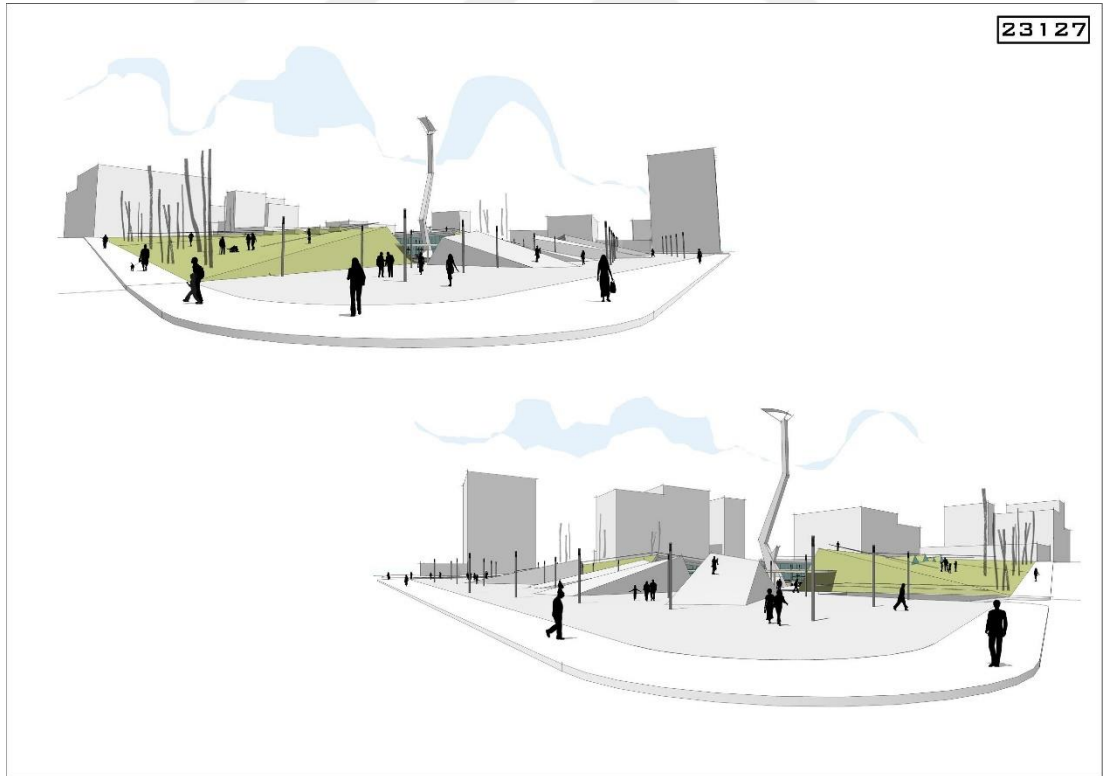
Yarışma ekibi tasarladıkları sonuç ürünüyle yarışma alanında; azami açık yeşil alan stratejisi ile doğanın baskın kılındığı bir çevre, farklı kotlardan ve yönlerden insan sirkülasyonuna izin veren geçirgen ancak bir o kadar içe dönük, kentsel estetiğin ön planda olduğu bir düzenleme ve yatay etkili avlu karakterinde bir kentsel alan ve nirengi noktası olarak ele alınan düşey etkili bir kamusal sipariş önermişlerdir (URL-2).

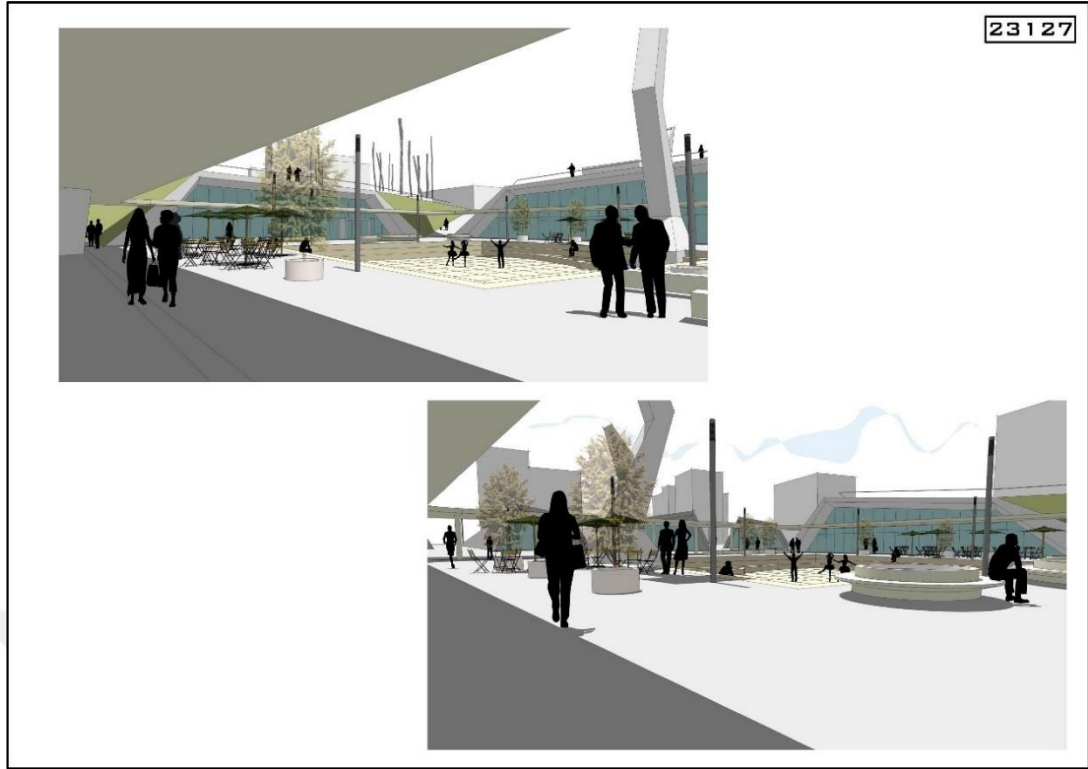
Şekil 4. 12. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)

Yarışma sonuç ürününün temel hedefleri arasında yer alan, “farklı nitelikte açık alanlar manzumesi önermesi” sonucu yarışma ekibinin kullanım biçimlerine ve mekânsal etkilerine bağlı olarak kademelendirdiği açık alanlar şöyle sıralanmıştır;

- Görsel etkisi ve aktif kullanımı hedeflenerek yapıların üzerine de yayılan meyilli yeşil alanlar,
- Alanın çevresindeki insan hareketine bağlı olarak şekillendirilmiş ve alanın ortasında yaratılan meydana erişimi sağlayan yönlendirici-toplayıcı özelliğe sahip meyilli plato,
- Kuzey yönünden gelen insan sirkülasyonu için düzenlenmiş meydana bağlanan iki kılcal rampa geçit,
- Programı verilen yapı gruplarının organize olarak tanımladığı korunaklı sarmalanmış avlu karakterindeki açık alan, meydan,
- Gösteri ve benzeri etkinliklerin yer alacağı, amfi şeklinde düzenlenmiş ve meydanın ortasında yer alan forum alanı (URL-2).

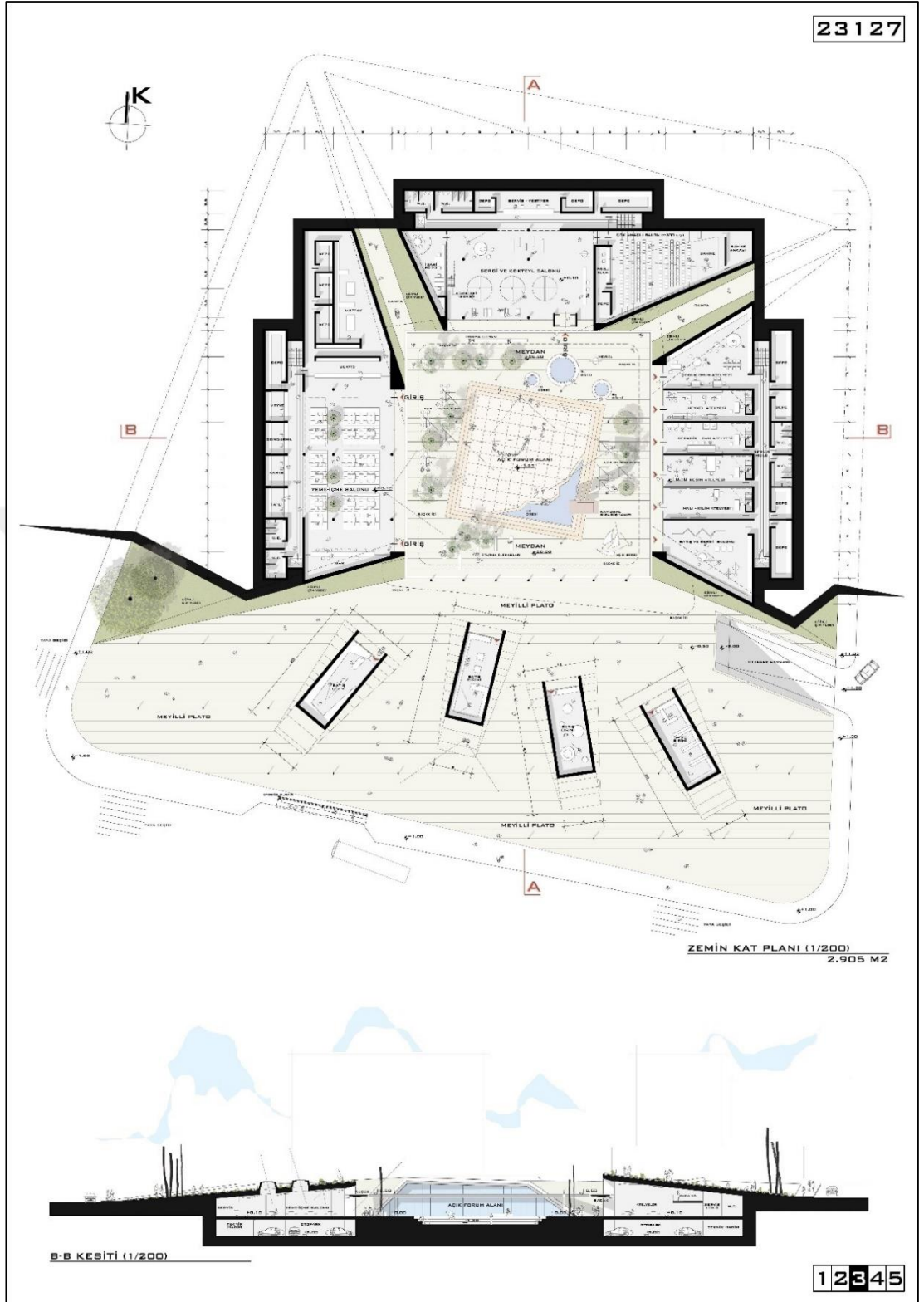
Şekil 4. 13. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)

Şekil 4. 14. Yarışma sonuç ürünü yarışma perspektif çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)

Yarışma ekibi yarışma sonuç ürününde yapıların iç mekanlarında; yalın ve net bir mimari dil, işlevsel ilişkilerden yola çıkarak serbest mekân anlayışı içinde basit bir mekânsal düzenleme ve yapım kolaylığı ve ekonomisi bakımından basit bir kolon-kirişli betonarme sistem önermişlerdir (URL-2). Yarışma sonuç ürününde yapıların iç mekân ilişkilerinde kurguladıkları tasarım yaklaşımlarını ise şöyle tanımlamıştır;

Meydana bakan tek bir cepheye sahip yapıların her biri ana mekân ve ona hizmet eden hacimlerin toplandığı servis bloğundan oluşmaktadır. Tüm bu sistem merdiven ve asansör grupları ile bodrumda yer alan depo hacimleri ve otopark ile ilişkilendirilmiştir. Yapılar servislerini bodrum kattan almaktadır (URL-2).

Şekil 4. 15. Yarışma sonuç ürünü yarışma zemin kat planı ve b-b kesiti çizimi (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık, 2020)

Yarışma ekibinin yarışma alanının yakın çevresinde işveren tarafından yapılmasını önerdiği tasarım yaklaşımları ise şu şekildedir;

“...mevcut yapıların cephelerinin düzeltilmesi, tanımsız açık alanlarda basit açık alan düzenlemeleri yapılması, genişlikleri değişken ve gereğinden büyük olan yolların yeniden boyutlandırılması, yol kenarlarına kaldırım düzenlemesi ile ağaçlandırma yapılması....Proje alanında açık otopark için yer ayrılmaması ve bu ihtiyacın yakın çevredeki düzenlemelerle giderilmesi, belirli arterlerde yönlendirici ağaçlama yapılması, mevcut pazar yerinin insan ölçeğine uygun strüktürlerle çağdaş bir anlamda yeniden düzenlenmesi ve yer yer küçük meydan düzenlemeleri...(URL-2).

Jüri değerlendirme kriterleri ve jüri raporu

Kahramanmaraş Kültür Parkı ulusal mimari proje yarışmasında danışman jüri üyeleri: Cemal Tanrıverdi, Sıddık Sezal, Burhaneddin Türkkahraman asli jüri üyeleri: Nuran Ünsal, Abdullah Özdemir, Ahmet Şekkeli, Cengiz Şirikçi, Mustafa Uzunlar'dan oluşmaktadır.

Yarışmada asli jüri üyelerinin mimari tasarım ürünlerini değerlendirmek için belirlediği değerlendirme kriterleri aşağıda sıralanmıştır:

- Kimlik
- Kullanılabilirlik
- Kitlesel Kurgu
- İnsan Ölçeği
- Değişebilirlik
- Teknoloji ve yapılabirlik
- Yeşil
- İklim
- Topoğrafya
- Yaya ve oto yaklaşımları
- Yakın çevre ilişkisi (Bkz. EK 3.)

Asil jüri üyeleri değerlendirme kriterlerine göre en başarılı buldukları, 5-0 oy birliğiyle birinci olarak seçtikleri yarışma sonuç ürünü için kişisel jüri raporlarında şunlara değinmişlerdir:

Ünsal (2008):

Proje alanını mekansal sınırlayıcı olarak çevreleyen yakın çevrenin niteliksizliğini veri olarak alıp; tasarımda, var olan çevre ile kentsel ve insan ölçeğinde, görsel ve kavramsal karmaşaya neden olabileceği tespitini yaparak, toprak üzerinde yapılaşma yerine, yapılaşmasına yer düzlemini; yeşillendirip gereği kadar yırtıklarla (tanımlı aksları da yaratıp) parçalayıp kaldırarak, ışıklı, topoğrafyayı bozmadan, insan ölçeğini veri olarak ve bu çerçevede yakın çevreye de yapılabilir ve işlevsel önerilerini getirerek;

Yeşil-meydan-plato-kapalı alan-yönlendirme kurgusundaki mimarca çözüm ve başarısı nedeni ile birinci ödüle uygun görülmüştür.

Jüri;

Birinci ödül alan projenin ortaya koyduğu ‘yakın çevrenin niteliksiz mekan sınırlayıcılığı’ sorununu gündemine almış ve belediyeye (işveren) birinci projenin uygulama projeleri sürerken arsa çevresinin de kuzey ve doğu yönlerinden ağaçlandırılarak niteliksiz görselliğe tedbir alınması önerisini ileterek olumlu yanıt almıştır (Bkz. EK 4.1.).

Özdemir (2008):

İç kurgu yaklaşımı, alternatif erişim başarısı, doku düzlemi olgusu ve imaj performansı başarılı bulunmuştur. Alan kullanımı çekiciliği ve fonksiyonel çözümlerle oluşturulan kurgu olumlu yaklaşımlardır. Yapı içi yönlendirme çok başarılı, arsa yerleşmesinin sorgulanması başarılı ve çok boyutlu, iki yönden arazinin yarılması, güney cephenin tamamen açık olması projeyi üst seviyeye taşımıştır (Bkz. EK 4.2.).

Şekkeli (2008):

Mekanların doğal zemin kotlarına önemli bir müdahale olmadan açık forum alanı etrafında birbiri ile oldukça yakın ilişkiler kurarak düzenlenmesi, meyilli platodan, satış birimleri arasından sokak yaklaşımları ile yayaları iç meydana yönlendirerek kuzeybatı ve kuzeydoğu yönlerini oldukça fonksiyonel geçitler düşünülmesi başarılı bulunmuştur.

Proje alanının tamamı ile park olarak algılanacak şekilde tasarlanması, açık forum alanında düşünülen anıt fikri kültür parkını akılda tutacak öğelerdir. Taşıyıcı konstrüksiyon oldukça basit ve ekonomik çözülmüştür (Bkz. EK 4.3.).

Şirikçi(2008):

Projenin arazi topoğrafyasını verimli kullanması yapı alanlarının arazi kotları altına fazla inmemesi ve mekana yaklaşımda sürpriz satış birimleri arasında geçiş, ana mekana doğru yaya akışını sağlamaktadır.

Yapı kitlesinin sade ve fonksiyonel olması, yapı kitlesinin kolay uygulanabilir olması ve meydan boşluğunun altında yapı bulunmaması nedeniyle bitkilendirme kolay yapılabilecektir.

Meydanın ortasındaki yükseltilmiş aydınlatma objesi kentsel imge niteliğinde meydanı tanımlayacaktır.

Kent içinde mevcut yapı örtüsü içinde kent belleğine etki edecek mekansal düzenlemelerin yeşil alan ile kurgulanması projeyi başarıya ulaştırmıştır (Bkz. EK 4.4.).

Uzunlar (2008):

Yapılan mekansal düzenlemeden dolayı, doğal dilatasyon sağlanması ve üniform yük dağılımından dolayı ise radye temel sistem düşünülmesi olumlu bulunmuştur. Binaların yüksekliğinin azalması ve fazla bodrum planlanmaması zemin etüd raporlarına göre uygun düşünülmüştür. Alana yayılmış olan projenin uygulanabilirliği inşaat mühendisliği açısından uygun görülmüştür. Binaların üzerinin toprak dolgu olması nedeniyle su izolasyonlarına azami özen gösterilmelidir (Bkz. EK 4.5.).

Bu bilgilerden yola çıkarak asli jüri üyelerinin Kahramanmaraş Kültür Park yarışma sonuç ürününde başarılı bulduğu özellikler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Kültür Park'ı çevresiyle birlikte ele alarak çevrenin niteliksizliğine yapılabilir, işlevsel çözüm önerileri sunulması
- Toprak üzerinde yapılaşma yerine yeşillendirilmiş, gereği kadar yırtıklarla yer düzleminin parçalayıp kaldırılmasıyla oluşturulan yapılaşmanın topografyayla uyum içinde olduğu, ışıklandırmayı sağladığı ve insanın estetik beğenilerine hitap etmesi

- Yeşil-meydan-plato-kapalı alan-yönlendirme kurgusunun mimari açıdan iyi çözümlenmiş olması
- Alternatifli olarak erişim sağlanması
- Doku düzlemi olgusu
- İmaj performansı
- Alan kullanımı çekiciliği
- Arsa yerleşimi
- Yapıların sade olması ve yapısal çevre kurgusunun fonksiyonel çözümlerle oluşturulması
- Yapı içi yönlendirme
- Mekanların doğal zemin kotlarına önemli bir müdahalede bulunulmadan açık form etrafında birbirleriyle yakın ilişkiler kurarak düzenlenmesi
- Güney cephenin tamamen açık olması ve meyilli platodan, satış birimleri arasından sokak yaklaşımlarıyla yayaları iç meydana yönlendirerek kuzeybatı ve kuzeydoğu yönlerinin oldukça fonksiyonel geçitler olarak düşünülmesi
- Proje alanının tamamı ile park olarak algılanacak şekilde tasarlanması
- Anıt fikrinin kentsel imge niteliğinde meydanı tanımlaması ve Kültür Park'ın akılda kalmasını sağlaması
- Yapıların kolay uygulanabilir olması, taşıyıcı konstrüksiyonun oldukça basit ve ekonomik çözülmesi
- Mevcut yapı örtüsü içinde, kent belleğine etki edecek mekânsal düzenlemelerin yeşil alan ile kurgulanması
- Bitkilendirmede kolaylık sağlaması bakımından meydan boşluğunun altında yapı bulunmaması
- Mekânsal düzenlemeden dolayı doğal dilatasyon sağlanması ve üniform yük dağılımından dolayı radye temel düşünülmesi
- Zemin etüt raporlarına uygun olarak yapı yüksekliklerinin azalması ve fazla bodrum planlanmaması (topografya, yapılabirlik kriteri)
- Asil Jüri üyelerinin kişisel jüri raporlarında belirttikleri Kahramanmaraş Kültür Park yarışma sonuç ürünü ile ilgili verilen öneriler ise şu şekildedir:
- İşverenin (belediye) arsa çevresinin kuzey ve doğu yönlerini ağaçlandırarak niteliksiz görselliğe karşı tedbir alması

- Binaların üzerinde bulunan toprak dolgudan dolayı su yalıtımlarına azami özen gösterilmesi (Bkz. EK.4.).

4.3. Kullanım Sürecine Ait Veriler

Kahramanmaraş Kültür Park 7 blok (zemin kat), bodrum kat ve peyzaj alanlarından oluşmaktadır.

Şekil 4. 16. A, B, C, D, E, F, G blokların Kültür Park'taki konumları (URL-7) (Blok kodları Kültür Park güncel uydu görüntüsüne işlenmiştir)

Kullanım sürecinde Kahramanmaraş Kültür Park'taki yapılara ait birimler ve kullanım amaçları şu şekildedir:

A Blok: Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi

A blok yapısı yarışma sürecinde; yeme içme birimleri, uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde; ticari birimler (yeme-içme birimleri) olarak düşünülerek inşa edilmiştir. Bu işleyle kullanılmayan yapı kullanım öncesinde tadilat geçirerek 2018 yılında Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi işleviyle ilk olarak kullanıma açılmıştır.

Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nde sunum ve sergilemelerle Kahramanmaraş'ın kurtuluş mücadelesi hakkında ziyaretçilere bilgi verilmektedir.

Tablo 4. 2. A blok Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç ve dış mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

B Blok: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü-Sergi ve Konferans Salonu

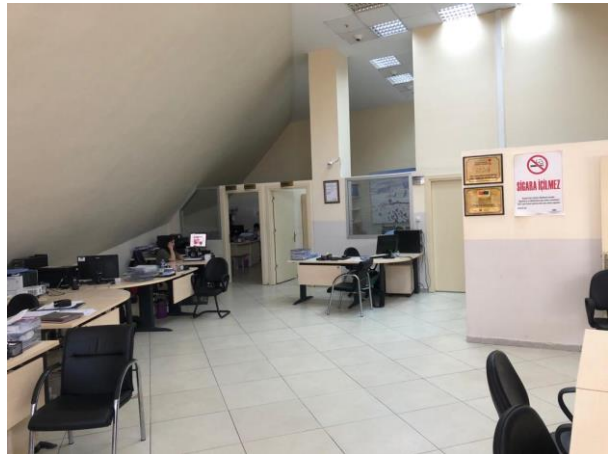
B blok yapısı yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde içerisinde idari büro da bulunan bir Kültür Merkezi olarak düşünülmüş ve inşa edilmiştir. İdari büro bölümü kullanım öncesinde Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı'na bağlı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü'ne tahsis edilerek tadilat geçirmiş ve 2016 yılında Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü işleviyle ilk olarak kullanıma açılmıştır. Kültür Merkezi'ne ait diğer bölümler de Sergi ve Konferans Salonu işleviyle 2016 yılında Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Kültür Spor ve Turizm Dairesi Başkanlığı'na bağlı Kültür ve Turizm Şube Müdürlüğü bünyesinde kullanıma açılmıştır.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü'nde, engelli insanların yardımcı veya refakatçiya ihtiyaç duymadan yaşamlarını sürdürebilmeleri için yaşam alanlarındaki fiziki engellerin kaldırılmasını ve uygun mimari ve kentsel düzenlemelerin hayata geçirilmesi için girişim ve çalışmalar yaparak her türlü tedbirin alınmasını sağlamaktadır (KMBB...Görev ve Çalışma Yönetmeliği). İhtiyaç sahibi ve 65 yaş ve üstü yaşlılar için de sağlık, gıda, temizlik, bakım, uzaktan takip gibi hizmet alanlarında destek verilmektedir.

Tablo 4. 3. B blok Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü-Sergi ve Konferans Salonu dış mekân ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

B Blok Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü-Sergi ve Konferans Salonu

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü Giriş Holü-Açık Ofis

Sergi ve Konferans Salonu birimi ise sergi, toplantı, seminer vb. etkinlikler için kullanılmaktadır.

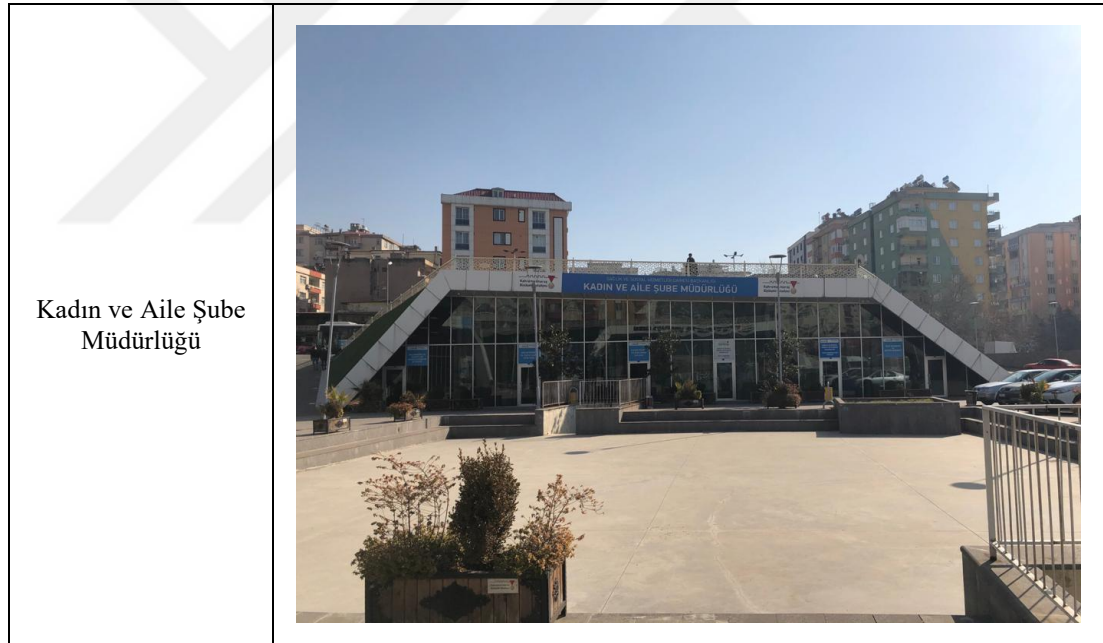
Tablo 4. 4. Sergi ve Konferans Salonu iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

	
Sergi ve Kokteyl Salonu	Sergi ve Kokteyl Salonu
	
Sergi ve Kokteyl Salonu Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü'ne Giriş	Sergi ve Kokteyl Salonu Merdiven Holüne ve Çok Amaçlı Salona Giriş
	
Çok Amaçlı Salon	

C Blok: Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü

C blok yapısı yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde çocuk oyun atölyesi, heykel atölyesi, seramik-cam atölyesi, resim atölyesi, halı-kilim atölyesi ve satış ve sergi salonundan oluşan eğitim amaçlı birimler-eğitim merkezi olarak düşünülmüş ve inşa edilmiştir. Yapı kullanım öncesinde Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Sağlık ve Sosyal hizmetler Dairesi Başkanlığı, Kadın ve Aile Şube Müdürlüğüne tahsis edilerek kısmi tadilatlar geçirmiş ve tadilat sonrasında, 2016 yılında yeni işlevleriyle kullanıma açılmıştır. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı, Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü birimi bünyesinde kullanılan yapı Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi, Geleneksel El Sanatları Atölyesi, Kadın Okuma ve Dinlenme Salonu, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, Yetim Koordinasyon Merkezi ve Aile Danışma ve Eğitim Merkezi'nden oluşmaktadır.

Tablo 4. 5. C blok Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü dış mekân fotoğrafı (Arıkan, 2021)

Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi'nde eğitimciler tarafından kadınlara yönelik ahşap malzemelerden oyuncak üretimi için kurs verilmekte ve aynı zamanda üretilen ürünler küçük bir sergi alanında sergilenmekte ve satışa sunulmaktadır. Geleneksel El Sanatları Atölyesi'nde ise eğitimciler tarafından kadınlara yönelik mozaik, sim- sırma, ahşap boyama gibi el emeği kurslar verilmektedir.

Tablo 4. 6. Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü'nde faaliyet gösteren atölyelere ait iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

Kadın Dinlenme ve Okuma Salonu'nda kadınların hem dinlenmeleri hem de kitap okumaları için ortam sağlanmaktadır.

Tablo 4. 7. Kadın Dinlenme ve Okuma Salonu iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı'nda "Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yaşayan sosyal ve ekonomik yoksunluk içerisinde bulunan ve desteklenmesi gereken yardıma muhtaç yetişkinler ile çocuk, genç, kadın, yaşlı ve engellilere yönelik sosyal hizmetler..." sunulmaktadır (KMBB...Görev ve Çalışma Yönetmeliği).

Tablo 4. 8. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

	
Giriş Holü-Sekreteryaya	Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanı Odası

Yetim Koordinasyon Merkezi'nde ihtiyaç sahibi yetimler ve varsa anneleri için eğitim, gıda ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik hizmet sunulmaktadır.

Tablo 4. 9. Yetim Koordinasyon Merkezi iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

	
Giriş Holü	Ofis

Aile Danışma ve Eğitim Merkezi'nde "Ailenin gelişmesi ve güçlenmesi için; bireylerinin katılımcı, üretken, kendine yeterli hale gelmesi ve sorun çözme kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici, rehberlik ve rehabilite edici hizmetler..." sunulmaktadır (...Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği, 2012)

Tablo 4. 10. Aile Danışma ve Eğitim Merkezi iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

	
Giriş Holü-Sekreteryaya	Çocuk Oyun Odası
	
Güvenlik Odası	Memur Odası

D Blok: Engelsiz Sanat Merkezi

Yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde satış birimi olarak düşünülerek inşa edilen D blok yapısı bu işleyle kullanılmamıştır. Kullanım öncesinde Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Sağlık ve Sosyal hizmetler Dairesi Başkanlığı'na bağlı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü'ne tahsis edilerek 2018 yılında Engelsiz Sanat Merkezi olarak kullanıma açılmıştır.

Tablo 4. 11. D blok Engelsiz Yaşam Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

Engelsiz Sanat Merkezi'nde engelli bireylerin el becerilerini geliştirebilmeleri için el sanatları eğitimleri verilmektedir.

E Blok: Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi

E blok yapısı yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde satış birimi olarak düşünülmüş fakat bu işlevle kullanılmamıştır. Kullanım öncesinde Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Sağlık ve Sosyal hizmetler Dairesi Başkanlığı'na bağlı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü'ne tahsis edilerek 2018 yılında Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi olarak kullanıma açılmıştır.

Tablo 4. 12. E blok Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi'nde Kahramanmaraş şehir merkezinde yalnız yaşayan 65 yaş ve üstü yaşlılar için isteğe göre evlerine kurulan akıllı takip ve çağrı sistemleriyle çağrı merkezinde görevli personellerce 7/24 yaşadıkları ortamlarda uzaktan takip edilerek sağlıklı ve güvenli yaşam sürmelerine destek olunmaktadır (URL-4).

F Blok: Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi

Yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde satış birimi olarak düşünülerek inşa edilen F blok yapısı bu işlemlerle kullanılmamıştır. Kullanım öncesinde Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı'na bağlı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü'ne tahsis edilerek 2018 yılında Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi olarak kullanıma açılmıştır.

Tablo 4. 13. F blok Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi'nde 65 yaş ve üstü yalnız yaşayan yaşlılara sosyal alarm cihazı, öz bakım, sağlık kontrolü, fizyoterapi, temizlik, sıcak yemek, kuaför gibi hizmetler için koordinasyon sağlanarak görevli personellerce destek verilmektedir (URL-5).

G Blok: STEM Merkezi

G blok yapısı yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde satış birimi olarak düşünülerek inşa edilmiştir. Yapı bu işlevle kullanılmamış olup Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Sağlık ve Sosyal hizmetler Dairesi Başkanlığı'na Kadın ve Aile Şube Müdürlüğüne tahsis edilerek 2018 yılında STEM Merkezi olarak kullanıma açılmıştır.

Tablo 4. 14. G blok STEM Merkezi dış ve iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

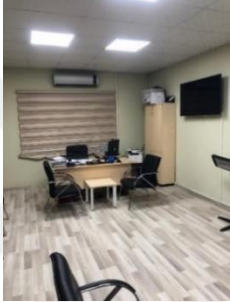

STEM; Science (fen), Technology (teknoloji), Engineering (mühendislik) ve Math (matematik) disiplinlerini bir araya getiren bir öğretim modelidir. Öğrencilere bu öğretim modeliyle eğitim verildiği STEM Merkezi'nde söz konusu disiplinlerin bilgi ve yetenekleri birleştirilerek uygulamaya dönüştürülmekte belirlenen problemlere yönelik çözüm oluşturulmaktadır.

Bodrum Kat: Araç Sevk Müdürlüğü

Yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde depo-teknik hacimler ve kapalı otopark olarak düşünülen, asansör ve merdivenlerle üst yapılarla ilişkilendirilen bodrum kat projesi inşa sürecinde Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nin ihale kapsamında belirttiği talebi üzere işi alan müellif tarafından revize edilmiştir. Otopark girişi doğu yönündeyken güney yönüne alınmış ve meydanın altını oluşturan boş bırakılan kısım ve meyilli platonun alt kısmı bodrum kata ilave edilerek kapalı otopark bölümü büyütülmüştür. Kapalı otopark bölümü inşa sonrasında, 2015 yılında halka açık kapalı otopark olarak kullanıma açılmıştır fakat 2018 yılında Kahramanmaraş'ta gerçekleşen sel felaketi sonrasında yaşanan problemlerden dolayı tekrar kullanıma

kapatılmıştır. Sonrasında Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü'ne tahsis edilerek Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü olarak kullanıma açılmıştır.

Tablo 4. 15. Bodrum Kat iç mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

	
Şoför Odası	Kapalı Otopark Girişi
	
Müdür Odası	Kapalı Otopark
	
Kapalı Otopark	Depo ve Teknik Hacimlerin Girişleri

Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi personellerinin saha işlerine gidebilmeleri için araç imkânı sunmaktadır.

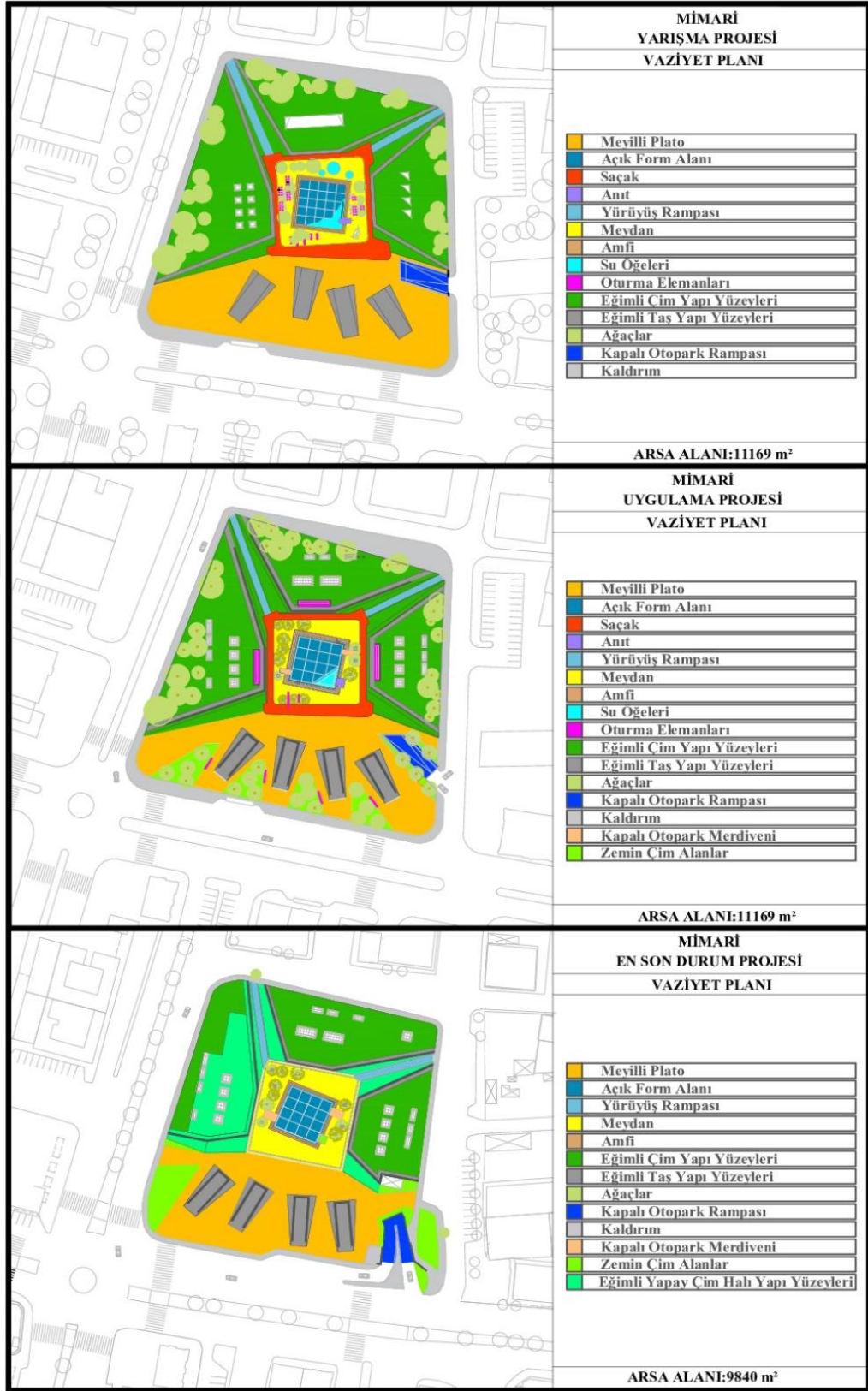
4.4. Mekânsal Analiz Verileri

Mekânsal analiz ile Kültür Park'a ait mimari yarışma projesi, mimari uygulama projesi ve kullanım sürecine ait mimari en son durum projesi üzerinden;

- Yapılara ve peyzaj alanlarına ait işlevlerin belirlenmesi,
- Yapı iç mekanları arasındaki mekânsal ilişkinin ve mekânsal kurgunun, yapılar ve çevresini oluşturan peyzaj alanları arasındaki mekânsal ilişkilerin ve kitlesel kurgunun incelenmesi,
- Vaziyet, zemin kat ve bodrum kat planlarının karşılaştırılarak yarışma süreci, uygulama projelerinin hazırlanması süreci ve kullanım süreci arasındaki yapılan değişikliklerin tespit edilmesi ve bulgular bölümünde detaylı olarak açıklanması,
- Yarışma ve uygulama projelerine ait bodrum kat ve zemin kat planlarına mekân numaraları işlenerek planlarda mevcut olan mekanların detaylı olarak açıklanması,
- En son durum projesine göre bodrum kat planında ve zemin kat planlarında yapılarda hangi mekanların olduğunun ayrıntılı olarak belirlenmesi ve mekanların büyüklüklerinin saptanması amaçlanmıştır.

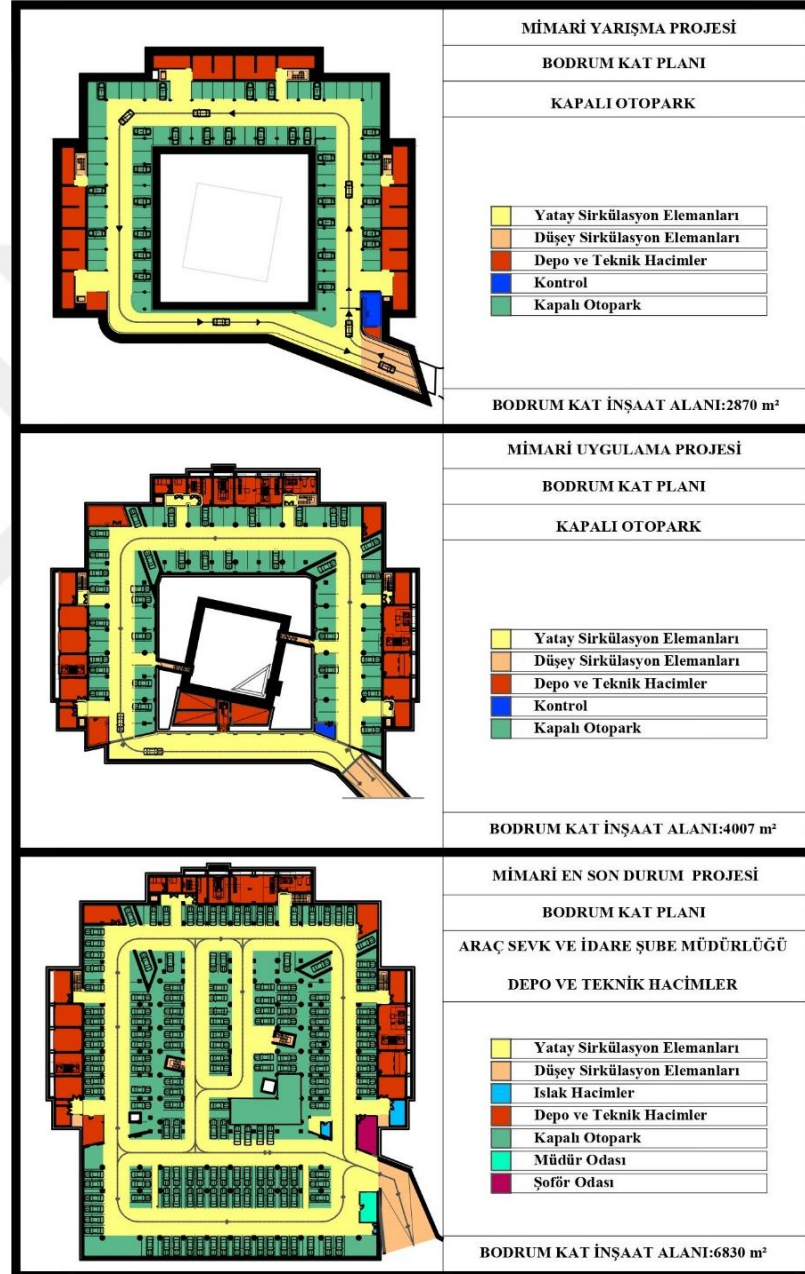
Yapıların içerisinde bulunan mekanlarla yatay ve düşey sirkülasyon elemanları kat planları üzerine, peyzaj alanlarını oluşturan canlı ve cansız donatılar, etkinlik alanları, merdiven ve rampa gibi sirkülasyon elemanları vaziyet planları üzerine belirlenen lejant renklerine göre AutoCAD 2017 teknik çizim programında işlenmiştir. Böylece mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projelerinin daha kolay algılanmasının sağlanması, mekânsal ve kitlesel kurgunun, mekânsal ilişkilerin ve işlevlerin belirlenmesi ve yapılan değişikliklerin tespit edilmesi istenmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda;

- Şekil 4.17. 'de mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri vaziyet planlarında mevcut olan, peyzaj alanlarını oluşturan canlı ve cansız donatılar, etkinlik alanları, sirkülasyon elemanları için lejant listesi oluşturulmuştur. Lejant listesinde belirtilen renkler vaziyet planları üzerine işlenerek ve söz konusu projelere ait arsa alanları belirtilerek yapılar ve peyzaj alanları arasındaki mekânsal ilişkiyi ve kitlesel kurguyu gösteren Vaziyet Planları Mekânsal Analiz Şeması elde edilmiştir.

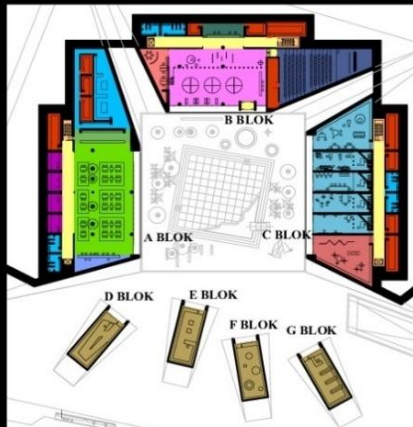
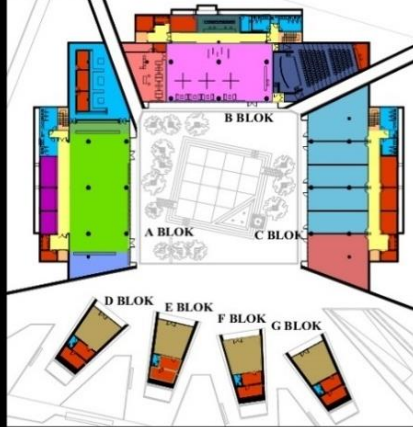
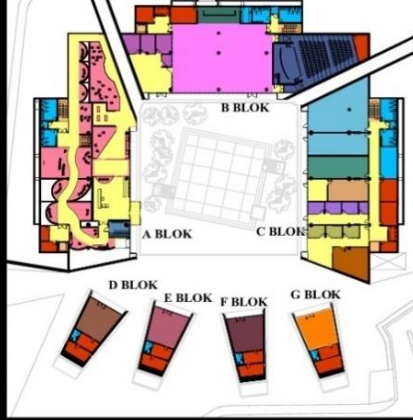
Şekil 4. 17. Mimarî; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri Vaziyet Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

- Şekil 4.18.'de mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri bodrum kat planlarında mevcut olan mekanlar ve yatay ve düşey sirkülasyon elemanları için lejant listesi oluşturulmuştur. Lejantta belirtilen renkler bodrum kat planları üzerine işlenerek, söz konusu projelere ait bodrum kat alanları ve işlevleri belirtilerek, mekânsal kurguyu ve mekânsal ilişkileri gösteren Bodrum Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması elde edilmiştir.

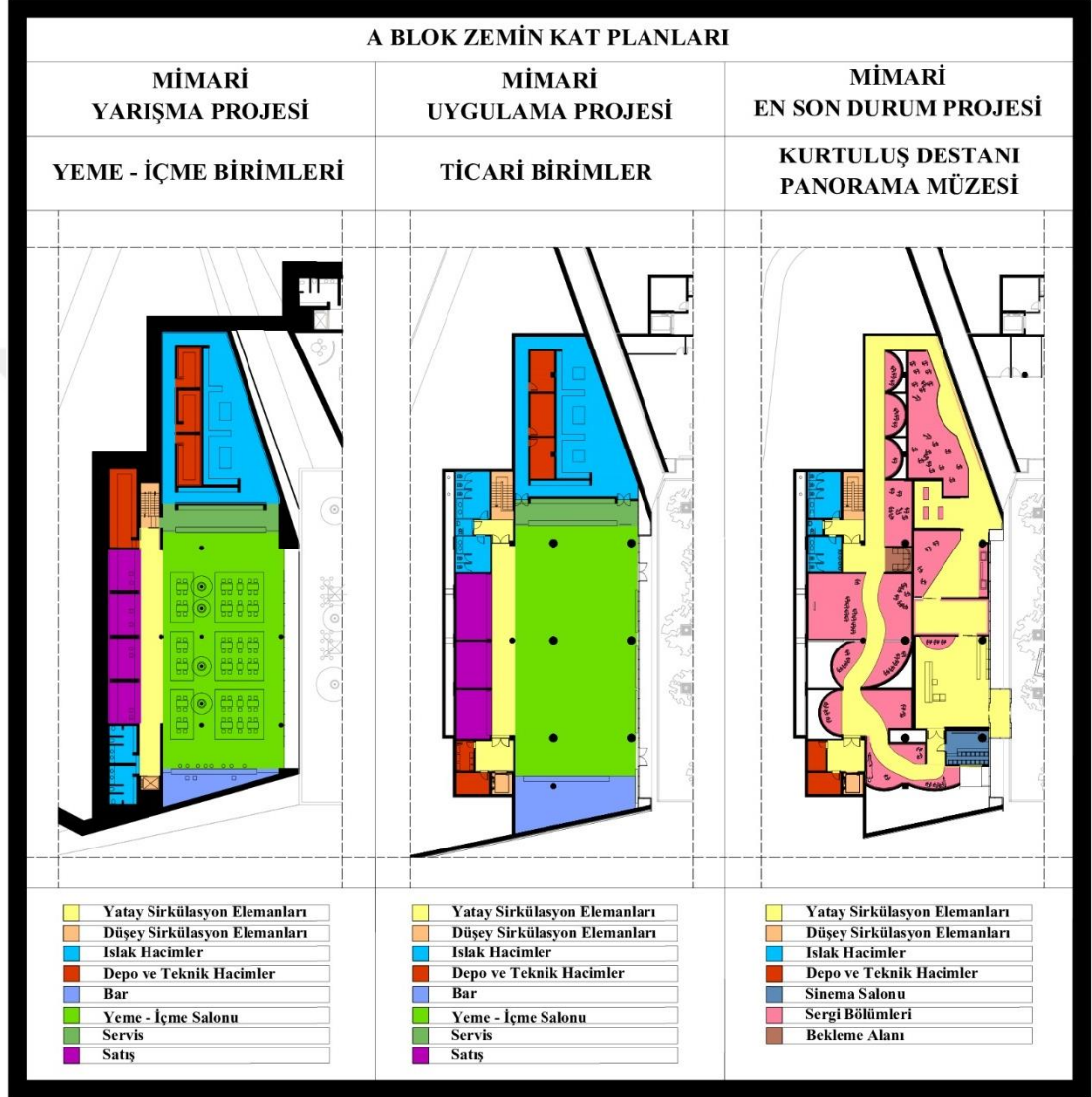
Şekil 4. 18. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri Bodrum Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık &Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

- Şekil 4.20., Şekil 4.21., Şekil 4.22., Şekil 4.23.'te ayrıntılı olarak gösterilen lejant listelerindeki renkler Şekil 4.19'da mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri zemin kat planlarına işlenmiştir. Söz konusu projelere ait zemin kat alanları ve işlevleri belirtilerek, mekânsal kurguyu ve mekânsal ilişkileri gösteren Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması elde edilmiştir.

	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ
	ZEMİN KAT PLANLARI
	A BLOK: YEME-İÇME BİRİMLERİ
	B BLOK: KÜLTÜR MERKEZİ
	C BLOK: EĞİTİM AMAÇLI BİRİMLER
	D BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	E BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	F BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	G BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	ZEMİN KAT İNŞAAT ALANI:2905 m ²
	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ
	ZEMİN KAT PLANLARI
	A BLOK: TİCARİ BİRİMLER
	B BLOK: KÜLTÜR MERKEZİ
	C BLOK: EĞİTİM MERKEZİ
	D BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	E BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	F BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	G BLOK: SATIŞ BİRİMİ
	ZEMİN KAT İNŞAAT ALANI:3793 m ²
	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ
	ZEMİN KAT PLANLARI
	A BLOK: KURTULUŞ DESTANI PANORAMA MÜZESİ
	B BLOK:
	• ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ
	• SERGİ VE KONFERANS SALONU
	C BLOK: KADIN VE AİLE ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ
	D BLOK: ENGELSİZ YAŞAM MERKEZİ
	E BLOK: AKILLI YAŞLI BAKIM VE KOORDİNASYON MERKEZİ
	F BLOK: YAŞLI BAKIM VE KOORDİNASYON MERKEZİ
	G BLOK: STEM MERKEZİ
	ZEMİN KAT İNŞAAT ALANI:3793 m ²

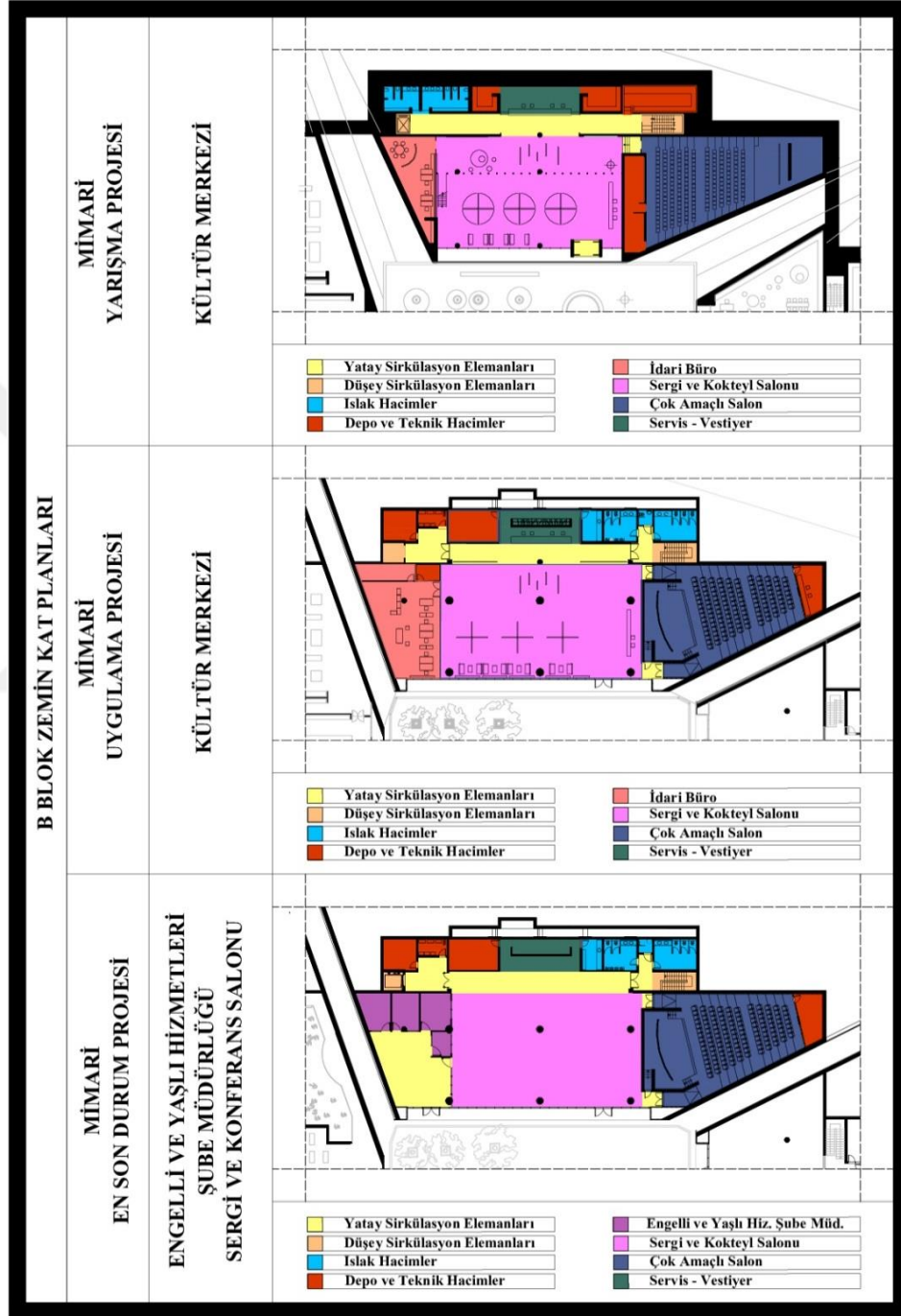
Şekil 4. 19. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve mimari en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

- Şekil 4.20.'de A blok için oluşturulan lejant listelerindeki renkler mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri zemin kat planlarına işlenerek işlevleri, mekânsal kurguyu ve mekânsal ilişkileri gösteren A Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması elde edilmiştir.

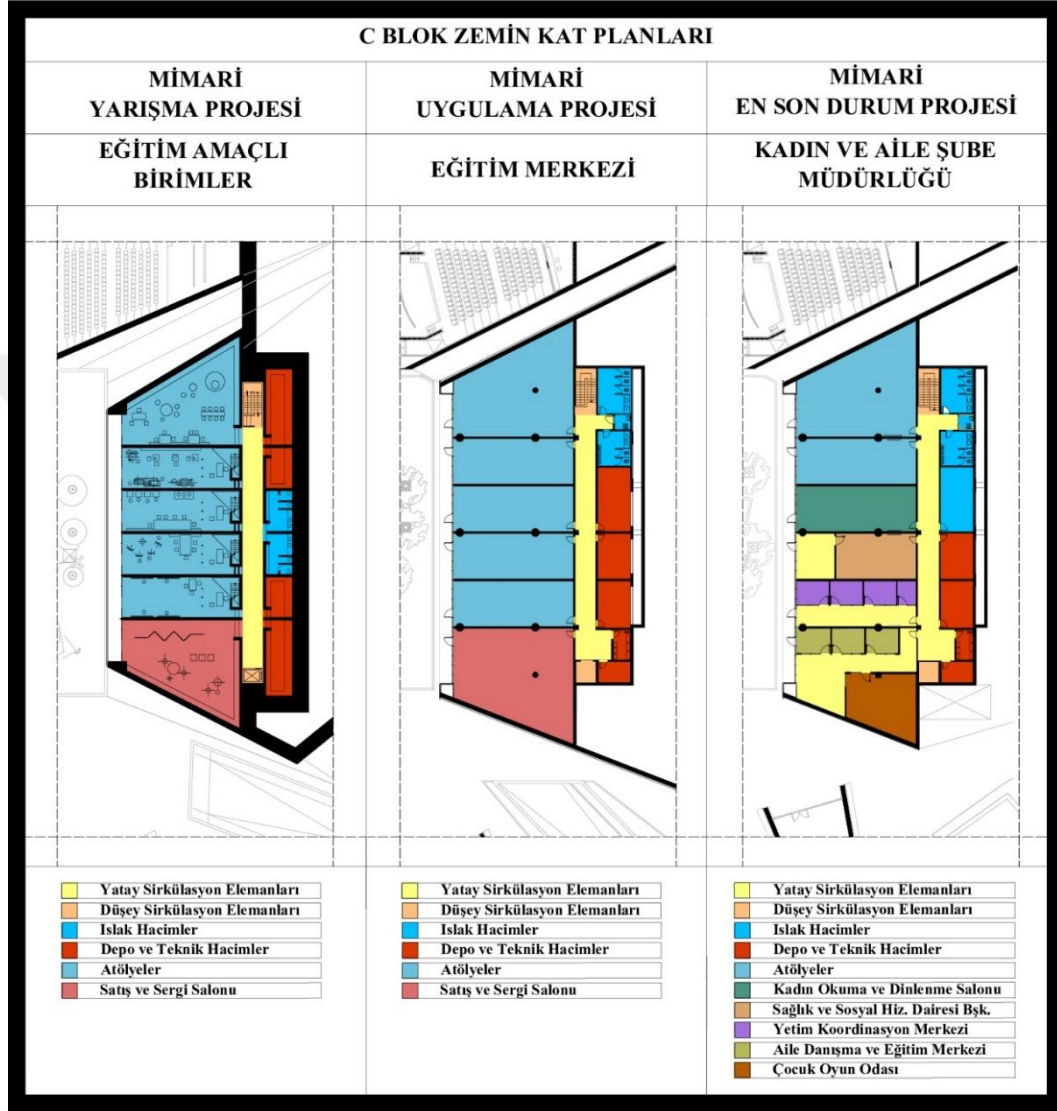
Şekil 4. 20. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri A Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize Projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

- Şekil 4.21.'de B blok için oluşturulan lejant listelerindeki renkler mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri zemin kat planlarına işlenerek işlevleri, mekânsal kurguyu ve mekânsal ilişkileri gösteren B Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması elde edilmiştir.

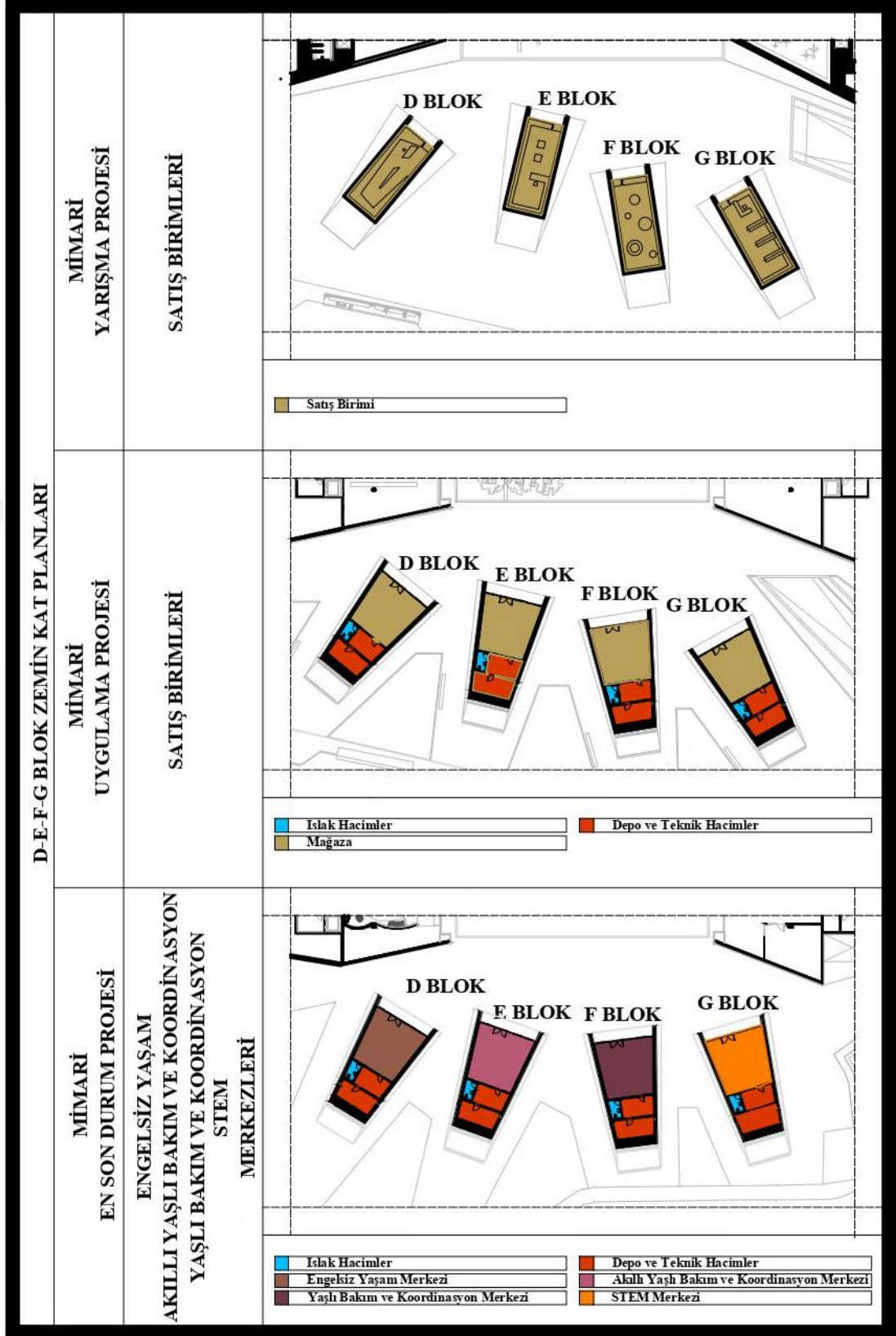
Şekil 4. 21. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri B Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

- Şekil 4.22’de C blok için oluşturulan lejant listelerindeki renkler mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri zemin kat planlarına işlenerek işlevleri, mekânsal kurguyu ve mekânsal ilişkileri gösteren C Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması elde edilmiştir.

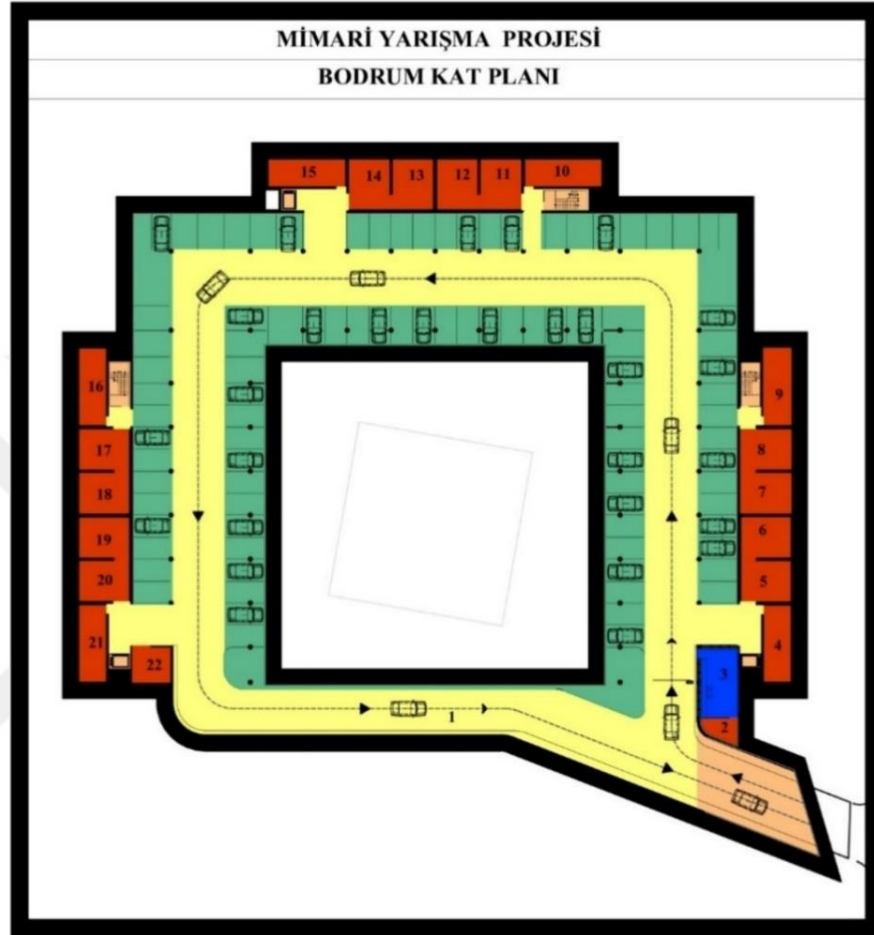
Şekil 4. 22. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri C Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık’tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi’nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

- Şekil 4.23’te D, E, F, G bloklarına ait oluşturulan lejant listelerindeki renkler mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri zemin kat planlarına işlenerek işlevleri, mekânsal kurguyu ve mekânsal ilişkileri gösteren D, E, F, G Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şemaları elde edilmiştir.

Şekil 4. 23. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projeleri D-E-F-G Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan, uygulama ve revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, revize projesi kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

- Şekil 4.24.'te Mimari Yarışma Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Şemasında mimari yarışma projesi bodrum kat planında mevcut olan mekânlara mekân numaraları işlenerek Tablo 4.16.'da ayrıntılı olarak listelenmiştir.

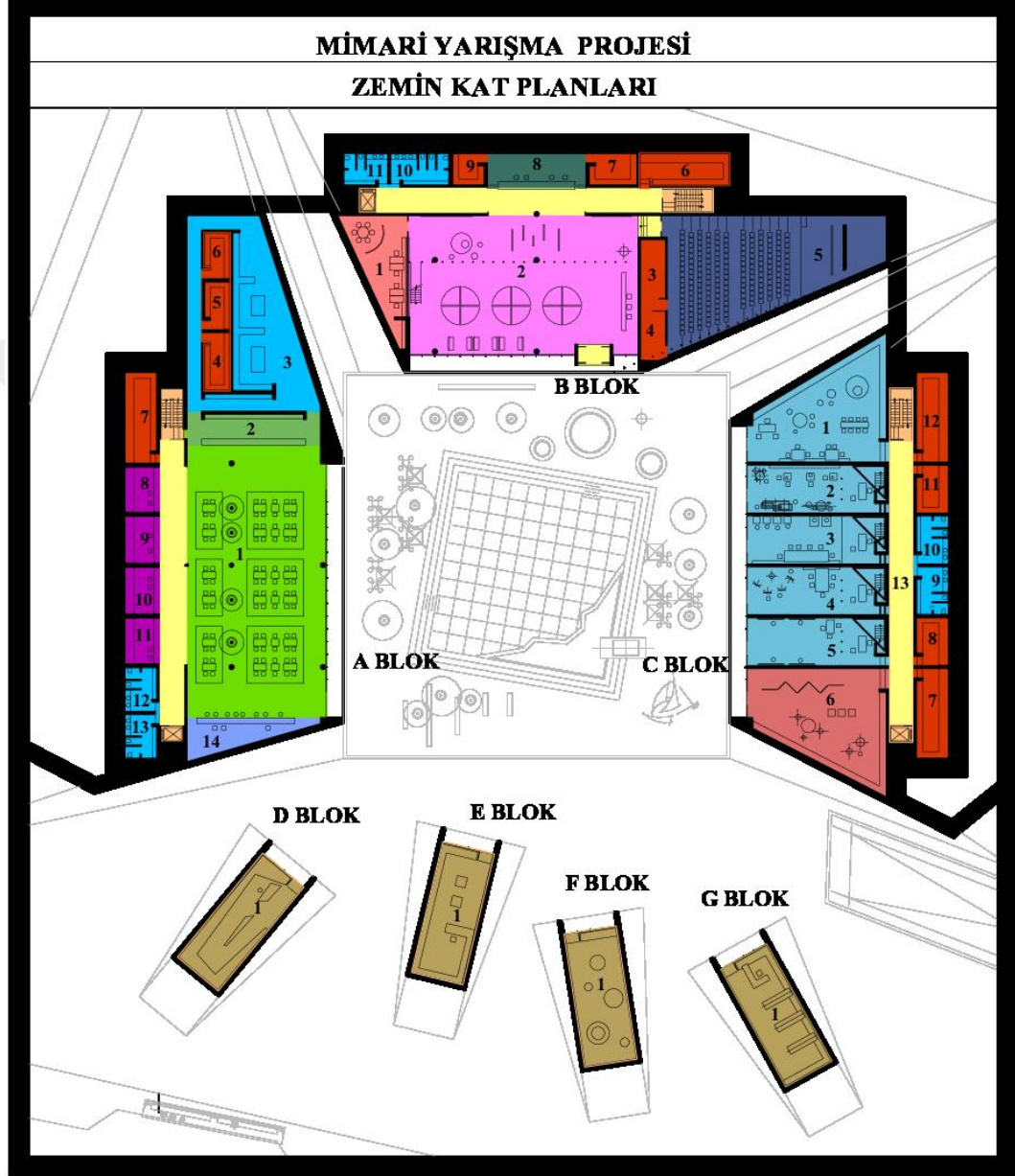

Şekil 4. 24. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Yarışma Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma Projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınarak işlenmiştir)

Tablo 4. 16. Yarışma Projesinde Bodrum Katta Bulunan Birim ve Birime Ait Mekânlar Tablosu (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınan yarışma projesi bodrum kat planı baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK 6.1.).

MİMARİ YARIŞMA PROJESİ		
BODRUM KAT PLANI		
Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi
KAPALI OTOPARK	1	Kapalı Otopark
	2-4-5-6-10-11-12-15-16- 17-18-21-22	Depo
	3	Kontrol Odası
	7-8-13-14-19-20	Teknik Hacim

- Şekil 4.25.'de Mimari Yarışma Projesi A-B-C-D-E-F-G Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şemasında mimari yarışma projesi zemin kat planında mevcut olan mekânlara mekân numaraları işlenerek Tablo 4.17.'de ayrıntılı olarak listelenmiştir.

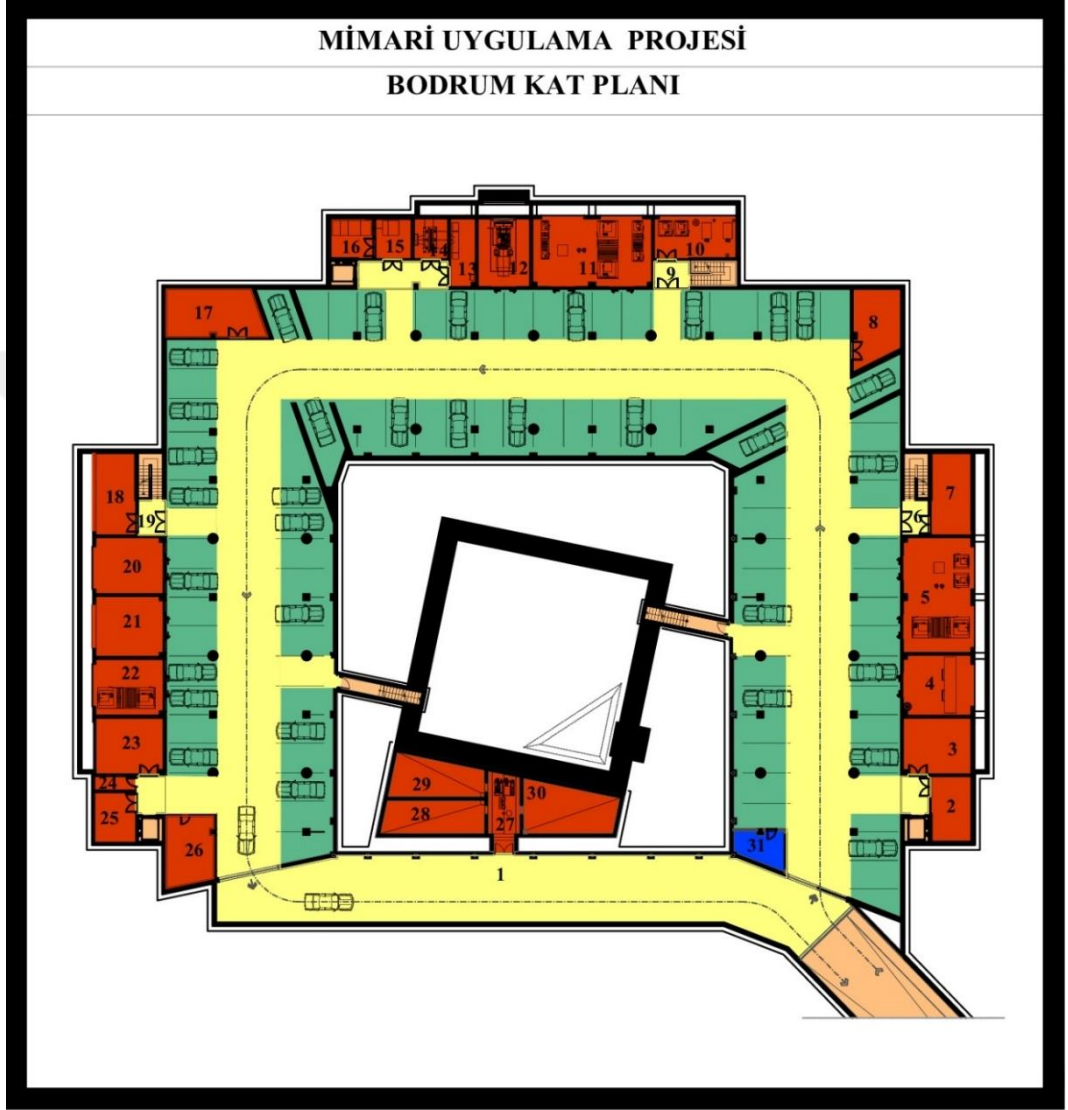

Şekil 4. 25. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Yarışma Projesi A-B-C-D-E-F-G Blok Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Yarışma projesi Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınarak işlenmiştir)

Tablo 4. 17. Mimari Yarışma Projesi Zemin Kat A-B-C-D-E-F-G Bloklarda Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar Tablosu (Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık'tan alınan yarışma projesi zemin kat planları baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK. 6.2.)

MİMARİ YARIŞMA PROJESİ			
ZEMİN KAT PLANLARI			
Blok Kodu	Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi
A	YEME-İÇME BİRİMLERİ	1	Yeme-İçme Salonu
		2	Servis
		3	Mutfak
		4-5-6-7	Depo
		8	Meyve
		9	Dondurma
		10	Kahve
		11	Tatlı
		12-13	Tuvaletler
		14	Bar
B	KÜLTÜR MERKEZİ	1	İdari Büro
		2	Sergi ve Kokteyl Salonu
		3	Projeksiyon Teknik
		4	Depo
		5	Çok Amaçlı Salon
		6-7	Depo
		8	Servis-Vestiyer
		9	Depo
		10-11	Tuvalet
C	EĞİTİM AMAÇLI BİRİMLER	1	Çocuk Oyun Atölyesi
		2	Heykel Atölyesi
		3	Seramik-Cam Atölyesi
		4	Resim Atölyesi
		5	Halı-Kilim Atölyesi
		6	Satış ve Sergi Salonu
		7-8	Depo
		9-10	Tuvalet
		11-12	Depo
		13	Servis Holü
D-E-F-G	SATIŞ BİRİMİ	1	Satış Birimi

- Şekil 4.26.'da Mimari Uygulama Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Şemasında mimari uygulama projesinde bodrum kat planında mevcut olan mekânlara mekân numaraları işlenerek Tablo 4.18.'de ayrıntılı olarak listelenmiştir.

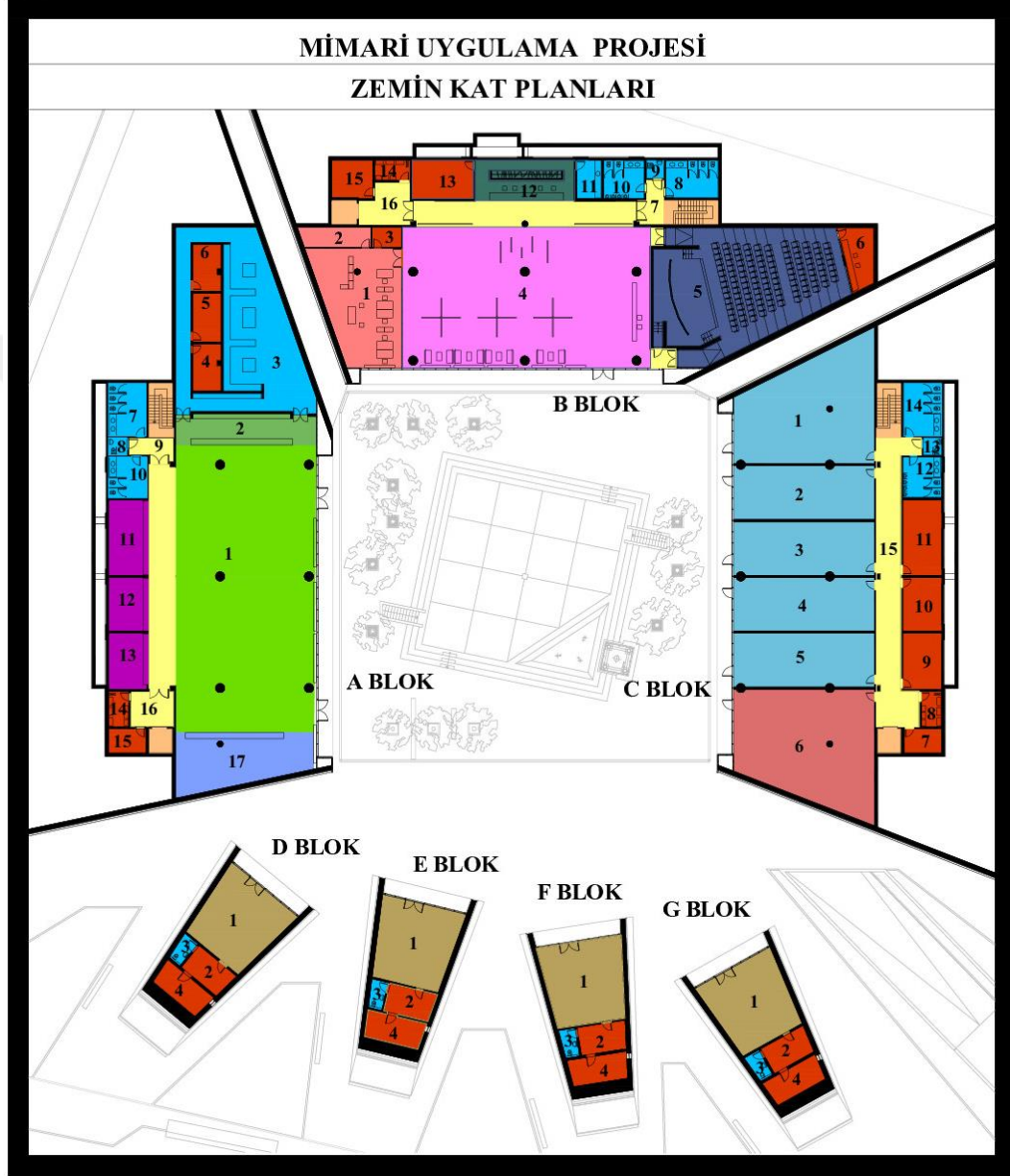

Şekil 4. 26. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Uygulama Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Şeması (Uygulama projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak işlenmiştir)

Tablo 4. 18. Mimari Uygulama Projesi Bodrum Kat Planlarında Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar Tablosu (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi’nden alınan uygulama projesi bodrum kat planı baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK 7.1.)

MİMARİ UYGULAMA PROJESİ		
BODRUM KAT PLANI		
Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi
KAPALI OTOPARK	1	Kapalı Otopark
	2-3	Depo
	4	Soğutma Odası
	5	Klima Santrali
	6	Merdiven Holü
	7-8	Depo
	9	Merdiven Holü
	10	Kazan Dairesi
	11	Klima Santrali
	12	Jeneratör Odası
	13	AG.P. Odası
	14	Transf. Odası
	15-16	OG. Odası
	17	Depo
	18	Kazan Dairesi
	19	Merdiven Holü
	20	Klima Santrali
	21	Soğutma Odası
	22	Klima Santrali
	23	Depo
	24	Tel.-Pano Odası
25	Depo	
26	Kontrol/Güvenlik (CCTV Odası)	
27	Hidrofor Odası	
28-29-30	Su Deposu	
31	Kontrol Odası	

- Şekil 4.27.'de Mimari Uygulama Projesi Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şemasında mimari uygulama projesinde zemin kat planında mevcut olan mekânlara mekân numaraları işlenerek Tablo 4.19.'da ayrıntılı olarak listelenmiştir.

Şekil 4. 27. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari Uygulama Projesi Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Şeması (Uygulama projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak işlenmiştir)

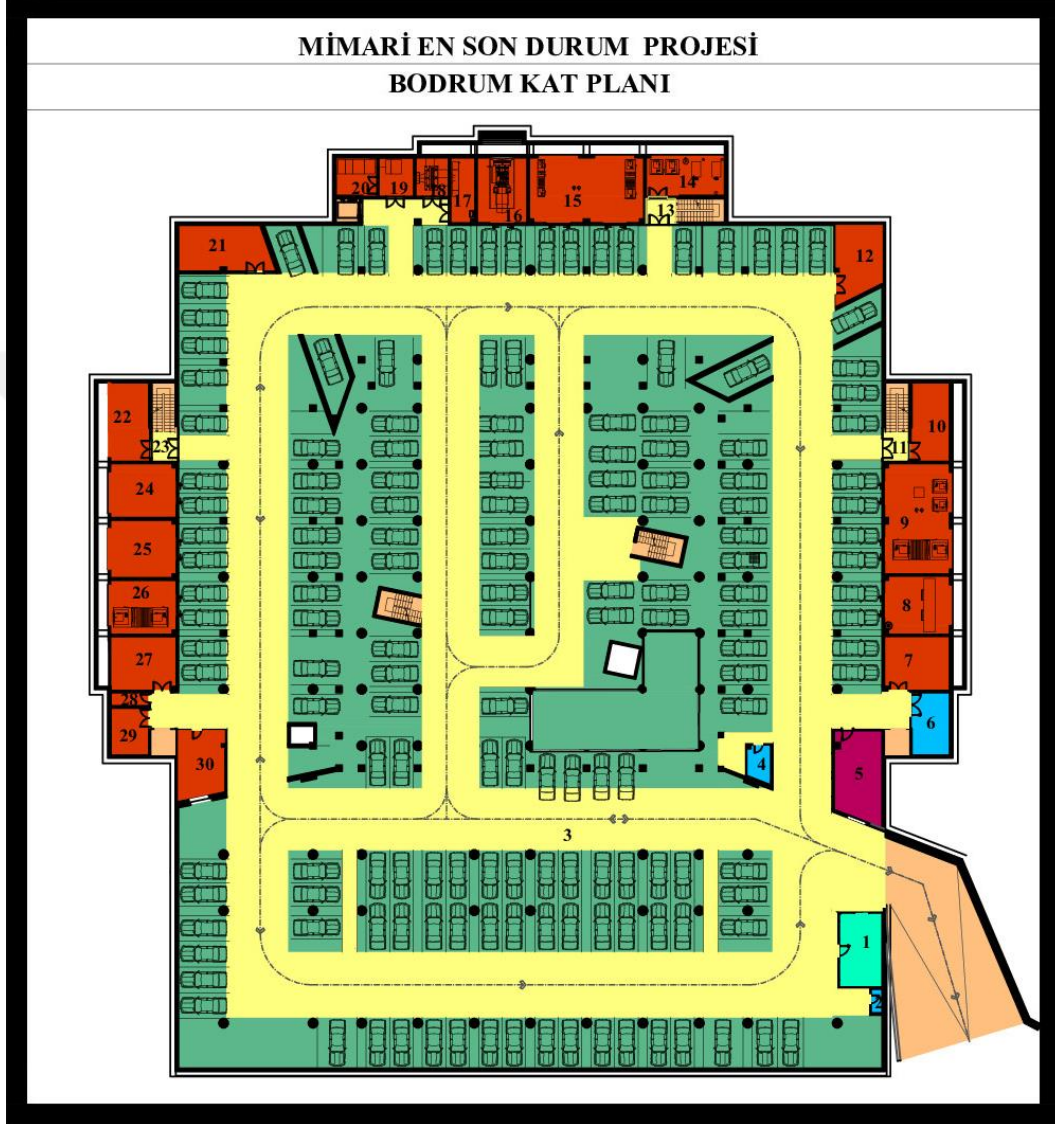
Tablo 4. 19. Mimari Uygulama Projesi, Zemin Kat, A-B-C-D-E-F-G Bloklarda Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar Tablosu (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınan uygulama projesi zemin kat planları baz alınarak yapılmıştır) (Bkz. EK 7.2.)

MİMARİ YARIŞMA PROJESİ			
ZEMİN KAT PLANLARI			
Blok Kodu	Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi
A	TİCARİ BİRİMLER	1	Yeme-İçme Salonu
		2	Servis
		3	Mutfak
		4-5-6	Depo
		7	Bayan Tuvalet
		8	Engelli Tuvalet
		9	Merdiven Holü
		10	Bayan Tuvalet
		11-12-13	Satış
		14	Pano Odası
		15	Depo
		16	Hol
		B	KÜLTÜR MERKEZİ
2	Arşiv		
3	Teknik		
4	Sergi ve Kokteyl Salonu		
5	Çok Amaçlı Salon		
6	Projeksiyon Teknik		
7	Merdiven Holü		
8	Bayan Tuvalet		
9	Engelli Tuvalet		
10	Bay Tuvalet		
11	Servis Mutfağı		
12	Servis-Vestiyer		
13	Depo		
14	Pano Odası		
15	Depo		

Tablo 4. 19. (devam)

MİMARİ YARIŞMA PROJESİ					
ZEMİN KAT PLANLARI					
Blok Kodu	Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi		
C	EĞİTİM MERKEZİ	1	Çocuk Oyun Atölyesi		
		2	Heykel Atölyesi		
		3	Seramik-Cam Atölyesi		
		4	Resim Atölyesi		
		5	Kilim Atölyesi		
		6	Satış ve Sergi Salonu		
		7	Depo		
		8	Pano Odası		
		9-10-11	Depo		
		12	Bay Tuvalet		
		13	Engelli Tuvalet		
		14	Bayan Tuvalet		
		15	Servis Holü		
		D	SATIŞ BİRİMİ	1	Mağaza
				2	Depo
3	Tuvalet				
4	Klima Santrali				
E	SATIŞ BİRİMİ	1	Mağaza		
		2	Depo		
		3	Tuvalet		
		4	Klima Santrali		
F	SATIŞ BİRİMİ	1	Mağaza		
		2	Depo		
		3	Tuvalet		
		4	Klima Santrali		
G	SATIŞ BİRİMİ	1	Mağaza		
		2	Depo		
		3	Tuvalet		
		4	Klima Santrali		

- Şekil 4.28. Mimari En Son Durum Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Şemasında mimari en son durum projesinde kullanım sürecinde bodrum kat planında mevcut olan mekânlara numaralar işlenerek Tablo 4.20.'de ayrıntılı olarak kullanım alanlarıyla birlikte listelenmiştir.

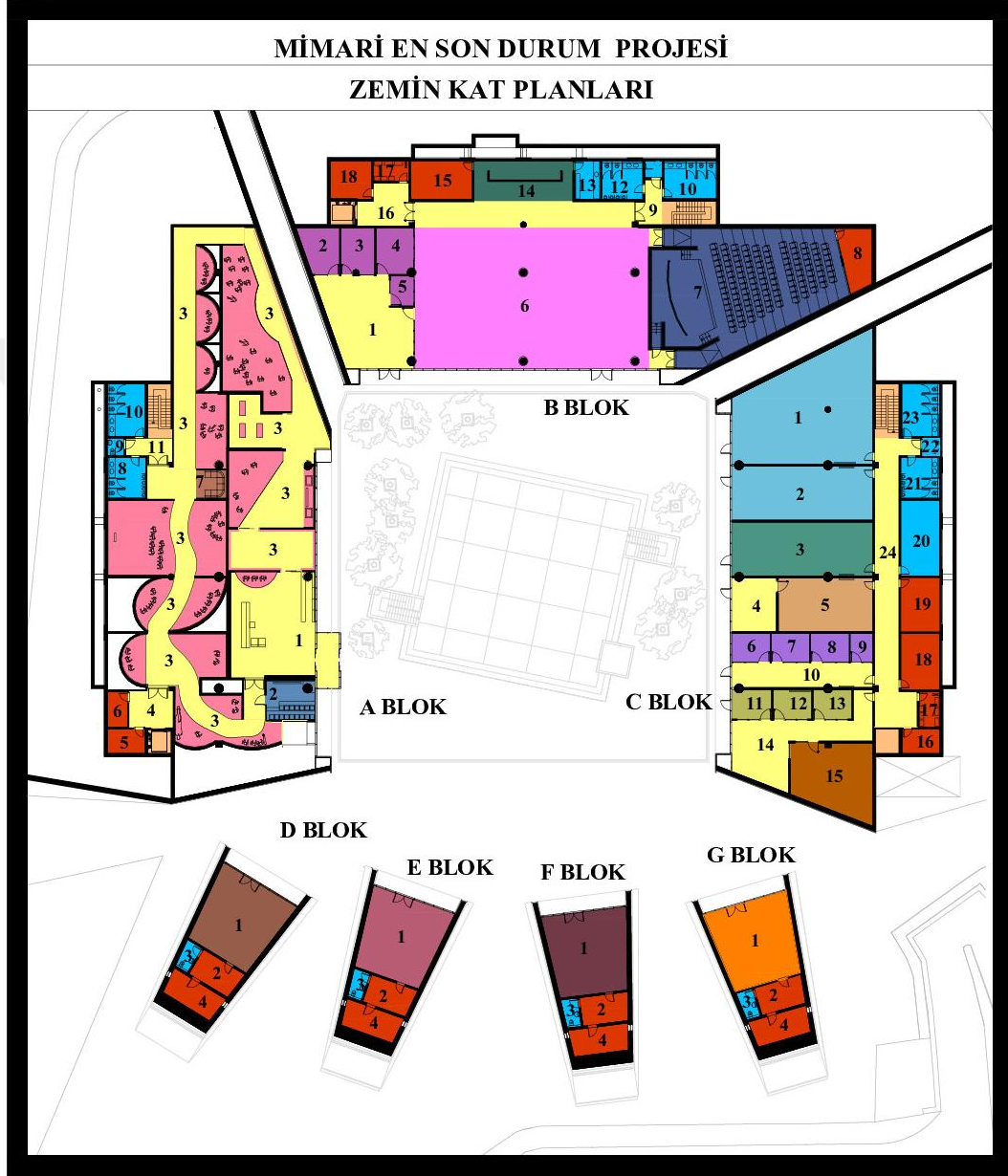

Şekil 4. 28. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari En Son Durum Projesi Bodrum Kat Planı Mekânsal Analiz Tablosu (Revize Projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden Alınarak, Kullanım Sürecine Göre Güncellenerek ve Mimari En Son Durum Projesi Oluşturularak İşlenmiştir)

Tablo 4. 20. Mimari En Son Durum Projesi, Bodrum Katta Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar ve Kullanım Alanları Tablosu (Bkz. Şekil 4.28.) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınan revize projesinin kullanım sürecine göre güncellenmesiyle oluşturulan en son durum projesi, bodrum kat planları baz alınarak yapılmıştır)

MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ			
BODRUM KAT PLANI			
Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi	Kullanım Alanı(m²)
ARAÇ SEVK VE İDARE ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	1	Müdür Odası	30,7 m ²
	2	Tuvalet	2,5 m ²
	3	Kapalı Otopark	577,8 m ²
	4	Çay Ocağı	8 m ²
	5	Şoför Odası	40 m ²
	6	Mutfak	23 m ²
	7	Depo	34 m ²
	8	Soğutma Odası	36,2 m ²
	9	Klima Santrali	68,7 m ²
	10	Depo	28,8 m ²
	11	Merdiven Holü	7,8 m ²
	12	Depo	29,9 m ²
	13	Merdiven Holü	7,8 m ²
	14	Kazan Dairesi	28,8 m ²
	15	Klima Santrali	71,1 m ²
	16	Jeneratör Odası	31,4 m ²
	17	AG.P. Odası	15,2 m ²
	18	Transfer Odası	12,2 m ²
	19	OG. Odası	12,9 m ²
	20	OG. Odası	14,9 m ²
	21	Depo	29,9 m ²
	22	Merdiven Holü	7,8 m ²
	23	Kazan Dairesi	28,8 m ²
	24	Klima Santrali	33,8 m ²
	25	Soğutma Odası	36,2 m ²
	26	Klima Santrali	33,8 m ²
	27	Tel. Pano Odası	4,8 m ²
	28	Depo	17 m ²
	29	Depo	28,3 m ²

- Şekil 4.29. Mimari En Son Durum Projesi Zemin Kat Planı Mekânsal Analiz Şemasında mimari en son durum projesinde kullanım sürecinde zemin kat planlarında mevcut olan mekânlara mekân numaraları işlenerek Tablo 4.21.'de ayrıntılı olarak kullanım alanlarıyla birlikte listelenmiştir.

Şekil 4. 29. Mekân Numaraları İşlenmiş Mimari En Son Durum Projesi Zemin Kat Planları Mekânsal Analiz Tablosu (Revize projesi Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nden alınarak, kullanım sürecine göre güncellenerek ve en son durum projesi oluşturularak işlenmiştir)

Tablo 4. 21. Mimari En Son Durum Projesi, Zemin Kat, A-B-C-D-E-F-G Bloklarda Bulunan Birimler, Birimlere Ait Mekânlar ve Kullanım Alanları Tablosu (Bkz. Şekil 4.29.) (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi’nden alınan revize projesinin kullanım sürecine göre güncellenmesiyle oluşturulan en son durum projesi, zemin kat planları baz alınarak yapılmıştır)

MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ				
ZEMİN KAT PLANLARI				
Blok Kodu	Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi	Kullanım Alanı(m²)
A	KURTULUŞ DESTANI PANORAMA MÜZESİ	1	Danışma ve Karşılama Holü	86,4 m ²
		2	Sinema Odası	20,6 m ²
		3	Sergi Odaları	574 m ²
		4	Hol	14,7 m ²
		5	Depo	8,90 m ²
		6	Pano Odası	7 m ²
		7	Bekleme Alanı	22,3 m ²
		8	Bay Tuvalet	15,2 m ²
		9	Engelli Tuvalet	3 m ²
		10	Bayan Tuvalet	19 m ²
		11	Merdiven Holü	12,6 m ²
B	YAŞLI VE ENGELLİ HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ SERGİ VE KONFERANS SALONU	1	Giriş Holü-Açık ofis	69,1 m ²
		2	Psikolog ve Sosyolog Servisi	15,9 m ²
		3	Tespit Ekibi	15 m ²
		4	Müdür Odası	16,6 m ²
		5	Satın Alma – İhale Odası	6,8 m ²
		6	Sergi ve Kokteyl Salonu	384,1 m ²
		7	Çok Amaçlı Salon	203,7 m ²
		8	Projeksiyon-Teknik	17,7 m ²
		9	Merdiven Holü	2,4 m ²
		10	Bayan Tuvalet	19 m ²
		11	Engelli Tuvalet	3 m ²
		12	Bay Tuvalet	15,2 m ²
		13	Servis Mutfağı	9,2 m ²
		14	Servis-Vestiyer	39,1 m ²
		15	Depo	22,8 m ²
		16	Hol	18,5 m ²
		17	Pano Odası	7 m ²
		18	Depo	14,8 m ²

Tablo 4. 21. (devam)

MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ						
ZEMİN KAT PLANLARI						
Blok Kodu	Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi	Kullanım Alanı(m²)		
C	KADIN VE AİLE ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	1	Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi	138,5m ²		
		2	Geleneksel El Sanatları Atölyesi	73,2m ²		
		3	Kadın Okuma ve Dinlenme Salonu	73,2m ²		
		4	Giriş Holü-Sekretarya	23,2m ²		
		5	Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanı Odası	49m ²		
		6-7-8	Ofis	10,6m ²		
		9	Ofis	6,1m ²		
		10	Giriş Holü	32,8m ²		
		11	Güvenlik Odası	11,3m ²		
		12	Memur Odası	10,8 m ²		
		13	Danışman Odası	10,8m ²		
		14	Giriş Holü- Sekretarya	57,1m ²		
		15	Çocuk Oyun Odası	53,4m ²		
		16	Depo	8,8 m ²		
		17	Pano Odası	7 m ²		
		18	Depo-Arşiv	20,9 m ²		
		19	Depo	20 m ²		
		20	Mutfak	28,3 m ²		
		21	Bay Tuvalet	15,2 m ²		
		22	Engelli Tuvalet	3,1 m ²		
		23	Bayan Tuvalet	19,1 m ²		
		24	Servis Holü	80 m ²		
		D	ENGELSİZ YAŞAM MERKEZİ	1	Engelsiz Sanat Merkezi	62 m ²
				2	Depo	13,5 m ²
3	Tuvalet			5,5 m ²		
4	Klima Santrali			15 m ²		
E	AKILLI YAŞLI BAKIM VE KOORDİNASYON MERKEZİ	1	Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi	62 m ²		
		2	Depo	13,5 m ²		
		3	Tuvalet	5,5 m ²		
		4	Klima Santrali	15 m ²		

Tablo 4. 21. (devam)

MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ				
ZEMİN KAT PLANLARI				
Blok Kodu	Birim İsmi	Mekân Numarası	Mekân İsmi	Kullanım Alanı(m ²)
F	YAŞLI BAKIM VE KOORDİNASYON MERKEZİ	1	Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi	62 m ²
		2	Depo	13,5 m ²
		3	Tuvalet	5,5 m ²
		4	Klima Santrali	15 m ²
G	STEM MERKEZİ	1	STEM Merkezi	20,9 m ²
		2	Depo	20 m ²
		3	Tuvalet	28,3 m ²
		4	Klima Santrali	15,2 m ²

4.5. Anket Verileri

Mimari proje yarışma sonuç ürünü olan Kültür Park'taki kullanıcı memnuniyetinin değerlendirilebilmesi için KSD kapsamında yapılı çevre performans değerlendirilmesi yapılması ve bu doğrultuda KSD değerlendirme tekniği olan anket yönteminin kullanılması uygun görülmüştür.

Hazırlanan anket çalışmasıyla Kültür Park'ın kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin yapılı çevre; "işlevsel", "teknik" ve "davranışsal performans" kriterleri kapsamında araştırılması amaçlanmıştır.

Kültür Park'ın değerlendirilebilmesi için, Kültür Park'ta ziyaretçiler tarafından en aktif kullanılan birimin Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi olduğu düşünülerek Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi kullanıcılarına anket formları telefon veya e-posta yoluyla iletilerek uygulanması planlanmıştır. Anket sorularıyla Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi ve Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi üzerinden genel olarak Kültür Park'ın tamamı ele alınmıştır.

Anket sorularında öncelikle kullanıcıların cinsiyet, yaş ve eğitim durumu gibi sosyo-demografik özelliklerine yer verilmiştir. Sonrasında yönlendirilen çoktan seçmeli; tek ve çok yanıtı cevaplarla kullanıcıların Kültür Park'ı kullanma sıklıkları ve kullanma amaçları, Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra kullandıkları birimler,

etkinlik alanları, Kùltür Park'ı kullanma sıklıklarının nasıl artırılabilir ve Kùltür Park'ın nasıl güzelleştirilebileceği konuları araştırılmıştır. Daha sonrasında da Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi ve Kùltür Park'ın değerlendirilebilmesi için Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi ve genel olarak Kùltür Park'ın tamamıyla ilgili işlevsel, teknik ve davranışsal performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” aralığında cevaplanacak şekilde 8 ölçek, 83 maddeden oluşan 5'li likert ölçeğinde hazırlanan sorular yönlendirilmiştir (Bkz. EK 10.).

Kullanıcılara uygulanan anket sonucunda elde edilen bütün veriler SPSS programıyla güvenilirlik analizi yapılmış ve bulgular bölümünde detaylı olarak anlatılmıştır.

4.6. Bulgular

4.6.1. Mekânsal analiz verilerine ait bulgular

Mekânsal analiz verileri baz alınarak Kùltür Park'a ait yarışma süreci, uygulama projelerinin hazırlanması süreci ve kullanım süreci arasındaki yapılan değişikliklerin tespit edilebilmesi için mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri üzerinden;

- Vaziyet planlarına göre peyzaj alanlarının (canlı ve cansız donatılar, etkinlik alanları, sirkülasyon alanları, arsa alanı) karşılaştırılmaları yapılmış (Bkz. Tablo 4.22.)
- Bodrum kat planlarının (birimler, birim mekanlarına ait işlevler ve toplam inşaat alanı) karşılaştırılmaları yapılmış (Bkz. Tablo 4.24.)
- A, B, C, D, E, F, G blok zemin kat planlarının karşılaştırılmaları (birimler, birim mekanlarına ait işlevler ve toplam inşaat alanı) yapılmış (Bkz. Tablo 4.25.) ve oluşan farklılıklar belirtilen tablolarda açıklanmıştır.

Tablo 4. 22. Mimari yarışma projesi, mimari uygulama projesi ve mimari en son durum projesi vaziyet planlarına göre peyzaj alanlarının (canlı ve cansız donatılar, etkinlik alanları, sirkülasyon alanları, arsa alanı) karşılaştırılması (Bkz. Şekil 4.17.)

PEYZAJ ALANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ
Meyilli Plato	Mevcut	Mevcut, yarışma projesiyle biçimsel olarak benzer	Mevcut, yarışma ve uygulama projesiyle biçimsel olarak farklı
Açık Form Alanı	Mevcut	Mevcut, yarışma projesindekiyle benzer açıda	Mevcut, yarışma ve uygulama projelerine göre açısı değiştirilmiş
Saçak	Mevcut	Mevcut, yarışma projesindekiyle biçimsel olarak benzer, daha küçük	Mevcut değil
Anıt	Mevcut	Mevcut, yarışma projesindekiyle biçimsel olarak farklı	Mevcut değil
Meydan	Mevcut	Mevcut, yarışma projesindekiyle benzer açıda	Mevcut, yarışma ve uygulama projelerine göre açısı değiştirilmiş
Yürüyüş Rampaları	Mevcut	Mevcut, yarışma projesindekiyle aynı konumda, biçimsel olarak benzer	Mevcut, yarışma ve uygulama projelerine göre konumu kaydırılmış, biçimsel olarak benzer
Amfi	Mevcut,3 basamak	Mevcut, 3 basamak	Mevcut, 2 basamak
Su Öğeleri	Meydanda ve açık form alanında mevcut	Açık form alanında mevcut, biçimsel olarak yarışma projesindekiyle farklı	Mevcut değil
Oturma Elemanları	Meydanda mevcut	Meydanda, A, B, C blok yapıları çatılarında ve meyilli platoda mevcut	Mevcut değil
Ağaçlar	Meydanda ve A, B, C blok yapıları çatılarında mevcut	Meydanda, A, B, C blok yapıları çatılarında ve meyilli platoda mevcut	Meydanda ve kaldırımda az sayıda mevcut

Tablo 4. 22. (devam)

PEYZAJ ALANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ
Eğimli Çim Yapı Yüzeyleri	A, B, C blok yapıları çatılarında ve yan yüzeylerinde mevcut	A, B, C blok yapıları çatılarında ve yan yüzeylerinde mevcut biçimsel olarak yarışma projesindekiyle aynı	Yarışma ve uygulama projelerine göre; A, B, C Blok yapıları çatılarında mevcut, biçimsel olarak farklı, Yapı yan yüzeylerinde mevcut değil
Eğimli Taş Yapı Yüzeyleri	A, B, C blok yapıları çatılarındaki yürüyüş yollarında ve D, E, F, G blok yapıları çatılarında ve yan yüzeylerinde mevcut	A, B, C blok yapıları çatılarındaki yürüyüş yollarında ve D, E, F, G blok yapıları çatılarında ve yan yüzeylerinde mevcut, biçimsel olarak yarışma projesindekiyle aynı	Yarışma ve uygulama projelerine göre; A, B, C Blok yapıları çatılarındaki yürüyüş yollarında mevcut, biçimsel olarak farklı, D, E, F, G blok yapıları çatılarında ve yan yüzeylerinde mevcut, biçimsel olarak aynı
Kapalı Otopark Rampası	Mevcut, doğu yönünden giriş sağlamakta	Mevcut, güneydoğu yönünden giriş sağlamakta	Mevcut güney yönünden giriş sağlamakta
Kapalı Otopark Merdivenleri	Mevcut değil	Açık form alanında mevcut ve tek kollu	Açık form alanında mevcut ve çift kollu
Zemin Çim Alanlar	Mevcut değil	Meyilli platoda mevcut	Meyilli platoda, anıtın yerinde ve kaldırımda mevcut, uygulama projesindeki göre biçimsel olarak farklı
Eğimli Yapay Çim Halı Yapı Yüzeyleri	Mevcut değil	Mevcut değil	A, B, C Blok yapı yan yüzeylerinde ve A Blok çatı üzeri bazı kısımlarda ve A Blok taş kaplama yürüyüş yollarında mevcut
Arsa alanı	11169 m2	11169 m2	9840 m2

Tablo 4. 23. Kültür Park'ta yapılar ve peyzaj alanlarına ait dış mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

Meyilli plato, meydan, amfi, açık form alanı, kapalı otopark merdivenleri, ağaçlar, zemin çim alan, kent mobilyaları ve C, F, G blok yapıları

Meyilli plato, meydan, amfi, açık form alanı, kapalı otopark merdivenleri, ağaçlar, zemin çim alan, kent mobilyaları ve A, C, D, E, F, G blok yapıları

Meydan, amfi, açık form alanı, kapalı otopark merdivenleri, ağaçlar, zemin çim alan, kent mobilyaları ve A, B, C blok yapıları

Meyilli plato, kent mobilyaları, D, E, F blok yapıları ve taş kaplama eğimli çatı ve yan yüzeyleri

A-B blok ve B-C blok aralarındaki yürüyüş rampaları, kent mobilyaları, A, B ve C blok yapıları yapay çim halı kaplı yan yüzeyleri

A blok eğimli çim çatı, yapay çim halı kaplı taş kaplama yürüyüş yolları ve yapay çim halı kaplı çatı yüzeyleri

Kent mobilyaları, B ve C blok yapıları eğimli çim çatıları ve çim çatıda yer alan taş kaplama yürüyüş yolları

Meyilli plato, zemin çim alan, kent mobilyaları, A Blok yapısı yapay çim halı kaplı yan yüzeyi, D blok yapısı taş kaplama eğimli çatı ve yan yüzeyleri

Kapalı otopark girişi ve rampası, zemin çim alan

Tablo 4. 24. Mimari yarışma projesi, mimari uygulama projesi ve mimari en son durum projesi bodrum kat planlarının birimler, birim mekanlarına ait işlevler ve toplam inşaat alanı bakımından karşılaştırılması (Bkz. Şekil 4.24., Tablo 4.16, Şekil 4.26., Tablo 4.18., Şekil 4.28., Tablo 4.20.)

BODRUM KAT PLANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ	
BODRUM KAT BİRİM İSMİ	Kapalı Otopark	Kapalı Otopark	Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü	
BODRUM KAT BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Kapalı Otopark	Kapalı Otopark	Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü'ne Ait Kapalı Otopark	
	Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler	
	Kontrol	Kontrol	Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü	Müdür Odası
				Şoför Odası
				Mutfak
Çay Ocağı				
Tuvalet				
TOPLAM İNŞAAT ALANI	2870 m ²	4007 m ²	6830 m ²	

Tablo 4. 25. Mimari yarışma projesi, mimari uygulama projesi ve mimari en son durum projesi zemin kat planlarının (birimler, birim mekanlarına ait işlevler ve toplam inşaat alanı) karşılaştırılması (Bkz. Şekil 4.25., Tablo 4.17., Şekil 4.27., Tablo 4.19, Şekil 4.29., Tablo 4.21.)

ZEMİN KAT PLANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ
A BLOK BİRİM İSMİ	YEME-İÇME BİRİMLERİ	TİCARİ BİRİMLER	KURTULUŞ DESTANI PANORAMA MÜZESİ
A BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Yeme-İçme Salonu	Yeme- İçme Salonu	Danışma ve Karşılama Holü
	Bar	Bar	Sinema Salonu
	Servis	Servis	Sergi Bölgümleri
	Satış Birimleri	Satış Birimleri	Bekleme Alanı
	Mutfak	Mutfak	
	Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler

Tablo 4. 25. (devam)

ZEMİN KAT PLANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ	
A BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Tuvaletler	Bay-Bayan-Engelli Tuvaletler	Bay-Bayan-Engelli Tuvaletler	
		Merdiven Holü	Merdiven Holü	
		Hol	Hol	
B BLOK BİRİM İSMİ	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜLTÜR MERKEZİ	ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	
			SERGİ VE KONFERANS SALONU	
B BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Sergi ve Kokteyl Salonu	Sergi ve Kokteyl Salonu	Sergi ve Kokteyl Salonu	
	Çok Amaçlı Salon	Çok Amaçlı Salon	Çok Amaçlı Salon	
		Mutfak	Mutfak	
	Servis-Vestiyer	Servis-Vestiyer	Servis-Vestiyer	
	Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler	
		Bay-Bayan-Engelli Tuvaletler	Bay-Bayan-Engelli Tuvaletler	
	Tuvaletler	Merdiven Holü	Merdiven Holü	
		Hol	Hol	
	İdari Büro	İdari Büro	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü	Giriş Holü-Açık ofis
		Arşiv		Arşiv
Tespit Ekibi				
Müdür Odası				
		Satın Alma – İhale Odası		

Tablo 4. 25. (devam)

ZEMİN KAT PLANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ		MİMARİ UYGULAMA PROJESİ		MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ		
C BLOK BİRİM İSMİ	EĞİTİM AMAÇLI BİRİMLER		EĞİTİM MERKEZİ		KADIN VE AİLE ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ		
C BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Atölyeler	Çocuk Oyun Atölyesi	Atölyeler	Çocuk Oyun Atölyesi	Atölyeler	Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi	
		Heykel Atölyesi		Heykel Atölyesi			
		Seramik-Cam Atölyesi		Seramik-Cam Atölyesi			
		Resim Atölyesi		Resim Atölyesi			
		Halı-Kilim Atölyesi		Kilim Atölyesi			
	Satış ve Sergi Salonu	Satış ve Sergi Salonu		Kadın Okuma ve Dinlenme Salonu		Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı	Giriş Holü-Sekretarya
							Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanı Odası
						Yetim Koordinasyon Merkezi	Giriş Holü
	Ofisler						
	Servis Holü	Servis Holü		Aile Danışma ve Eğitim Merkezi		Giriş Holü-Sekretarya	
Danışman Odası							
Güvenlik Odası							
Memur Odası							
		Çocuk Oyun Odası					

Tablo 4. 25. (devam)

ZEMİN KAT PLANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ
C BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler	Mutfak
			Servis Holü
	Tuvaletler	Bay-Bayan-Engelli Tuvaletler	Depo ve Teknik Hacimler
			Bay-Bayan-Engelli Tuvaletler
D BLOK BİRİM İSMİ	SATIŞ BİRİMİ	SATIŞ BİRİMİ	ENGELSİZ YAŞAM MERKEZİ
D BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Satış Birimi	Mağaza	Engelsiz Yaşam Merkezi
		Tuvalet	Tuvalet
		Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler
E BLOK BİRİM İSMİ	SATIŞ BİRİMİ	SATIŞ BİRİMİ	AKILLI YAŞLI BAKIM VE KOORDİNASYON MERKEZİ
E BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Satış Birimi	Mağaza	Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi
		Tuvalet	Tuvalet
		Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler
F BLOK BİRİM İSMİ	SATIŞ BİRİMİ	SATIŞ BİRİMİ	YAŞLI BAKIM VE KOORDİNASYON MERKEZİ
F BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Satış Birimi	Mağaza	Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi
		Tuvalet	Tuvalet
		Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler

Tablo 4. 25. (devam)

ZEMİN KAT PLANLARI	MİMARİ YARIŞMA PROJESİ	MİMARİ UYGULAMA PROJESİ	MİMARİ EN SON DURUM PROJESİ
G BLOK BİRİM İSMİ	SATIŞ BİRİMİ	SATIŞ BİRİMİ	STEM MERKEZİ
G BLOK BİRİM MEKANLARINA AİT İŞLEVLER	Satış Birimi	Mağaza	STEM Merkezi
		Tuvalet	Tuvalet
		Depo ve Teknik Hacimler	Depo ve Teknik Hacimler
TOPLAM İNŞAAT ALANI	2905 m ²	3793 m ²	3793 m ²

4.6.2. Anket verilerine ait bulgular

Bir mimari yarışma sonuç ürünü olan Kültür Park'ın yapılı çevre performansının ve kullanıcı memnuniyetinin araştırıldığı anket çalışması sonucunda kullanıcı değerlendirmelerine ait bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular, sosyo-demografik özellikler, Kültür Park ile ilgili çoktan seçmeli sorular ve Kültür Park'ta yer alan Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin ve genel olarak Kültür Park'ın yapılı çevre performansını oluşturan "işlevsel", "teknik" ve "davranışsal performans" kriterler üzerinden kullanıcı değerlendirmelerini kapsamaktadır. Yapılan anket Kültür Park'ta en aktif kullanılan birim olan Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi ziyaretçilerine anket formlarının telefon veya e- posta yöntemiyle iletilmesiyle uygulanmıştır. Toplam 111 katılımcıya uygulanan ankete ağırlıklı olarak mimar, mühendis vb. teknik kadroda yer alan Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi kullanıcılarının katılımı sağlanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel analiz metotları (sayı, yüzde, min-maks, ortalama ve standart sapma değerleri) kullanılmıştır.

Tablo 4. 26. Güvenirlik Analizi

	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin" işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,919	13
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının" işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,884	5
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin" teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,896	7
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin" davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,916	8
"Kültür Park'ı ve yakın çevresinin "genel olarak işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,937	20
"Kültür Park'ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının" işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,914	4
"Kültür Park'ın peyzaj alanlarının" teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,845	6
"Kültür Park'ın ve yakın çevresinin" genel olarak davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	0,972	20
Genel Ölçek	0,981	83

Tablo 4.26. 'da araştırmada kullanılan ölçeğin ve boyutlarının güvenirlik analizi verilmiştir. Cronbach's Alpha (α) katsayı değerinin;0,00-0,40 arasındaysa ölçeğin güvenilir olmadığı; 0,40-0,60 arasındaysa düşük güvenirlikte, 0,60-0,80 arasındaysa oldukça güvenilir ve 0,80-1,00 arasındaysa yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu şeklinde değerlendirilmektedir (Tavşancıl, 2014). Güvenirlik analizi sonucuna göre 83 maddeden oluşan ankete ait Cronbach's Alpha (toplam güvenirlik) değeri 0,981 olarak

bulunmuş ve yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu da anket çalışmasında kullanılan ölçeğin içsel tutarlılıklarının iyi olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 27. Kültür Park'ın Yapılı Çevre Performans Değerlendirmesi Kapsamında Yapılan Anket Çalışmasında Kullanılan Ölçeğin ve Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistiksel Değerleri (N=111)

Alt Boyutlar	Min	Maks	Ortalama	Standart Sapma
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin" işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	5,00	3,04	0,67
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının" işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	5,00	3,33	0,70
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin" teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	5,00	2,86	0,72
"Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin" davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	5,00	2,97	0,77
"Kültür Park'ı ve yakın çevresinin "genel olarak işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	5,00	3,02	0,69
"Kültür Park'ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının" işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	4,00	2,09	0,78
"Kültür Park'ın peyzaj alanlarının" teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	4,83	2,67	0,72
"Kültür Park'ın ve yakın çevresinin" genel olarak davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi	1,00	5,00	2,38	0,82
Genel Ölçek	1,25	4,65	2,80	0,60

Kültür Park'ın kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin yapılı çevre; işlevsel, teknik ve davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi için yapılan anket çalışmasında kullanılan ölçeğin ve alt boyutlarının tanımlayıcı

istatistiksel verileri Tablo 4.27’de verilmiştir. Anket verileri, 5’li likert ölçeğinde yer alan maddeler; 4,20–5,00 “Çok iyi”, 3,40–4,19 “İyi”, 2,60–3,39 “Orta”, 1,80–2,59 “Kötü”, 1,00–1,79 “Çok kötü” aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır (Tekin, 1996).

Bu değerlere göre yapıları çevre; işlevsel, teknik ve davranışsal performans değerlendirmeleri kapsamında yapılan anket çalışmasındaki toplam ortalama boyut değerinin ($x=2,80$) olduğu bulunarak orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Anket çalışmasındaki alt boyutlarda ise; “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının’ işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi” bölümü ($x=3,33$) ile orta düzeyde, en yüksek ortalama değere sahipken “Kültür Park’taki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının’ işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi” bölümü ($x=2,09$) ile kötü düzeyde, en düşük ortalama değere sahiptir.

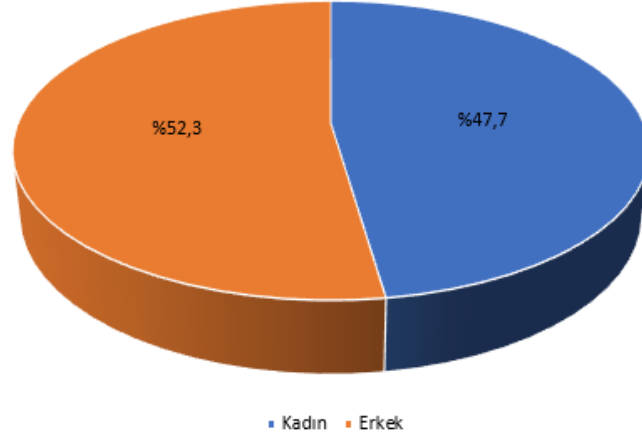
Değerlendirmede 1’e yani “çok kötüye” yaklaştıkça yapıları çevre performansının düşmekte olduğunu, 5’e yani “çok iyiye” yaklaştıkça yapıları çevre performansının yükselmekte olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 28. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler		Sayı=Frekans(n)	%
Cinsiyet	Kadın	53	47,7
	Erkek	58	52,3
Yaş	20-30 yaş ve arası	19	17,1
	30-40 yaş ve arası	79	71,2
	40-50 yaş ve arası	11	9,9
	50-60 yaş ve arası	2	1,8
Eğitim Durumu	Ortaokul	1	0,9
	Lise	5	4,5
	Yüksekokul	7	6,3
	Lisans	71	64,1
	Yüksek lisans	27	24,2
Toplam		111	100,0

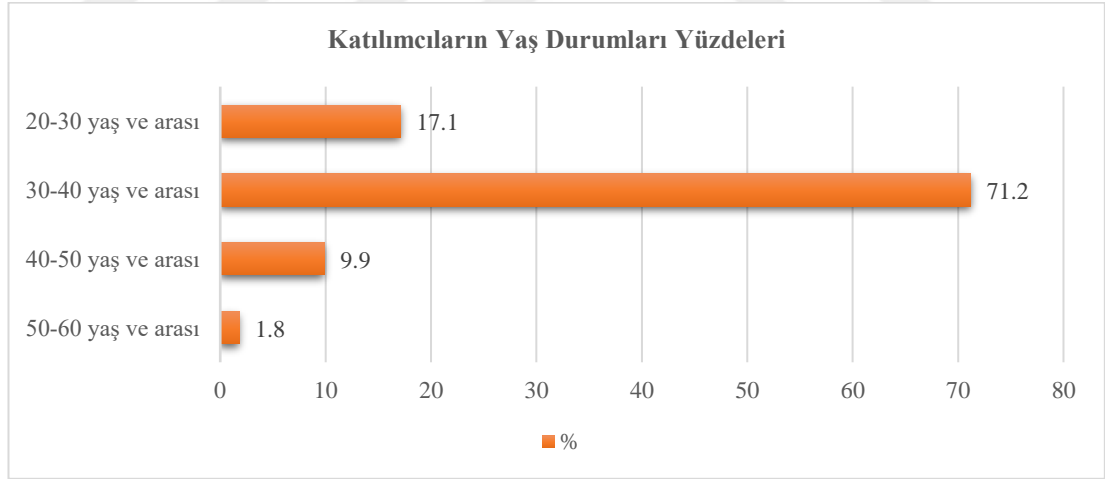
Araştırmaya katılan katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.28.’de verilmiştir. Sosyo-demografik özellikleri cinsiyet, yaş, eğitim durumu üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 4.28.'de, katılımcılara sorulan “Cinsiyetiniz?” sorusunun değerlendirme sonuçlarına göre cinsiyet dağılımları incelendiğinde, katılımcıların %47,7'sinin kadın, %52,3'ünün ise erkek olduğu görülmektedir.

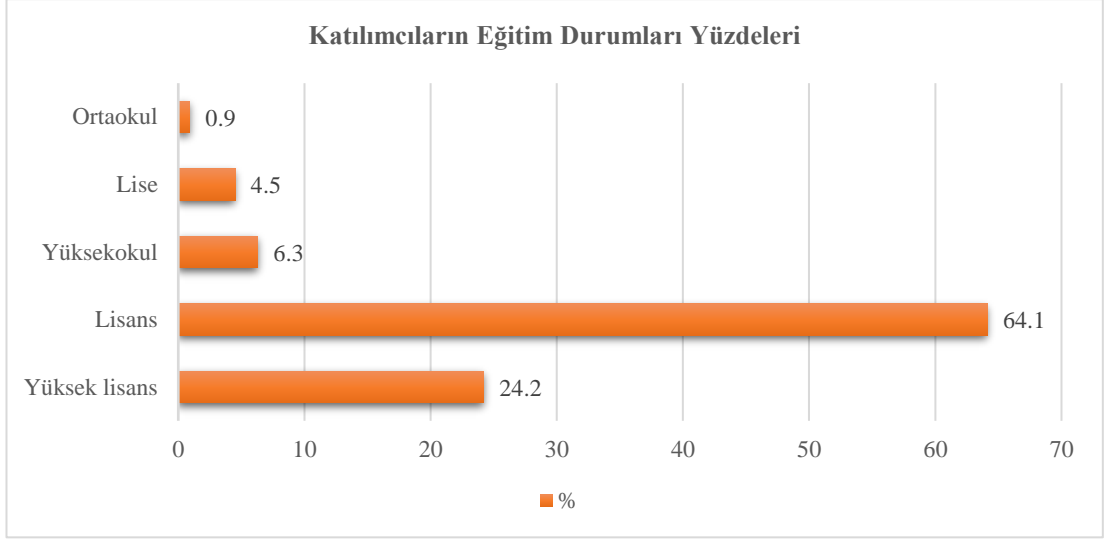
Şekil 4. 30. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.28.)

Tablo 4.28.'de, katılımcılara sorulan “Yaşınız?” sorusunun değerlendirme sonuçlarına göre katılımcıların yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde, %17,1'inin 20-30 yaş ve arasında, %71,2'sinin 30-40 yaş ve arasında, %9,9'unun 40-50 yaş arasında ve %1,8'inin 50-60 yaş arasında olduğu görülmektedir.

Şekil 4. 31. Katılımcıların yaşlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.28.)

Tablo 4.28.'de, katılımcılara sorulan “Eğitim Durumunuz?” sorusunun değerlendirme sonuçlarına göre katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımı incelendiğinde, %0,9'unun ortaokul, %4,5'inin lise, %6,3'ünün yüksekokul, %64,1'inin lisans ve %24,2'sinin yüksek lisans eğitime sahip olduğu görülmektedir.

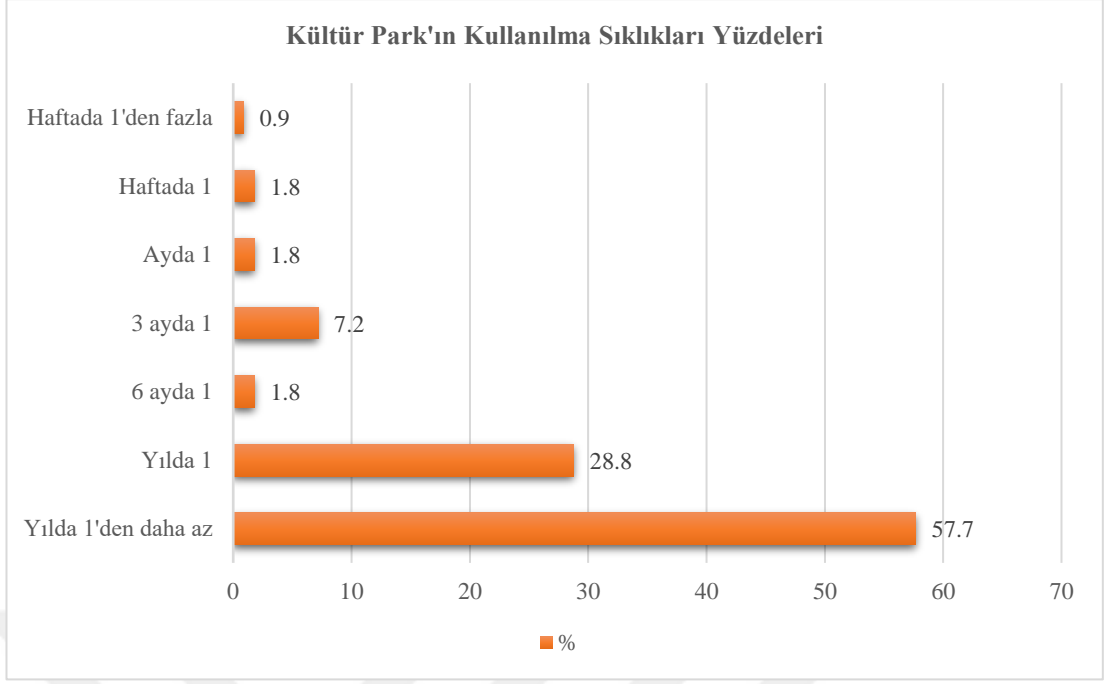

Şekil 4. 32. Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.28.)

Tablo 4. 29. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma sıklıklarına göre dağılımı

Değişkenler	frekans	%
Haftada 1'den fazla	1	0,9
Haftada 1	2	1,8
Ayda 1	2	1,8
3 ayda 1	8	7,2
6 ayda 1	2	1,8
Yılda 1	32	28,8
Yılda 1'den az	64	57,7
Toplam	111	100,0

Tablo 4.29.'da katılımcılara sorulan "Kültür Park'ı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?" sorusunun veri analiz sonuçlarına göre katılımcıların Kültür Park'ı kullanma sıklıklarına göre dağılımı incelendiğinde %0,9'unun haftada 1'den fazla, %1,8'inin haftada 1, %1,8'inin ayda 1, %7,2'sinin 3 ayda 1, %1,8'inin 6 ayda 1, %28,8'inin yılda 1 ve %57,7'sinin yılda 1'den az kullandıkları görülmektedir.

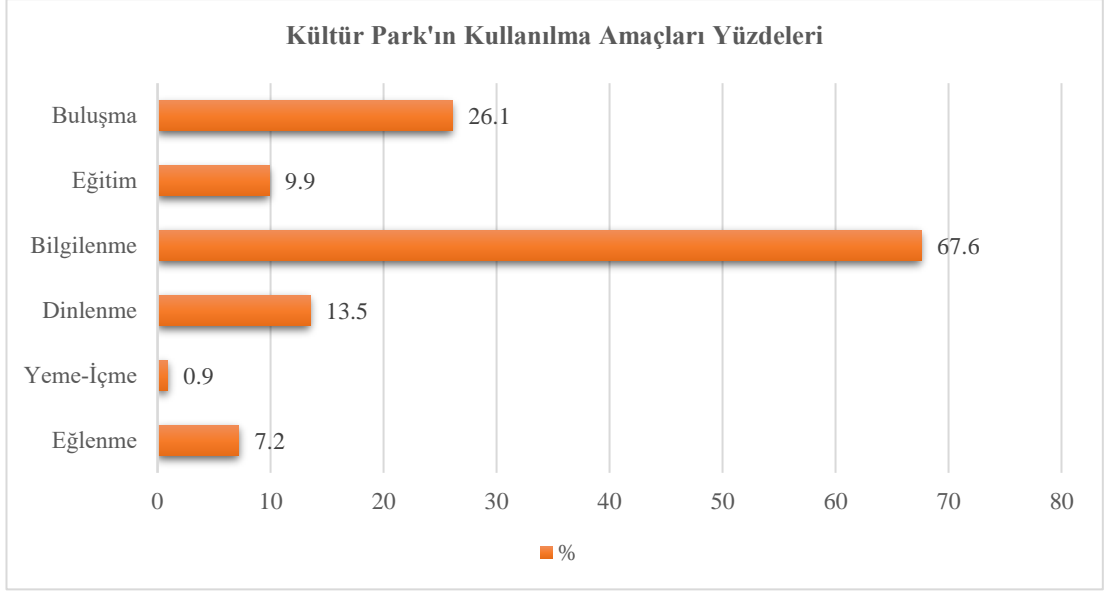

Şekil 4. 33. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma sıklıklarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.29)

Tablo 4. 30. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma amaçlarına göre dağılımı

Değişkenler		frekans	%
Buluşma	Evet	29	26,1
	Hayır	82	73,9
Eğitim	Evet	11	9,9
	Hayır	100	90,1
Bilgilenme	Evet	75	67,6
	Hayır	36	32,4
Dinlenme	Evet	15	13,5
	Hayır	96	86,5
Yeme-içme	Evet	1	0,9
	Hayır	110	99,1
Eğlenme	Evet	8	7,2
	Hayır	103	92,8
Toplam		111	100,0

Tablo 4.30.'da katılımcılara sorulan“ Kültür Park'ı hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?” sorusunun veri analiz sonuçlarına göre katılımcıların Kültür Park'ı kullanma amaçlarına göre dağılımı incelendiğinde katılımcıların; %26,1'inin buluşma, %9,9'unun eğitim, %67,6'sının bilgilendirme, %13,5'inin dinlenme, %0,9'unun yeme-içme, %7,2'sinin eğlenme amacıyla Kültür Park'ı kullandıkları görülmektedir.

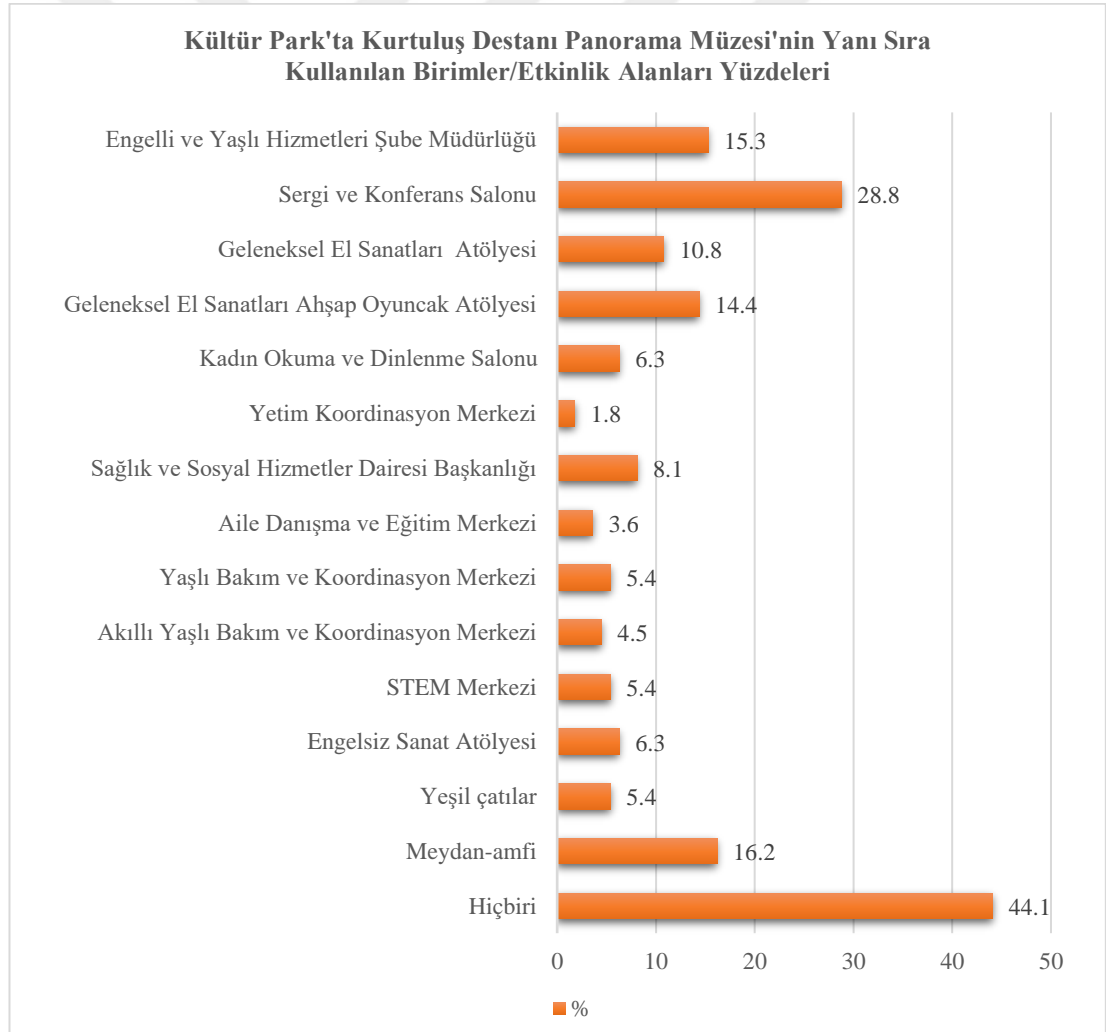
şekil 4. 34. Katılımcıların Kültür Park'ı kullanma amaçlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.30)

Tablo 4. 31. Katılımcıların Kültür Park'ta Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra kullandıkları birimler/ etkinlik alanlarına göre dağılımı

Değişkenler		frekans	%
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü	Evet	17	15,3
	Hayır	94	84,7
Sergi ve Konferans Salonu	Evet	32	28,8
	Hayır	79	71,2
Geleneksel El Sanatları Atölyesi	Evet	12	10,8
	Hayır	99	89,2
Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi	Evet	16	14,4
	Hayır	95	85,6
Kadın Okuma ve Dinlenme Salonu	Evet	7	6,3
	Hayır	104	93,7
Yetim Koordinasyon Merkezi	Evet	2	1,8
	Hayır	109	98,2
Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı	Evet	9	8,1
	Hayır	102	91,9
Aile Danışma ve Eğitim Merkezi	Evet	4	3,6
	Hayır	107	96,4
Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi	Evet	6	5,4
	Hayır	105	94,6
Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi	Evet	5	4,5
	Hayır	106	95,5
STEM Merkezi	Evet	6	5,4
	Hayır	105	94,6
Engelsiz Sanat Atölyesi	Evet	7	6,3
	Hayır	104	93,7
Yeşil çatılar	Evet	6	5,4
	Hayır	105	94,6
Meydan-amfi	Evet	18	16,2
	Hayır	93	83,8
Hiçbiri	Evet	49	44,1
	Hayır	62	55,9
Toplam		111	100,0

Katılımcılara sorulan “Kültür Park'ta Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra kullandığınız birimler/etkinlik alanları hangileridir?” sorusunun cevaplarının değerlendirilmesine göre katılımcıların Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra

sıra Kültür Park'ta kullandıkları birimler/ etkinlik alanlarına göre dağılımları Tablo 4.31.'de verilmiştir. Verilere göre katılımcıların; %15,3'ünün Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü'n , %28,8'inin Sergi ve Konferans Salonu'nu, %10,8'inin Geleneksel El Sanatları Atölyesi'ni, %14,4'ünün Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi'ni, %6,3'ünün Kadın Okuma ve Dinlenme Salonu'nu, %1,8'inin Yetim Koordinasyon Merkezi'ni, %8,1'inin Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı'nı, %3,6'sının Aile Danışma ve Eğitim Merkezi'ni, %5,4'ünün Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi'ni, %4,5'inin Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi'ni, %5,4'ünün STEM Merkezi'ni, %6,3'ünün Engelsiz Sanat Atölyesi'ni, %5,4'ünün Yeşil atılar , %16,2'sinin Meydan-amfi kullandıkları ve %44,1'inin Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi yanı sıra hiçbirini kullanmadıkları görülmektedir.

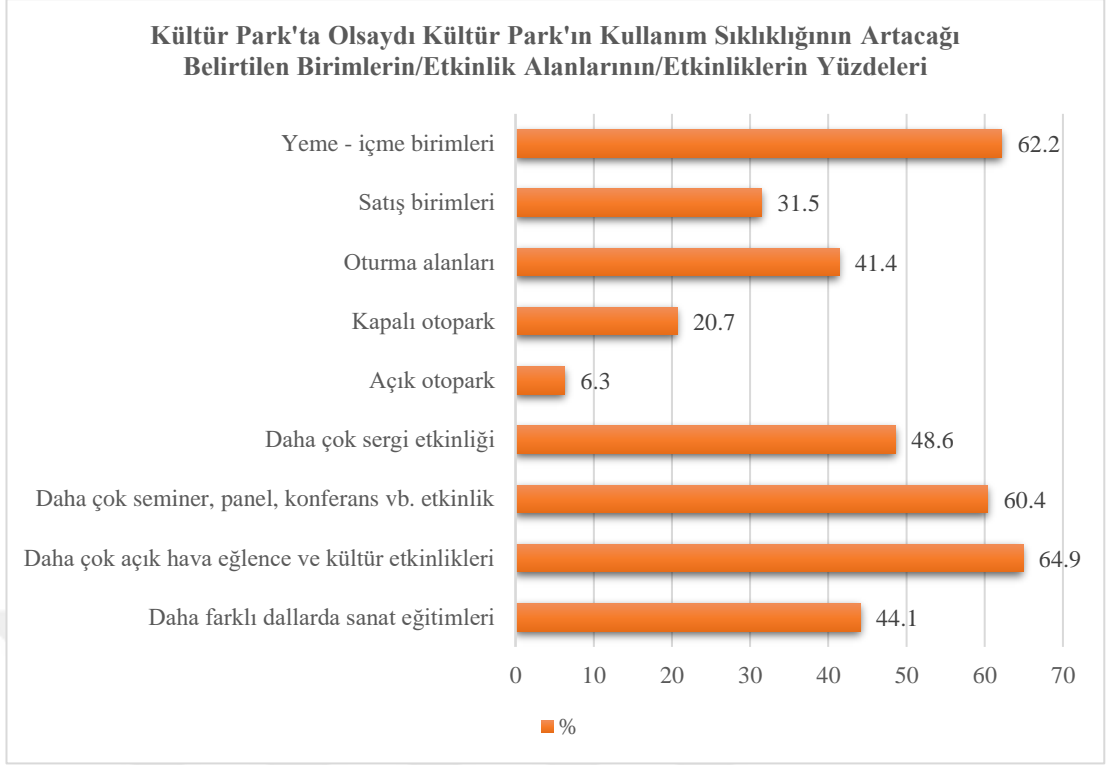

Şekil 4. 35. Katılımcıların Kültür Park'ta Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra kullandıkları birimler/ etkinlik alanlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.31.)

Tablo 4. 32. Katılımcıların Kültür Park'ta olsaydı kullanım sıklıklarının artacağını belirttikleri birimler/ etkinlik alanları/etkinliklere göre dağılımı

Değişkenler		frekans	%
Yeme- içme birimleri	Evet	69	62,2
	Hayır	42	37,8
Satış birimleri	Evet	35	31,5
	Hayır	76	68,5
Oturma alanları	Evet	46	41,4
	Hayır	65	58,6
Kapalı otopark	Evet	23	20,7
	Hayır	88	79,3
Açık otopark	Evet	7	6,3
	Hayır	104	93,7
Daha çok sergi etkinliği	Evet	54	48,6
	Hayır	57	51,4
Daha çok seminer, panel, konferans vb. etkinlik	Evet	67	60,4
	Hayır	44	39,6
Daha çok açık hava eğlence ve kültür etkinlikleri	Evet	72	64,9
	Hayır	39	35,1
Daha farklı dallarda sanat eğitimleri	Evet	49	44,1
	Hayır	62	55,9
Toplam		111	100,0

Katılımcılara sorulan “Kültür Park'ta hangi birimler/etkinlik alanları/etkinlikler olsa Kültür Park'ı kullanım sıklığınız artardı?” sorusunun veri analiz sonuçlarına göre katılımcıların Kültür Park'ta olsaydı kullanım sıklıklarının artacağını belirttikleri birimler/etkinlik alanları/etkinliklere göre dağılımı Tablo 4.32.'de verilmiştir. Verilere göre katılımcıların; %62,2'si yeme- içme birimleri, %31,5'i satış birimleri, %41,4'  oturma alanları, %20,7'si kapalı otopark, %6,3'  açık otopark, %48,6'sı daha çok sergi etkinliği, %60,4'  daha çok seminer, panel, konferans vb. etkinlik, %64,9'u daha çok açık hava eğlence ve kültür etkinlikleri ve %44,1'i daha farklı dallarda sanat eğitimleri olsa Kültür Park'ı kullanım sıklıklarının artacağını belirtmiştir.

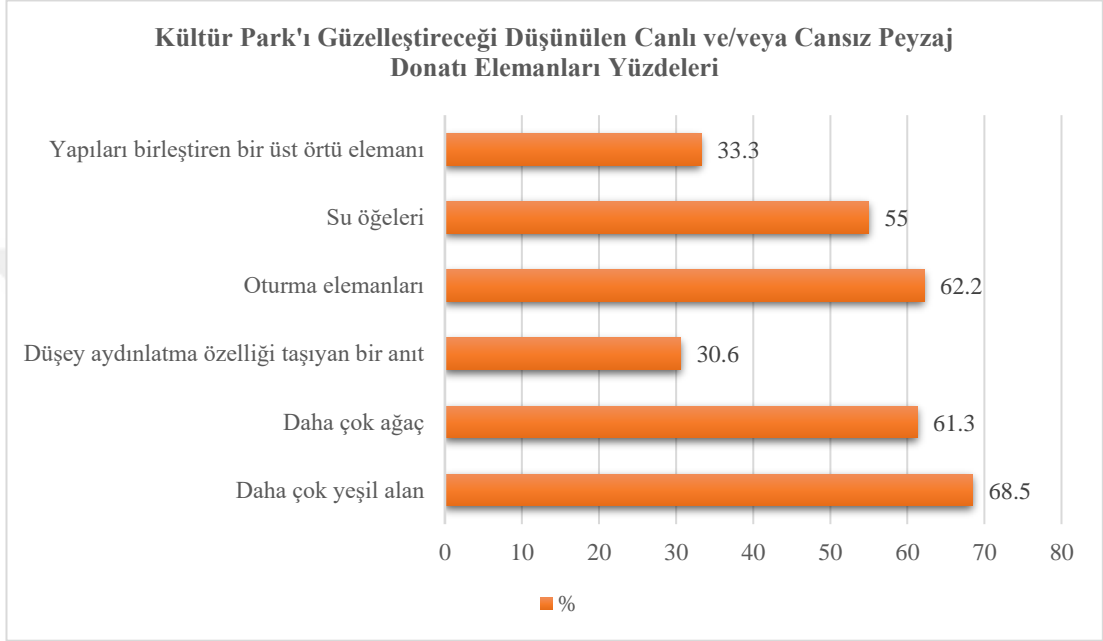
Şekil 4. 36. Katılımcıların Kültür Park'ta olsaydı kullanım sıklıklarının artacağını belirttikleri birimler/ etkinlik alanları/etkinliklere göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.32.)

Tablo 4. 33. Katılımcıların Kültür Park'ı güzelleştireceğini düşündükleri canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanlarına göre dağılımı

Değişkenler		frekans	%
Yapıları birleştiren bir üst örtü elemanı	Evet	37	33,3
	Hayır	74	66,7
Su öğeleri	Evet	61	55,0
	Hayır	50	45,0
Oturma elemanları	Evet	69	62,2
	Hayır	42	37,8
Düşey aydınlatma özelliği taşıyan bir anıt	Evet	34	30,6
	Hayır	77	69,4
Daha çok ağaç	Evet	68	61,3
	Hayır	43	38,7
Daha çok yeşil alan	Evet	76	68,5
	Hayır	35	31,5
Toplam		111	100,0

Katılımcılara sorulan “Kültür Park'ı güzelleştireceğini düşündüğünüz canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanları hangisi/hangileridir?” sorusunun veri analiz

sonuçlarına göre katılımcıların Kültür Park'ı güzelleştireceğini düşündüğü canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanlarına göre dağılımı Tablo 4.33'te verilmiştir. Buna göre katılımcıların; %33,3'  yapıları birleştiren bir üst örtü elemanının, %55'i su ögelerinin, %62,2'si oturma elemanlarının, %30,6'sı düşey aydınlatma özelliği taşıyan bir anıtın, %61,3'  daha çok ağacın ve %68,5'i daha çok yeşil alanın Kültür Park'ı güzelleştireceğini belirtmiştir.

Şekil 4. 37. Katılımcıların Kültür Park'ı güzelleştireceğini düşündüğü canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanlarına göre dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.33.)

Tablo 4. 34. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

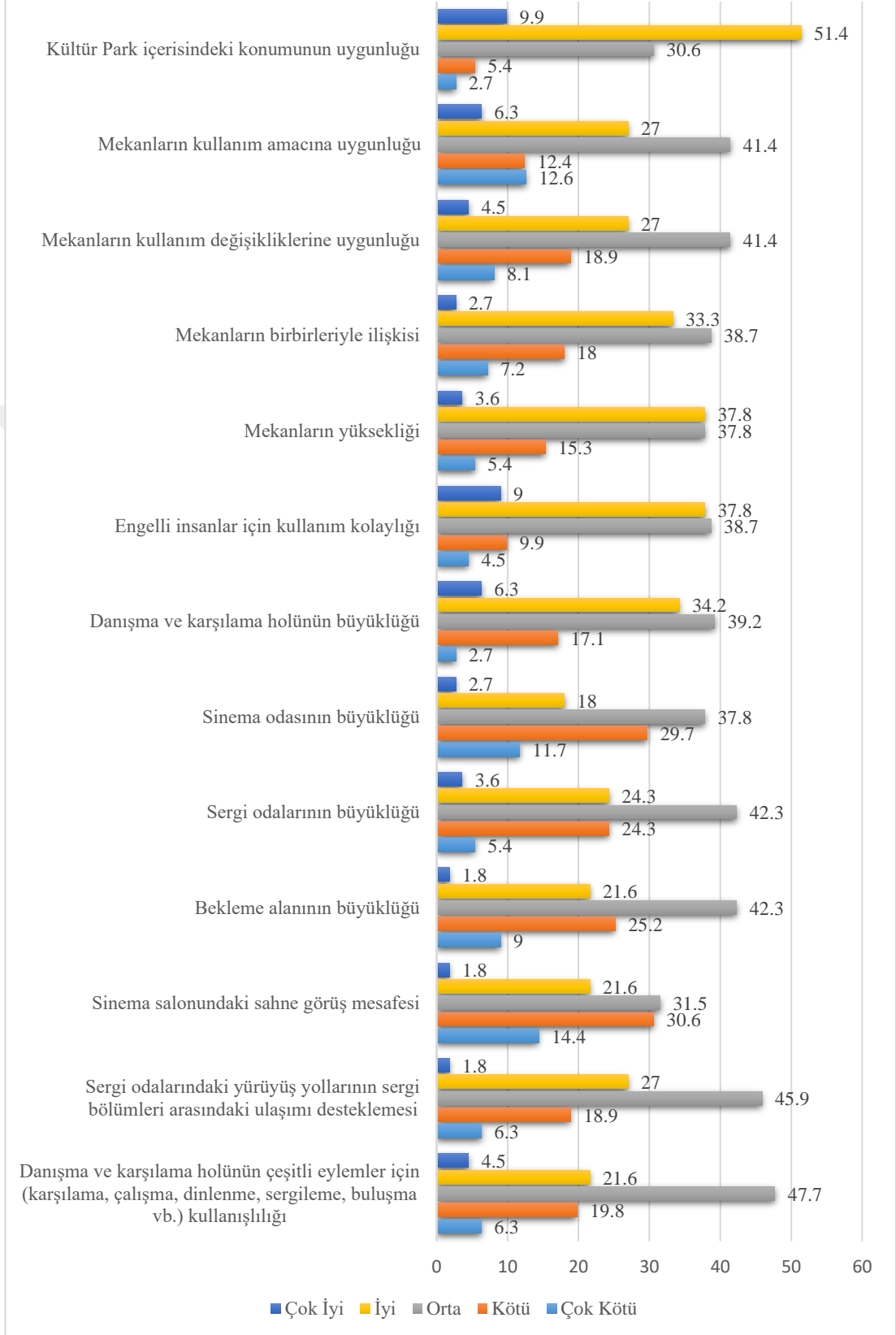
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Kültür Park içerisindeki konumunun uygunluğu	3	2,7	6	5,4	34	30,6	57	51,4	11	9,9	3,60	0,84
Mekanların kullanım amacına uygunluğu	14	12,6	14	12,4	46	41,4	30	27,0	7	6,3	3,01	1,07
Mekanların kullanım değişikliklerine uygunluğu	9	8,1	21	18,9	46	41,4	30	27,0	5	4,5	3,00	0,98
Mekanların birbirleriyle ilişkisi	8	7,2	20	18,0	43	38,7	37	33,3	3	2,7	3,06	0,95
Mekanların yüksekliği	6	5,4	17	15,3	42	37,8	42	37,8	4	3,6	3,18	0,92
Engelli insanlar için kullanım kolaylığı	5	4,5	11	9,9	43	38,7	42	37,8	10	9,0	3,36	0,94
Danışma ve karşılama holünün büyüklüğü	3	2,7	19	17,1	44	39,2	38	34,2	7	6,3	3,24	0,90
Sinema odasının büyüklüğü	13	11,7	33	29,7	42	37,8	20	18,0	3	2,7	2,70	0,98
Sergi odalarının büyüklüğü	6	5,4	27	24,3	47	42,3	27	24,3	4	3,6	2,96	0,92
Bekleme alanının büyüklüğü	10	9,0	28	25,2	47	42,3	24	21,6	2	1,8	2,81	0,93
Sinema salonundaki sahne görüş mesafesi	16	14,4	34	30,6	35	31,5	24	21,6	2	1,8	2,65	1,03
Sergi odalarındaki yürüyüş yollarının sergi bölümleri arasındaki ulaşımı desteklemesi	7	6,3	21	18,9	51	45,9	30	27,0	2	1,8	2,99	0,88
Danışma ve karşılama holünün çeşitli eylemler için (karşılama, çalışma, dinlenme, sergileme, buluşma vb.) kullanılabilirliği	7	6,3	22	19,8	53	47,7	24	21,6	5	4,5	2,98	0,92
Boyut Ortalama	3,04											

Katılımcılara sorulan “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’ni” aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap

aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden katılımcıların “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirmelerine göre dağılımı Tablo 4.34.’de verilmiştir. Tablodaki “Kültür Park içerisindeki konumunun uygunluğu” sorusu ($x=3,60$) ile iyi düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken “Sinema salonundaki sahne görüş mesafesi” sorusu ($x=2,65$) ile orta düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %51,4’ü kültür park içerisindeki konumunun uygunluğunu iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %61,3’ü Kültür Park içerisindeki konumunun uygun olduğunu düşünmektedir.
- %41,4’ü mekanların kullanım amacına uygunluğunu orta, %41,4’ü mekanların kullanım değişikliklerine uygunluğunu orta, %38,7’si mekanların birbirleriyle ilişkisini orta, %37,8’i mekanların yüksekliğini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %41,4 ’ü mekanların yüksekliğinin yeterli olduğunu düşünmektedir.
- %38,7’si engelli insanlar için kullanım kolaylığını orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %46,8’i engelli insanlar için kullanımın kolay olduğunu düşünmektedir.
- %39,2’si danışma ve karşılama holünün büyüklüğünü orta olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda ise %40,5’i danışma ve karşılama holünün büyüklüğünü yeterli bulmaktadır.
- %37,8’i sinema odasının büyüklüğünü orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %41,4’ü sinema odasının büyüklüğünün iyi olmadığını düşünmektedir.
- %42,3’ü sergi odalarının büyüklüğünü orta, %42,3’ü bekleme alanının büyüklüğünü orta, %31,5’i sinema salonundaki sahne görüş mesafesini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %45’i sahne görüş mesafesinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %45,9’u sergi odalarındaki yürüyüş yollarının sergi bölümleri arasındaki ulaşımı desteklemesini orta ve %47,7’si danışma ve karşılama holünün çeşitli eylemler için kullanılabilirliğini orta olarak değerlendirmiştir.

Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin İşlevsel Performans Kriterleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Şekil 4. 38. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.34.)

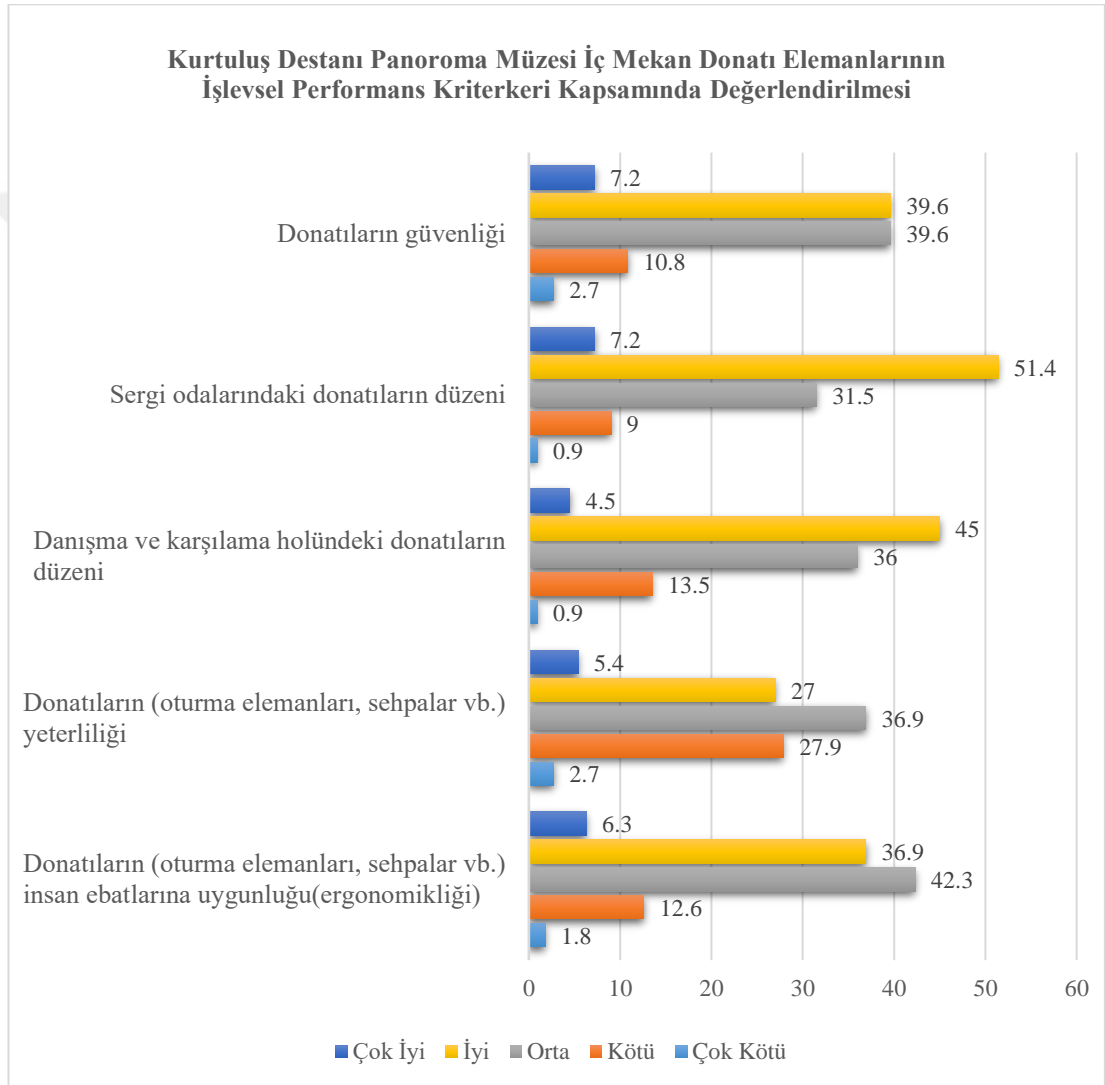
Tablo 4. 35. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Donatıların güvenliği	3	2,7	12	10,8	44	39,6	44	39,6	8	7,2	3,37	0,87
Sergi odalarındaki donatıların düzeni	1	0,9	10	9,0	35	31,5	57	51,4	8	7,2	3,54	0,79
Danışma ve karşılama holündeki donatıların düzeni	1	0,9	15	13,5	40	36,0	50	45,0	5	4,5	3,38	0,81
Donatıların (oturma elemanları, sehpa vb.) yeterliliği	3	2,7	31	27,9	41	36,9	30	27,0	6	5,4	3,04	0,93
Donatıların (oturma elemanları, sehpa vb.) insan ebatlarına uygunluğu (ergonomikliği)	2	1,8	14	12,6	47	42,3	41	36,9	7	6,3	3,33	0,84
Boyut Ortalama	3,33											

Katılımcılara sorulan “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarını” aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden katılımcıların “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirmelerine göre dağılımı Tablo 4.35.’te gösterilmiştir. Tablodaki “Sergi odalarındaki donatıların düzeni” sorusu ($x=3,54$) ile iyi düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken, “Donatıların (oturma elemanları, sehpa vb.) yeterliliği” sorusu ($x=3,04$) ile orta düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %39,6’sı donatıların güvenliğini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %46,8’i donatıların güvenli olduğunu düşünmektedir.
- %51,4’ü sergi odalarındaki donatıların düzenini iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %58,6’sı sergi odalarındaki donatıların düzenli olduğunu düşünmektedir.

- %45'i danışma ve karşılama holündeki donatıların düzenini iyi olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda %49,5'i danışma ve karşılama holündeki donatıların düzenli olduğunu düşünmektedir.
- %36,9'u donatıların yeterliliğini orta ve %42,3'ü donatıların insan ebatlarına uygunluğunu(ergonomikliğini) orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %43,2'si donatıların insan ebatlarına uygun (ergonomik) olduğunu düşünmektedir.

Şekil 4. 39. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.35.)

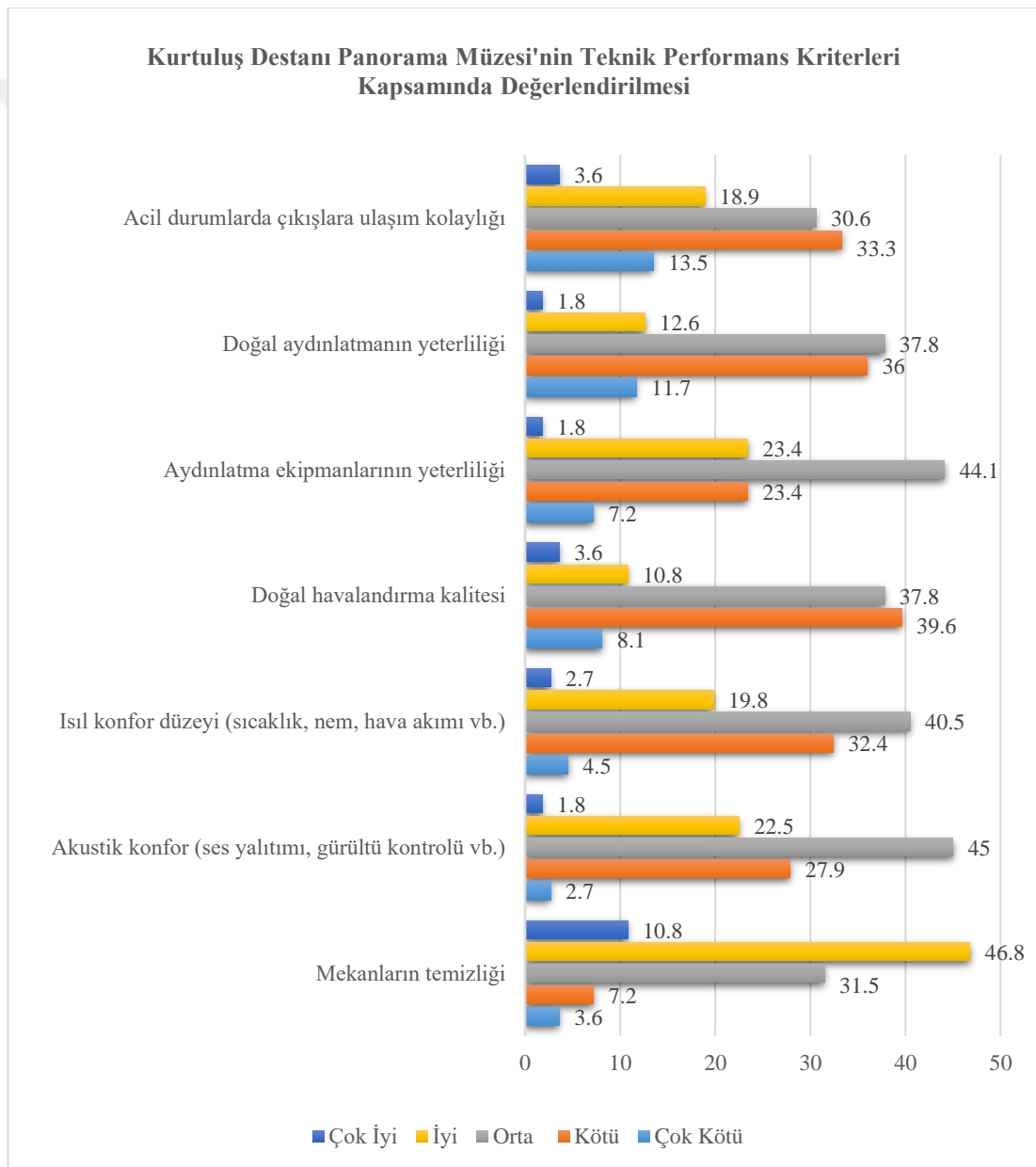
Tablo 4. 36. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Acil durumlarda çıkışlara ulaşım kolaylığı	15	13,5	37	33,3	34	30,6	21	18,9	4	3,6	2,65	1,04
Doğal aydınlatmanın yeterliliği	13	11,7	40	36,0	42	37,8	14	12,6	2	1,8	2,56	0,92
Aydınlatma ekipmanlarının yeterliliği	8	7,2	26	23,4	49	44,1	26	23,4	2	1,8	2,89	0,90
Doğal havalandırma kalitesi	9	8,1	44	39,6	42	37,8	12	10,8	4	3,6	2,62	0,91
Isıl konfor düzeyi (sıcaklık, nem, hava akımı vb.)	5	4,5	36	32,4	45	40,5	22	19,8	3	2,7	2,83	0,88
Akustik konfor (ses yalıtımı, gürültü kontrolü vb.)	3	2,7	31	27,9	50	45,0	25	22,5	2	1,8	2,92	0,82
Mekanların temizliği	4	3,6	8	7,2	35	31,5	52	46,8	12	10,8	3,54	0,91
Boyut Ortalama	2,86											

Katılımcılara sorulan ““Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’ni” aşağıdaki tabloda yer alan teknik performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi Tablo 4.36’da verilmiştir. Tablodaki “Mekanların temizliği sorusu” ($x=3,54$) ile iyi düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken, “Doğal aydınlatmanın yeterliliği” sorusu ($x=2,56$) ile kötü düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %33,3’ü acil durumlarda çıkışlara ulaşım kolaylığını kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %46,8’i acil durumlarda çıkışlara ulaşımın kolay olmadığını düşünmektedir.

- %37,8'i doğal aydınlatmanın yeterliliğini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %47,7'si doğal aydınlatmanın yeterli olmadığını düşünmektedir.
- %44,1'i aydınlatma ekipmanlarının yeterliliğini orta, %39,6'sı doğal havalandırma kalitesini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %47,7'si doğal havalandırma kalitesinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %40,5'i ısı konfor düzeyini orta, %45'i akustik konforu orta ve %46,8'i mekanların temizliğini iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %57,6'sı mekanların temiz olduğunu düşünmektedir.

Şekil 4. 40. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.36.)

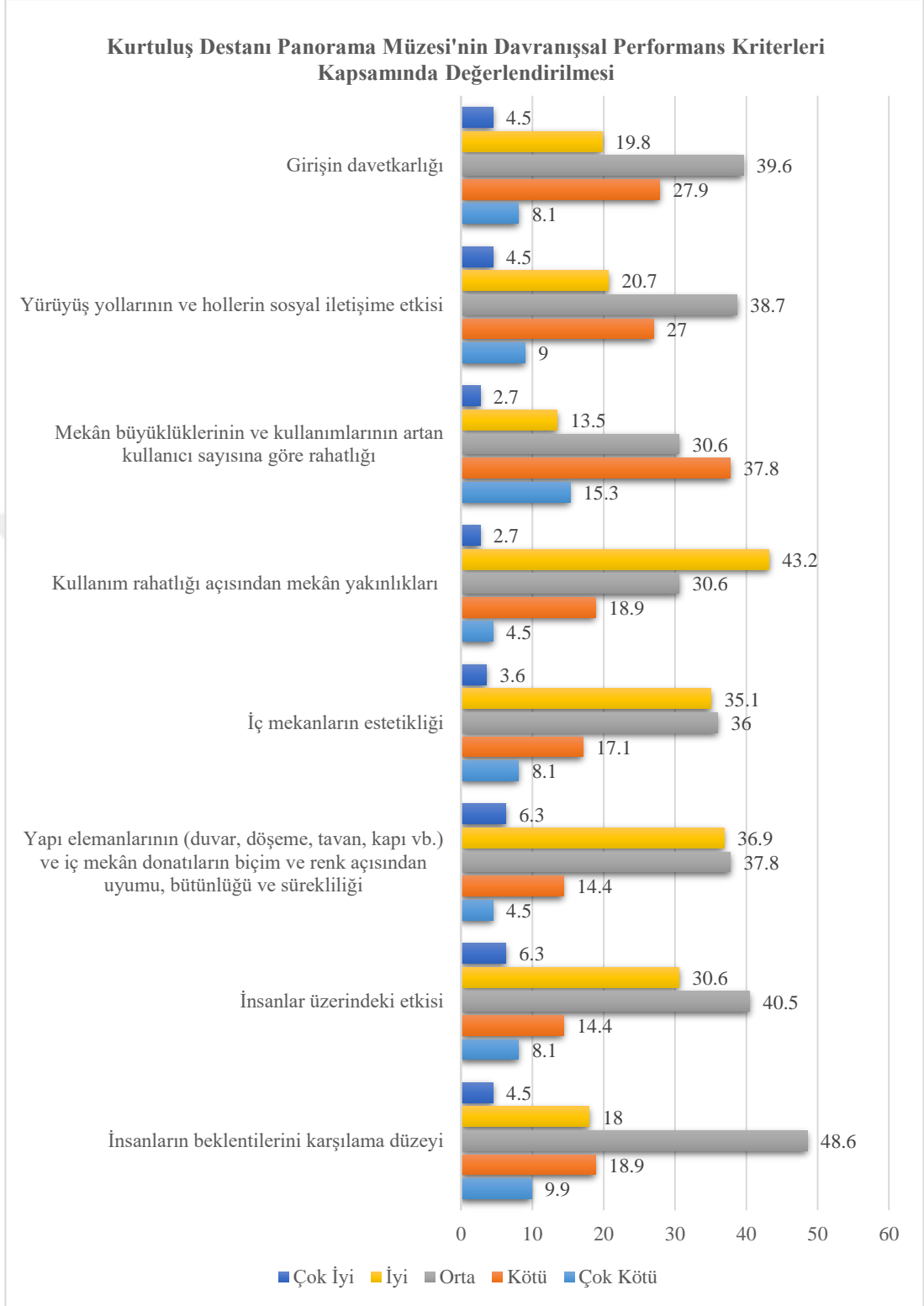
Tablo 4. 37. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Girişin davetkarlığı	9	8,1	31	27,9	44	39,6	22	19,8	5	4,5	2,84	0,98
Yürüyüş yollarının ve hollerin sosyal iletişime etkisi	10	9,0	30	27,0	43	38,7	23	20,7	5	4,5	2,84	1,00
Mekân büyüklüklerinin ve kullanımlarının artan kullanıcı sayısına göre rahatlığı	17	15,3	42	37,8	34	30,6	15	13,5	3	2,7	2,50	0,99
Kullanım rahatlığı açısından mekân yakınlıkları	5	4,5	21	18,9	34	30,6	48	43,2	3	2,7	3,20	0,93
İç mekanların estetikliği	9	8,1	19	17,1	40	36,0	39	35,1	4	3,6	3,09	0,99
Yapı elemanlarının (duvar, döşeme, tavan, kapı vb.) ve iç mekân donatılarının biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğü ve sürekliliği	5	4,5	16	14,4	42	37,8	41	36,9	7	6,3	3,26	0,94
İnsanlar üzerindeki etkisi	9	8,1	16	14,4	45	40,5	34	30,6	7	6,3	3,12	1,01
İnsanların beklentilerini karşılama düzeyi	11	9,9	21	18,9	54	48,6	20	18,0	5	4,5	2,88	0,96
Boyut Ortalama	2,97											

Katılımcılara sorulan ““Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’ni” aşağıdaki tabloda yer alan davranışsal performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi Tablo 4.37.’de verilmiştir. Tablodaki “Yapı elemanlarının (duvar, döşeme, tavan, kapı vb.) ve iç mekân donatılarının biçim ve renk açısından uyumu,

bütünlüğü ve sürekliliği” sorusu ($x=3,26$) ile orta düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken, “Mekân büyüklüklerinin ve kullanımlarının artan kullanıcı sayısına göre rahatlığı” sorusu ($x=2,50$) ile kötü düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %39,6’unun girişin davetkarlığını orta, %38,7’siyürüyüş yollarının ve hollerin sosyal iletişime etkisini orta, %37,8’i mekân büyüklüklerinin ve kullanımlarının artan kullanıcı sayısına göre rahatlığını kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %53,1’i mekân büyüklüklerinin ve kullanımlarının artan kullanıcı sayısına göre rahat olmadığını düşünmektedir.
- %43,2’si kullanım rahatlığı açısından mekân yakınlıklarını iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %45,7 si kullanım rahatlığı açısından mekân yakınlıklarını yeterli bulmaktadır.
- %36’sı iç mekanların estetikliğini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %38,7’si iç mekanların estetikliğini yeterli bulmaktadır.
- %37,8’i yapı elemanlarının ve iç mekân donatılarının biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğü ve sürekliliğini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %43,2’si yapı elemanlarının ve iç mekân donatılarının biçim ve renk açısından uyumlu, bütün ve sürekli olduğunu düşünmektedir.
- %40,5’i insanlar üzerindeki etkisini orta ve %48,6’sı insanların beklentilerini karşılama düzeyini orta olarak değerlendirmiştir.

Şekil 4. 41. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’nin” davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.37.)

Tablo 4. 38. Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç ve dış mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi ve Kültür Park içerisindeki konumu

Danışma ve Karşılama Holü

Sinema Odası

Bekleme Alanı

Sergi Odaları

Sergi Odaları

Sergi Odaları

Sergi Odaları

Tablo 4. 39. “Kültür Park'ın ve yakın çevresinin” genel olarak işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

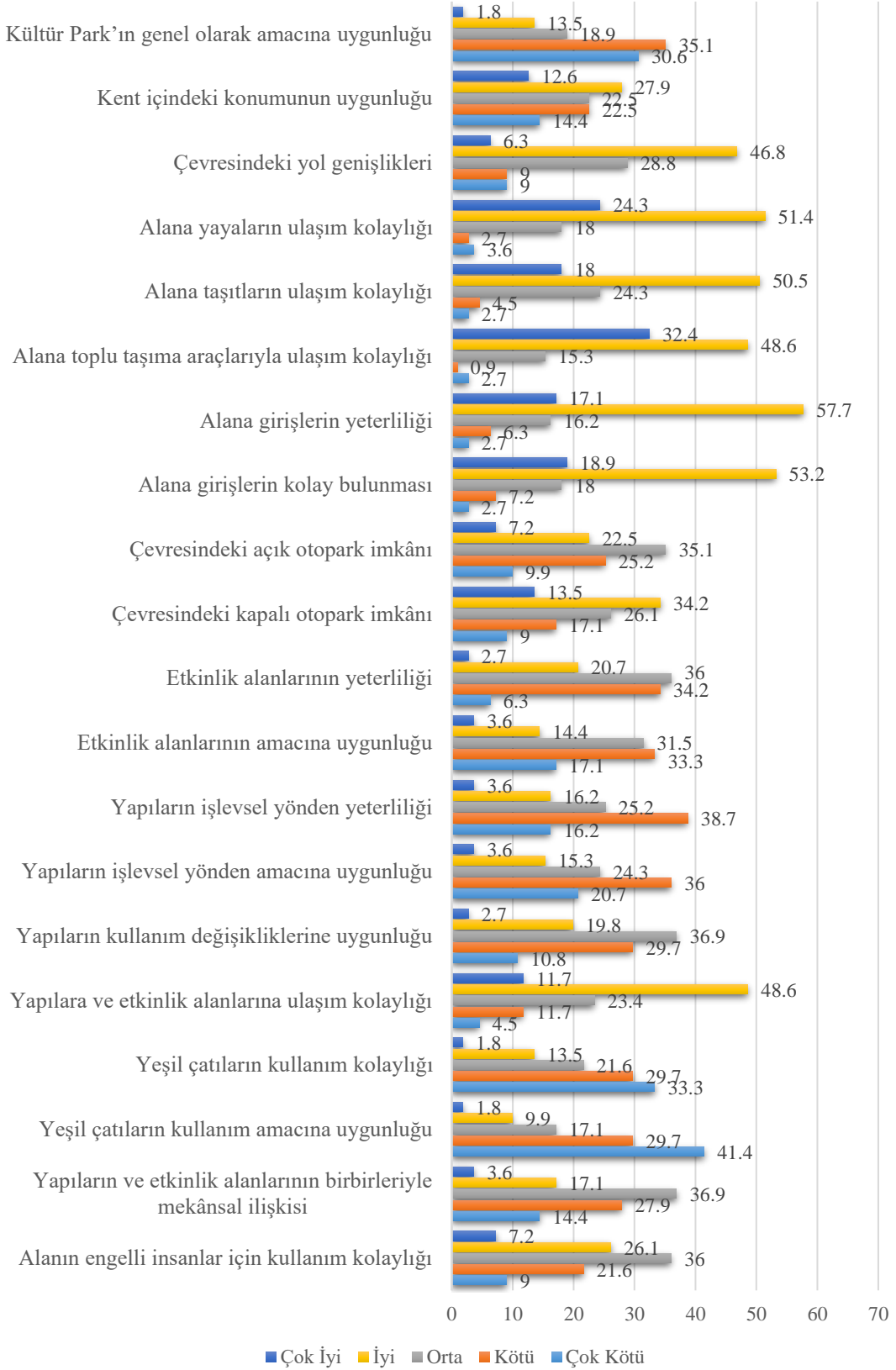
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Kültür Park'ın genel olarak amacına uygunluğu	34	30,6	39	35,1	21	18,9	15	13,5	2	1,8	2,20	1,07
Kent içindeki konumunun uygunluğu	16	14,4	25	22,5	25	22,5	31	27,9	14	12,6	3,01	1,26
Çevresindeki yol genişlikleri	10	9,0	10	9,0	32	28,8	52	46,8	7	6,3	3,32	1,03
Alana yayaların ulaşım kolaylığı	4	3,6	3	2,7	20	18,0	57	51,4	27	24,3	3,90	0,92
Alana taşıtların ulaşım kolaylığı	3	2,7	5	4,5	27	24,3	56	50,5	20	18,0	3,76	0,89
Alana toplu taşıma araçlarıyla ulaşım kolaylığı	3	2,7	1	0,9	17	15,3	54	48,6	36	32,4	4,07	0,87
Alana girişlerin yeterliliği	3	2,7	7	6,3	18	16,2	64	57,7	19	17,1	3,80	0,89
Alana girişlerin kolay bulunması	3	2,7	8	7,2	20	18,0	59	53,2	21	18,9	3,78	0,92
Çevresindeki açık otopark imkânı	11	9,9	28	25,2	39	35,1	25	22,5	8	7,2	2,91	1,07
Çevresindeki kapalı otopark imkânı	10	9,0	19	17,1	29	26,1	38	34,2	15	13,5	3,26	1,16
Etkinlik alanlarının yeterliliği	7	6,3	38	34,2	40	36,0	23	20,7	3	2,7	2,79	0,93
Etkinlik alanlarının amacına uygunluğu	19	17,1	37	33,3	35	31,5	16	14,4	4	3,6	2,54	1,05
Yapıların işlevsel yönden yeterliliği	18	16,2	43	38,7	28	25,2	18	16,2	4	3,6	2,52	1,06
Yapıların işlevsel yönden amacına uygunluğu	23	20,7	40	36,0	27	24,3	17	15,3	4	3,6	2,45	1,09
Yapıların kullanım değişikliklerine uygunluğu	12	10,8	33	29,7	41	36,9	22	19,8	3	2,7	2,73	0,98
Yapılara ve etkinlik alanlarına ulaşım kolaylığı	5	4,5	13	11,7	26	23,4	54	48,6	13	11,7	3,51	0,99
Yeşil çatıların kullanım kolaylığı	37	33,3	33	29,7	24	21,6	15	13,5	2	1,8	2,20	1,10
Yeşil çatıların kullanım amacına uygunluğu	46	41,4	33	29,7	19	17,1	11	9,9	2	1,8	2,00	1,07
Yapıların ve etkinlik alanlarının birbirleriyle mekânsal ilişkisi	16	14,4	31	27,9	41	36,9	19	17,1	4	3,6	2,67	1,03
Alanın engelli insanlar için kullanım kolaylığı	10	9,0	24	21,6	40	36,0	29	26,1	8	7,2	3,00	1,06
Boyut Ortalama	3,02											

Katılımcılara sorulan “Kültür Park'ı ve yakın çevresini" genel olarak aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden “Kültür Park'ın ve yakın çevresinin” genel olarak işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi Tablo 4.39’da verilmiştir. Tablodaki “Alana toplu taşıma araçlarıyla ulaşım kolaylığı” sorusu ($x=4,07$) ile iyi düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken, “Yeşil çatıların kullanım amacına uygunluğu” sorusu ($x= 2,00$) kötü düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %35,1’i Kültür Park’ın genel olarak amacına uygunluğunu kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %65,7’si genel olarak amacına uygun olmadığını düşünmektedir.
- %27,9’u kent içindeki konumunun uygunluğunu iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %40,5’i konumunun uygun olduğunu düşünmektedir.
- %46,8’i çevresindeki yol genişliklerini iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %53,1’i yol genişliklerinin iyi olduğunu düşünmektedir.
- %51,4’ü alana yayaların ulaşım kolaylığını iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %75,7’si alana yayaların ulaşımının kolay olduğunu düşünmektedir.
- %50,5’i alana taşıtların ulaşım kolaylığını iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %68,5’i alana taşıtların ulaşımının kolay olduğunu düşünmektedir.
- %48,6’sı alana toplu taşıma araçlarıyla ulaşım kolaylığını iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %81’i toplu taşıma araçlarıyla ulaşımın kolay olduğunu düşünmektedir.
- %57,7’si alana girişlerin yeterliliğini iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %74,8’i alana girişlerin yeterli olduğunu düşünmektedir.
- %53,2’si alana girişlerin kolay bulunmasını iyi olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %72,1’i alana girişlerin kolay bulunduğunu düşünmektedir.
- %35,1’i çevresindeki açık otopark imkânını orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %35,1 çevresindeki açık otopark imkanının yeterli olmadığını düşünmektedir.

- %34,2'si çevresindeki kapalı otopark imkânının iyi olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda %47,7'si kapalı otopark imkanının yeterli olduğunu düşünmektedir.
- %36'sı etkinlik alanlarının yeterliliğini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %40,5'i etkinlik alanlarının yeterli olmadığını düşünmektedir.
- %33,3'ü etkinlik alanlarının amacına uygunluğunu kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %50,4'ü etkinlik alanlarının amacına uygun olmadığını düşünmektedir.
- %38,7'si yapıların işlevsel yönden yeterliliğini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %54,9'u yapıların işlevsel yönden yeterliliğinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %36'sı yapıların işlevsel yönden amacına uygunluğunu kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %56,7'si yapıların işlevsel yönden amacına uygunluğunun iyi olmadığını düşünmektedir.
- %36,9'u yapıların kullanım değişikliklerine uygunluğunu orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda ise %40,5'i yapıların kullanım değişikliklerine uygunluğunun iyi olmadığını düşünmektedir.
- %48,6'sı yapılara ve etkinlik alanlarına ulaşım kolaylığının iyi olduğunu düşünmektedir. Birleşmiş toplamda %60,3'ü yapılara ve etkinlik alanlarına ulaşımın kolay olduğunu düşünmektedir.
- %33,3'ü yeşil çatıların kullanım kolaylığını çok kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %63'ü yeşil çatıların kullanım kolaylığının iyi olmadığını düşünmektedir.
- %41,4'ü yeşil çatıların kullanım amacına uygunluğunu çok kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %71,1'i yeşil çatıların kullanım amacına uygunluğunun iyi olmadığını düşünmektedir.
- %36,9'u yapıların ve etkinlik alanlarının birbirleriyle mekânsal ilişkisini orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %42,3'ü yapıların ve etkinlik alanlarının birbirleriyle mekânsal ilişkisinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %36'sı alanın engelli insanlar için kullanım kolaylığını orta olarak değerlendirmiştir.

Kültür Park'ın ve Yakın Çevresinin Genel Olarak İşlevsel Performans Kriterleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Şekil 4. 42. “Kültür Park'ın ve yakın çevresinin” genel olarak işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.39.)

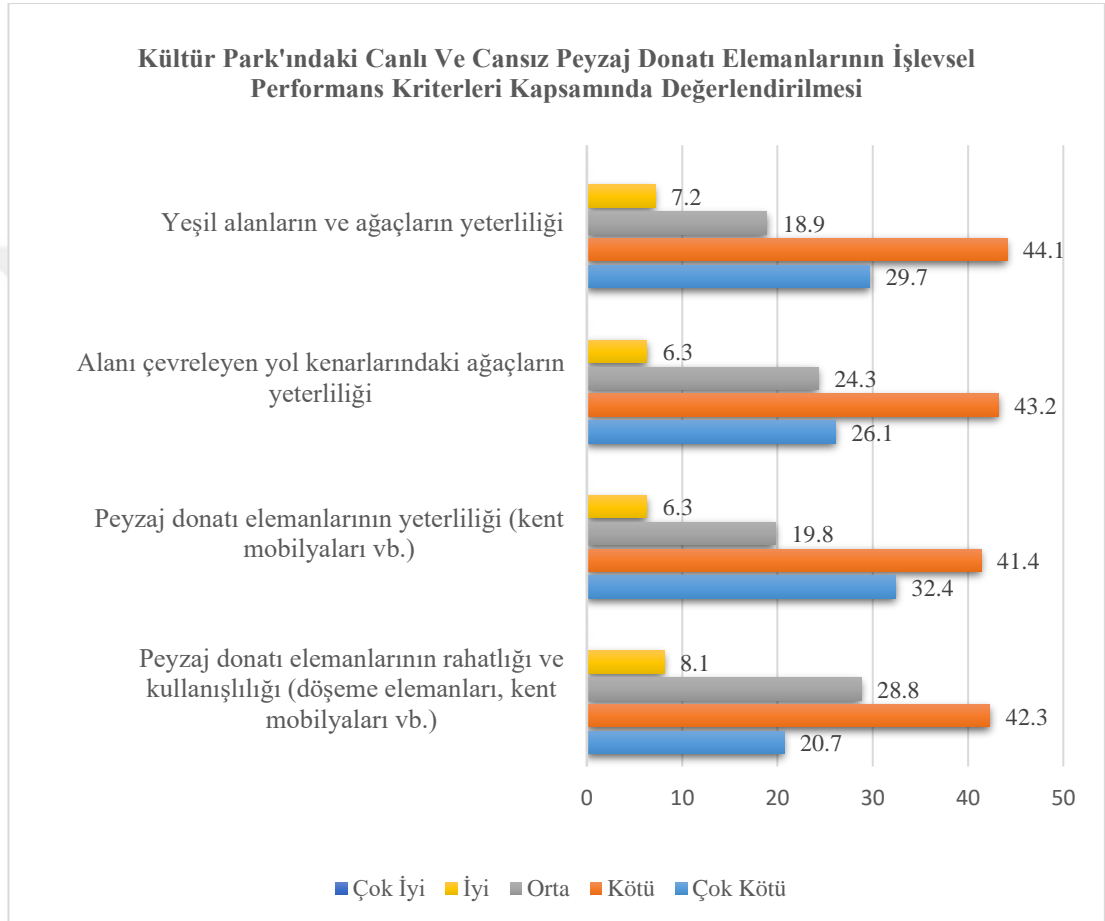
Tablo 4. 40. “Kültür Park’ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Yeşil alanların ve ağaçların yeterliliği	33	29,7	49	44,1	21	18,9	8	7,2	0	0,0	2,03	0,88
Alanı çevreleyen yol kenarlarındaki ağaçların yeterliliği	29	26,1	48	43,2	27	24,3	7	6,3	0	0,0	2,10	0,86
Peyzaj donatı elemanlarının yeterliliği (kent mobilyaları vb.)	36	32,4	46	41,4	22	19,8	7	6,3	0	0,0	2,00	0,88
Peyzaj donatı elemanlarının rahatlığı ve kullanılabilirliği (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.)	23	20,7	47	42,3	32	28,8	9	8,1	0	0,0	2,24	0,87
Boyut Ortalama	2,09											

Katılımcılara sorulan “Kültür Park’ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarını” aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden “Kültür Park’ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi Tablo 4.40.’da verilmiştir. Tabloya göre; “Peyzaj donatı elemanlarının rahatlığı ve kullanılabilirliği (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.)” sorusu ($x=2,24$) ile kötü düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken, “Yeşil alanların ve ağaçların yeterliliği” sorusu ($x=2,03$) ile kötü düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %44,1’i yeşil alanların ve ağaçların yeterliliğini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %73,8’i yeşil alanların ve ağaçların yeterli olmadığını düşünmektedir.
- %43,2’si alanı çevreleyen yol kenarlarındaki ağaçların yeterliliğini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %69,3’ü yol kenarlarındaki ağaçların yeterli olmadığını düşünmektedir.

- %41,4'ü peyzaj donatı elemanlarının yeterliliğini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %73,8'i peyzaj donatı elemanlarının yeterli olmadığını düşünmektedir.
- %42,3'ü peyzaj donatı elemanlarının rahatlığını ve kullanılabilirliğini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %63'ü peyzaj donatı elemanlarının rahat ve kullanılabilir olmadığını düşünmektedir.

Şekil 4. 43. “Kültür Park’ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının” işlevsel performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.40.)

Tablo 4. 41. “Kültür Park’ın peyzaj alanlarının” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

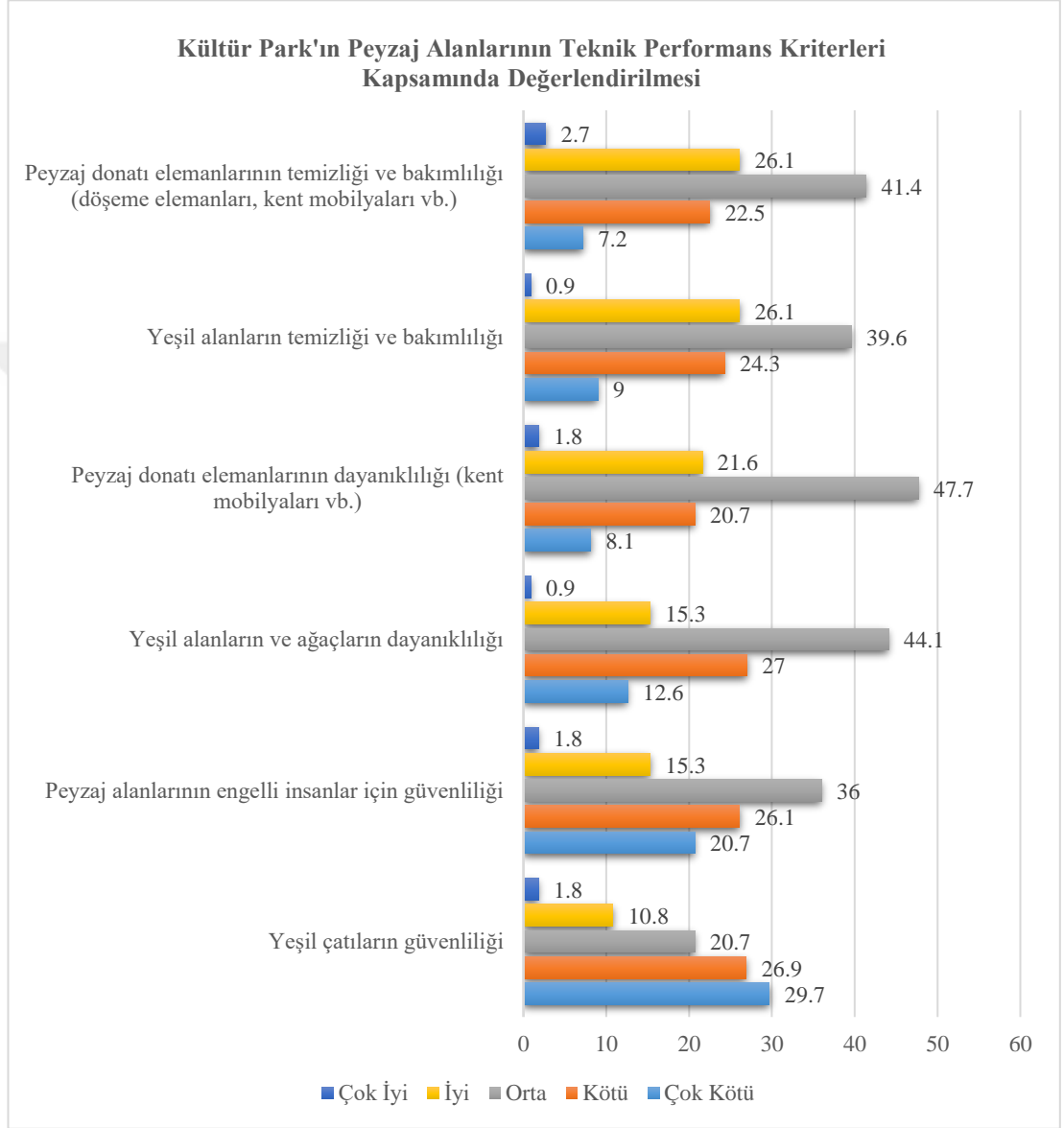
	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Peyzaj donatı elemanlarının temizliği ve bakımlılığı (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.)	8	7,2	25	22,5	46	41,4	29	26,1	3	2,7	2,94	0,94
Yeşil alanların temizliği ve bakımlılığı	10	9,0	27	24,3	44	39,6	29	26,1	1	0,9	2,85	0,94
Peyzaj donatı elemanlarının dayanıklılığı (kent mobilyaları vb.)	9	8,1	23	20,7	53	47,7	24	21,6	2	1,8	2,88	0,90
Yeşil alanların ve ağaçların dayanıklılığı	14	12,6	30	27,0	49	44,1	17	15,3	1	0,9	2,64	0,92
Peyzaj alanlarının engelli insanlar için güvenliliği	23	20,7	29	26,1	40	36,0	17	15,3	2	1,8	2,51	1,04
Yeşil çatıların güvenliliği	33	29,7	41	26,9	23	20,7	12	10,8	2	1,8	2,18	1,03
Boyut Ortalama	2,67											

Katılımcılara sorulan “Kültür Park’ın peyzaj alanlarını” tabloda yer alan teknik performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden "Kültür Park’ın peyzaj alanlarının" teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi Tablo 4.41.’de verilmiştir. Tablodaki “Peyzaj donatı elemanlarının temizliği ve bakımlılığı (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.)” sorusu (x=2,94) ile orta düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken, “Yeşil çatıların güvenliliği” sorusu (x=2,18) ile kötü düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %41,4’ü peyzaj donatı elemanlarının temizliğinin ve bakımlılığının orta, %39,6’sı yeşil alanların temizliğinin ve bakımlılığının orta, %47,7’si peyzaj donatı elemanlarının dayanıklılığının orta, %44,1’i yeşil alanların ve ağaçların dayanıklılığının orta, %36’sı peyzaj alanlarının engelli insanlar için

güvenliliğinin orta olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda %46,1'i peyzaj alanlarının engelli insanlar için güvenli olmadığını düşünmektedir.

- %29,7'si yeşil çatıların güvenliliğinin çok kötü olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda %56,6'sı yeşil çatıların güvenli olmadığını düşünmektedir.

Şekil 4. 44. “Kültür Park’ın peyzaj alanlarının” teknik performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.41.)

Tablo 4. 42. “Kültür Park’ın ve yakın çevresinin” genel olarak davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi

	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi		Ort.	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Kente sosyal ve kültürel yönden katkısı	13	11,7	43	38,7	39	35,1	10	9,0	6	5,4	2,57	0,99
Kente anlam ve değer katması	28	25,2	35	31,5	29	26,1	13	11,7	6	5,4	2,40	1,14
Kent için oluşturduğu imaj	32	28,8	41	36,9	21	18,9	11	9,9	6	5,4	2,26	1,14
Kent için simge özelliği taşıması	33	29,7	36	32,4	23	20,7	13	11,7	6	5,4	2,30	1,17
Estetik görünümü	31	27,9	38	34,2	28	25,2	9	8,1	5	4,5	2,27	1,09
Yakın çevresiyle uyumu	35	31,5	41	36,9	23	20,7	6	5,4	6	5,4	2,16	1,09
Bulunduğu çevreye etkisi	26	23,4	30	27,0	39	35,1	10	9,0	6	5,4	2,45	1,11
Çatıları ve yan düzlemleri yeşil alan olarak değerlendirilen gömülü hacimlerin çevrelerinde yapı etkisi göstermeme düzeyi	24	21,6	40	36,0	30	27,0	16	14,4	1	0,9	2,36	1,00
Mimari/yapı ile peyzajın iç içe duruş sergilemesi	17	15,3	47	42,3	27	24,3	18	16,2	2	1,8	2,46	0,99
Yapılara ait tüm dış yüzeylerin yaşayan duyarlı bir karaktere sahip olma düzeyi	26	23,4	48	43,2	22	19,8	13	11,7	2	1,8	2,25	1,00
Etkinlik alanlarının, yapıların, yeşil alanların, döşemelerin, kent mobilyalarının vb. biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğü	12	10,8	54	48,6	28	25,2	15	13,5	2	1,8	2,46	0,92
Peyzaj donatılarının (kent mobilyaları vb.) biçim ve renk açısından bütünlüğü ve sürekliliği	10	9,0	53	47,7	32	28,8	15	13,5	1	0,9	2,49	0,87
Kültür Park’ın genel olarak sahip olduğu görüntü	25	22,5	42	37,8	31	27,9	12	10,8	1	0,9	2,29	0,96
Kültür Park’ın yakın çevresini oluşturan yapıların cephe görünümü	27	24,3	50	45,0	23	20,7	9	8,1	2	1,8	2,18	0,95

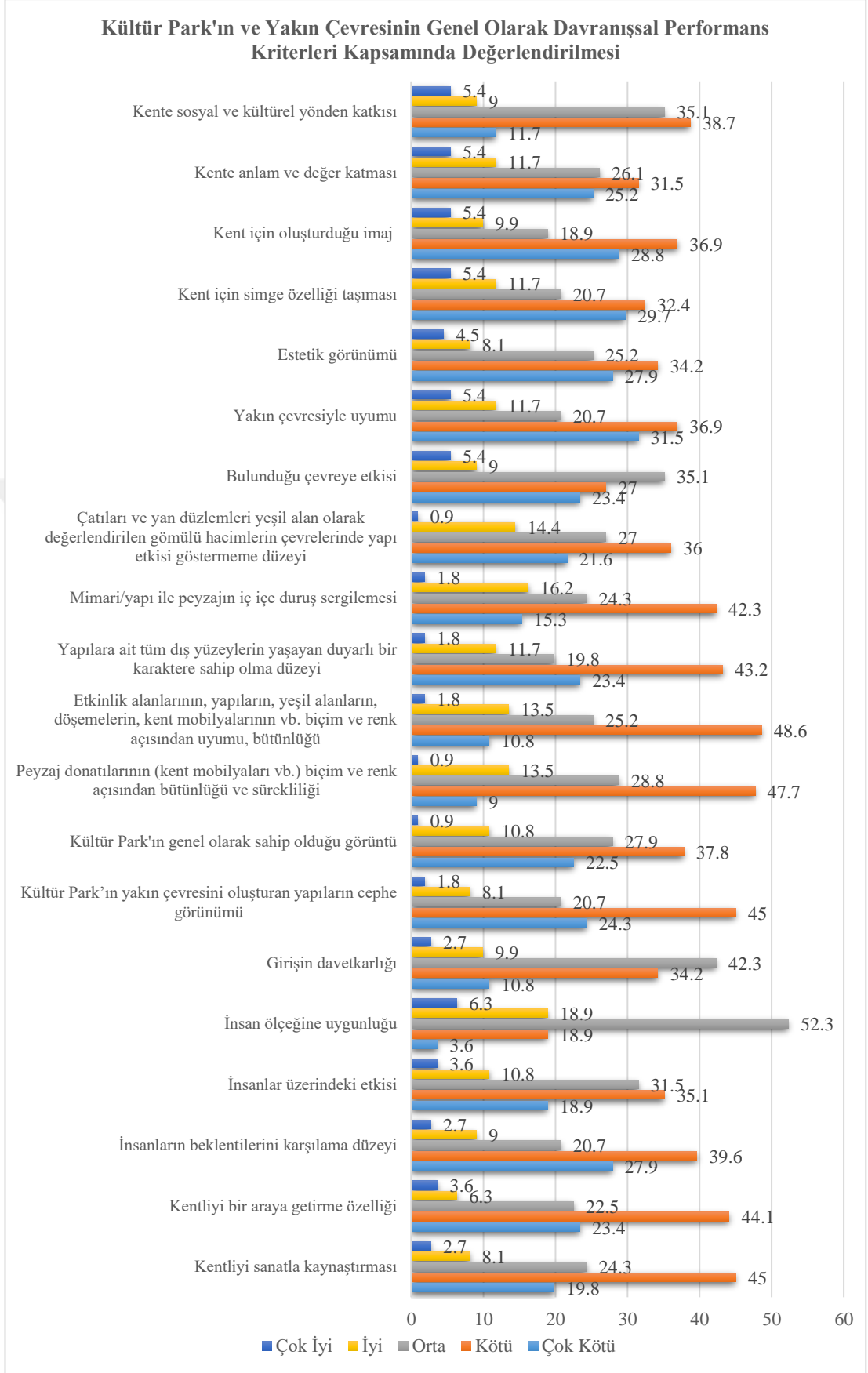
Girişin davetkarlığı	12	10,8	38	34,2	47	42,3	11	9,9	3	2,7	2,59	0,90
İnsan ölçeğine uygunluğu	4	3,6	21	18,9	58	52,3	21	18,9	7	6,3	3,05	0,88
İnsanlar üzerindeki etkisi	21	18,9	39	35,1	35	31,5	12	10,8	4	3,6	2,45	1,03
İnsanların beklentilerini karşılama düzeyi	31	27,9	44	39,6	23	20,7	10	9,0	3	2,7	2,18	1,03
Kentliyi bir araya getirme özelliği	26	23,4	49	44,1	25	22,5	7	6,3	4	3,6	2,22	0,99
Kentliyi sanatla kaynaştırması	22	19,8	50	45,0	27	24,3	9	8,1	3	2,7	2,28	0,96
Boyut Ortalama	2,38											

Katılımcılara sorulan “Kültür Park’ı ve yakın çevresini” genel olarak aşağıdaki tabloda yer alan davranışsal performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz” sorusuna istinaden “Kültür Park’ın ve yakın çevresinin” genel olarak davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesi Tablo 4.43.’te verilmiştir. Tablodaki “İnsan ölçeğine uygunluğu” sorusu ($x=3,05$) ile iyi düzeyde en yüksek ortalama değere sahipken, “Yakın çevresiyle uyumu” sorusu ($x=2,16$) ile kötü düzeyde en düşük ortalama değere sahiptir. Tablodaki verilere göre katılımcıların;

- %38,7’si kente sosyal ve kültürel yönden katkısını kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %50,4’ü kente sosyal ve kültürel yönden katkısının yeterli olmadığını düşünmektedir.
- %31,5’i kente anlam ve değer katmasını kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %56,7’si kente anlam ve değer katmasının yeterli olmadığını düşünmektedir.
- %36,9’u kent için oluşturduğu imajı kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %65,7’si kent için oluşturduğu imajın iyi olmadığını düşünmektedir.
- %32,4’ü kent için simge özelliği taşımamasını kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %62,1’i kent için simge özelliği taşımamasının iyi olmadığını düşünmektedir.
- %34,2’si estetik görünümünü kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %62,1’i estetik görünümünün iyi olmadığını düşünmektedir.
- %36,9’u yakın çevresiyle uyumunu kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %68,4’ü yakın çevresiyle uyumunun iyi olmadığını düşünmektedir.

- %35,1'i bulunduğu çevreye etkisinin orta olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda %50,4'ü bulunduğu çevreye etkisinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %36'sı çatıları ve yan düzlemleri yeşil alan olarak değerlendirilen gömülü hacimlerin çevrelerinde yapı etkisi göstermeme düzeyinin kötü olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda %57,6'sı çatıları ve yan düzlemleri yeşil alan olarak değerlendirilen gömülü hacimlerin çevrelerinde yapı etkisi göstermeme düzeyinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %42,3'ü mimari/yapı ile peyzajın iç içe duruş sergilemesini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %57,6'sı mimari/yapı ile peyzajın iç içe duruş sergilemesinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %43,2'si yapılara ait tüm dış yüzeylerin yaşayan duyarlı bir karaktere sahip olma düzeyinin kötü olduğunu belirtmiştir. Birleşmiş toplamda %66,6'sı yapılara ait tüm dış yüzeylerin yaşayan duyarlı bir karaktere sahip olma düzeyinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %48,6'sı etkinlik alanlarının, yapıların, yeşil alanların, döşemelerin, kent mobilyalarının vb. biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğünü kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %59,4'ü etkinlik alanlarının, yapıların, yeşil alanların, döşemelerin, kent mobilyalarının vb. biçim ve renk açısından uyumunun, bütünlüğünün iyi olmadığını düşünmektedir.
- %47,7'si peyzaj donatılarının biçim ve renk açısından bütünlüğü ve sürekliliğini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %56,7'si peyzaj donatılarının biçim ve renk açısından bütünlüğünün ve sürekliliğinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %37,8'i Kültür Park'ın genel olarak sahip olduğu görüntüyü kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %60,3'ü Kültür Park'ın genel olarak sahip olduğu görüntünün iyi olmadığını düşünmektedir.
- %45'i Kültür Park'ın yakın çevresini oluşturan yapıların cephe görünümünü kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %69,3'ü Kültür Park'ın yakın çevresini oluşturan yapıların cephe görünümünün iyi olmadığını düşünmektedir.
- %42,3'ü girişin davetkarlığını orta olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %45'i girişin davetkarlığının iyi olmadığını düşünmektedir.

- %52,3'ü insan ölçeğine uygunluğunu orta, %35,1'i insanlar üzerindeki etkisini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %54'ü insanlar üzerindeki etkisinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %39,6'sı insanların beklentilerini karşılama düzeyini kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %67,5'i insanların beklentilerini karşılama düzeyinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %44,1'i kentliyi bir araya getirme özelliğinin kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %67,5'i kentliyi bir araya getirme özelliğinin iyi olmadığını düşünmektedir.
- %45'i kentliyi sanatla kaynaştırmasını kötü olarak değerlendirmiştir. Birleşmiş toplamda %64,8'i kentliyi sanatla kaynaştırmasının iyi olmadığını düşünmektedir.

Şekil 4. 45. “Kültür Park’ın ve yakın çevresinin” genel olarak davranışsal performans kriterleri kapsamında değerlendirilmesinin dağılım yüzdesi (Bkz. Tablo 4.42.)

Tablo 4. 43. Kültür Park ve yakın çevresine ait d mekân fotoğrafları (Arıkan, 2021)

<p>Güneybatı Yönünden Kültür Park ve yakın çevresi</p>	
<p>Batı yönünden Kültür Park ve yakın çevresi</p>	
<p>Güneydoğu yönünden Kültür Park ve yakın çevresi</p>	

Güney yönünden Kùltür Park'ın görünüşü

Güneydoğu yönünden Kùltür Park'ın görünüşü

Güneybatı yönünden Kùltür Park'ın görünüşü

Kuzey yönünden Kùltür Park'ın görünüşü

Kuzeydoğu yönünden Kùltür Park'ın görünüşü

Kuzeybatı Yönünden Kùltür Park'ın görünüşü

Kùltür Park'ın doğusu

Kùltür Park'ın kuzeyi

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA

Mimari proje yarışmaları sonucunda nitelikli yarışma sonuç ürünlerinin elde edilebilmesi yarışma süreçlerinin işveren ve jüri üyeleri tarafından doğru bir şekilde yürütülmesine bağlıdır. Yarışma sonuç ürünlerinin inşa edilmesiyle ortaya çıkan yapı çevrelerde niteliğin ve kalitenin oluşması içinse yarışma sonuç ürünlerinin doğru yollar izlenerek inşa edilmesi ve kullanıma sunulması gerekmektedir. Bu konuda ise işverene büyük sorumluklar düşmektedir. Özellikle uygulama projelerinin hazırlanması süreci ve inşa sürecinde yarışma sonuç ürünlerinde yapılan değişiklikler kullanım sürecine olumsuz yansıtılabilmekte ve niteliksiz yapı çevreler elde edilebilmektedir. Tuna (2009), Ulusal Mimarlık Yarışmaları 2 Sempozyumu'nda yarışma sonuç ürünlerinde uygulama esnasında yapılan ciddi değişikliklerin yarışmalardan beklenen yararın, örnek olabilme şansının yitirilmesine neden olduğundan bahsetmiş ve projelerin sadece mimarisiyle değil yapı kalitesiyle de fark yaratabilmesi, kullanıcıya o farkı hissettirebilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Tuna (2009), yapı/yapılı çevre üretim alanında ve yarışma süreçlerinde yaşanan problemlerin birbirinden çok farklı olmadığını, yapı/yapılı çevre ve mimari proje üretim ortamını bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Yapılan önceki çalışmalarda yarışma sonuç ürünleri için yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak değerlendirildiği, kullanıcı memnuniyetini temel alarak yapıları ve çevresini bir bütün halinde ele alan, bütüncül bir yapı çevre; işlevsel, teknik ve davranışsal performans değerlendirilmesiyle karşılaşılmamıştır. Yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak değerlendirilmesinin problem bütünü olarak kabul edildiği bu tez çalışmasında yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin birlikte değerlendirildiği bütüncül bir yapı çevre; işlevsel, teknik ve davranışsal performans değerlendirilmesi yapılmıştır. Uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve/veya kullanım süreçlerinde değişikliğe uğramış yarışma sonuç ürünlerinin kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyi model olarak ele

alınan ulusal mimari proje yarışma sonuç ürünü olan Kahramanmaraş Kültür Park üzerinden değerlendirilmiştir.

Yapılı çevre performans değerlendirmesinde yapılı çevreye ilişkin performans ölçümleri (gerçekleşen performans) ile belirlenen performans kriterleri (beklenen performans) karşılaştırılır ve yapılı çevrenin kullanıcı memnuniyetini sağlamada ne düzeyde başarılı olduğu konusunda bir sonuca ulaşılr (Presier vd., 1988).

Kullanım sürecinde değerlendirme çalışması çerçevesinde yapılan yapılı çevre performans değerlendirilmesiyle işveren ve tasarımcının yarışmayla kullanıcı gereksinimlerinin karşılanabilmesi için hedeflediği performansın ne düzeyde gerçekleştirildiği ve kullanıcı memnuniyetleri değerlendirilerek yapılı çevre performansı ve kullanıcı memnuniyet düzeyleriyle ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu değerlendirmenin sağlanabilmesi için öncelikle yarışma, uygulama projelerinin hazırlanması ve kullanım süreçlerine ait elde verilerden faydalanarak mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri üzerinden mekânsal analiz yapılmış ve bulgular bölümünde karşılaştırılarak süreçler arasındaki farklılıklar tespit edilmiştir. Mekânsal analiz bulguları ve yapılı çevre performans kriterlerinden faydalanılarak oluşturulan anket sorularının kullanıcılara uygulanması ve değerlendirilmesiyle de yapılı çevre performansı ve kullanıcı memnuniyetiyle ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

5.1. Mimari; Yarışma, Uygulama ve En Son Durum Projelerinin Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Bulguların Tartışılması

Yarışma sonuç ürünü olan Kültür Park'ın yarışmayla beklenen hedeflerinin kullanım sürecinde ne kadarının gerçekleştiğini belirleyebilmek için mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri üzerinden mekânsal analiz yapılmış ve ortaya çıkan farklılıklar bulgular bölümünde detaylı olarak belirtilmiştir. Kültür Park yarışma sonuç ürünü için uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve kullanım süreçlerinde yapılan değişikliklerin kullanım sürecine biçimsel ve işlevsel olarak nasıl yansıdığı mekânsal analiz bulguları üzerinden incelenmiştir.

Mimari; yarışma, uygulama ve en son durum projeleri vaziyet planları incelendiğinde vaziyet planı yerleşimi yarışma ve uygulama projelerinde büyük oranda benzerlik gösterirken en son durum projesinde biçimsel olarak büyük farklılıklar oluşmuştur (Bkz. Şekil. 4.17.). Vaziyet planlarında arsa alanlarına bakıldığında yarışma ve

uygulama projelerinde aynı büyüklükte arsa alanına yerleşilirken en son durum projesinde yarışma ve uygulama projelerine göre daha küçük bir arsa alanına yerleşilmiştir (Bkz. Şekil. 4.17.). Bu durumda biçimsel farklılaşmada etkenlerden biri olmuştur.

A, B, C blok yapılarının bulunduğu gömülü hacimler yarışma ve uygulama projelerinde biçimsel olarak aynıken en son durum projesinde biçimsel olarak farklılaşmıştır. Biçimsel farklılaşmayla birlikte etkinlik alanlarını oluşturan meydan, amfi, açık form alanının yerleşim açıları da değişimler olmuştur (Bkz. Şekil. 4.17.). Yarışma ekibi tarafından kuzey yönünden gelecek olan insan sirkülasyonu için (URL-2) kuzeybatı ve kuzeydoğu yönünde düzenlenen, jüri üyesi Şekkeli (2008) tarafından oldukça fonksiyonel geçitler olmasıyla başarılı bulunan yürüyüş rampalarının da konumları değişerek kuzey ve doğu yönlerinden giriş sağlanmıştır.

Bodrum kata ulaşan kapalı otopark rampasının en son durum projesinde yarışma ve uygulama projelerine göre konumu tamamen değiştirilmiş ve güney yönünden giriş sağlanmıştır. Jüri raporunda Özdemir (2008), güney cephenin tamamen açık olmasının projeyi üst noktaya taşıdığına değinmiştir. Kapalı otopark rampasının güneye alınması güney cephenin tamamen açık olma özelliğini kaybetmesine, meyilli platoya güneydoğu yönünden verilen girişlerin iptal olmasına sebep olmuştur. Kapalı otopark rampasının konumu ve araç giriş-çıkış yeri o bölgedeki girişlerin kullanımını olumsuz yönde etkilemiştir (Bkz. Tablo 4.43.). Kapalı otopark rampasının konumunun değişmesiyle birlikte D, E, F, G blok yapılarının konumlarında da değişimler olmuştur. A, B, C blok yapılarının bulunduğu gömülü hacimlerdeki biçimsel farklılaşma ve otopark rampasının konumunun değişmesi yarışma projesiyle yönlendiricilik-toplayıcılık özelliği yüklenilen meyilli platoda da biçimsel olarak farklılık oluşmasına neden olmuştur (Bkz. Şekil. 4.17.).

Yarışma ve uygulama projelerinde bulunan oturma elemanları, su öğeleri, A, B, C blok yapılarını birleştiren saçak ögesi ve yarışma ekibi tarafından kamusal çekim noktası olması amacıyla tasarlanan (URL-2), jüri üyeleri; Şekkeli (2008) tarafından Kültür Park'ın akılda kalmasını sağlayacak öge, Şirikçi (2008) tarafından kentsel imge özelliğinde meydanı tanımlayacak obje olarak belirtilen anıt mimari en son durum projesinde uygulanmamıştır. Kitlesel kurguyu bütünleyen söz konusu peyzaj

donatılarının uygulanmaması biçimsel farklılaşmada büyük etken olmuştur (Bkz. Şekil 4.11., Şekil 4.8., Şekil 4.17., Tablo 4.43.).

Azami yeşil alan ile doğanın baskın olduğu bir çevre oluşturulmak istenen yarışma projesiyle görsel etkisi de hedeflenerek A, B, C, blok yapılarının üst ve yan yüzeylerine yayılan eğimli yeşil alanlar (URL-2), uygulama projesinde yapılmış fakat en son durum projesinde değişime uğramıştır. A, B, C blok yapılarının yan yüzeyleri ve A blok yapısının üst yüzeyinin bir kısmı yeşil alan yerine yapay çim halıyla kaplanmıştır. Yarışma ve uygulama projelerinde yapıların çatılarının kaldırılma yakın bölgelerinde bulunan ağaç ögeleri en son durum projesinde yapılmamıştır. Yarışma projesinde bulunmayan zemin çim alanlar uygulama projesinde meyilli platoya ağaçlarla birlikte eklenmiş, en son durum projesinde ise uygulama projesine göre azaltılmış ve ağaç konulmamıştır. Tüm bu değişiklikler kitlesel kurguda farklılaşmaya ve toplam yeşil alan oranında azalmaya neden olmuştur.

Yarışma projesinde olmayan kapalı otopark merdivenleri uygulama ve en son durum projelerinde açık form alanına eklenmiştir. Bu durum da biçimsel farklılaşmada etkenlerden biri olmuştur.

Yarışma ve uygulama projesinde bodrum katta yer alan, halka açık olarak düşünülen kapalı otopark bölümü en son durum projesinde Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü tarafından kullanılmaktadır (Bkz. Şekil 4.18.). Mevcut durumda işlev değişikliğiyle Araç Sevk ve İdare Şube Müdürlüğü bünyesindeki araçlar için kullanılan ve halka açık olarak kullanılmayan kapalı otopark bölümü kullanıcılara yönelik kapalı otopark ihtiyacını karşılayamamaktadır.

Yarışma projesinde meydanın ve meyilli platonun altında yapı düşünülmemiş, uygulama projesinde meydanın altına teknik hacim ve merdiven ögeleri eklenmiş, en son durum projesinde ise meydanın ve meyilli platonun altı bodrum kata eklenerek bodrum kat ve kapalı otopark bölümü büyütülmüştür (Bkz. Tablo 4.24.). Jüri raporunda Şirikçi (2008), meydan boşluğunun altında yapı bulunmamasının bitkilendirmeyi kolaylaştıracağına değinmiştir. Bu bağlamda bu bölgelerdeki sonradan eklenen yapılaşmaların meydana yetiştirilen ağaçların yetiştirilmesini zorlaştırdığı sonucu çıkarılabilir.

Zemin kat planları uygulama ve en son durum projelerinde yarışma projesine göre büyütülmüştür. Mekânsal kurgu ve işlevsel yönden yarışma ve uygulama projeleri büyük oranda benzerlik gösterirken en son durum projesinde büyük farklılıklar oluşmuştur (Şekil 4.19.). Yarışma ve uygulama projelerinde A blok: Yeme-içme birimleri/ticari birimler B blok: Kültür Merkezi C blok: Eğitim Amaçlı Birimler/Eğitim Merkezi D-E-F-G blok: Satış Birimi işlevlerine sahiptir. En son durum projesinde ise işlevsel yönden farklılıklar oluşmuş ve A blok: Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi, B blok: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü-Sergi ve Konferans Salonu, C blok: Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü, D blok: Engelsiz Sanat Merkezi, E Blok: Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi, F Blok: Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi ve G Blok: STEM Merkezi olarak değiştirilmiştir. Mevcut durumda Yeme-İçme Birimlerinin ve Satış Birimlerinin bulunmadığı, Eğitim Amaçlı Birimlere ise Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü bünyesinde yer alan; Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi, Geleneksel El Sanatları Atölyesi, Kadın Okuma ve Dinlenme Salonu işlevleriyle yer verildiği fakat yarışma ve uygulama projelerinde planlanan atölye çeşitliliğinin sağlanamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca yarışma projesinde sadece Kültür Merkezi işleviyle tasarlanan B blok, uygulama projesinde aynı işlevle kalmış fakat en son durum projesinde Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve Sergi ve Konferans Salonu işlevleri verilerek değişime uğramıştır. Mekânsal kurgu açısından bakıldığında Kadın Aile ve Şube Müdürlüğü ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü ile Sergi ve Konferans Salonu yapılarında toplumun bütün kesimlerine hitap eden, sosyal etkinlik sağlayan birimlerle Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı belirli bir kesime ve onların ihtiyaçlarına yönelik hizmet veren birimler aynı yapıları ve ortak kullanım alanlarını paylaşmaktadır. Bu durum mekânsal kurgu ve yapıların kendilerine özgü kimlik kazanması açısından olumsuz bir durum oluşturmuştur. Genel olarak yapılara yüklenen işlevler açısından bakıldığında Kültür Park'la hedeflenen işlevlerin çok dışına çıktığı (Bkz. EK 5.1.), birbirini bütünleyen ve besleyen işlevler yerine birbiriyle uyumsuz işlevlerin bir arada yer aldığı ve oluşan bu duruma Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesine bağlı birimlerin Kültür Park'ta yer almasının neden olduğu düşünülmektedir.

5.2. Katılımcıların Kültür Park'ı Kullanma Sıklıklarına, Kullanma Amaçlarına ve En ok Kullandıkları Birimler ve Etkinlik Alanlarına Ait Bulguların Tartışılması

Katılımcıların Kültür Park'taki memnuniyet durumlarını tespit edebilmek için Kültür Park'ı kullanma sıklıkları, Kültür Park'ı kullanma amaçları ve Kültür Park'ta kullandıkları birimler ve etkinlik alanları incelenmiştir.

Yapılan anket araştırmaları sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun Kültür Park'ı yılda 1'den daha az kullandıkları g r lm şt r (Bkz. Tablo 4.29.).  zkan (2011), uygulanma ve performans düzeyi en yüksek olan mek nın kullanım süresinin, uygulanma ve performans düzeyi düşük olan mek nlardan daha yüksek olduğuna değinmiştir. Amerigo ve Aragones (1997) kullanıcıların memnun oldukları mek nları uzun süreli kullandıklarını, memnun olmadıkları mek nları ise kısa süreli kullandıklarını ya da kullanmadıklarını belirtmiştir ( zkan, 2011). Bu bağlamda mimari yarışma sonuç ürünü olan Kültür Park'ta yapılan biçimsel ve işlevsel değişiklerin kullanıcılarda memnuniyetsizlik duygusu oluşturduğu ve Kültür Park'ı daha az kullanmalarına neden olduğu söylenebilir.

Katılımcılar Kültür Park'ı daha çok bilgilene amacıyla kullanmaktadırlar. Buluşma, eğitim, dinlenme, eğlenme, yeme-içme aktivitelerinin çok az gerçekleştirildiği g r lm şt r (Tablo 4.30.). Anketin Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi kullanıcılarına uygulanması sebebiyle bilgilene aktivitesinin daha çok gerçekleşmesinde Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin katkısı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu Kültür Park'ta Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra hiçbir birimi/etkinlik alanını kullanmamaktadır. Diğer birim ve etkinlik alanlarına oranla Sergi ve Konferans Salonunun daha çok kullanıldığı yeşil çatıların, meydan-amfinin ve Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'ne ait diğer birimlerin çok az kullanıldığı g r lm şt r (Bkz. Tablo 4.31.). Bu bulgulardan Kültür Park'ın en çok kullanılma sebebinin Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.3. Katılımcıların Kültür Park'ta Olsaydı Kültür Park'ı Kullanma Sıklıklarını Artıracağını Belirttikleri Birimlere/ Etkinlik Alanlarına/Etkinliklere ve Kültür Park'ı Güzelleştireceğini Düşündükleri Canlı ve/veya Cansız Donatı Elemanlarına Ait Bulguların Tartışılması

Kullanıcılarla yapılan bireysel görüşmeler, gözlem ve mekânsal analiz sonucunda bulgular bölümünde yarışma, uygulama ve en son durum projelerinin karşılaştırılmalarıyla kullanım sürecinde tespit edilen eksiklikler ve değişikliklerle ilgili katılımcılara sorulan sorular değerlendirilmiştir. Kullanıcıların memnuniyet düzeylerinin ve Kültür Park'ın yapılı  evre performansının artırılabilmesi için bu değişiklikler ve eksikliklerden yola çıkararak hazırlanan sorular üzerinden katılımcıların Kültür Park'ta olsaydı kullanım sıklıklarının artacağını belirttikleri birimler/etkinlik alanları/etkinlikler ve Kültür Park'ı g zelleştirileceğini düşündükleri canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanları incelenmiştir (Bkz. Tablo 4.32., Tablo 4.33.).

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu, daha çok açık hava eğlence ve kültür etkinlikleri, yeme-içme birimleri ve daha çok seminer, panel, konferans vb. etkinlik olsaydı Kültür Park'ı kullanma sıklıklarının artacağını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğa yakını ise daha çok sergi etkinliğinin, daha farklı dallarda sanat eğitimlerinin ve oturma alanlarının olmasını tercih etmiştir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğu, oturma elemanlarının, su ögelerinin, daha çok yeşil alanın ve daha çok ağacın Kültür Park'ı güzelleştireceğini d ş nm ştir. Yapıları birleştiren üst örtü elemanı ve düşey aydınlatma özelliği taşıyan anıt ise diğerlerine göre daha az oranda tercih edilmiştir.

Katılımcıların tercihlerinden yola çıkararak kullanım sürecinde yapılan değişikliklerin ve uygulanmayan eksikliklerin kullanıcıların Kültür Park'ı kullanma sıklıklarını ve kullanıcı memnuniyetini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

5.4. Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin Yapılı  evre Performans Değerlendirmesinde Kullanıcı Memnuniyetsizliklerini Oluşturan Performans Problemlerine Ait Bulguların Tartışılması

Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'ndeki kullanıcı memnuniyet ve yapılı  evre performans düzeylerinin tespit edilebilmesi için katılımcılar tarafından yapılan yapılı  evre; 'işlevsel', 'teknik' ve 'davranışsal performans' değerlendirmeleri incelenmiştir. Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi için katılımcılar tarafından yapılan yapılı  evre; işlevsel, teknik ve davranışsal performans değerlendirmesinde müzenin işlevsel, teknik, davranışsal performansı ve müzenin i  mekân donatı elemanlarının işlevsel

performansı orta düzeyde çıkmıştır. Aralarında en düşük değere sahip olanı ise teknik performans düzeyi olmuştur (Bkz. Tablo 4.27.).

İşlevsel performans değerlendirmesinde katılımcıların büyük çoğunluğu sinema odasının büyüklüğünü ve sahne görüş mesafesini yetersiz bulmuştur. Sinema odasının yeterli büyüklükte olmaması sahne görüş mesafesinin de yetersiz olmasına neden olmaktadır. Oluşan bu durum kullanıcı memnuniyetsizliğine neden olmaktadır.

Teknik performans değerlendirmesinde katılımcıların büyük çoğunluğu acil durumlarda çıkışlara ulaşımın kolay olmadığını, doğal aydınlatmanın yetersiz olduğunu ve doğal havalandırma kalitesinin iyi olmadığını belirtmiştir. Müzede dış mekâna tek bir noktadan çıkış olması, acil durumlar için kaçış noktalarının olmaması kullanıcı memnuniyetsizliğine yol açmaktadır. Müze yapısının sadece ön cephesinden doğal ışık ve doğal havalandırma sağlanması kullanıcılara yetersiz gelmekte ve memnuniyetsizlik duygusu oluşturmaktadır.

Davranışsal performans değerlendirmesinde katılımcıların büyük çoğunluğu mekân büyüklüklerinin ve kullanımlarının artan kullanıcı sayısına göre rahat olmayacağını belirtmiştir. Bu bağlamda kullanıcılar artan kullanıcı sayısına göre müze mekanlarının yeterli büyüklükte olmadığını düşünmekte ve artan kullanıcı sayısı kullanıcılarda memnuniyetsizlik duygusu oluşturmaktadır.

Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi yapısı yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreçlerinde yeme-içme birimleri/ticari birimler olarak düşünüldüğü için müzeye uygun olarak tasarlanmamıştır. Yapının müzeye uygun olarak tasarlanmamasının kullanım sürecinde bazı performans problemlerini oluşturduğu ve yukarıda bahsedilen işlevsel, teknik ve davranışsal performans kriterleri noktasında müzenin yapılı çevre performansını ve kullanıcı memnuniyetini olumsuz yönde etkilemiş olduğu görülmektedir.

5.5. Kültür Park'ın Yapılı Çevre Performans Değerlendirmesinde Kullanıcı Memnuniyetsizliklerini Oluşturan Performans Problemlerine Ait Bulguların Tartışılması

Kültür Park'taki kullanıcı memnuniyet ve yapılı çevre performans düzeylerinin tespit edilebilmesi için katılımcılar tarafından yapılan yapılı çevre; 'işlevsel', 'teknik' ve 'davranışsal performans' değerlendirmeleri incelenmiştir. Kültür Park'ın ve yakın

çevresinin işlevsel performansı ve peyzaj alanlarının teknik performansı orta düzeyde, canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının işlevsel performansı ve Kültür Park'ın ve yakın çevresinin davranışsal performansı düşük düzeyde çıkmıştır. Aralarındaki en düşük değere sahip olanıysa canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının işlevsel performans düzeyi olmuştur (Bkz. Tablo 4.27.).

Kültür Park'ın ve yakın çevresinin işlevsel performans değerlendirmesinde katılımcıların büyük çoğunluğu Kültür Park'ın genel olarak amacına uygun olmadığını, yapıların; işlevsel yönden yetersiz olduğunu, amacına uygun olmadığını ve kullanım değişikliklerine uygun olmadığını, yapıların ve etkinlik alanlarının mekânsal ilişkisinin iyi olmadığını belirtmişlerdir. Kültür Park'ta kullanım sürecinde yapılan işlevsel değişiklikler (Bkz. Tablo 4.25.) ve özellikle Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesine ait birimlerin Kültür Park yapılarında yer alması Kültür Park'ın genel amacını etkilemiştir (Bkz. EK 5.1.). Katılımcıların bu olumsuz değerlendirmelerinde bu değişikliklerin büyük payı olduğu ve kullanıcılarda memnuniyetsizlik duygusu oluşturduğu düşünülmektedir.

Katılımcılar çoğunlukça Kültür Park'ın çevresindeki açık otopark imkânını yetersiz bulmuşlardır. Yarışma ekibi Kültür Park'ta açık otoparka yer ayırmamış ve bu ihtiyacın Kültür Park'ın yakın çevresindeki düzenlemelerle giderilmesi konusunda öneride bulunmuştur (URL-2). Yerinde yapılan gözlemlerde Kültür Park'ın yakın çevredeki açık otoparkların dolu olduğu ve Kültür Park'ta açık otoparka yer ayrılmamasına rağmen Kültür Park'ın peyzaj alanlarına araçların park edildiği saptanmıştır (Bkz. Tablo 4.23., Tablo 4.43.). Çevredeki açık otopark imkânının yetersizliği Kültür Park'ın amacına uygun olarak kullanılmamasına neden olmakta ve kullanıcı memnuniyetsizliğe yol açmaktadır.

Etkinlik alanlarının yetersiz olduğu ve amacına uygun olmadığı, yeşil çatıların kullanımının zor olduğu ve amacına uygun olarak kullanılmadığı katılımcıların çoğunluğu tarafından Kültür Park için belirtilen diğer işlevsel performans problemleridir. Katılımcıların etkinlik alanlarını oluşturan, yarışmacı tarafından aktif kullanımı hedeflenerek tasarlanan yeşil çatıların ve gösteri ve benzer etkinlikler için tasarlanan amfi ve açık form alanının (URL-2) kullanım sürecinde amacına uygun olarak kullanılmadığını düşünmeleri ve yetersiz bulmaları, yeşil çatıların eğiminin fazla oluşu (Bkz. Tablo 4.23) kullanıcılarda memnuniyetsizlik duygusu oluşturmuştur.

Yarışma projesinde öngörülen, uygulama projesinde hazırlanan fakat kullanım sürecinde uygulanmayan oturma elemanlarının, yeşil çatılar için uygulama projesinde eklenen oturma elemanlarının kullanım sürecinde yapılmamasının ve amfide basamak sayısının azaltılarak oturma alanının küçültülmesinin (Bkz. Şekil 4.17.) yeşil çatıların aktif kullanılmamasında ve etkinlik alanlarının yetersiz bulunmasında etkisi olduğu düşünülmektedir.

Kültür Park'ındaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının işlevsel performans değerlendirilmesinde katılımcıların büyük bir çoğunluğu yeşil alanların ve ağaçların yetersiz olduğunu, yol kenarındaki ağaçların yeterli olmadığını belirtmiştir. Yarışma ve uygulama projesinde öngörülen ağaçların ve yeşil alanların kullanım sürecinde eksik uygulanması sonucu (Bkz. Şekil 4.17.) kullanıcılarda memnuniyetsizlik duygusu oluştuğu düşünülmektedir. Peyzaj donatı elemanlarının (kent mobilyaları vb.) yeterli olmadığı ve peyzaj donatı elemanlarının (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.) rahat ve kullanışlı olmadığı katılımcıların çoğunluğunca belirtilen diğer olumsuz işlevsel değerlendirmelerdir. Yarışma ve uygulama projesinde planlanan fakat kullanım sürecinde uygulanmayan oturma elemanlarının (Bkz. Şekil 4.17.) vb. kent mobilyalarının peyzaj alanlarında uygulanmaması kullanıcı memnuniyetsizliğine yol açmıştır. Kullanıcıların Kültür Park'ta oturma elemanlarının olmaması sebebiyle dinlenmek amaçlı sert zeminleri ve yeşil alanları kullandıkları gözlemlenmiştir. Kullanıcıların peyzaj donatı elemanlarının rahat ve kullanışlı olmadığını düşünmelerinde bu durumun da payı olduğu düşünülmektedir.

Kültür Park'taki peyzaj alanlarının teknik performans değerlendirmesinde katılımcıların büyük bir çoğunluğu peyzaj alanlarının engelli insanlar için güvenli olmadığını ve yeşil çatıların güvenli olmadığını belirtmiştir. Kültür Park'ta engelli ve yaşlılara hizmet veren birimler yer aldığı için engelli ve yaşlılar hizmet almak için bu birimleri kullanmaktadır. Yapılan gözlemler, kullanıcılarla yapılan bireysel görüşmeler ve proje incelemeleri sonucunda yeşil çatıların eğiminin engelli ve yaşlı insanların kullanımı için uygun olmadığı peyzaj alanlarında görme engelli kullanıcılar için herhangi bir hissedilebilir zemin yer almadığı, amfinin görme engelli kullanıcılar için tehlike oluşturduğu ve herhangi bir önlem alınmadığı tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 4.23.). Bunların yanı sıra yeşil çatıların özellikle küçük yaşta kullanıcılar için tehlike oluşturduğu saptanmıştır. Yeşil çatılarda bulunan korkuluk elemanlarının

yüksekliğinin çocuklar için yetersiz olmasının, yarışma ve uygulama projelerinde öngörülen A, B, C blok yapılarını birleştiren saçak ögesinin kullanım sürecinde olmamasının ve yeşil çatılarda herhangi bir kontrol sağlanmamasının oluşan güvenlik probleminde ve kullanıcı memnuniyetsizliğinin oluşmasında etkisi olduğu düşünülmektedir.

Kültür Park'ın ve yakın çevresinin davranışsal performans değerlendirmesinde katılımcıların büyük çoğunluğu mimari/yapı ile peyzajın iç içe duruş sergilemesinin, yapılara ait tüm dış yüzeylerin yaşayan duyarlı bir karaktere sahip olma düzeyinin ve çatıları ve yan düzlemleri yeşil alan olarak değerlendirilen gömülü hacimlerin çevrelerinde yapı etkisi göstermeme düzeyinin iyi olmadığını belirtmişlerdir. Söz konusu davranışsal performans kriterleri aynı zamanda yarışma ekibinin Kültür Park'ta olmasını hedeflediği tasarım yaklaşımları arasındadır (URL-2). Etkinlik alanlarının, yapıların, yeşil alanların, döşemelerin, kent mobilyalarının vb. biçim ve renk açısından uyumunun, bütünlüğünün ve peyzaj donatılarının biçim ve renk açısından bütünlüğünün ve sürekliliğinin iyi olmadığı katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından belirtilen diğer davranışsal performans problemler olmuştur. Yerinde yapılan gözlemler, anket bulguları ve kullanıcılarla yapılan bireysel görüşmelerden yola çıkarak yarışma ve uygulama projelerinde olmasına rağmen kullanım sürecinde eksik uygulanan yeşil alanların ve ağaçların, A, B, C blok yapılarının yan yüzeylerinde ve A blok yapısının üst yüzeyinde çim yerine uygulanan yapay çim halıların ve mevcut kent mobilyalarının (korkuluk, saksı vb.) uyumsuzluğunun (Bkz. Tablo 4.23.) kullanıcılar tarafından yapılan olumsuz değerlendirmelere ve kullanıcı memnuniyetsizliklerine yol açtığı düşünülmektedir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu Kültür Park'ın yakın çevresiyle uyumunun ve yakın çevresini oluşturan yapıların cephe görünümünün iyi olmadığını belirtmiştir. Mevcut cephelerin düzeltilmesi ve yol kenarlarına kaldırım düzenlemesiyle birlikte ağaçlandırma yapılması yarışma ekibinin işverene Kültür Park'ın yakın çevresindeki niteliksiz görselliğe önlem almak için önerdiği tasarım yaklaşımlarındandır (URL-2). Jüri üyeleri de yarışma ekibinin arsa çevresinin kuzey ve doğu yönlerinin ağaçlandırılarak niteliksiz görselliğe tedbir alınması önerisini ileterek işverenden olumlu yanıt almıştır (Bkz. EK 4.1.). Fakat yerinde yapılan gözlemler ve literatür araştırmaları sonucunda Kültür Park'ın yakın çevresindeki cephelerin çoğunun

düzeltilmediği (Bkz. Şekil 4.2, Şekil 4.5., Tablo 4.43.) ve yol kenarlarında, kuzey ve doğu yönlerinde yeterince ağaçlandırma yapılmadığı tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 4.17.). Bu performans problemleri kullanıcılarda memnuniyetsizlik duygusunun oluşmasına neden olmuştur.

Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğu Kültür Park'ın; kente sosyal ve kültürel yönden katkısının ve kente anlam ve değer katmasının yetersiz olduğunu, kent için iyi bir imaj oluşturmadığını belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra Kültür Park'ın; girişinin davetkarlığının, bulunduğu çevreye etkisinin, kent için simge özelliği taşımasının, estetik görünümünün ve genel olarak sahip olduğu görüntünün iyi olmadığı katılımcıların çoğunluğunca belirtilen diğer davranışsal performans problemleridir. Katılımcılar ayrıca Kültür Park'ın kentliyi bir araya getirme özelliğinin, kentliyi sanatla kaynaştırmasının ve insanlar üzerindeki etkisinin iyi olmadığını, insanların beklentilerini karşılamadığını belirtmişlerdir. Mekânsal analiz, anket, bireysel görüşmeler ve yapılan gözlemler sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak; yarışma projesiyle öngörülen fakat uygulama projelerinin hazırlanması süreci sonrası inşa ve kullanım süreçlerinde yapılmayan eksikliklerin, işlevsel ve biçimsel yönden yapılan değişikliklerin, sergi, eğitim, eğlence ve kültür etkinliklerinin yetersizliğinin kullanıcılar tarafından yapılan bu olumsuz değerlendirmelere, kullanıcı memnuniyetsizliklerine ve yapılı çevre performansının düşmesine neden olduğu düşünülmektedir.

BÖLÜM 6

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve/veya kullanım süreçlerinde değişikliklere uğramış yarışma sonuç ürünlerinin kullanım sürecinde kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin temsili bir model üzerinden değerlendirilmesi amacını taşıyan bu çalışmada kullanıcı memnuniyeti temel alınmıştır.

Çalışmada yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak değerlendirilmesi problem bütünü olarak kabul edilmiştir. Yapılan önceki çalışmalarda kullanım sürecinde olan yarışma sonuç ürünleri için yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak ele alındığı değerlendirmelerin yok denilecek düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca yapılan incelemelerde yarışma sonuç ürünlerinin inşa edilmesiyle elde edilen yapılı çevrelerde kullanıcı memnuniyetini temel alarak yapıların ve çevresinin birlikte değerlendirildiği, fiziksel performans etkileri açısından en önemlileri olan işlevsel, teknik ve davranışsal performans düzeylerini kapsayan, bütüncül bir yapılı çevre performans değerlendirmesiyle karşılaşılmamıştır. Bu problemden yola çıkarak yarışma süreçlerinin ve kullanım sürecinin bir bütün olarak KSD çerçevesinde yapılan bir yapılı çevre; işlevsel, teknik, davranışsal performans değerlendirmesiyle ele alınması amaçlanmıştır. Çalışmada kullanım sürecinin ve yarışma sürecinin bir bütün halinde değerlendirilebilmesi için öncelikle literatürden faydalanılarak kuramsal bölümlere yer verilmiştir. Kuramsal bölümlerde ilk olarak mimaride değerlendirme kavramı ve kullanım sürecinde değerlendirme çalışmaları detaylı olarak anlatılmıştır. Bu kapsamda; değerlendirme ve mimarlıkta değerlendirme kavramları açıklanarak değerlendirme çalışmalarının kullanım sürecinde değerlendirme çalışmalarıyla olan ilişkisi tanımlanmıştır. Daha sonrasında kullanım sürecinde değerlendirme çalışmaları detaylı olarak ele alınmış ve yapılı çevre performansı ve yapılı çevre performansının kullanım sürecinde değerlendirmeyle olan ilişkisi açıklanarak KSD performans düzeylerinin oluşumu anlatılmıştır. Fiziksel performans etkileri açısından en önemlileri olan teknik, işlevsel ve performans

düzeyleri hakkında bilgiler verilerek, teknik işlevsel, davranışsal performans düzeylerini oluşturan performans kriterleri listelenmiştir. İkinci olarak ulusal mimari proje yarışmaları irdelenmiştir. Bu kapsamda; mimari proje yarışmaları tanımlanıp amacı, önemi de belirtilerek detaylı olarak ele alınmış ve sonuç ürününü etkileyen yarışma faktörleri ana faktörler: işveren, jüri üyeleri, yarışmacılar ve alt faktörler: yarışma şartnamesi, soru-cevap, jüri raporu başlıkları altında sınıflandırılarak detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Çalışmada sonrasında kuramsal bölümlerden faydalanılarak uygulama bölümüne geçilmiş ve çalışma süresinin kısıtlayıcı olması sebebiyle gösterici KSD düzeyinde yapılan araştırma kapsamında model olarak seçilen yarışma sonuç ürünü olan Kahramanmaraş Kültür Park ele alınmıştır. Araştırmada KSD tekniklerinden faydalanılarak Kültür Park ile ilgili yarışma süreçleri ve kullanım sürecine ait veriler toplanmış ve değerlendirmenin sağlanabilmesi için yarışma, uygulama ve en son durum projeleri üzerinden mekânsal analiz yapılmıştır. Elde edilen mekânsal analiz verileri bulgular bölümünde karşılaştırılarak uygulama projelerinin hazırlanması, inşa ve kullanım süreçlerinde meydana gelen değişiklikler belirlenmiş ve süreçler arasındaki farklılar tespit edilmiştir. Daha sonra mekânsal analiz bulguları ve yapılı çevre performans kriterlerinden faydalanılarak yapılı çevre performans değerlendirmesi yapılabilmesi ve kullanıcı memnuniyet durumlarının tespit edilmesi için oluşturulan anket soruları Kahramanmaraş Kültür Park'ta en aktif kullanılan birim olan Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi kullanıcılarına uygulanmıştır. Uygulama sonrasında katılımcı değerlendirmelerinin analiz edilmesiyle elde edilen anket bulguları bulgular bölümünde değerlendirilmiş ve tartışma bölümünde mekânsal analiz bulgularıyla birlikte tartışılarak Kültür Park yarışma sonuç ürünün inşa edilmesiyle elde edilen ve kullanıma sunulan yapılı çevreyle ilgili aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Yarışma sonuç ürünü için yapılan yapılı çevre performans değerlendirmesinde özellikle inşa ve kullanım süreçlerinde yapılan değişikliklerinin birçok performans problemine ve kullanıcı memnuniyetsizliklerine yol açtığı görülmüştür.
- Yapılı çevrede inşa ve kullanım süreçlerinde yapılan biçimsel ve işlevsel değişikliklerin yapılı çevrenin kullanımını ve kullanım amacını kötü etkilediği saptanmıştır.

- Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yapılı çevre performans değerlendirmesinde Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin işlevsel, teknik, davranışsal performansı ve iç mekân donatı elemanlarının işlevsel performansı orta düzeyde çıkmıştır. Aralarında en düşük değere sahip olanı teknik performans düzeyi olmuş ve kullanıcı memnuniyetsizliklerinin en çok Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin teknik performansında olduğu görülmüştür. Genel olarak Kültür Park'ın yapılı çevre performans değerlendirmesinde ise Kültür Park'ın ve yakın çevresinin işlevsel performansı ve peyzaj alanlarının teknik performansı orta düzeyde, canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının işlevsel performansı ve Kültür Park'ın ve yakın çevresinin davranışsal performansı düşük düzeyde çıkmıştır. Aralarında en düşük değere sahip olanı ise canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının işlevsel performans düzeyi olmuş ve kullanıcı memnuniyetsizliklerinin en çok Kültür Park'ın canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarının işlevsel performansında olduğu görülmüştür. Tespit edilen performans düzeyleri aynı zamanda Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin ve genel olarak Kültür Park'ın işlevsel, teknik ve davranışsal performanslarında kullanıcı memnuniyetlerinin iyi olmadığını göstermiştir.
- Yarışma sonuç ürününün inşa edilmesiyle elde edilen yapılı çevrede yarışmayla beklenen performansın gerçekleşen performansla karşılaştırılması sonucunda yarışmayla beklenen performansın istenildiği gibi gerçekleşmediği ve yapılı çevrenin kullanıcı memnuniyetini sağlamada yeterince başarılı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak yarışma hazırlık sürecinden kullanıma kadar geçen süreçlerdeki eksik ya da hatalı tercihlerin yarışma sonuç ürününün inşa edilmesiyle elde edilen ve kullanıma sunulan yapılı çevreye olumsuz bir şekilde yansıdığı temsili model üzerinden görülmüştür. Eğer işveren müdahaleleri olmasaydı ve yarışma projesine uyulsaydı daha nitelikli, kaliteli, kimlikli, yapılı çevre performansı ve kullanıcı memnuniyeti yüksek olan bir yapılı çevre elde edilebilirdi. Böylece mimari proje yarışmalarından beklenen yarar daha çok sağlanabilir ve işverenin de övünebileceği bir sonuç ortaya çıkabilirdi.

Bu ve benzeri çalışmalar gelecekte düzenlenecek olan mimari proje yarışmalarında ve inşa edilecek yapıları çevrelerde daha doğru tercihler yapılması ve tasarım ve değerlendirme kriterlerinin geliştirilmesi için veri tabanı (ileri besleme) sağlanması adına önem taşımaktadır. Yapılı çevre performansındaki problemlerin farkındalığını sağlayan gösterici KSD düzeyinde yapılan bu araştırmanın mevcut performans problemlerinin çözümü için geri besleme ve gelecekte oluşacak performans problemlerinin önlenmesi için ileri besleme sağlayacağı düşünülmektedir.

Sürenin kısıtlayıcı olmadığı durumlarda daha derinlemesine yapılacak olan KSD araştırmaları yarışma sonuç ürünlerinin inşa edilmesiyle elde edilen yapıları çevrelerde oluşan performans problemlerinin nedenlerini ve etkilerini tam olarak anlayabilmeyi ve yapıları çevre performansı hakkında yeni bilgilerin oluşumunu sağlayacaktır.

6.2.Öneriler

Yarışma sonuç ürünlerinin inşa edilmesiyle elde edilen ve kullanıma sunulan yapıları çevreler için tespit edilen yapıları çevre performans problemlerinden yola çıkarak aşağıdaki sunulan önerilerin dikkate alınması durumunda yapıları çevredeki yapıları çevre; işlevsel, teknik ve davranışsal performans düzeylerinin yükseleceği ve kullanıcı memnuniyetlerinin artıracacağı düşünülmektedir.

İşlevsel performans yönünden;

- Yapılı çevredeki yapılara ait yapıları çevrenin kullanım amacına uymayan işlevler değiştirilmeli ve yapılara yeniden yarışma projesinde ön görülen, uygulama projesinde hazırlanan fakat uygulanmayan, kullanıcıların olmasını istedikleri, etkinlik alanlarıyla mekânsal ilişkileri güçlendirecek, yapıları çevrenin kullanımını artıracak olan işlevler yüklenmelidir. Bu durum işlevsel yönden yetersiz görülen, kullanım değişikliğine ve kullanım amacına uygun olmadığı düşünülen yapıların işlevsel performansının da artmasını sağlayacaktır.
- Yakın çevredeki açık otopark imkânı yeni düzenlemelerle artırılmalıdır. Projede araçlara yer ayrılmamasına rağmen peyzaj alanlarına park edilen ve yapıları çevrenin kullanımını ve kullanım amacını olumsuz etkileyen araçların peyzaj alanlarına park edilmesi önlenmelidir. Kullanım amacına uygun olarak kullanılmayan kapalı otoparkın yapıları çevre kullanıcılarının kullanımına tekrar

açılması bahsedilen işlevsel performans problemlerinin çözümüne katkı sağlayacaktır.

- Yarışma projesinde ön görülen, uygulama projesinde hazırlanan fakat uygulanmayan ya da eksik uygulanan kullanıcılar tarafından yapıyı çevrede olması ve/veya artırılması istenen, yapıyı çevrenin daha aktif kullanımını sağlayacak, insanları bir araya getirecek etkinlikler artırılmalı ve uygulanmayan etkinlik alanları uygulanmalıdır.
- Yeşil çatılarda uygulama projesinde hazırlanan fakat uygulanmayan oturma elemanlarının uygulanması yeşil çatıların amacına uygun olarak kullanılmasına katkı sağlayacaktır. Daha sonraki yapılacak olan mimari tasarımlarda aktif kullanımı hedeflenerek tasarlanan yeşil çatılarda işlevsel performansın daha yüksek olabilmesi için yeşil çatı eğimlerinin kullanımı kolaylaştıracak şekilde tasarlanmasına dikkat edilmelidir.
- Yarışma projesinde ön görülen, uygulama projesinde hazırlanan fakat uygulanmayan ya da eksik uygulanan kullanıcılar tarafından yetersiz görülen, yapıyı çevreyi güzelleştireceği düşünülen canlı ve/veya cansız peyzaj donatı elemanlarından peyzaj alanlarında olmayanlar uygulanmalı, yetersiz görülenler artırılmalıdır. Özellikle yarışmayla hedeflenen fakat yeterince uygulanmayan yeşil alanların ve ağaçların artırılması doğanın baskın olduğu bir çevre oluşabilmesi için önem arz etmektedir.
- Yapılı çevredeki peyzaj donatı elemanları (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.) rahatlık ve kullanılabilirlik bakımından yeniden gözden geçirilmelidir.
- Yapılar ergonomi, sirkülasyon, depolama, iletişim ve iş akışı, esneklik ve değişim, kullanım ve özelleşme kriterlerine uygun olarak tasarlanmalıdır. Özellikle farklı bir işlev için tasarlanan ve kullanım sürecinde işlev değişikliğine uğrayacak yapılar için işlevsel, teknik, davranışsal performans kriterleri bakımından uygun koşullar gözetilerek değişiklik yapılmalıdır.

Teknik performans yönünden;

- Peyzaj alanlarında engelli ve yaşlı insanların kullanımına uygun düzenlemeler yapılmalı ve özellikle görme engelli kullanıcılar için oluşan tehlike durumlarına karşı önlemler alınmalıdır.

- Güvenli olmadığını düşünölen yeşil çatılarda özellikle çocuklar için kontrol sağlanmalıdır. Yarışma projesinde öngörölen, uygulama projesinde hazırlanan fakat yapılmayan saçak öğesinin yapılması ve mevcut korkuluklar yerine, mimari bütönlüğü sağlayacak standartlara uygun korkuluk elemanlarının kullanılması güvenlik önlemlerinin ve teknik performansın artması için katkı sağlayacaktır.
- Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin mekânsal kurgusu acil durumlarda çıkışlara ulaşım kolaylığı bakımından yeniden değerlendirilmelidir.

Davranışsal performans yönünden;

- Yarışma projesinde öngörölen, uygulama projesinde hazırlanan fakat uygulanmayan çim yüzeyler yerine uygulanan yapay çim halı yüzeyler kaldırılmalı ve bu yüzeylere doğal çim yüzeyler yapılmalıdır. Eğimli yan yüzeylerde çim yüzeyler için uygulama zorluğu oluşması durumunda dikey bahçe uygulaması yapılması da doğal bir ortam oluşmasına katkı sağlayacaktır.
- Yapılı çevrenin estetik görünöme kavuşabilmesi için etkinlik alanlarının, yapıların, yeşil alanların, döşemelerin, kent mobilyalarının vb. biçim ve renk açısından uyumu ve bütönlüğü ve peyzaj donatılarının (kent mobilyaları vb.) biçim ve renk açısından bütönlüğü ve sürekliliği sağlanmalıdır.
- Yakın çevredeki kötü görünöme, uyumsuzluğa yol açan mevcut cepheler düzeltilmeli ve yakın çevrenin yapılı çevreyle uyumu sağlanmalıdır. Yarışma ekibinin de önerdiği gibi arsa çevresinin kuzey ve doğu yönlerinde ağaçlandırma yapılarak niteliksiz görselliğe karşı önlem alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akansel, M. 2002. Türkiye’de Mimari Proje Yarışmalarında Elde Edilen Ürün ile Ön Proje Arasındaki Uyumsuzlukların Değerlendirilmesi ve Çözüm Önerileri. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akçay, F.Ç. 2018. Yarışma Yöntemi ile Elde Edilen Mimari Projelerde İşlevsel Niteliğin Artırılmasına Yönelik Bir Model Önerisi: Belediye Hizmet Binaları Örneği. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktürk, S. 2019. Mimarlık Eğitimi ve Meslek Pratiği İlişkisinde Tasarım Stüdyoları ve Yarışmalar Üzerinden Başarım Tabanlı Bir Bütünleşik Ölçme- Değerlendirme Modeli. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ar, C. H. 2018. Belediye Hizmet Binası Üretim Pratiğinde Yarışma Olgusunun Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Arat, M. (2013). Mimarlığın Laboratuvarı, *Dosya 31: Mimari Proje Yarışmaları*, **2013/1**, 42. <http://www.mimarlarodasiankara.org/dosya/dosya31.pdf>, Erişim Tarihi:01.10.2020.
- Ay, P. 2010. 1980 Sonrası Türk Mimarlığı’nda Yaşanan Dönüşümlerin Yarışma Projeleri Üzerinden İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Baykan, Z.N. 2020. Türk İnşaat Sektöründe Tasarım Değişiklikleri: Uygulanmış Yarışma Projelerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Belge, E. 2019. Türkiye’de 2010-2017 Yılları Arasında Tarihi Çevrelerde Düzenlenmiş Mimari Yarışmalar Sonucu Ödül Almış Yeni Tasarımlarda Bağlamsal Analiz. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Karabük.
- Bingöl Barka Mimarlık & Danışmanlık. 2020. Kahramanmaraş Kültür Park’a ait; mimari yarışma projesi, yarışma paftaları, yarışma perspektifleri, mimari rapor, yarışma ve uygulama projelerinin hazırlanması süreci maket fotoğrafları, İstanbul.
- Binici, P. A. 2019. Konsept Aşamasında Üretilen Görsellerin Mimari Temsildeki Başarılarının Uygulanmış Yarışma Projeleri Üzerinden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Botan, M. 2019. Türkiye’de Ev ve Mahalle Mimari Proje Yarışmaları Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Çilingir, B. 2000. Cumhuriyet Dönemi Proje Yarışmalarında Değerlendirme Kriterleri ve Gelişimi Çalışma Alanı: Kamu Yönetim Binaları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Demirtaş, E. 2019. Sosyal Konut Yarışmalarının Mekânsal Kalite Bağlamında Değerlendirilmesi: Viyana Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Dinç, P. 1999. Kullanım Sürecinde Değerlendirme Yaklaşımı ile Kent Otobüs Terminallerinde Temel Program Kriterlerinin Saptanması. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Diren D. (2012). Spastik Çocuk Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde (Şçerm) Mimari Programlama Verilerinin İşlevsel Performans Yoluyla İrdelenmesi- Metin Sabancı Şçerm Örneği, *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, **17/2**, 37-57.

Dostoğlu, N. 2009. Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu 2. İstanbul: Doruk Grafik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Duffy, F. with Hutton, L. 1998. Architectural Knowledge: The Idea of a Profession. London: E&FN Spon.

Erdoğan, A. 2009. Türkiye’de 1980 Sonrası Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sürecinde Yaşanan Gelişmeler, Karşılaşılan Problemler ve Süreç Üzerine Değerlendirmeler. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Evrin, T. 2010. Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD) Yönteminin YTÜ Kimya ve Metalürji Fakültesi Binası Örneğinde İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Friedman, A., Zimring, C., Zube, C. 1978. Environmental Design Evaluation. New York: Plenum Press.

Gencal, O.A. 2010. Ulusal Mimari Proje Yarışmalarının İzinden Türkiye’de Mimarlık. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü. 2012. Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16567&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, Erişim Tarihi:15.01.2021.

Göktekin, E. 2002. Ortaöğretim Yapılarında Yeni Eğitim Teknolojilerinin Yoğun Olarak Kullanıldığı Mekanların Kullanım Sürecinde Değerlendirilmesi (POE/KSD). Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Güzelci, O.Z. 2018. Mimarlık Yarışmaları İçin Çoklu Faktörlere Göre Entropi Tabanlı Bir Tasarım Değerlendirme Modeli. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hadjri, K.&Crozier, C. (2009). Post-occupancy evaluation: purpose, benefits and barriers, *Facilities*, **27/1/2**, 21-33. <https://doi.org/10.1108/02632770910923063>, Erişim Tarihi:16.12.2020.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. 2020. Kahramanmaraş Kültür Park alanına ait eski fotoğraflar, Kahramanmaraş Kültür Park’a ait; mimari uygulama projesi, mimari revize projesi, soru-cevap belgesi, yarışma şartnamesi, jüri karar tutanağı, uygulama projelerinin hazırlanması süreci 3 boyutlu görseller, imar planı, Kahramanmaraş.

KMBB. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği. https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/saglik_ve_sosyal_hizmetler_dairesi_baskanligi_gorev_ve_calisma_yonetmeli.pdf, Erişim Tarihi:15.01.2021.

Kanat, G. R. 2014. Diyalog Tabanlı Yarışmalara Yeni Bir Model Önerisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Karagöç, O. 2002. Toplu Konut Alanlarında Simgesel Performansa Yönelik Kullanım Sonrası Değerlendirme Modeli. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

KİK. Kamu İhale Kanunu. 2002. Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama Ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4716&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0>, Erişim Tarihi:01.11.2020

Kirk, S.J., Spreckelmeyer K.F. 1988. Creative Design Decisions, A Systematic Approach to Problem Solving in Architecture. New York: Van Nostrand Reinhold Company Inc.

Lutzkendorf, T., Speer, T., Szigetı, F., Davis, G., Roux, P.C., Kato, A., Tsuekawa, K. 2005. A comparison of international classifications for performance requirements and building performance categories used in evaluation methods. CIB 2005 Helsinki Symposium, International Council for Research and Innovation in Building and Construction, Helsinki, 61-80. <https://www.irbnet.de/daten/iconda/CIB6731.pdf>, Erişim Tarihi:30.11.2020

Malkoç, E. 2008. Kamusal Dış Mekanlarda Kullanım Sürecinde Değerlendirme (KSD): İzmir Konak Meydanı ve Yakın Çevresi Örneği. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Meltem, M.İ.A. 2010. 1930-2010 Yılları Arasında Bir Proje Elde Etme Yöntemi Olarak Türkiye'deki Mimari Tasarım Yarışmalarının İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Mermer, M.T. 2019. Kamusal Alan Kavramının 2000-2015 Yılları Arası Yönetim Binaları Ulusal Mimari Proje Yarışmaları Özelinde Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Mortaş, A. (1944). Proje Müsabakaları, *Arkitekt Dergisi*, **145-146**, 1-2-13.

Muhic ve Butala. (2004). The Influence of indoor environment in Office buildings on their occupants: expected-unexpected, *Building and Environment*, **39/3**, 289-296.

Özdemir, D.A. 2015. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Belirlediği Mekan-Yön Kriterlerinin Eğitim Kampüsü Yarışmaları Üzerinden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özkan, D.G. 2011. Kentsel Açık Mekanlarda Kullanım Sonrası Değerlendirme: Trabzon Sahil Bandı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Özkaya, N. (1993). Yarışmalar: "Gerekli mi?" "İyi Değerleniyor mu?", *Mimarlık*, **1993/251**, 35-36.

Pena, W.M., Parshall, S.A. 2001. Problem Seeking: An Architectural Programming Primer. Fourth Edition. New York: John Wiley&Sons.

- Perçin, A. 2018. Yarışma ile Elde Edilen Belediye Hizmet Binaları: Kullanıcı ile İletişim ve Kamu İmajı. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Preiser, W.F.E. 2001. The Evolution of Post-Occupancy Evaluation: Toward Building Performance and Universal Design Evaluation, Learning From Our Buildings: A State-of-the-Practice Summary of Post-Occupancy Evaluation. Federal Facilities Council Technical Report No. 145. United States of America: National Academy Press
- Presier, W.F.E, Vischer, J.C. 2005. Assessing Building Performance. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Presier, W.F.E., Rabinowitz H.Z., White E.T. 1988. Post-Occupancy Evaluation, New York: Van Nostrand Reinhold Company Inc.
- Sağlam, A.İ. 2018. Yarışma Yoluyla Elde Edilen Halkevlerinin Kamusal Niteliğinin Mekânsal Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Sanoff, H. 1977. Methods of Architectural Programming. Stroudsburg: Dowden Hutchinson&Ross, Inc.
- Sanoff, H. 1992. Integrating Programming, Evaluation and Participation in Design, A Theory Z Approach. Cambridge: Athenaem Press.
- Sayar, Z. (1945). Müsabakalar ve Jüriler, *Arkitekt Dergisi*, **161-162**, 95-96.
- Sayar, Z. (1962). Proje Müsabakaları Hakkında, *Arkitekt Dergisi*, **31/308**, 99-100.
- Sezgin, N. 2016. Türkiye’de Belediye Binalarının Elde Edilmesinde Mimari Tasarım Yarışmalarının Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tavşancıl, E. 2014. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. 5. Baskı. Ankara: Nobel Basımevi.
- Tekeli, D. 2007. Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu. Birinci Baskı. İstanbul: Doruk Grafik San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Tekin, H. 1996. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. 9.Baskı. Ankara: Yargı Kitap ve Yayınevi.
- TMMOB. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği. Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği. <http://www.mo.org.tr/mevzuatDocs/ACF32F.doc>, Erişim Tarihi:01.11.2020.
- Topal, H. 2009. Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu 2. İstanbul: Doruk Grafik San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Tuna, B. 2009. Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu 2. İstanbul: Doruk Grafik San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Türkeri, İ. 2016. Türkiye’deki İslam Tapınma Mekânı Tasarımları ve Mimari Tasarım Paradigmalarının Mimari Proje Yarışmaları Üzerinden Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türkmen, S.F. 2009. Türkiye’de Proje Yarışmaları ile Elde Edilen Kamu Yönetim Yapılarının Mimari Özellikleri. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ulubay S. 2015. Kamu Yapılarının Yeniden Değerlendirilmesinde Yarışmaların Önemi: Ankara (1923-1938) – Berlin Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

URL-1: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. Kültür Park. <https://kahramanmaras.bel.tr/proje/kultur-park>, Erişim Tarihi: 29.10.2020.

URL-2: Arkitera Mimarlık Merkezi. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp208-kahramanmaras-kultur-parki-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1620>, Erişim Tarihi: 17.10.2020.

URL-3: Mimarlık Dergisi. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Yarışması. <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=291&RecID=1726>, Erişim Tarihi: 17.10.2020.

URL-4: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi (Manevi Evlat Butonu). <https://kahramanmaras.bel.tr/akilli-yasli-bakim-ve-koordinasyon-merkezi-manevi-evlat-butonu>, Erişim Tarihi:16.01.2021.

URL-5: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. Yaşlı Vatandaşlarımıza Yönelik Hizmetlerimiz. <https://kahramanmaras.bel.tr/yasli-vatandaslarimizayoneliikhizmetlerimiz>, Erişim Tarihi:16.01.2021.

URL-6: [Türk Dil Kurumu – Dilimiz Kimliğimizdir \(tdk.gov.tr\)](http://tdk.gov.tr), Erişim Tarihi: 07.03.2021.

URL-7: [Google Earth](https://www.google.com), Erişim Tarihi: 13.02.2021.

Vitruvius. 2015. Mimarlık Üzerine On Kitap Vitruvius. Çeviren: Güven, S. 6.Baskı. Ankara: Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı.

Whyte, J.&Gann, D.M. (2001). Closing the loop between design and use: Post-occupancy Evaluation, *Building Research and Information*, **29/6**, 460-462.

Yakut, B. 2007. Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu. Birinci Baskı. İstanbul: Doruk Grafik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Yaldız, E. 2013. Anıtsal Yapıların Kullanım Sürecinde Değerlendirilmesine Yönelik Bir Model Önerisi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Yaramış, A. B. 2000. 1930-2000 Yılları Arasında Türkiye’de Gerçekleştirilen Mimari Tasarım Yarışmalarının Belgelenmesi ve Genel Bir Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldız, M. 2017. Türkiye’deki Mimari Proje Yarışmalarının Değerlendirme Süreçlerinde Nesnellik/Öznellik Dengesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Zahra, N. R. 2009. 2000 – 2008 Yılları Arası Ulusal ve Bölgesel Mimarlık Yarışmalarına Yönelik Bir Profil Belirleme Denemesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Zimring, C., 1987. Evaluation of Designed Environments: Methods For Post Occupancy Evaluation, *Methods in Environmental and Behavioral Research*. New York: Van Nostrand.

Zimring, C.M; Reizenstein, J.E. (1980). Post-Occupancy Evaluation: An Overview, *Environment and Behavior*, **12/4**, 429-450.

EK 2. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARKI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI 06/11/2007 TARİHLİ SORULAR VE CEVAPLAR

S-1- İhtiyaç programında belirtilen otoparklarla ilgili maddede istenilen otopark adedi: 100 araçlık kapalı+100 araçlık açık otopark mıdır? Yoksa açık ve kapalı toplam 100 araçlık otopark mıdır?

C-1- Şartname sayfa 8 ihtiyaç programı bölümünde garaj ve otopark ile ilgili bilgilendirme yeterli görülmektedir.

S-2- Çizimlerde kaç kata izin verildiği belirtilmemiş, kat sınırı nedir acaba?

C-2- Kat sınırı ve h.max. yoktur.

S-3- İhtiyaç programında ticaret için verilen 600m2 ve yeme içme alanları için verilen 900m2 kiralanabilir alan m2si midir yoksa bu alanlar sirkülasyon da dahil inşaat alanı mıdır?

C-3- Verilen alanlara kapalı sirkülasyon alanları dahildir.

S-4- İhtiyaç programında eğitim için verilen 600m2'ye sirkülasyon dahil midir ?

C-4- Evet. (bkz. 3. cevap)

S-5- Şartnamede yazan "Toplam 3100 m² kapalı alan (% 10 alt ve üst sınır kullanılabilir)" ibaresinden soru 3 ve 2 de geçen alanlara kapalı sirkülasyon alanlarının dahil olduğu anlaşılmaktadır. Teyidini rica ederim.

C-5- Evet.

S-6- Yarışma konusu olan tasarım alanına ait arazi eğim çizgilerini gösteren bir harita, sayısal ortamda temin edilebilir mi?

C-6- Kotlu hali hazır isimli paftada gerekli kotlar bulunmaktadır. Ancak münhane eğrileri ekli dosyada bulunmaktadır.

S-7- Yarışma konusu olan tasarım alanına ait sayısal ortamda verilen imar durumu bilgilerinde, yalnızca KAKS değeri verilmiştir. Buradaki verilere ek olarak yapı yaklaşma sınırı, saçak yüksekliği v.b. imar durumu bilgileri temin edilebilir mi? Tasarım alanına ait belediye meclisince alınmış özel bi karar ve/veya imar planında notlar var mıdır?

C-7- Arsa sınırı ile yapı yaklaşma sınırı aynıdır. Saçak yüksekliği yoktur. Şartnamede verilen bilgiler yeterlidir.

S-8- Arazide TAKS, KAKS, H maks. veya geri çekme mesafesi gibi imar koşulları var mıdır? Yapı yaklaşma sınırı ne kadardır? Yapı maksimum yüksekliği ne olmalıdır?

C-8- TAKS, h.max. ve geri çekme mesafesi gibi sınırlamalar yoktur. Ancak imar durumunda verilen KAKS:0.60, max. kullanılacak alan olduğundan ve ihtiyaç programında belirlenen alanlar bu sınır içinde kaldığından sınırlamalara uyulmuştur.

S-9- Teslim edilecek paftalar için sayı sınırlaması bulunmakta mıdır?

C-9- Pafta sınırlaması yoktur.

S-10- İhtiyaç programında istenilen garajın bitişiğinde konumlandırılacak olan teknik servis mekanını biraz daha tanımlayabilir misiniz? Teknik servisin içeriği ne olacaktır?

C-10- Makine ve elektrik mühendisliği raporları istenmediğinden alanın teknik servis mekanı olarak tanımlanması yeterli görülmüştür.

EK 2. (devam) Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

S-11- Arazinin kuzey veya doğusunda bulunan araç yolları yeni öneride trafiğe kapatılabilir mi?

C-11- Kuzey ve doğudaki yollar ile bu yollar üzerindeki otoparklar ihtiyaç programında belirtilen yaklaşık 100 otoluk açık otopark çözümü ile yaya trafiğini de yönlendirecek şekilde birlikte düzenlenebilir. Ancak doğudaki yolun altında atık su ana drenaj hattının bulunması nedeniyle ,yol altına inilmemesine dikkat edilmesi önerilir.

S-12- Yarışmacılardan istenilen çizimler arasında 70 x 100 bir paftada 3 boyutlu görseller yer alabilir mi?

C-12- Hayır. Bkz. Şartname 5-a-2

S-13- Özellikle zemin kat analizleri önemli olduğu için çevredeki yapıların fonksiyonlarının yer aldığı bir pafta mevcut mu? (örneğin hangi binanın zemin katı ticaret alanı, hangi binalar konut vb.)

C-13- Genellikle üst katlar ofis ve konut olup, yapıların zemin katları tamamen ticari kullanılmaktadır.

S-14- Maraş'ın mevcut tarihi doku planını nasıl edinebiliriz?

C-14- Paftaya gerek görülmemiştir. Ekli cd ye eklenmiştir.

S-15- Şartname ekinde verilen imar planında KAKS 0,60 verilmiş ancak ihtiyaç programında "Toplam 3100 m2 kapalı alan (% 10 alt ve üst sınır kullanılabilir)" olarak belirtilmiş.

Hangisine uyulacak?

C-15- Bkz. Cevap -8-

S-16- Bodrum kat yapılabilir mi?

C-16- Şartnamede verilen zemin durumunun hassasiyeti dikkate alınarak gerekli görülen mekanlar için 1 kattan fazla, inilmemesi önerilir.

S-17- Max. Kat sayısı nedir?

C-17- Bkz. -1-

S-18- Max. Kat sayısı nedir?

C-18- Bkz. -2-

S-19- Sınırlayıcı veya bağlayıcı yöresel lejant hükümleri var mıdır?

C-19- Özel lejant yoktur.

S-20- Görsel ve işitsel programlardan kasıt, oditoryum-konferans salonu-sinema olabilir mi?

C-20- Yarışmacının tasarım kurgusuna göre; yorum getirebilmesi için "işitsel ve görsel programlara olanak tanıyan kapalı mekan ve mekanlar..." tanımı kullanılmıştır.

S-21- Arsanın kuzeydoğusundaki caminin girişi nerededir? Camiye yaklaşım neredendir?

C-21- Cami girişi Caminin kuzeyindeki yoldandır.

S-22- Arsa yakın çevresi için yakın gelecekte planlanan bir durum var mıdır?

C-22- Hayır.

S-23- Arsa yakın çevresi için yakın gelecekte planlanan bir durum var mıdır?

C-23- Bkz. Cevap 8.

EK 2. (devam) Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

S-24- İdarenin Yapım-İşletme politikası ne olacaktır? Etaplıma düşünülmekte midir?

C-24- Hayır.

S-25- 1/500 Vaziyet planı sınırının yarışmacının projesini ifade edeceği sınırı kendi seçmesi şeklinde değiştirilemez mi? Aksi takdirde belirlediğiniz alanın dışında tasarımımıza kaynaklık eden ya da tasarımımızı etkileyen unsurları anlatmak için aynı ölçekte ikinci bir vaziyet planı teslim etmek zorunda kalacağız.

C-25- Verilen sınırlar içinde kalınacaktır. 1/1000 Vaziyet Planı da alan dışı tasarımlar için istenmiştir.

S-26- İhtiyaç programında 100 otoluk garaj ve 100 otoluk park yerinden bahsediliyor. Buradaki sözü edilen garaj kapalı mı olacaktır ve eğer kastedilen kapalı garaj ise yerin altında mı yoksa üstünde mi olması gerekmektedir?

C-26- Bkz. Cevap 1.

S-27- İnşaat mühendisliği raporunda 1/200 ölçeğinde aydıngere kalıp planı, yaklaşık yük hesapları istenmektedir. Artık bütün dünyada yapılan yarışmalarda fikir projesi amaçlı avam projelerde bu tip uygulama detayları istenmekte, yerine yapım sistemi ile ilgili genel tercihler yeterli görülmektedir. Ülkemiz de ise bu alışkanlık halen devam etmektedir. Bir örnek olması amacı ile inşaat raporu şartnameden çıkarılabilir ya da istenenler bir fikir projesine uygun olarak basitleştirilebilir mi? Jürinin bu yöndeki tavrı ne olabilir acaba?

C-27- Şartnameye uyulacaktır.

S-28- Verilen imar planı ve kotlu hâlihazır çizimleri birbirleriyle çakışmamaktadır. Bu durumda istenilen vaziyet planı düzenlemesinde imar planı dışında kalan alanlar için yarışmacılardan herhangi bir düzenleme beklenmekte midir?

C-28- İmar planı esastır.

S-29- Şartnamede yer alan ihtiyaç programında m²'lere dolaşım alanları dahil midir? Bu konuda detaylı bilgi yer almamaktadır. Başka yarışma şartnamelerinde toplam alana ilaveten dolaşım alanı(örneğin %50) da belirtilip genel toplam hesaplanmaktadır. Şartnamede verilen alanlara dolaşım alanları dahil midir, yoksa hariç midir? bu durum projeyi çok etkilemektedir, bu yüzden cevabınızı bekliyorum.

C-29- Evet.

S-30- Yarışmanın adı "kültür park" oysa yapı tanımı şartnamedeki kent merkezi vurgusu yapılmıştır. Elde edilmek istenen kent merkezimi kültür park mıdır? İkisi birbirinden çok farklıdır. Tam olarak beklenti nedir?

C-30- Kent merkezinde yer alan bir kültür parkı olarak ele alınmalıdır.

S-31- Yapılacak otopark adedi kapalı ve açık olarak ayrı ayrı 100 adet mi düşünülecektir? Yoksa 100 kapalı 100 açık mı düşünülecektir. Ayrıca, imar planındaki otopark alanı bu amaç için kullanılabilir mi yoksa bu alan hariç mi 100 oto düşünülecektir?

C-31- Bkz. Cevap 11.

S-32- İmar planındaki yapı sınırı yeraltına yapılacak kapalı otopark içinde mi geçerlidir? Yoksa otopark bu sınıra bağlı kalmaması düşünülebilir mi?

C-32- Bkz. Cevap 7.

EK 2. (devam) Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

S-33- İmar planındaki otopark alanı altı kapalı otopark için kullanılabilir mi?
C-33- Bkz. Cevap 11.

S-34- İhtiyaç programında belirtilen yeme-içme alanlarıyla ilgili toplam yaklaşık 900 m2 alan sadece kapalı alanlar için mi verilmiştir? Yoksa hem kapalı hem açık alanların toplam m2 si midir?
C-34- Kapalı alanlara ait m2'dir.

S-35- Açık alanların m2 dışında veya belli bir oranda tutulması (kullanılan alanların %25'i kabulü gibi mümkün müdür? Kapalı ve açık alan olarak 900 m2'nin projede yeterli olmayacağı kanısındayız. Bilgilerinize arz ederim.
C-35- Bkz. Cevap 34.

S-36- Yarışmaya bir ekip birden fazla proje ile katılabilir mi?
C-36- Katılamaz.

S-37- Ekipte olması gereken zorunlu kimlikler nedir? Mesela ekip başının mimar olması zorunludur. Ekipte inşaat mühendisi olması zorunlu mudur? Bir inşaat mühendisi ve bir mimardan oluşan iki kişilik bir ekip olabilir mi? Veya tek kişilik bir mimardan oluşan bir ekip olabilir mi?
C-37- Bkz. Şartname sayfa 3 ve 5.

S-38- Ali Sezai Bulvarı ile Sandalzade Bulvarı arasından hangisi daha işlek bir caddedir?
C-38- Aynı niteliktedir.

S-39- Arsayı çevreleyen bulvarlar üzerinde otobüs, minibüs veya dolmuş hattı mevcut mudur?
C-39- Evet.

S-40- Mimari açıklama raporunun tamamı A3 boyutundan sunulabilir mi?
C-40- Sunumlar şartname gereği olacaktır.

S-41- Yarışma alanı dışında dışında alt geçit veya üst geçit önerilebilir mi?
C-41- Yarışmacıya bırakılmıştır.

S-42- Şartnamede geçen, garaj ve otopark terimlerini açıklar mısınız? "100 otoluk garaj" demek 100 arabalık "kapalı otopark" mı demektir? "100 otoluk park yeri" demek "açık otopark" mı demektir?
C-42- Bkz. Cevap 11.

S-43- Mevcut imar planındaki vaziyet planı kararları yürürlükte midir? Yarışmacıların ne derece etkilemelidir?
C-43- Evet.

S-44- İmar planında, arsa içindeki bir binanın üzerinde "h:9.50" değerinin üzerinde K10 yazmaktadır. Yükseklik 9,5m ile mi sınırlıdır? Giriş kat hariç, kat adedi sınırı kaçtır?
C-44- Arsa içerisinde bina yoktur.

S-45- Arsanın geri çekme sınırları kaç metrededir?
C-45- Bkz. Cevap 7.

EK 2. (devam) Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

S-46- Arsanın kuzeyindeki, mevcutta, sokak olan bazı bölgeler imar planında yeşil alan olarak tanımlanmıştır. Bu karar hala gündemde midir?

C-46- Yürürlükteki imar planı geçerlidir.

S-47- Yarışma Şartnamesinin “İstenen Çalışmanın Ölçeği ve Sunuş Biçimi” kapsamında Açıklama Raporları bölümünde Mimari, Peyzaj ve İnşaat Mühendisliği raporları dışında Elektrik, Mekanik, Tesisat Raporları da istenmekte midir?

C-47- Bkz. Şartname.

S-48- Yarışma Şartnamesinin “Projelerin Çizim ve Sunuş Biçimi” kapsamında 70x100 cm boyutunda ki sunuş paftalarında adet sınırlaması var mıdır?

C-48- Bkz. cevap 9.

S-49- Yarışma Şartnamesinin “İhtiyaç Programı” kapsamında Ek Notlar bölümünde “Sığınak Yönetmeliğine Uyulacaktır.” notu bulunmaktadır fakat ihtiyaç programında belirli bir alan belirtilmemiştir. Sığınak alanı toplam 3100 m² (±%10) kapalı alan içinde mi düşünülmektedir?

C-49- Garaj alanı olarak değerlendirilecektir.

S-50- Yarışma Şartnamesinin “İhtiyaç Programı” kapsamında belirlenen değişik fonksiyon öğelerinin girişleri, Güvenlik ve Sirkülasyon açısından, tek bir kontrol ve servis noktasından mı yoksa her bir değişik fonksiyon için kontrol ve servis dağılımının ayrı olması mı tercih edilmektedir?

C-50- Yarışmacıya bırakılmıştır.

S-51- Yarışma Şartnamesinin “Kimlik Zarfı” bölümü altında belirtilen diğer mesleki disiplinlerine ilişkin rapor, hesap ve çizimleri yapanlara ait imzalı kimlik belgeleri yeterlidir, yoksa diğer mesleki disiplinleri gerçekleştiren firma veya şahısların oda belgeleri de istenmekte midir?

C-51- Müellif mimardan oda belgesi istenmektedir.

S-52- Yarışma Şartnamesinin “Zemin Durumu” kapsamında yarışma alanında anakaya (sağlam zemin) (alüvyon) tabakası kaç metre derinliktedir?

C-52- Bkz. Şartname.

S-53- Yarışma Şartnamesinin “Zemin Durumu” kapsamında yarışma alanında yeraltı su seviyesi ortalama kaç metre derinliktedir?

C-53- Ortalama 3 ile 5 m arasında değişmektedir.

S-54- Yarışma Şartnamesinin “Meteorolojik Bilgiler” kapsamında yarışma alanındaki hakim rüzgar yönü nedir?

C-54- Hakim rüzgar yönü kuzey ve batıdır.

S-55- Yarışma Şartname Eki olarak verilen Plankote ile Yapı Yaklaşım Sınırı aynı mıdır? Yapıda oluşabilecek çıkma, konsol gibi öğeler Yapı Yaklaşım Sınırı içinde mi kalmalıdır?

C-55- Soru anlaşılammıştır. Çıkmalar yapı sınırı içerisinde kalacaktır.

S-56- Yarışma Şartname Eki olarak verilen İmar Planında yakın çevrenin imar durumu belirtilmemiştir. Yakın çevrenin imar durumunu (konut, ticaret, sanayi, vb.) belirtebilir misiniz?

EK 2. (devam) Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

C-56- Bkz. Cevap 13.

S-57- Yarışma Şartname Eki olarak verilen İmar Planında yakın çevrenin imar durumu belirtilmemiştir. Yakın çevrenin imar durumunu (konut, ticaret, sanayi, vb.) belirtebilir misiniz?

C-57- Bkz. Cevap 13.

S-58- İhtiyaç programında verilen alanlar net mi? brüt mü?

C-58- Brüttür.

S-59- İmar planına öneri getirebilir miyiz?

C-59- Bkz. Cevap 25.

S-60- İmar planındaki emsalin (0,6) tamamını kullanabilir miyiz veya öneri getirebilir miyiz?

C-60- İhtiyaç programına uyulacaktır. 1/1000 ölçekte özel mülkiyetler hariç.

S-61- Proje alanında ev çevresinde yetişmiş ağaçlar bulunmaktadır. Bu ağaçların rölövelerinin verilmesi mümkün müdür?

C-61- Yapılaşmayı etkileyen ağaç bulunmamaktadır.

S-62- Rumuza ait bir açıklama bulunmamaktadır.

C-62- Bkz. Şartname sayfa 6 madde 12.

S-63- İstenilen 1/1000 ölçekli vaziyet planında verilen sınırlar içinde yakın çevre öneri düzenlemesi ile birlikte gösterilecektir, denilmektedir. Verilen dökümanlar içinde "1/1000 vaziyet planı sınırnın" özellikle belirtilmiştir. 70*100 cm ebadındaki bu alanın proje alanı ile birlikte tamamının; yaya, trafik, otopark, yeşil alan v.b. konularda yeniden düzenlenmesi mi istenmektedir?

C-63- Şartname açıktır. Yarışmacıya bırakılmıştır.

S-64- Proje çalışmalarında alan hesaplarına dair bir açıklama bulunmamaktadır. "Arkatlarda, üstü kapalı açık alanlarda, avlu, üstü açık teraslar, yapıların zemin katlarının boş tutulması ve buraların açık-yeşil alan olarak kullanılması vb.

C-64- Bkz. Cevap 34.

S-65- Mimari açıklama raporuyla birlikte projeyi daha iyi anlatabilmek için gerekli görülen eklerin A3 ebadında verilmesi öngörülmektedir. Bu ebatla bir açıklamanın rapor eki olarak yeterli olacağı kanısında değiliz. Rapor eklerinin yine 70*100 ebadında pafta içinde çeşitli ölçek ve büyüklükte rapor eki olarak belirtilmesi daha anlaşılır olacaktır.

C-65- Şartnameye uyulacaktır.

S-66- İhtiyaç programında proje bütününe kapsayan bir yönetim birimi belirtilmemiştir.

Böyle bir kullanılışa ve alanına ihtiyaç bulunmaktadır. Programa ilave edilebilir mi?

C-66- Şartnameye uyulacaktır.

S-67- İstenen 100 otoluk park yeri projenin açık ve yeşil alanlarında büyük kayıp verdirecek ve projenin yaya alanlarını hırpalayacaktır. Bu yaklaşık 100 otopark sayısının azaltılması veya tamamının kaldırılarak yalnızca servis amaçlı kısmi otopark yapılması uygun olacaktır.

C-67- Bkz. Cevap 11.

EK 2. (devam) Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

S-68-1/1000 ölçekli plan tadilatında arsa net alanı yaklaşık 10.000 m2 dir. İstenen 100 araçlık otopark alanı, bu alanın dörtte birine tekabül etmektedir. Planlama açısından arsa net alanı içerisinde büyük kayıptır. Bu 100 araçlık otopark ayrıca belirtilen sınırlar çerçevesinde (yakın çevre içinde) yollar içinde çözülebilir mi?

C-68- Bkz. Cevap 11.

S-69- İstenen mühendislik ve peyzaj raporları için profesyonel bürolardan alınan raporlar mı gerekmektedir, yoksa akademik olarak faaliyet gösteren kişilerden destek alabilir miyiz?

C-69- Bkz. Şartname sayfa 5 (kimlik zarfı)

S-70- Verilen programa ek öneriler getirilebilir mi? (verilen sınır içinde ve dışında)

C-70- m2 ye bağlı kalmak koşulu ile yarışmacıya bırakılmıştır.

S-71- Verilen sınır dışındaki çevre önerilerinde şehircilik veya imar planında öneriler getirme şansımız var mı?

C-71- Bkz. Cevap 63.

S-72- Garaj otopark nerelere hizmet için düşünülmüştür. Çevre değişikliklerinde ek öneriler yapılabilir mi? Sınırlarımız içinde ve şehircilik açısından...

C-72- Otopark geneldir.

S-73- Hakim rüzgar yönünde bilgi alabilir miyiz?

C-73- Bkz. Cevap 54.

S-74- Bodrumları araba yoluna kadar kullanılabilir mi?

C-74- Soru anlayışlamamıştır.

S-75- Toplu taşıma araçları durakları nerelerdedir?

C-75- Müellif öneri getirebilir.

S-76- Şehrin karakteristik bitki örtüsü hakkında bilgi verebilir misiniz?

C-76- Tropik bitkiler hariç, palmyeden iğne yapraklı ağaçlara kadar her türlü bitki yetişmektedir.

S-77- Çevre yapıların inşaat teknolojisi (bodrum, yapı sistemi) açısından bilgi verebilir misiniz?

C-77- Gerekli görülmemiştir.

S-78- Çevre yapıların daha detaylı bir şekilde işlevlerini (programlarını) nasıl kullandıklarını daha detaylı bir şekilde anlatılabilir mi?

C-78- Bkz. Cevap 13.

S-79- Verilen sınırın batı tarafında tasarım açısından serbest miyiz?

C-79- Bkz. Cevap 25.

S-80- Verilen alanımızın çevresinde belediyenin yaptığı değişiklikler üstünde yeni düzenlemeler yapılabilir mi?

C-80- Bkz. Cevap 25.

S-81- Çevredeki tescilli yapılar hakkında bilgi alabilir miyiz?

EK 2. (devam) Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Soru-Cevap Belgesi

C-81- Yakın çevrede tescilli yapı yoktur.

S-82- Verilen alanın daha önce hangi amaçla kullanıldığını öğrenebilir miyiz? (geçmiş her türlü bilgi)

C-82- Sebze meyve hali olarak kullanılmıştır.

S-83- Programda istenilen toplam 3100 m2 (-+%10) zemin kotu üstünde midir? (0 kotu)

C-83- Yarışmacılara bırakılmıştır.

S-84- Ek program önerilerinde istenen m2 alanlar aşılabılır mi, yada sınır nedir?

C-84- Şartnameye uyulacaktır. 3100 m2 (+-%10) kapalı alan esastır.

S-85- Verilen alanın KAKS 0.60 hesabında çıkan sonuçta istenen program arasındaki kalan alan farkı nasıl değerlendirilebilir? Serbest miyiz?

C-85- Bkz. Cevap 8.

S-86- Zemin etüdünde zemin kesitini yükseklikleri ile beraber alabilir miyiz?

C-86- Gerek görülmemiştir. Şartnamede yeterli bilgi mevcuttur.

S-87- 1/500 vaziyet planı ve maket sınırını alabilir miyiz?

C-87- Ekli dosyada verilmiştir.

Başkan
Nuran ÜNSAL
Mimar (ADMMA) (b.GÜ)

Üye
Mustafa UZUNLAR
İnşaat Mühendisi

Üye
Ahmet ŞEKKELİ
Yük. Mimar (İTÜ)

Üye
Cengiz ŞİRİKCİ
Şehir Plancısı

Üye
Abdullah ÖZDEMİR
Mimar (ADMMA)

EK 3. Kahramanmaraş Kùltür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Değerlendirme Kriterleri

**KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ
KÜLTÜR PARKI
ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI
JÜRİ KARAR TUTANAĞI**

TARİH:14/01/2008

SAYI: 09

KONU: Değerlendirme Kriterleri

Kahramanmaraş Belediyesi Kùltür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Asli ve Danışma Jürî üyeleri toplanmış ve değerlendirme kriterleri olarak aşağıdaki maddelerin kullanılmasına

- Kimlik
- Kullanılabilirlik
- Kitlesele kurgu
- İnsan ölçęi
- Değişebilirlik
- Teknoloji ve yapılabirlik
- Yeşil
- İklim
- Topoğrafya
- Yaya ve ot yaklaşımları
- Yakın çevre ilişkisi

karar verilmiştir.

DANIŞMAN JÜRİ ÜYELERİ

Üye
Sıddık SEZAL
Mimar(İDGSA)

Üye
Cemal TANRIVERDİ
Yük.Mimar(İTÜ)

Üye
Burhaneddin TÜRKKAHRAMAN
Zir.Yük.Müh.(GÜ)

ASLİ JÜRİ ÜYELERİ

Başkan
Nuran ÜNSAL
Mimar (ADMMA) (b.GÜ)

Üye
Mustafa UZUNLAR
İnşaat Mühendisi

Üye
Ahmet ŞEKKELİ

Üye
Cengiz ŞİRİKCİ

Üye
Abdullah ÖZDEMİR

EK 4. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Jüri Raporu

EK 4.1. Asli Jüri Başkanı Nuran  nsal'a Ait Kişisel Görüşler

KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ
KÜLTÜR PARKI
ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI
JÜRİ KARAR TUTANAĞI

TARİH: 17/01/2008

KONU: Ödül ve Mansiyon projeleri kişisel görüşler

6 Nolu proje:

Aksiye kurgu ile parçalı, insan ölçeğinde, çağdaş yapılaşması, güneydeki gölgeli aktivite meydanı ile çok amaçlı salonun ve yeşilin i  içe kullanılması başarılı bulunmasına rağmen

Yeterince tanımlanamayan alış-veriş aksı ve kitlesi, kurgunun getirdiği biçimsel endişeden kaynaklanan atölyelerin yapılaşarak yeterli, kullanım gösterememesi, yeme içme ve dükkanların servislerinin göz ardı edilmesi, otoparkın giriş çıkışının bulvarda kavşak yaratması gibi olumsuzlukları nedeniyle mansiyon grubuna uygun g r lm şt r,

8 Nolu proje :

Proje alanını mekansal sınırlayıcı olarak  vreleyen yakın  vrenin niteliksizliğini veri olarak alıp; tasarımda, var olan  vre ile kentsel ve insan ölçeğinde, görsel ve kavramsal karmaşaya neden olabileceği tespitini yaparak, toprak üzerinde yapılaşma yerine, yapılaşmasına yer düzlemine; yeşillendirip gereği kadar yırtıklarla (tanımlı akslarında yaratıp) parçalayıp kaldırarak, ışıklı, topoğrafyayı bozmadan, insan ölçeğini veri alarak ve bu çerçevede yakın  vreye de yapılabilir ve işlevsel önerilerini getirerek ;

Yeşil-meydan-plato-kapalı alan-yönlendirme kurgusundaki mimarca üzüm ve başarısı nedeni ile birinci ödüle uygun g r lm şt r.

Jüri;

Birinci  d l alan projenin ortaya koyduğu 'yakın  vrenin niteliksiz mekan sınırlayıcılığı' sorununu gündemine almış ve belediyeye (işveren) birinci projenin uygulama projeleri sürerken arsa  vresinin de kuzey ve doğu yönlerinden ağaçlandırılarak niteliksiz görselliğe tedbir alınması önerisini ileterek olumlu yanıt almıştır.

10 Nolu proje:

Kuzey ve doğu yönlerinde yapılaşarak yaratılan aktivite alanı, yeşil ve suyun i  içe geçtiği mekan, yapı plastiği ve kimliği başarılı bulunmuştur. Ancak kapalı kapılar ardındaki mekanların işlevsel nedenlerden dolayı zor ulaşırlılığı ve servis bağlantılarının sağlanmaması, açık alanın doğudan ve kuzeyden yaya ulaşımlarına kapalı olması olumsuz eleştirilere neden olmuş olan bu projeye oy çokluğu ile mansiyon grubuna girmiştir.

18 Nolu proje:

Etkin kitle plastiğinin b t nl ğu, kente önerdiği kimlik, çağdaş yaklaşımı, oluşturduğu kültür meydanının gölgeli değişken sürprizli insan ölçeğinde mekanlar yaratması; yeşil-su-kitle-topoğrafya kurgusundaki başarısı ve mimarca sunumu ile  c nc  ödüle uygun g r len bu projede; Avluda  nerilen anfi-tiyatro kullanımının geçiş akslarının engellenmesi, garajın toprak altında  c katlı tasarlanması ve mekanlara servis olanağı sağlanmaması olumsuz eleştiri almıştır.

EK 4.1.(devam)Asli Jüri Başkanı Nuran Ünsal'a Ait Kişisel Görüşler

32 Nolu proje:

Parçalı ama bağlayıcı saçaklarla bütünleştirilen yapılaşmanın kuzeye alınarak geniş bir yeşil bırakması başarılı olmasına rağmen programı dört parçaya ayırıp ayrı giriş çıkışlı ve birbirinden tamamen kopartılmış, dışa ve yaratılan yeşile kapalı tasarlanması, programın verilmiş biçimine uygun düşmeyen bir katlık getirmiştir.

Tasarlanan meydanın zemin boyutundan ileri gidememesi tanımsızlığı ve kuzey oto yolunun karşısındaki otoparklar ile garaj girişinin yapı yaklaşımını kesintiye uğratması olumsuz bulunarak bu proje mansiyon grubuna uygun bulunmuştur.

48 Nolu proje:

Kuzeyden gelen yapı sıralaması aksına yerleştirilerek tasarlanan yapının düzeni ve yakın çevre akslarının yaya ulaşımına getirdiği rahatlık başarılı bulunmuş, ancak yaratılan iki ayrı yaya aksında farklı işlevlerin kullanılması, çok amaçlı salonun biçimlenmesindeki işlevsel zorlanmasından olumsuz eleştiri alan bu proje mansiyon grubuna uygun bulunmuştur.

50 Nolu proje:

Yakın çevre niteliksizliğini dikkate alıp, açık ve yeşil alan gereksinimini insan ölçeğinde kurduğu çok boyutlu, güçlü geometri ile üçgen plakların hareketinden ustaca tasarlanmasına rağmen; ortaya konan tasarım, esnek programda istenen mekanların işlevsel olarak bütünlenip ele alınmasına neden olmuş, bu nedenle de alış-veriş, yeme-içme, çok amaçlı salon-fuaye, atölye mekanları yeterince ışıklandırılmamış, ayrıca kent meydanını yaşanırılığına çok amaçlı salon aktiviteleri başka kotta tasarlandığı için katılamamıştır.

Ana tasarım kurgusunu güçlü olması kadar, kapalı mekan kullanımlarının da yeterli kullanım kriterlerine cevap vermesini dikkate alan jüri bu projeyi güçlü kurgusundan dolayı ikinci ödüle uygun görmüştür.

51 Nolu proje:

Kentsel boyutta yakaladığı terminal-kale aksı kriteri olan projede yapı kurgusunda bu aksiyellik üzerinde tanımlanmıştır. Yakın çevre niteliksizliğine, batı güneşine ve gürültüye aldığı yapısal tedbir olarak tasarladığı, çok boyutlu, yırtıklı kentsel görşelliği de olan hacimli duvar, tasarımcının varsayımlarında çağdaş ve çok başarılı bulunmuştur.

Ancak güçlü kurgusundaki kuzey-güney bağlantılarının kentsel boyutta gerçekleştirilememesi durumunda projenin kente yönelik kurgusal gücü de zayıflayacaktır.

Yapı içi aksiyel yönlenmenin zeminde çok amaçlı salon ile sonlanması başarılı olmasına rağmen; alış verişin ve atölyelerin zeminden koparılması da gerek göz önünden uzaklaştırılmalarına gerekse servis zorluklarına neden olacağı gibi, yine yapılaşma içinde farklı kotlardaki yeme-içme mekanları da dışa ve yeşile kapalılığı, zorlanan ulaşım ve yapılaşmanın arsanın batısına çekilerek doğuda bırakılan alana kentsel sınırlama getirilememesi arsa yerleşiminin sorgulanması gibi olumsuz eleştiriler almış olan bu proje mansiyon grubuna uygun görülmüştür.

Asli Jüri Başkanı
Nuran Ünsal

EK 4.2. Asli Jüri Üyesi Abdullah Özdemir'e Ait Kişisel Görüşler

KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ KÜLTÜR PARKI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI JÜRİ KARAR TUTANAĞI

TARİH:16/01/2008

KONU:Ödül ve Mansiyon projeleri kişisel görüşler

6 Nolu proje:

Kimlik tanımlaması, kent vurgusu, kent yaklaşımı, iç kurgu anlamında başarılı bulunmuştur.Ancak, algılanabilirlik güçlüğü ve akılda kalıcılıktan uzak yaklaşımlar getirmektedir.

8 Nolu proje:

İç kurgu yaklaşımı, alternatif erişim başarısı, doku düzlemi olgusu ve imaj performansı başarılı bulunmuştur. Alan kullanımı çekiciliği ve fonksiyonel çözümlerle oluşturulan kurgu olumlu yaklaşımlardır.Yapı içi yönleme çok başarılı, arsa yerleşmesinin sorgulanması başarılı ve çok boyutlu, iki yönden arazinin yarılması, güney cephenin tamamen açık olması projeyi üst seviyeye taşımıştır.

10 Nolu proje:

İklimsel çözüm ve çevresel ilişki olumludur.Tasarım kalitesi güçlü ele alınmıştır.Yapı-havuz ve bina-çevre ilişkisi mükemmel kurgulanan projenin çevrenin olumsuz faktörlerine karşı mekanı soyutlaştırması başarılı bulunmuştur.

18 Nolu proje:

Kimlik vurgusu kente katkısı başarılı yaklaşımlar getiren projenin uygulanabilirliğinin zorluğu ve iklimsel verilerin dikkate alınmaması olumsuz yönleridir.Mekanların işlevselliği olumlu bulunmuştur.Mimari tasarıma soluk getirmiştir. Kentsel boyutta yakaladığı kurgu olumludur.

32 Nolu proje .

Şartnamedeki ihtiyaç programına doğru yaklaşımı, mekanlar arası konsept farklılıkları oluşturması başarılı bulunmuştur. Ancak sanatsal zorlama arazi kullanımı olumsuzluklarıdır.

48 Nolu proje :

Tasarım kurgusundaki sakinlik ve seçenekli sosyalleşme kaygısı başarısının yanında, ifadelerdeki netsizlik ve yeşil alan kullanımı başarılı bulunmamıştır. Bina plastiği olumlu, öz biçim şekillenmesi olumlu bulunmuştur.

50 Nolu proje :

Çevreye verdiği pastel etki, çok parçalı anlatım başarısı olumlu bulunmuştur. Yapılabilirlik ve meydan arama kaygısı olumsuz yanlarıdır. Proje müellifinin ortaya

EK 4.2. (devam) Asli Jüri Üyesi Abdullah Özdemir'e Ait Kişisel Görüşler

koyduğu cesur yaklaşım olumlu bulunmuştur. Kimlik tanımlaması başarılı bulunmuştur.

51 Nolu proje:

Yapı yeşil ilişkisi ve farklı kimlik arayışı başarılı bulunmuştur. Komseple yapısal ayrışma kaygıyla karşılanmıştır.

Asli Jüri Üyesi
Abdullah Özdemir
Mimar (ADMMA)

EK 4.3. Asli Jüri Üyesi Ahmet Şekkeli 'ye Ait Kişisel Görüşler

KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ KÜLTÜR PARKI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI JÜRİ KARAR TUTANAĞI

TARİH:17/01/2008

KONU:Ödül ve Mansiyon projeleri kişisel görüşler

6 Nolu proje:

Projede yapı gruplarının tasarım tercihi ile sokak niteliğinde yaya aksları, güney ve kuzeyde oluşturulan meydanlar yaya ulaşımını destekler nitelikte bulunmuştur. İki platformdan oluşan bu meydanlar kolay algı ve kullanım olanağı getirirken, sürprizli mekanların oluşmasını da sağlamıştır. Ancak platformların birbiri ile ilişkisi yeteri kadar tatminkar bulunmamıştır. Benimsenen lineer form nedeniyle özellikle kafeterya ve restaurant gibi mekanlar işlevsel olarak sıkıntılı görülmüştür.

8 Nolu proje:

Mekanların doğal zemin kotlarına önemli bir müdahale olmadan açık forum alanı etrafında birbiri ile oldukça yakın ilişkiler kurarak düzenlenmesi, meyilli platodan, satış birimleri arasından sokak yaklaşımları ile yayaları iç meydana yönlendirerek kuzeybatı ve kuzeydoğu yönlerini oldukça fonksiyonel geçitler düşünülmesi başarılı bulunmuştur.

Proje alanının tamamı ile park olarak algılanacak şekilde tasarlanması, açık forum alanında düşünülen anıt fikri kültür parkını akılda tutacak öğelerdir.Taşıyıcı konstrüksiyon oldukça basit ve ekonomik çözülmüştür.

10 Nolu proje:

Proje alanının büyük bir bölümünün Sandalzade Bulvarı kotunda düzenlenmesi tercihi, batı yönünden ulaşımı kısıtladığı gibi tek düze bir alan oluşması sunucunu da getirdiği düşünülmektedir.Kültür ve eğitim yapısıyla bu fonksiyonlara daha önemli bir vurgu yapıldığı, diğer aktiviteler için belirgin ve etkileyici bir öneri getirilmediği değerlendirilmiştir.

Kapalı otoparka Sandalzade Bulvarı'ndan giriş yapılması, doğudan gelen yaya akışını ve otoparktan bulvara araç çıkışını olumsuz etkileyeceği düşünülmemiştir.

18 Nolu proje:

Projenin kurgusu farklı kotlardan oluşan, kırık plaklı ve yer yer boşluklu çim kaplı çatı yüzeyi düşünülmesi fonksiyonel ve plastik açıdan etkileyici bulunmuştur. Kültür sanat meydanı tasarımındaki bölünmüşlük ve tarifedilemezlik, güney girişi kotundaki yaya aksının şelale ögesi ile tekrar yönlendirilmesi çekimserlik oluşturmaktadır. Otoparkın projenin diğer fonksiyonları ile yeterince ilişkilendirilememesi, olumsuzluk olarak değerlendirilmiştir.

32 Nolu proje:

Sade bir form ile kurgulanan, esnek çözüm yaklaşımı aynı anda kolay bir yapım süreci olanağı vermektedir. Çevreye açıklık ve içe kapalılığı aynı anda başarabilen, su yüzeylerini sokak içlerine alarak bahçe ile yapı ilişkisine devamlılık kazandıran yaklaşım olumlu bulunmuştur. Otopark girişinin Malik Ejder Bulvarı'ndan sağlanması ve bodrum kotunda kuzeydeki yola taşması yeterince benimsenmemiştir.

EK 4.3. (devam) Asli Jüri Üyesi Ahmet Şekkeli 'ye Ait Kişisel Görüşler

48 nolu proje:

Proje alanında yaya akslarını kesintiye uğratmadan, genel anlamda mevcut topoğrafyaya müdahale etmeksizin, abartısız ve net bir form ile çözüm getirme fikri gözlenmiştir. Ticari fonksiyonu, sürekliliği olan doğu yönünde kafelerin park tarafında çözülmesi olumlu bulunmuştur. Kule düşüncesi proje için simge niteliği sağlamaktadır. Zemin kotunun üstündeki katlarda önerilen fonksiyonları yeterince etüd edilemediği kanaati oluşmuştur. Kapalı ve açık otopark girişinin Malik Ejder Caddesi'nden sağlanması, park alanında yeteri kadar açıklıkta aktivite önerileri getirmemesi olumsuz bulunmuştur.

50 Nolu proje:

Fonksiyonları kısmen açılmış bir zarf formunun altında çözerek proje alanının tamamının kent parkı olarak düşünülmesi, yaya hareketlerinin oldukça net ve algılanabilir olarak düzenlenmesi ve simgesel form oldukça dikkat çekici bulunmuştur. Tasarımda tercih edilen etkileyici form, kent meydanı etrafında da sürprizli mekanlar oluşturmaktadır.

Ancak kat planlarında fonksiyonellik açısından eleştirilebilecek bir çok unsur barındığı, taşıyıcı sistem ile oldukça geniş açıklıklar önermesi olumsuz bulunmuştur.

51 Nolu proje:

Malik Ejder Bulvarı tarafında öngörülen fakat yapıyı tamamen söz konusu bulvar a kapatmadan farklı kotlardaki boşluklar ile zengin bir yapı yüzeyi oluşturulması fikri olumlu bir karar olarak yorumlanmıştır. Yapı gruplarının parçalanarak farklı kotlarda çözülmesi, kat platformlarının farklı kotlarda tasarlanmış olması nedeniyle esneklik ve yaya akışının olumsuz etkileneceği düşünülmektedir. Yapı grupları ile yeşil zonun, yaya zonu ile birbirinden kopartılması olumlu değerlendirilmemiştir.

Asli Jüri Üyesi
Ahmet Şekkeli
Yük.Mimar(İTÜ)

EK 4.4. Asli Jüri Üyesi Cengiz Şirikçi 'ye Ait Kişisel Görüşler

KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ KÜLTÜR PARKI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI JÜRİ KARAR TUTANAĞI

TARİH:17/01/2008

KONU:Ödül ve Mansiyon projeleri kişisel görüşler

6 Nolu proje

Arazi kotlarının iyi kullanımı kitlelerin kolay uygulanabilir olması üst katmanda lineer aksların bu kitleler arasında oluşturulması buna karşılık alt kotta sergi salonu ve toplayıcı mekan oluşturulması ve iklimsel konforun yakalanması proje kurgusunun başarısını ortaya koymaktadır.

8 Nolu proje

Projenin arazi topoğrafyasını verimli kullanması yapı alanlarının arazi kotları altına fazla inmemesi ve mekana yaklaşımda sürpriz satış birimleri arasında geçiş, ana mekana doğru yaya akışını sağlamaktadır.

Yapı kitlesinin sade ve fonksiyonel olması, yapı kitlesinin kolay uygulanabilir olması ve meydan boşluğunun altında yapı bulunmaması nedeniyle bitkilendirme kolay yapılabilecektir.

Meydanın ortasındaki yükseltilmiş aydınlatma objesi kentsel imge niteliğinde meydanı tanımlayacaktır.

Kent içinde mevcut yapı örtüsü içinde kent belleğine etki edecek mekansal düzenlemelerin yeşil alan ile kurgulanması projeyi başarıya ulaştırmıştır.

10 Nolu proje

Yapı formu ve zemin düzenlemesi olumlu bulunmuştur.Yapının mekanı çevredeki sıradanlıktan kurtarması ve kente referans noktası olacağı kanaatindeyim.

18 Nolu proje

Birinci ve ikinci ödülü alan proje kurgulamasında olduğu gibi arazi kullanımı olumlu bulunmuştur.Yükseltilmiş farklı yüzeylere sahip kitle kentsel referans ve imge olacak nitelikte bulunmuştur.Mekansal düzenlemedeki geometrik serbestliğin yakalanması kitle üst yüzeylerindeki ışık huzmeleri mekana cazibe katmaktadır.

32 Nolu proje

Proje kurgusu olarak sade güzel bir projedir.

48 Nolu proje

Cam yüzeyli yapının batı cepheye bakması yazın öğleden sonra iç mekanlarının tümünün güneş ışığı almasına neden olacaktır. Madem batı cepheye bakıyor, cephe hareketleriyle gölgelendirme kullanılabilirdi.

Binanın doğusunda proje alanında olmayan şahıs arsalarını boşaltacak şekilde öneri getirilmiş, proje alanı dışına çıkmıştır.

Güneydeki caddenin karşı tarafına merdiven olan bir çekirdek konularak üst geçit ile binaya geçiş önerilmiş, binada servis merdiveni bulunan sahanlığa bağlanmıştır. Daha geniş ortak kullanım alanına çıkartılabilirdi. İşlevinin az olacağı kanaatindeyim.

EK 4.4. (devam) Asli Jüri Üyesi Cengiz Şirikçi 'ye Ait Kişisel Görüşler

Gerektiğinde acil çıkışı olarak kullanılacağı belirtilen kulenin üst katlarının görseelliğın dışında daha başka işlevi olması gerekirdi.

Binanın; yaya aksı ile meydanı koparttığını düşünüyorum, zemin kattaki boşluktan parka geçiş verilmiş fakat sürükleyici olamamıştır. İnsanlar kapalı mekan ile açık alanlar arasında tercihe zorlanmıştır.

Bina fonksiyon olarak iyi çözümlenmesine rağmen fonksiyonu dışarıdan kolay algılanamayacaktır.

50 Nolu proje

Proje kurgusu mükemmel düşünülmüş mekan kotlamaları yaya akslarının sürükleyiciliği etkileyici bulunmuştur. Katmanların kesilerek farklı kotlarda platformlar oluşturması proje özgürlüğü ön plana çıkarmaktadır. Otopark sirkülasyonu ve düzenlemesi daha iyi yapılabilirdi. Işıklandırma oyunları ile görsel algılanmanın çok daha iyi olacağı kanaatindeyim.

51 Nolu proje

Proje alanının batısına yerleştirilmiş yapı kitlelerinin rekreatif yeşil alan doğru eriyerek azalması, batı cephedeki ana yol kenarında duvar etkisi yapan kitlede cephelerin düzenlenmesi olumlu bulunmuştur. Yoğun işlevlerin bu alana yoğunlaştırılması diğer tarafta geniş rekreatif alan bırakılmasına imkan sağlamıştır. Strüktürel yapının sokak akslarını desteklemesi nedeniyle projenin çevrede olumlu fonksiyon değişikliklerini destekleyeceği kanaatindeyim. Temel tasarım ilkesi ve iklimlendirme iyi kullanılmış kentin sıradan örüntüsü aksine lineer düzenlemeler ile hareketli aktif yaşam alanları elde edilmiştir.

Asli Jüri Üyesi
Cengiz Şirikçi
Şehir Plancısı

EK 4.5. Asli Jüri Üyesi Mustafa Uzunlar'a Ait Kişisel Görüşler

KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ KÜLTÜR PARKI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI JÜRİ KARAR TUTANAĞI

TARİH:17/01/2008

KONU:Ödül ve Mansiyon projeleri kişisel görüşler

6 Nolu proje

Zemin etüd raporlarının dikkate alınarak bodrum kat planlamasının yapılması uygun bulunmuştur. Binaların tek eksen doğrultusunda uzatılmış olması nedeniyle deprem hareketlerine karşı oluşabilecek olumsuz tepkilerin statığı için 1. derece deprem bölgesi çerçevesinde çözülmesine dikkat edilmesi gerekmektedir. Yapıların çok kath düşünülmemesi de dikkate alınarak uygun görülmüştür.

8 Nolu proje

Yapılan mekansal düzenlemeden dolayı, doğal dilatasyon sağlanması ve üniform yük dağılımından dolayı ise radye temel sistem düşünülmesi olumlu bulunmuştur. Binaların yüksekliğinin azalması ve fazla bodrum planlanmaması zemin etüd raporlarına göre uygun düşünölmüştür. Alana yayılmış olan projenin uygulanabilirliği inşaat mühendisliği açısından uygun görölmüştür. Binaların üzerinin toprak dolgu olması nedeniyle su izolasyonlarına azami özen gösterilmelidir.

10 Nolu proje

Projede ana binanın taşıyıcı sistemi betonarme olarak düzenlenmiş olsa da çatı örtüsünün kabuk şeklinde düzenlenmesi olası yöresel ölçekte sert esen rüzgar yüklerine göre statik hesabının ciddi değerlendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Genel olarak inşaat mühendisliği uygulamaları açısından bir sorun bulunmadığı kanaati ile yapının stabilitesi uygun görölmüştür.

18 Nolu proje

Otoparkın üç kat olarak planlanması zemin etüd raporu dikkate alındığında maliyeti arttıran bir faktör olarak bulunsa da statik açıdan bir problem teşkil etmemektedir. Statik açıdan proje uygulanabilir bulunmuştur.

32 Nolu proje

Gerek binaların yatay ölçekte planlanması ve gerekse çatısı dikkate alındığında statik açıdan son derece olumlu olduğu anlaşılmıştır. Proje alanının büyük bir kısmının yumuşak zemin olarak düşünölmesi de zemin etüdüne göre gayet olumlu bulunmuştur.

48 Nolu proje

Prizmatik geometriye sahip olması statik çözümünü oldukça kolaylaştırmaktadır. İnşaat mühendisliği raporunda önerilen malzemeler son derece olumlu bulunmuştur. Proje alanının güneyine konuşlandırılan yaya üst geçidinin taşıyıcı sisteminin cinsinin belirtilmediği görölmüştür. Makette görölen kolon sistemi

EK 4.5. (devam) Asli Jüri Üyesi Mustafa Uzunlar'a Ait Kişisel Görüşler

dikkate alındığında çelik konstrüksiyon olarak planlandığı yorumlanmıştır. Sonuç olarak yapı statiği açısından herhangi bir problem bulunmamaktadır.

50 Nolu proje

Döşeme plaklarının kirişsiz olarak tasarlanması nedeniyle deprem yükleri çözümleri özellik arz etmektedir. Aks açıklıkları ve konsol boyları dikkate alındığında yapının toprak altında planlanması avantaj olarak görülmüştür. Statik açıdan inşaat mühendisinin önerileri dikkate alınarak taşıyıcı sistemde değişiklikler yapılmalıdır. Bu çerçevede proje uygun görülmüştür.

51 Nolu proje

İnşaat mühendisliği uygulaması açısından rahat bir proje olarak uygun görülmüştür. Yapı blokları ile parke alanının tamamen ayrı düşünülmesi, yapı statisinin toplu temel ile çözümünü beraberinde getirmektedir. İnşaat mühendisliği uygulamaları için olumlu bulunmuştur.

Asli Jüri Üyesi
Mustafa Uzunlar
İnşaat Mühendisi

EK 5. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Yarışma Şartnamesi Yarışmanın Konusu ve Yeri-İhtiyaç Programı

EK 5.1. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Yarışma Şartnamesi Yarışmanın Konusu ve Yeri

KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARKI Ulusal Mimari Proje Yarışması Şartnamesi

1- YARIŞMANIN AMACI

Yarışmanın amacı "*Kahramanmaraş Kültür Parkı*" konulu tasarım gerçekleştirilirken, kültür, sanat, bilim ve çevre değerlerinin rekabet yolu ile geliştirilmesine, çok sayıda seçeneğe ekonomik, işlevsel ve yenilikçi çözümlerin seçilmesine, müelliflerinin saptanmasına ve güzel sanatların teşvikine; ayrıca, ilgili mesleklerin gelişmesine, etik değerlerin yerleşmesine ve uluslar arası rekabet gücü kazanmalarına uygun ortam sağlamaktır.

2- YARIŞMANIN TÜRÜ VE ŞEKLİ

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun "Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım, Şehir Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği" ne göre düzenlenen mimari proje yarışmasıdır. Ayrıca yarışma, serbest, ulusal ve tek kademelidir.

3-YARIŞMANIN KONUSU VE YERİ

Sözkonusu arsada kültür, sanat, bilim, yöre ve çevre değerlerinin, kentin gereksinimi olan yeşili olabildiğince içine alarak tasarlanacak, insan ölçeğine görsel ve fiziksel olarak duyarlı, açık ve kapalı mekanlarla; Kentlinin farklı gereksinimlerine yirmi dört saat yanıt verebilecek, çok aktiviteli bir kent merkezi;

Kentliyi buluşturma, sanata kaynaştırma, eğitime, eğlendirme, bilgilendirme, dinlendirme, doyurma mekanlarının iç içe olduğu bir merkez düşünülmesi istenmektedir.

Yarışma alanı kent merkezinde yer alan ana caddelerin keşiştiği dört yanı trafikle çevrili bir kavşak noktasındadır. Bu nedenle her yönden kentin erişmesine açıktır, kentin kullanım yoğunluğu ile ilişkili olarak açık ve kapalı kullanımların dengeli ve yerleşimin sorgulanarak tasarlanması beklenmektedir. Yaya-taşit ve servis ulaşımları yakın çevre içinde kentsel ölçekte ve çok boyutlu düşünülmesi ve değerlendirilmelidir.

Arsa; Hayrullah Mahallesi 990 ada 2 ve 58, 266 ada 18 ve 19 parseldedir. Parsellerin tevhidî yapılacağından yarışmacıların alanı bütün olarak değerlendireceklerdir.

4- YARIŞMAYA KATILMA KOŞULLARI

Yarışmacıların, TMMOB Mimarlar Odası üyesi olmaları, şartname alarak adres bırakmaları ve yarışma yönetmeliğinin aşağıda belirtilen 15. maddesi şartlarına uymaları gerekmektedir.

Yarışmaya katılacaklarda aranacak koşullar;

- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin; Mimarlar Odası üyesi olmak ve meslekte men cezasız durumunda olmamak,
- Jüri üyelerini ve raportörleri belirleyen ve atayanlar arasında olmamak,
- Jüri üyeleri (danışman, asli, yedek) ve raportörlerle bunların 1. dereceden akrabaları, ortakları, yardımcıları ve çalışanları arasında olmamak,
- Jüri çalışmalarının herhangi bir bölümüne katılmamak,
- Yarışma şartnamesinde öngörülen özel koşullara uymak,
- Şartname alıp isim ve adreslerini yarışma raportörlüğüne kaydettirmek (Ekip olarak katılanlardan bir kişinin bu şartı yerine getirmesi yeterlidir),
- Yarışmayı açan idarede, yarışma ile ilgili her türlü işlemleri hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olmamak,
- Yarışmayı açan idare adına hareket eden danışmanlar ile bunların çalışanları arasında olmamak,

EK 5.2. Kahramanmaraş Kültür Parkı Ulusal Mimari Proje Yarışması Yarışma Şartnamesi İhtiyaç Programı

İHTİYAÇ PROGRAMI

- Yerel ve ulusal değişken ve kalıcı kültür ürünlerinin ve değerlerin halka açık sergilenebileceği kermes, davet, kokteyl, sergi açılış eylemleri, çeşitli görsel ve işitsel programlara olanak tanıyan, kapalı mekan veya mekanlar. yaklaşık 1000 m²
- Ticari Alanlar (Yöresel ve kültürel ürünlerin tanıtım ve satışının yapıldığı) ...yaklaşık 600 m²
- Eğitim amaçlı alanlar (heykel, resim, halı vb. öğretiler için) yaklaşık 600 m²
- Yeme içme alanları (atıştırmalık üniteler, kapalı-açık kahve ve çay bahçeleri, lokanta, pasta ve dondurma üniteleri) yaklaşık 900 m²
- Garaj ve otopark yaklaşık 100 otoluk garaj ve gerekli noktalarda yaklaşık toplam 100 otoluk park yeri. (m² dahil değildir)
- Teknik servis (garaj bitişiğinde) yaklaşık 100m²

Toplam 3100 m² kapalı alan (% 10 alt ve üst sınır kullanılabilir)

- Açık alan düzenlemesi : Çeşitli folklorik – kültürel gösteri ve etkinliklerin düzenleneceği sert zemin dışındaki alanlara yapılarla kaynaşan çok boyutlu park düzenlemesi getirilecektir.

İhtiyaç Programı Ek Notlar:

1. 1997 Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine uyulacaktır.
2. Asansör Yönetmeliği'ne uyulacaktır.
3. Sığınak Yönetmeliği'ne uyulacaktır.
4. Yangın Yönetmeliği'ne uyulacaktır.
5. Özürlülerin kullanım standartları göz önünde bulundurulacaktır

KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARKI Ulusal Mimari Proje Yarışması Ekler

İMAR BİLGİSİ

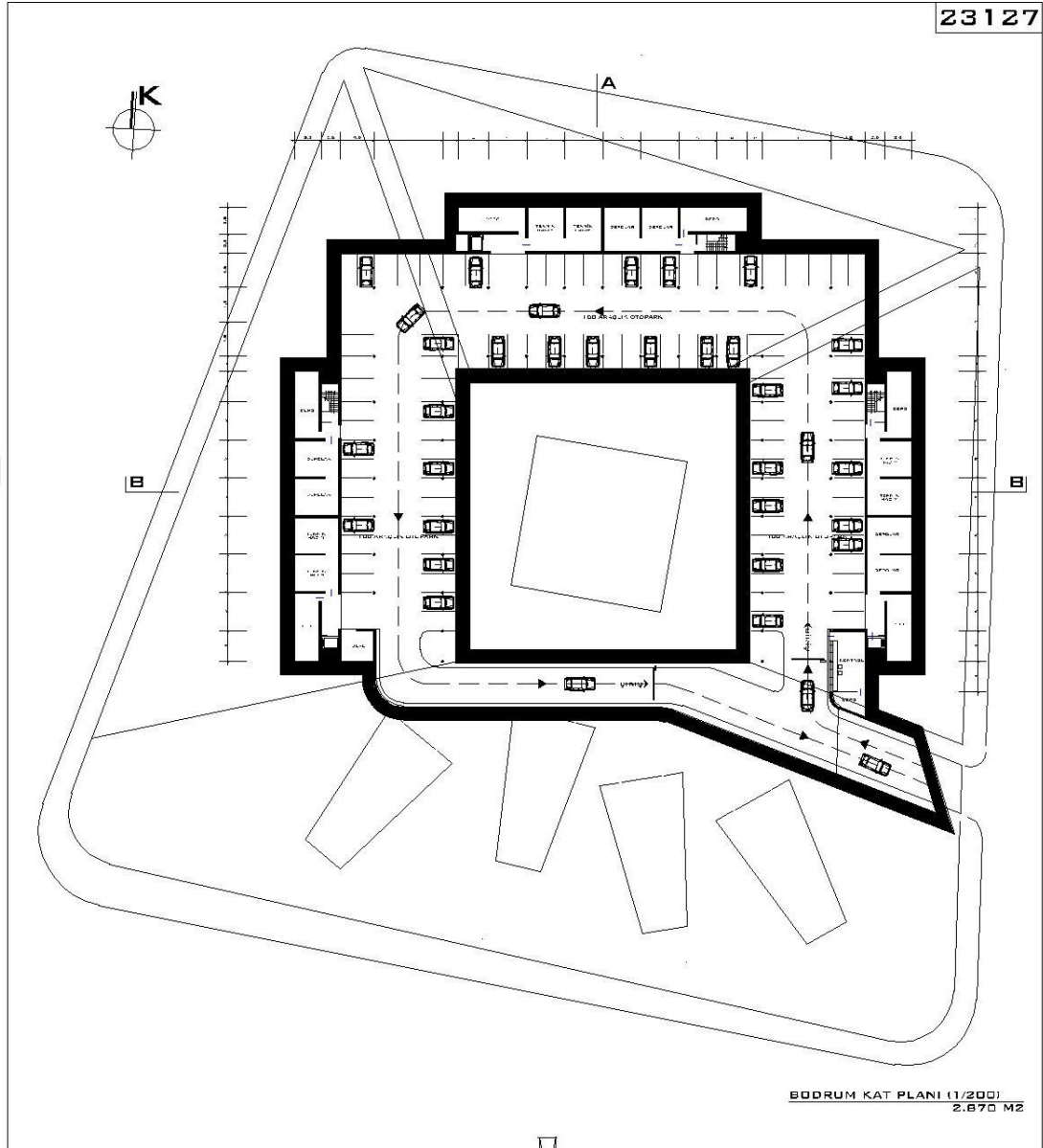
Anadolu da tarih öncesi çağlarda kurulmuş şehirlerden biride Maraş'tır. Kentin hangi tarihte kurulduğu ve isminin nereden geldiği kesin olarak bilinmemekle beraber İ.Ö. 40.000-10.000 yılları arasında Paleolitik dönemde uygarlığa kucak açmıştır. Daha sonra; Hitit, Asur, Med, Pers, Roma, Bizans, Selçuklu, Dulkadiroğlu Beyliği ve Osmanlılar medeniyetlerine beşiklik etmiştir.

Bir bölümü Akdeniz, bir bölümü ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde kalan Kahramanmaraş il toprakları, 27° 11' ve 38° 36' kuzey enlemleriyle 36° 15' ve 37° 42' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Kahramanmaraş ili, 14.327 km² lik yüzölçümü, 1.002.384 nüfusuyla ülke topraklarının % 1,8'ini kaplar. Kahramanmaraş yönetsel bakımdan, doğudan Malatya'nın Darende, Akçadağ ve Doğanşehir; Adıyaman'ın Besni; Gaziantep'in Yavuzeli ve Araban; Güneyden yine Gaziantep'in Merkez ve İslahiye; Adana'nın Bahçe; batıdan yine Adana'nın Kozan, Saimbeyli, ve Tufanbeyli; Osmaniye'nin Kadirli; Kayseri'nin Sarız; kuzeyden ise Sivas'ın Gürün ilçeleriyle komşudur.

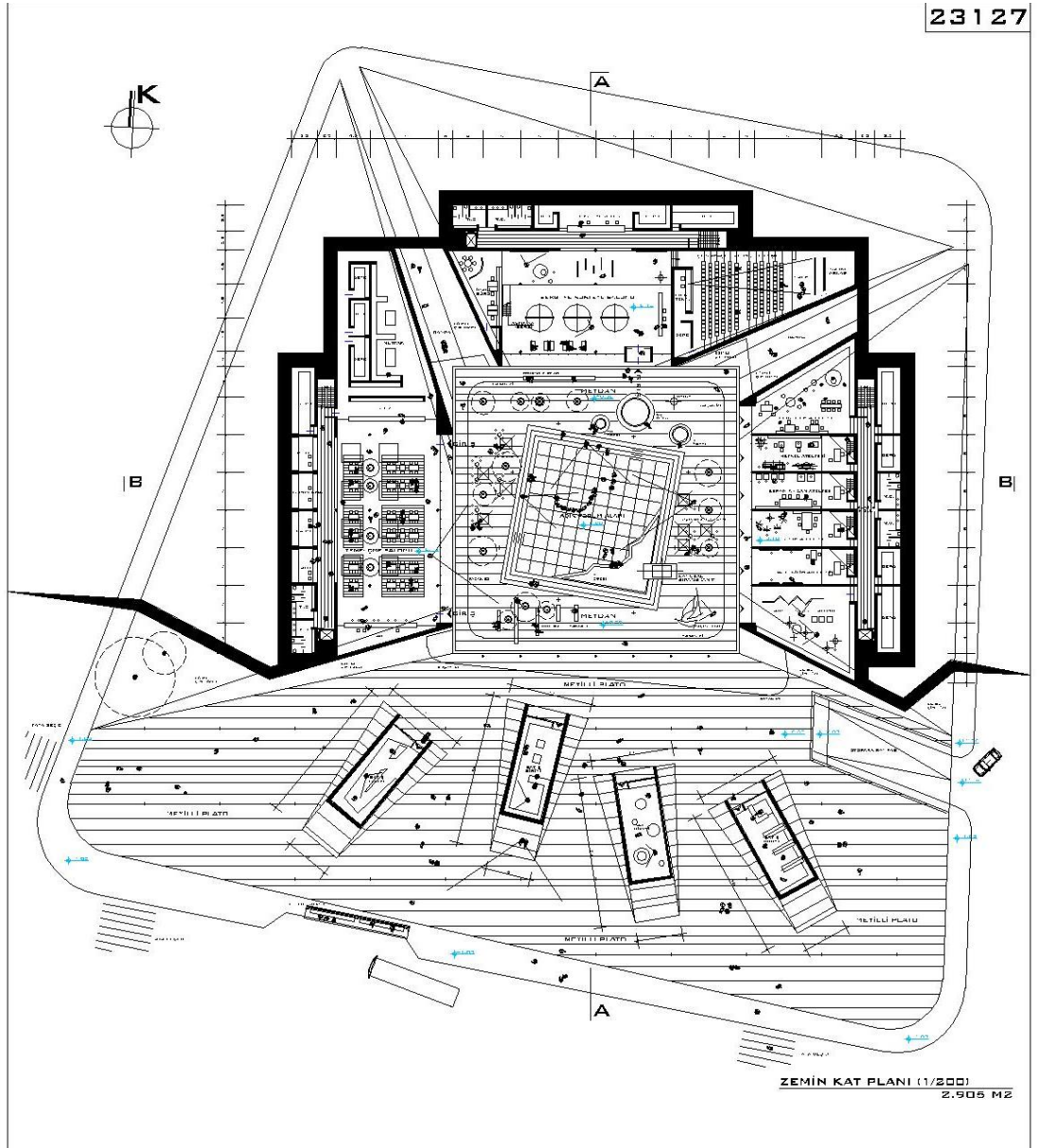
Kahramanmaraş, yükseltileri 3.000 m'ye varan, il alanının % 59,72'sini kaplayan ve genellikle Güneydoğu Torosların uzantıları olan dağlarla, bunlar arasında kalan çöküntü ovalarından oluşmaktadır. Şehirde geniş bir akarsu ağı vardır. İl alanı, birçok yerde bu akarsuların oluşturduğu vadilerle yarılmış ve parçalanmıştır. İldeki yeryüzü şekillerinin en önemlisi, Kahramanmaraş Ovası'nın yer aldığı çöküntü alanıdır. Afrika Göller Bölgesi'nden başlayarak, Kızıldeniz, Lut Gölü ve Amik Ovası boyunca uzanan Ürdün Graben sistemi'nin devamı olan bu alan, Kızıldeniz'den başlayarak, Vâdi- el Arab, Gor, El-Bika, Amik-Kahramanmaraş oluğu adlarıyla anılmaktadır.

EK 6. Yarışma Projesi Bodrum Kat Planı ve Zemin Kat Planı

EK 6.1. Yarışma Projesi Bodrum Kat Planı

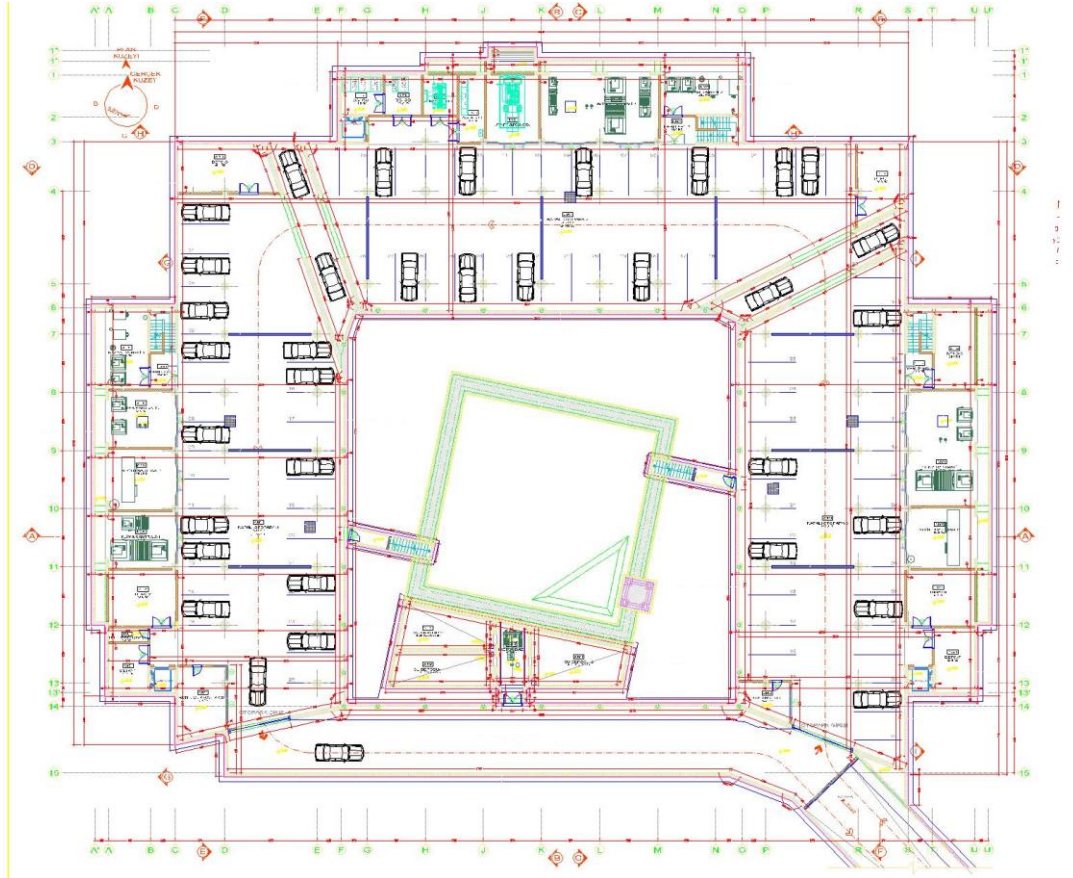

EK 6.2. Yarışma Projesi Zemin Kat Planı

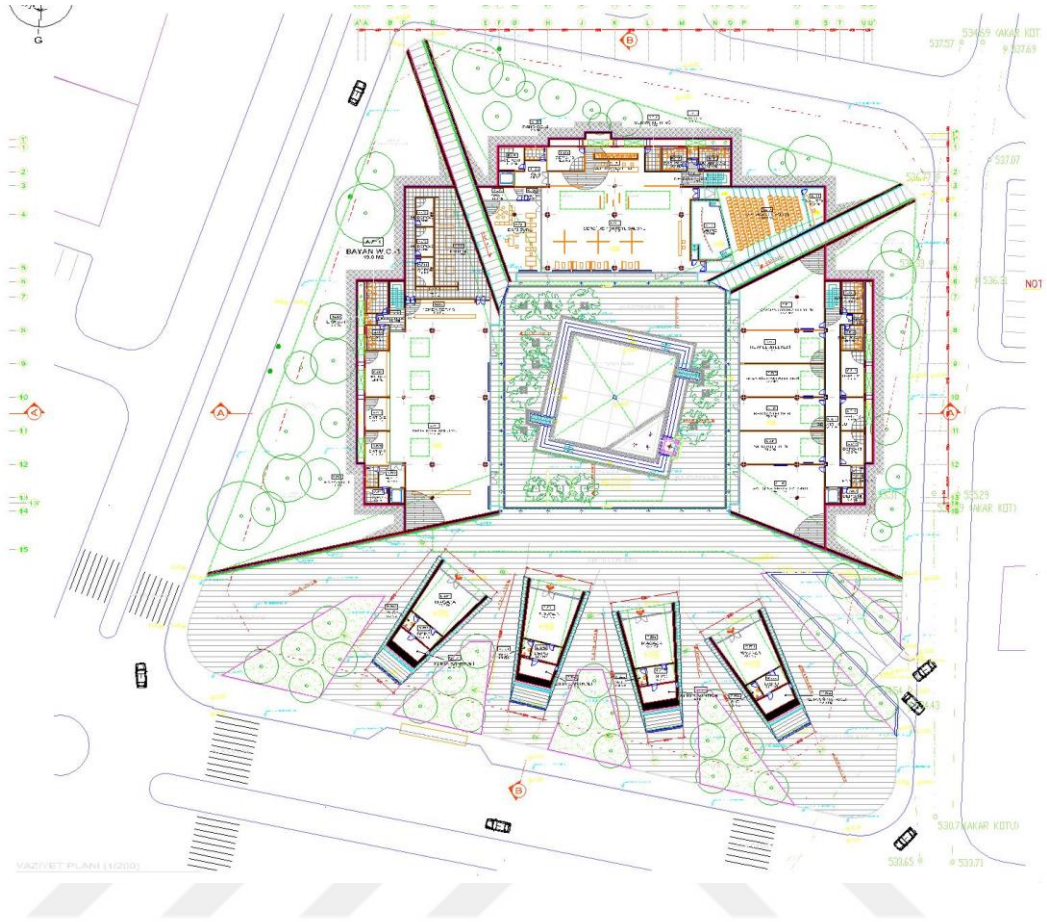

EK.7. Uygulama Projesi Bodrum Kat Planı ve Zemin Kat Planı

EK 7. 1.Uygulama Projesi Bodrum Kat Planı

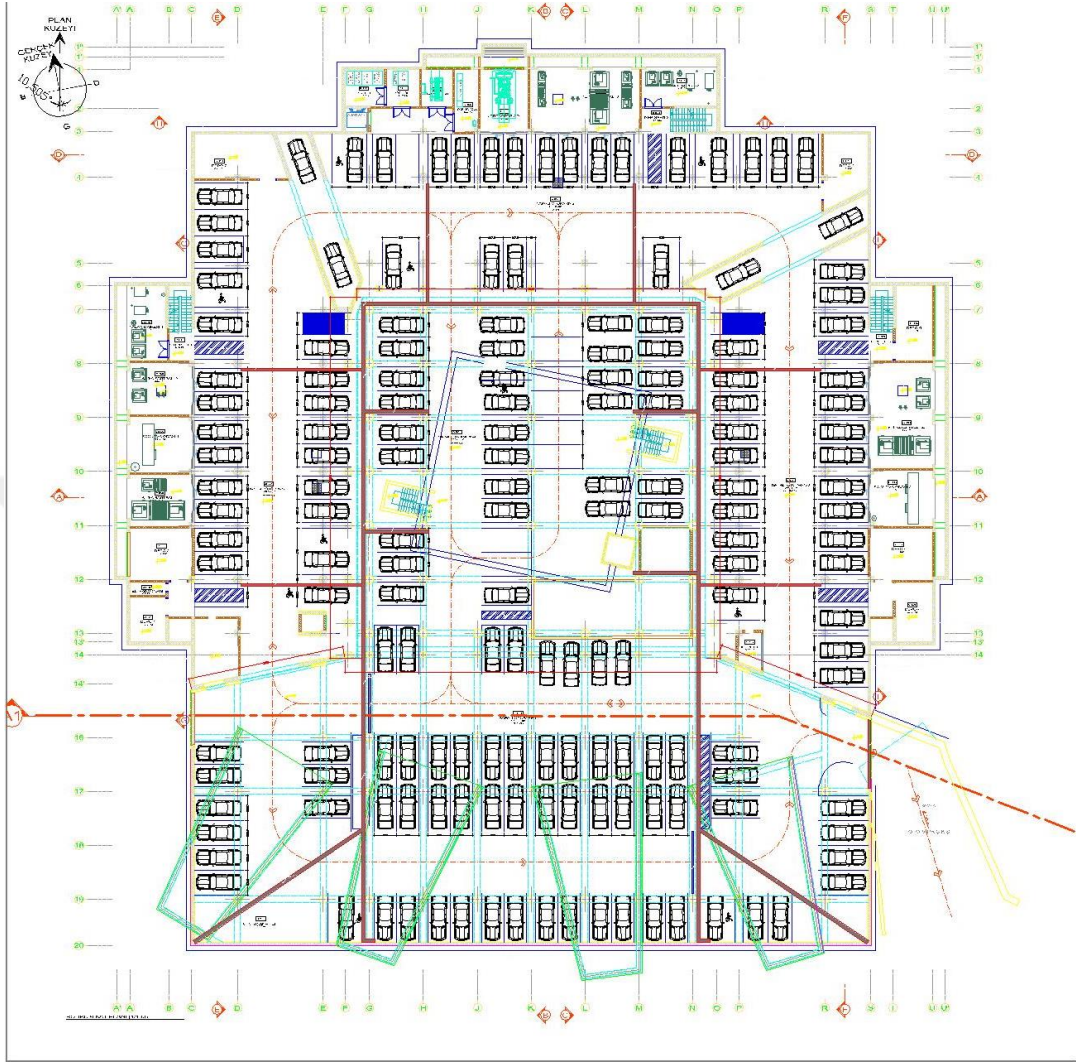

EK 7.2. Uygulama Projesi Zemin Kat Planı

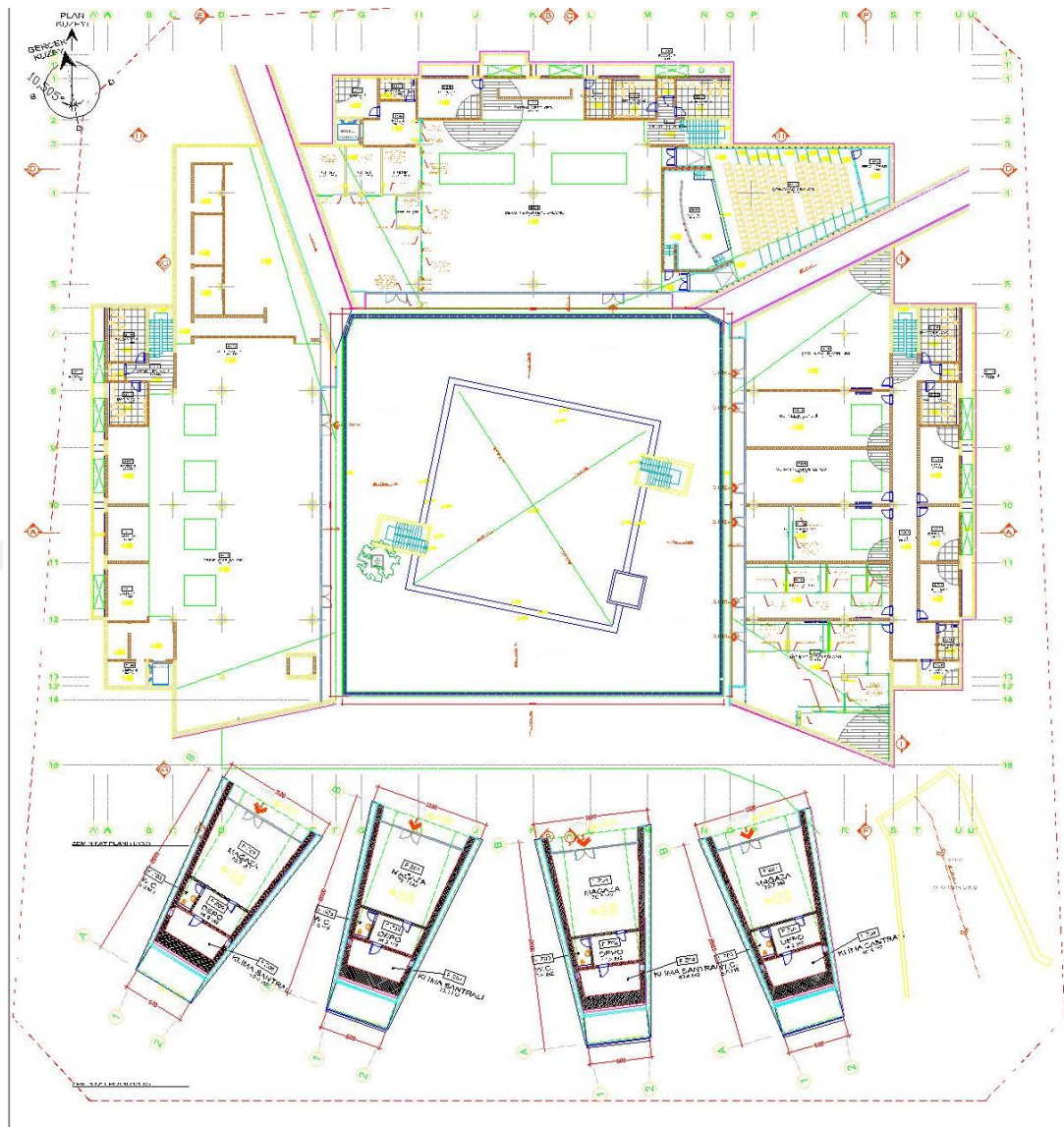

EK 8. Revize Projesi Bodrum Kat Planı ve Zemin Kat Planı

EK 8.1. Revize Projesi Bodrum Kat Planı

EK 8.2. Revize Projezi Zemin Kat Planı

EK 10. Anket Soruları

**“MİMARİ PROJE YARIŞMALARINDA ELDE EDİLEN,
ÖDÜL ALAN VE UYGULANAN TASARIMIN
“KULLANIM” SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:
KAHRAMANMARAŞ KÜLTÜR PARK ÖRNEĞİ”
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ARAŞTIRMA
ANKET FORMU**

Değerli katılımcı;

Bu anket Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Mimarlık Ana Bilim Dalı, Mimarlık Bölümü’nde Prof. Dr. Ülkü Altınoluk tez danışmanlığında yürütülen “Mimari Proje Yarışmalarında Elde Edilen, Ödül Alan ve Uygulanan Tasarımın “Kullanım” Sürecinin Değerlendirilmesi: Kahramanmaraş Kültür Park Örneği” isimli Yüksek Lisans tez çalışması kapsamında hazırlanmıştır. Hazırlanan anket sorularıyla bir mimari proje yarışması sonuç ürünü olan Kahramanmaraş Kültür Park’ın kullanıcı memnuniyetini sağlamadaki yeterlilik düzeyinin yapıyı çevre işlevsel, teknik, davranışsal performans kriterleri kapsamında araştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırma bilimsel bir nitelikte olup vereceğiniz her türlü bilgi gizli tutulacaktır. Sorulara objektif ve içten cevaplar vermeniz araştırmanın amacına ulaşması açısından önemlidir. Zamanınızı ayırdığınız ve araştırmaya katkı sağladığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Mimar Ayşe Arıkan

Yüksek Lisans Öğrencisi

*Gerekli

ANKET SORULARI

1.Cinsiyetiniz? *

Kadın Erkek

2.Yaşınız?

20 yaş ve altı 20-30 yaş ve arası 30-40 yaş ve arası
 40-50 yaş ve arası 50-60 yaş ve arası 60 yaş ve üzeri

3.Eğitim durumunuz? *

Okuma yazmayı bilmiyorum Okur-yazar İlkokul Ortaokul
 Lise Yüksekokul Lisans Yüksek lisans

EK 10. (devam) Anket Soruları

4. Kültür Park'ı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz? *

- Haftada 1'den fazla Haftada 1 Ayda 1 3 ayda 1
 6 ayda 1 Yılda 1 Yılda 1'den daha az

5. Kültür Park'ı hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? *

- Buluşma Eğitim Bilgilendirme Dinlenme Yeme-içme Eğlenme

6. Kültür Park'ta Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi'nin yanı sıra kullandığımız birimler/ etkinlik alanları hangileridir? (birini ya da birden fazlasını işaretleyebilirsiniz) *

- Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü Sergi ve Konferans Salonu
 Geleneksel El Sanatları Atölyesi Kadın Okuma ve Dinlenme Salonu
 Geleneksel El Sanatları Ahşap Oyuncak Atölyesi Yetim Koordinasyon Merkezi
 Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı STEM Merkezi
 Aile Danışma ve Eğitim Merkezi Engelsiz Sanat Atölyesi
 Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi Meydan-amfi
 Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi Yeşil çatılar
 Hiçbiri

7. Kültür Park'ta hangi birimler/etkinlik alanları/etkinlikler olsa Kültür Park'ı kullanım sıklığımız artardı? (birini ya da birden fazlasını işaretleyebilirsiniz) *

- Yeme- içme birimleri Satış birimleri
 Daha çok seminer, panel, konferans vb. etkinlik Oturma alanları
 Daha çok açık hava eğlence ve kültür etkinlikleri Açık otopark
 Daha farklı dallarda sanat eğitimleri Kapalı otopark
 Diğer...

8. Kültür Park'ı güzelleştireceğini düşündüğünüz peyzaj donatı elemanları hangisi/hangileridir? (birini ya da birden fazlasını işaretleyebilirsiniz) *

- Yapıları birleştiren bir üst örtü elemanı Su öğeleri Oturma elemanları
 Düşey aydınlatma özelliği taşıyan bir anıt Daha çok ağaç Daha çok yeşil alan
 Diğer...

EK 10. (devam) Anket Soruları

9.“Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’ni” aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz *

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Kültür Park içerisindeki konumunun uygunluğu					
Mekanlarının kullanım amacına uygunluğu					
Mekanların kullanım değişikliklerine uygunluğu					
Mekanların birbirleriyle ilişkisi					
Mekanların yüksekliği					
Engelli insanlar için kullanım kolaylığı					
Danışma ve karşılama holünün büyüklüğü					
Sinema odasının büyüklüğü					
Sergi odalarının büyüklüğü					
Bekleme alanının büyüklüğü					
Sinema salonundaki sahne görüş mesafesi					
Sergi odalarındaki yürüyüş yollarının sergi bölümleri arasındaki ulaşımı desteklemesi					
Danışma ve karşılama holünün çeşitli eylemler için (karşılama, çalışma, dinlenme, sergileme, buluşma vb.) kullanılabilirliği					

EK 10. (devam) Anket Soruları

10. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi iç mekân donatı elemanlarını” aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz *

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Donatıların güvenliği					
Sergi odalarındaki donatıların düzeni					
Danışma ve karşılama holündeki donatıların düzeni					
Donatıların (oturma elemanları, sehpa vb.) yeterliliği					
Donatıların (oturma elemanları, sehpa vb.) insan ebatlarına uygunluğu(ergonomikliği)					

11. “Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’ni” aşağıdaki tabloda yer alan teknik performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz *

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Acil durumlarda çıkışlara ulaşım kolaylığı					
Doğal aydınlatmanın yeterliliği					
Aydınlatma ekipmanlarının yeterliliği					
Doğal havalandırma kalitesi					
Isıl konfor düzeyi (sıcaklık, nem, hava akımı vb.)					
Akustik konfor (ses yalıtımı, gürültü kontrolü vb.)					
Mekanların temizliği					

EK 10. (devam) Anket Soruları

12.“Kurtuluş Destanı Panorama Müzesi’ni” aşağıdaki tabloda yer alan davranışsal performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz *

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Girişin davetkarlığı					
Yürüyüş yollarının ve hollerin sosyal iletişime etkisi					
Mekân büyüklüklerinin ve kullanımlarının artan kullanıcı sayısına göre rahatlığı					
Kullanım rahatlığı açısından mekân yakınlıkları					
İç mekanların estetikliği					
Yapı elemanlarının (duvar, döşeme, tavan, kapı vb.) ve iç mekân donatılarının biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğü ve sürekliliği					
İnsanlar üzerindeki etkisi					
İnsanların beklentilerini karşılama düzeyi					

EK 10. (devam) Anket Soruları

13.“Kültür Park’ı ve yakın çevresini” genel olarak aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz*

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Kültür Park’ın genel olarak amacına uygunluğu					
Kent içindeki konumunun uygunluğu					
Çevresindeki yol genişlikleri					
Alana yayaların ulaşım kolaylığı					
Alana taşıtların ulaşım kolaylığı					
Alana toplu taşıma araçlarıyla ulaşım kolaylığı					
Alana girişlerin yeterliliği					
Alana girişlerin kolay bulunması					
Çevresindeki açık otopark imkânı					
Çevresindeki kapalı otopark imkânı					
Etkinlik alanlarının yeterliliği					
Etkinlik alanlarının amacına uygunluğu					
Yapıların işlevsel yönden yeterliliği					
Yapıların işlevsel yönden amacına uygunluğu					
Yapıların kullanım değişikliklerine uygunluğu					
Yapılara ve etkinlik alanlarına ulaşım kolaylığı					
Yeşil çatıların kullanım kolaylığı					
Yeşil çatıların kullanım amacına uygunluğu					
Yapıların ve etkinlik alanlarının birbirleriyle mekânsal ilişkisi					
Alanın engelli insanlar için kullanım kolaylığı					

EK 10. (devam) Anket Soruları

14.“Kültür Park’ndaki canlı ve cansız peyzaj donatı elemanlarını” aşağıdaki tabloda yer alan işlevsel performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz *

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Yeşil alanların ve ağaçların yeterliliği					
Alanı çevreleyen yol kenarlarındaki ağaçların yeterliliği					
Peyzaj donatı elemanlarının yeterliliği (kent mobilyaları vb.)					
Peyzaj donatı elemanlarının rahatlığı ve kullanılabilirliği (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.)					

15.“Kültür Park’ın peyzaj alanlarını” tabloda yer alan teknik performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz *

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Peyzaj donatı elemanlarının temizliği ve bakımlılığı (döşeme elemanları, kent mobilyaları vb.)					
Yeşil alanların temizliği ve bakımlılığı					
Peyzaj donatı elemanlarının dayanıklılığı (kent mobilyaları vb.)					
Yeşil alanların ve ağaçların dayanıklılığı					
Peyzaj alanlarının engelli insanlar için güvenliliği					
Yeşil çatıların güvenliliği					

EK 10. (devam) Anket Soruları

16.“Kültür Park’ı ve Kültür Park’ın yakın çevresini” genel olarak aşağıdaki tabloda yer alan davranışsal performans kriterleri kapsamında “çok iyi” ve “çok kötü” cevap aralığında size uygun olan cevaba göre değerlendiriniz

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Kente sosyal ve kültürel yönden katkısı					
Kente anlam ve değer katması					
Kent için oluşturduğu imaj					
Kent için simge özelliği taşıması					
Estetik görünümü					
Yakın çevresiyle uyumu					
Bulunduğu çevreye etkisi					
Çatıları ve yan düzlemleri yeşil alan olarak değerlendirilen gömülü hacimlerin çevrelerinde yapı etkisi göstermeme düzeyi					
Mimari/yapı ile peyzajın iç içe duruş sergilemesi					
Yapılara ait tüm dış yüzeylerin yaşayan duyarlı bir karaktere sahip olma düzeyi					
Etkinlik alanlarının, yapıların, yeşil alanların, döşemelerin, kent mobilyalarının vb. biçim ve renk açısından uyumu, bütünlüğü					
Peyzaj donatılarının (kent mobilyaları vb.) biçim ve renk açısından bütünlüğü ve sürekliliği					
Kültür Parkı’nın genel olarak sahip olduğu görüntü					
Kültür Park’ın yakın çevresini oluşturan yapıların cephe görünümü					
Girişin davetkarlığı					
İnsan ölçeğine uygunluğu					
İnsanlar üzerindeki etkisi					
İnsanların beklentilerini karşılama düzeyi					
Kentliyi bir araya getirme özelliği					
Kentliyi sanatla kaynaştırması					